T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

DOĞAKA
T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI
T.R. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY

OSMANİYE
TURİZM STRATEJİSİ VE EYLEM PLANI
(2020-2024)

OSMANİYE
İL KÜLTÜR VE TURİZM
MÜDÜRLÜĞÜ

T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

DOĞAKA
T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI
T.R. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY

OSMANİYE
TURİZM STRATEJİSİ VE EYLEM PLANI
(2020-2024)

İMTİYAZ SAHİBİ

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı Adına

Onur YILDIZ
Genel Sekreter

FOTOĞRAFLAR

Osmaniye Valiliği, Osmaniye Belediyesi, Osmaniye İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kadirli Belediyesi, Düziçi Belediyesi, ODAK, OFSAD

ISBN: 978-605-69726-4-5

Baskı: Ankara, Haziran 2020, 1. Basım

Bu belgenin her türlü yayın hakkı Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı'na aittir. Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı'nın yazılı izni olmadan, eğitim ve tanıtım amaçlı da olsa hiçbir şekilde bu belgenin tümü veya bir kısmı yayınlanamaz ve çoğaltılamaz.

İÇİNDEKİLER

17 **1** GİRİŞ

21 **2** MEVCUT DURUM

69 **3** MEVCUT PLANLAR

89 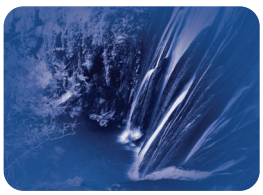 **4** GELECEĞE YÖNELİK EĞİLİM, TAHMİN ve ÖNGÖRÜLER

103 **5** POTANSİYEL

113 **6** STRATEJİLER, HEDEFLER

133 **7** EKLER

207 **8** KAYNAKLAR

1 GİRİŞ 17

1.1 Çalışmanın Amacı 18

1.2 Çalışmanın Kapsamı 18

2 MEVCUT DURUM 21

2.1 Osmaniye Genel Bilgiler 21

2.2 Osmaniye Turizmi 43

3 MEVCUT PLANLAR 69

3.1 Üst planlar 70

3.2 Osmaniye Tabiat Turizmi Master Planı, Uygulama Eylem Planı, Zorkun Yaylası Yabani Hayatı Geliştirme Sahası Yönetim ve Gelişme Planı 77

3.3 Osmaniye Kültür Odaklı Stratejik Yol Haritası ve Eylem Planı 83

3.4 Kırsal Dezavantajlı Alanlar Kalkınma Projesi (KDAKP) 87

4 GELECEĞE YÖNELİK EĞİLİM, TAHMİN ve ÖNGÖRÜLER ..89

4.1 Turizmde Ulusal ve Uluslararası Gelişmeler 90

4.2 Gelecekteki Ekonomi 92

4.3 Gelecekteki Nüfus 93

4.4 Gelecekteki Ulaşım 94

4.5 Gelecekteki Konaklama Kapasitesi 99

4.6 Gelecekteki Örgütlenme 100

5 POTANSİYEL 103

5.1 Unsur 1: Çekicilikler 105

5.2 Unsur 2: Ulaşabilirlik 107

5.3 Unsur 3: Destekleyici Hizmetler 107

5.4 Unsur 4: Kimlik, İmaj, Algı 109

5.5 Unsur 5: İnsan Kaynakları 110

6 STRATEJİLER, HEDEFLER 113

6.1 Osmaniye İçin Bir Fırsat: Sürdürülebilir Turizm 114

6.2 Turizm Destinasyon (Varış Yeri) Yönetimi 119

6.3 Osmaniye Turizm Yönetişim Modeli ve Destinasyon Yönetimi 122

6.4 VİZYON VE TEMEL İLKELER 124

6.5 Stratejiler 125

6.6 Eylem Planı 129

EKLER 133

EK-1 Saha Araştırmaları ve Çalıştaylar 134

EK-2 Zorkun Yaylası 138

Nüfus ve Yerleşme Yapısı 138

Ürün ve Olukbaşı Yaylaları 140

Küllü Köyü 140

Toprak ve Yer Şekilleri 141

Ulaşım Altyapısı 141

Zorkun Yaylası Yaban Hayatı Geliştirme Sahası 141

EK-3 Osmaniye'nin Turizm Varlıkları 143

1. Tarihi ve Kültürel Turizm Varlıkları 143

1.1 Müzeler, Ören Yerleri, Önemli Kültür Varlıkları 143

1.2 Kaleler 147

1.2.1 Karatepe - Aslantaş Geç Hitit Kalesi 147

1.2.2 Toprakkale Kalesi 147

1.2.3 Hemite (Amuda) Kalesi 148

1.2.4 Harun Reşit Kalesi 148

1.2.5 Savranda Kalesi 148

1.2.6 Çardak Kalesi 149

1.2.7 Aşılı Kalesi 149

1.2.8 Çem Kalesi 149

1.2.9 Bahçe Kalesi 150

1.2.10 Babaoğlan Kalesi 150

1.2.11. Gebeli (Kötü) Kalesi 150

1.2.12. Esenli Kalesi 150

1.2.13 Domuztepe Kalesi 151

1.2.14 Değirmendere Kalesi 151

1.2.15 Heçkeren Kalesi 151

1.2.16 Kara Frenk Kalesi 151

1.2.17 Kalkan Kalesi 152

1.2.18 Kum Kalesi 152

1.2.19 Kurt Kalesi 152

1.2.20 Mitisin Kalesi 152

1.2.21 Kürek Kalesi 152

1.2.22 Kastabala (Bodrum) Kalesi 153

1.2.23 Kalealtı Kalesi 153
1.2.24 Hasanbeyli Kalesi 153
1.2.25 Bahçe Köyü Kalesi 153
1.2.26 Tapu Kalesi 153
1.3 Camiler 154
1.3.1 Alacami 154
1.3.2 Ağcabey Cami 155
1.3.3 Envar-ül Hamit Cami 155
1.4 Termal Turizm Varlıkları 156
1.4.1 Haruniye Kaplıcaları 156
1.4.2 Kokar Kaplıcaları 156
2. Doğal Turizm Varlıkları 157
2.1 Doğal Alanlar ve Parklar **157**
2.1.1 Karatepe-Aslantaş Milli Parkı 157
2.1.2 Kastabala Vadisi Önemli Doğa Koruma Alanı ve Kırmıtlı Kuş Cenneti 157
2.1.3 Şarlak Şelalesi 158
2.1.4 Karaçay Şelalesi 158
2.1.5 Çona Kanyonu ve Şelalesi 158
2.1.6 Yeşil Şelalesi 158
2.1.7 Çiftmazı Tabiat Parkı 158
2.1.8 Karasu Şelalesi ve Sabun Çayı Mesire Alanı 159
2.1.9 Yarpuz Yaylası, Suyun Gözü 159
2.1.10 Düldül Dağı 159
2.1.11 Anıt Ağaçlar 159
3. Beşeri Turizm varlıkları 160
3.1 Aslantaş Barajı 160
3.2 Berke Barajı 160
3.3 Kalecik Barajı 160
3.4 Yaylalar 161
3.4.1 Zorkun-Olukbaşı-Ürün Yaylaları 161
3.4.2 Dumanlı Yaylası 161
3.4.3 Bağdaş Yaylası 161
3.4.4 Maksutoluğu Yaylası 162
3.4.5 Beyoğlu, Savrungözü, Dokurcun Yaylaları 162
3.4.6 Alman Pınarı Yaylası 162
3.5 Turistik Potansiyel Taşıyan Üretim ve Etkinlikler 163
3.5.1 El Sanatları ve Hediyelik Eşya 163
3.5.1.1 Karatepe Kilimleri 163
3.5.1.2 Ahşap Oymacılığı 163
3.5.1.3 Bıçakçılık 164
3.5.1.4 Seramik 164
3.5.1.5 Yer Fıstığı ve Ürünleri 164
3.5.1.6 Masal Park 165
EK-4 Osmaniye İli Taşınmaz Kültür Varlıkları 166
EK-5 Turist ve Turizm Değeri Kavramları 171
EK-6 Yeşil Anahtar-Yeşil Yıldız 172
EK-7 Turizm Bilgi Sisteminin Oluşturulması 173
EK-8 Osmaniye'de Turizm Danışma Bürosu Oluşturulması 174
EK-9 İş Turizmi ve Osmaniye 174
EK-10 Osmaniye "Gezi Rehberinde" Tanımlanan Turlar, Yürüyüş Rotaları ve Turistik Değerler 176
EK-11 Turizm Teşvikleri 178
EK-12 Osmaniye Turizm Eylem Planı 183
KAYNAKLAR 207

TABLOLAR

Tablo 1: Osmaniye İli İklim Verileri 25
Tablo 2: Osmaniye İlinin Barajları 26
Tablo 3: Osmaniye İlçelerinde Nüfus, Yerleşim Sayıları, Yüzölçümleri ve Yoğunluklar, 2018 33
Tablo 4: Osmaniye İlindeki Organize Sanayi Bölgeleri 36
Tablo 5: Osmaniye'nin En Çok İhraç Ettiği 10 Ürün ($) 40
Tablo 6: Osmaniye'nin En Çok İthal Ettiği 10 Ürün ($) 41
Tablo 7: Osmaniye İli Net Satışlarında İlk 10 Sektör, 2017 42
Tablo 8: Osmaniye Taşınmaz Kültür Varlıkları Envanterine Göre Tescilli Varlıklar, 2014 44
Tablo 9: Bireysel Algı Görüşmeleri Sonucu 50
Tablo 10: Diğer İllerde Seyahat Acenteleriyle Algı Görüşmeleri Sonucu 51
Tablo 11: Osmaniye Seyahat Acenteleri Algı Görüşmesi Sonucu 51
Tablo 12: Komşu İllerde ve Osmaniye'de Turizm İşletme Belgeli Tesis Sayısı, 2018 54
Tablo 13: Türkiye ve Osmaniye'de Turizm İşletme Belgeli Tesisler ve Yatak Kapasitesi 55
Tablo 14: Osmaniye İli Konaklama Tesisleri, Ağustos 2018 56
Tablo 15: Osmaniye Konaklama Tesislerinin Belge Türüne Dağılımı, 2018 57
Tablo 16: Osmaniye ve Türkiye'de Ziyaretçi İstatistikleri (2018) 57
Tablo 17: Turizm İstatistiklerinde Osmaniye / Türkiye Oranları (2018) 58
Tablo 18: Turizm Potansiyeli Olan Yaylalar 79
Tablo 19: Osmaniye İlçelerinin Öne Çıkan Tabiat Turizmi Değerler Matrisi 82
Tablo 20: Geleneksel Turizm ve Yeni Turizm 91

ŞEKİLLER

Şekil 1: İllerde Kişi Başına GSYH, 2017 ($) 22
Şekil 2: Osmaniye İl Haritası 23
Şekil 3: Osmaniye İli Fiziki Durum 24
Şekil 4: Osmaniye Kenti 24
Şekil 5: Osmaniye Bitki Örtüsü 25
Şekil 6: Karatepe- Aslantaş Baraj Gölü 26
Şekil 7: TR63 Bölgesi Deprem Durumu 27
Şekil 8: Bölge Karayolları Haritası 27
Şekil 9: Osmaniye Otogarı 28
Şekil 10: Demiryolu Ağında Osmaniye 29
Şekil 11: Osmaniye'nin Kronolojisi 32
Şekil 12: Osmaniye İlçelerinin Konumu ve Nüfusu 33
Şekil 13: Osmaniye İlçelerinin Yaşam Kalitesi 34
Şekil 14: Osmaniye Nüfusu (Yaş Grupları) 34
Şekil 15: Osmaniye İli Nüfus Artış Hızı 35
Şekil 16: Osmaniye'de Çalışanların Faaliyet Kollarına Dağılımı 36
Şekil 17: Osmaniye'de Tarımın Ekonomi İçerisindeki Payı (2004-2014) 38
Şekil 18: Sanayinin Ekonomi İçindeki Payı (2004-2014) 38
Şekil 19: Osmaniye İlinde İşgücüne Katılım, İşsizlik, İstihdam (2010-2013) 39
Şekil 20: Osmaniye İli Enerji Tüketimi-GWh (2008-2017) 43
Şekil 21: Osmaniye ve Kadirli Kent Müzeleri Ziyaretçi Sayıları 2014-2018 46
Şekil 22: Osmaniye İlçelerinde Konaklama Tesisi Sayıları 53
Şekil 23: Osmaniye İlçelerinde Tesis Türü ve Yatak Sayıları 54
Şekil 24: Osmaniye ve Toprakkale Otelleri Haritası 55
Şekil 25: Türkiye'de Bakanlık ve Belediye Belgeli Tesislerde Konaklayanlar 2009-2018 58

Şekil 26: Osmaniye'de Bakanlık ve Belediye Belgeli Tesislerde Konaklayanlar (2009-2018) 59
Şekil 27: Toplam ve Turizm İşletme Belgeli Tesislerde Konaklayanların Oranı- Osmaniye/Türkiye (2009-2018) 59
Şekil 28: Osmaniye'deTurizm İşletme Belgeli Tesislerde Ortalama Geceleme Süresi (2013- 2018) 60
Şekil 29: Osmaniye'de Turizm İşletme Belgeli Tesislerde Yatak Doluluk Oranları (2013-2018) 60
Şekil 30: Osmaniye'de Aylara Göre Konaklayan Sayısı (2014-2018) 61
Şekil 31: Karatepe Aslantaş Açık Hava Müzesi ve Milli Parkı Yerli/Yabancı Ziyaretçileri (2005-2007) 62
Şekil 32: Kastabala Antik Kenti Yerli/Yabancı Ziyaretçileri (2005-2007) 62
Şekil 33: Otel Ziyaretçilerinin Yaşı 63
Şekil 34: Otellerde Yabancı Müşterilerin Uyruğu 63
Şekil 35: Otel Müşterilerinin Geceleme Süresi 64
Şekil 36: Otel Müşterilerinin Ziyaret Nedeni 64
Şekil 37: Otel Müşterilerinin İlde Gezi Yerleri 65
Şekil 38: Otel Müşterilerinin Genel Memnuniyeti 65
Şekil 39: Osmaniye'de En Az Bir Gün Kalanların Beğendikleri 66
Şekil 40: Osmaniye'de Ziyaret Sırasında Alınan/Alınacak Hediyelik Eşya 66
Şekil 41: Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planı Kavramsal Şeması 70
Şekil 42: Bakanlar Kurulunca Belirlenen Yayla Turizm Merkezleri 71
Şekil 43: Turizm Gelişim Bölgeleri 72
Şekil 44: TR63 Bölgesi Turizm Gelişim Şeması 73
Şekil 45: Osmaniye İli 1/100.000 Ölçekli Çevre Planı 76
Şekil 46: Zorkun Yaylası Bölgeleme Haritası 78
Şekil 47: Zorkun Yaylası Yabani Hayatı Geliştirme Sahası Arazi Kullanımı 79
Şekil 48: Osmaniye İlinde Tabiat Turizmi Uygulama Alanları 80
Şekil 49: Osmaniye İlinde Önerilen Doğa Turizm Türleri Haritası 81
Şekil 50: Osmaniye'nin Doğal Çevre Değerleri 83
Şekil 51: Ana Güzergah Kadirli-Sumbas 84
Şekil 52: Dağ Rotası 1 Amanos Dağları 85
Şekil 53: Dağ Rotası 2 Düldül Dağı 86
Şekil 54: KDAKP Kapsamındaki İller 87
Şekil 55: Osmaniye İlinde ve Çevresinde Karayolları 94
Şekil 56: Mersin-Adana-Osmaniye- Gaziantep Hızlı Tren Hattı 95
Şekil 57: Osmaniye Lojistik Üs Alanı 96
Şekil 58: Erzin Limanı (Model) 96
Şekil 59: Düziçi Teleferiği Alt ve Üst İstasyonları Kavramsal Tasarımları 97
Şekil 60: Zorkun Yaylası Yerleşimleri ve Önerilen Teleferik Hattı 99
Şekil 61: Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Yönetişim Yapısı 122

ÖNSÖZ

Turizm sektörü, ülkeler açısından önemli bir ekonomik gelir kaynağıdır. 2018 yılına gelindiğinde uluslararası turizm hareketlerine katılan kişi sayısının Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü'nün verilerine göre 1,4 milyara ve turizm gelirlerinin 1,46 trilyon dolara ulaştığı görülmektedir. Ülkemizde, önceleri yoğunlukla deniz-kum-güneş turizmi söz konusu iken 1990'lardan sonra değişen tüketici tercihleri ile ülkemizde de farklı, sürdürülebilir turizm türleri ortaya çıkmıştır. Kültür, doğa, inanç, sağlık ve iş turizmi gibi isimlendirilebilecek bu yeni sürdürülebilir ve çeşitlilik arz eden turizm kolları, iletişim teknolojilerinin de gelişimi ile turizme yepyeni bir anlayış kazandırmıştır. Kültür varlıklarının korunmasının ve çevre duyarlılığının artmasını önemli kılan bu yaklaşımlar bölgelerin turizm stratejilerini daha dinamik bir temele oturtmasını gerekli kılmaktadır.

Turizm hareketleri dünyada hızla gelişme gösterirken Türkiye de uyguladığı politikalar kapsamında turist sayısı ve turizm gelirlerinde çok hızlı büyüme göstermiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerine göre 2019 yılında 51,7 milyon uluslararası ziyaretçi ve 34,5 milyar ABD dolarlık gelir elde edilmiştir.

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı olarak, TR63 Bölge Planımızda yer alan "Turizm Potansiyelinin Ekonomiye Kazandırılması" vizyonu ışığında, illerimizin değerlerine yönelik tanıtım çalışmalarının yanı sıra mali ve teknik desteklerle turizm altyapımızın güçlendirilmesi için çalışmaktayız. Binlerce yıllık geçmişe dayanan kültürel varlıklarının, doğal güzelliklerinin yanı sıra tarih boyunca medeniyetleri birbirine bağlayan yollar üzerinde bulunan Osmaniye'mizin giderek önem kazanan turizm sektöründen hak ettiği payı alabilmesi için, destinasyon yönetim anlayışı çerçevesinde İl Turizm Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanmıştır. Tespit edilen sorunların çözüme kavuşturulması, yatırımların artırılması ve ilin turizm potansiyelinin etkin kullanılması için stratejilerin belirlendiği İl Turizm Strateji ve Eylem Planı ile Osmaniye'nin turizmde hak ettiği konuma ulaşması amaçlanmaktadır. Osmaniye'nin turizm sektörünü geliştirmek için en büyük fırsatı büyümekte olan sanayisinin sağladığı iş turizminin mevcut potansiyelidir. Bu potansiyelden yola çıkarak doğal ve kültürel değerleri kapsayan rotalar oluşturulması, bu rotaların hedef kitlelere sunulması ile sektörde gelişme sağlanması hedeflenmektedir.

Osmaniye'nin mevcut turizm potansiyelini daha etkin kullanarak turizmden aldığı payı arttırmak amacıyla tüm kesimlerle işbirliği içerisinde hazırlanmış olan bu planda emeği geçenlere teşekkür eder, çalışmanın Osmaniye'nin turizm sektörüne katkı sağlamasını dileriz.

T.C. Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı
Genel Sekreterliği

YÖNETİCİ ÖZETİ

Giriş

"Osmaniye İli Turizm Stratejisi ve Eylem Planı (OİTSEP) 2020-2024" 2018 yılı sonunda başlatılmış olup çalışmanın taslağı 2019 yılı içerisinde Osmaniye Belediyesine, tüm ilçe belediyelerine, ilgili İl Müdürlükleri'ne (Doğa Koruma ve Milli Parklar, Orman İşletme, Çevre ve Şehircilik, Kültür ve Turizm, Özel İdare ve Milli Eğitim) dağıtılmış ve kurumlardan görüş istenmiştir. Kurumlardan gelen görüşlerle düzeltilen taslak çalışma Osmaniye Valiliği, Osmaniye Belediyesi, Osmaniye İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve DOĞAKA temsilcilerinin hazır bulunduğu toplantıda özetle sunulmuş ve gelen görüşler çerçevesinde gerekli düzeltmeler yapılarak son halini almıştır.

Çalışmanın Amacı

OİTSEP 2020-2024 çalışmasının amacı, Osmaniye için 2024 hedef yılı için benimsenebilecek vizyon, strateji ve faaliyetleri ortaya koymaktır. OİTSEP'ten beklenen; Osmaniye'nin kültürel, doğal ve beşeri varlıklarının sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde korunarak geliştirilmesi ve uygun etkinliklerle çeşitlendirilmesi, hizmet kalitesinin iyileştirilmesi, tanıtım ve marka değerinin oluşturulması sayesinde turist sayısının ve gecelemelerin artırılması, böylelikle turizmin il ekonomisindeki payını artırılmasıdır.

Osmaniye İli: Özet Bilgi

2018 yılında nüfusu 534.415 kişi olan Osmaniye ilinin yaklaşık yarısı (264.373 kişi) merkez ilçede yaşamaktadır.

İldeki ilçe sayısı 7, belediye sayısı 14 ve köy sayısı ise 159'dır. Nüfus bakımından en büyük ilçeler sırasıyla Merkez, Kadirli ve Düziçi'dir. Yüzölçümü bakımından en büyük ilçesi Kadirli, nüfus ve yüzölçümü bakımından en küçük ilçesi Hasanbeyli'dir.

Osmaniye 2008-2014 arasında sınırlı da olsa il dışına net göç vermiştir. Çalışmak için büyük şehirlere göç nedeniyle, 20-35 yaş grubundaki ve onların çocuklarını oluşturan 0-9 yaş grubundaki nüfus oranı azalmıştır.[1]

Osmaniye ekonomisine yön veren ve dinamizmi sağlayan sektörler; demir-çelik, tekstil, tarıma dayalı gıda sanayi ile taş ve toprağa dayalı sanayi sektörüdür. İlin Adana, Kahramanmaraş, Gaziantep ve liman olanağı sunan Hatay illeri arasında bir kavşak niteliğinde olması nedeniyle, lojistik sektörü de giderek daha çok önem kazanmaktadır.

Türkiye ortalamasının %60'ı düzeyinde olan Osmaniye'nin kişi başına milli geliri 6.513 USD ile **54.sıradadır** (TÜİK, 2017).

1 Kaynak: http://www.dogaka.gov.tr/Icerik/Dosya/www.dogaka.gov.tr_222_HU6P58IK_TR63_Bolgesi_Goc_Istatistikleri.pdf (TR63 Bölgesi Mevcut Durum Analizi-Göç- Tablo 2 ve Tablo 3)

Osmaniye, mülga Kalkınma Bakanlığı tarafından 2011'de hazırlanan illere göre Sosyoekonomik Gelişmişlik sıralamasında 53. Sırada yer almıştır.

İşgücü açısından Osmaniye ekonomisinin egemen sektörü hizmetler sektörüdür; ancak yıllar içinde tarım ve hizmetlerin payı düşmüş, sanayinin payı ise özellikle OSB'nin işletmeye açılması sonrasında hızla artmıştır.

Osmaniye ilinin bulunduğu TR63 Bölgesi %14,1 işsizlik oranı ile Türkiye'deki 26 adet Düzey 2 Bölgesi arasında 23. Bölge konumundadır (TÜİK, 2018). Turizm diğer sektörlerde yüksek istihdam çoğaltan katsayısı olan bir sektör olduğundan, Osmaniye'de turizmin geliştirilmesi bu açıdan da önemlidir.

Mevcut Durum: Sınırlı İş Turizmi

Çalışma kapsamında var olan bilgilerin değerlendirilmesinin yanı sıra; özgün saha araştırmaları olarak, otellerde ziyaretçi mülakatları, konaklama tesisi anketi, algı anketi, otel müdürleri ve seyahat acenteleriyle derinlemesine mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Paydaşlarla Osmaniye, Kadirli ve Düziçi'nde GZFT (Güçlü-Zayıf Yönler, Fırsatlar-Tehditler) toplantıları düzenlenmiştir.

- 2018'de il toplamında (misafirhaneler dâhil) 22 konaklama tesisinin yatak kapasitesi 1.505 adettir. 2018'de Turizm İşletme Belgeli tesislerde ziyaretçi başına ortalama kalış süresi 1,78 gündür.
- 2018 yılında Osmaniye'deki belediye ve bakanlık belgeli konaklama tesislerinde geceleyen ziyaretçilerin sayısı 70.515 kişi civarında gerçekleşmiştir.[2] Bu değer Türkiye toplamının yaklaşık %0,1'i (binde biri) düzeyinde olup çok düşüktür. Otel gecelemeleri yıllar içinde artış göstermiş ancak Türkiye içindeki payı son 5 yılda önemli bir değişiklik göstermemiştir.
- Günübirlik ziyaretçi sayıları konusunda kaydı tutulan Karatepe Aslantaş Açık Hava Müzesi yıllık ziyaretçi sayısı 2012-2017 arasında 15.000- 18.000 kişi arasında değişmiştir.
- Otel ziyaretçilerinin yaklaşık %90'ı iş amacıyla seyahat etmektedir.[3] Bu durum yıl boyunca yaklaşık aynı düzeylerde kalan ve mevsimlik iniş-çıkışları olmayan aylık ziyaretçi sayıları ile teyit edilmektedir.

Potansiyel: Sürdürülebilir Turizm

- Osmaniye'nin, Türkiye'de 1980'ler sonrasında hızla büyüyen kitle turizmi sürecinde önemli bir yeri olmamıştır. Bunun iyi bir yanı, kitle turizminin tahribatına uğramamış oluşudur. Özellikle korunabilmiş doğa ve onunla bütünleşen kültür varlıklarıyla küresel "sürdürülebilir turizm" eğiliminde yer alarak ekonomik ve sosyokültürel yapısını geliştirme şansına sahiptir.
- Osmaniye hızlı sanayileşmektedir. Bu olumlu sürecin Osmaniyelilerin refahını artıracak ve çevreye en az zarar verecek şekilde gerçekleştirilmesi kritik önemdedir. İş turizmi

2 Kültür ve Turizm Bakanlığı web sitesi.
3 Çalışma kapsamında yapılan ziyaretçi anketi, Temmuz 2018

sanayileşmeyle birlikte gelişecek ve nitelikli oteller artacaktır. Otellerden yapılacak il turlarıyla kültür ve doğa turizmine de katkıda bulunabilecek bu gelişme, çevre dengesi gözetilerek teşvik edilmelidir.

- Tatil turizmi açısından kısa vadede doğa turizmi en büyük potansiyeli taşımaktadır. Buna koşut olarak, sınırlı sayıda olan kültür varlıklarının çeşitliliğinin artırılması ve turizme kazandırılması için çaba gösterilmelidir. Bir yandan, kültür varlıklarının daha çekici ve erişilebilir hale getirilmesi, diğer yandan doğa turizmi, eko-turizm, gençlik turizmi, spor turizmi, kırsal turizm ve yayla turizminde sahip olduğu potansiyelin sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde çeşitlendirilerek değerlendirilmesi gerekmektedir. Bunlar yapıldığında, Osmaniye'nin turizm pazarında kimlik kazanarak daha ön sıralara tırmanması ve il ekonomisine katkı yapan markalaşmış bir "sürdürülebilir turizm" sektörüne sahip olması mümkündür.

Turizmde fazla deneyimi olmayan Osmaniye'nin, bu şansını en iyi şekilde kullanması ve ilde turizmin gelişmesi; yerel yönetimlerin teşvik ve desteğiyle, özel girişimcilerin ve STK'ların inisiyatif kullandığı, sürekli ve çok-yönlü çabalar gerektirecektir. Bu ise, her şeyden önce proaktif, dinamik, katılımcı, bütünleşik ve esnek bir "turizm destinasyon yönetimi" ile mümkündür.

Turizm Sektöründe Uluslararası ve Ulusal Eğilimler

Ülkemizde de 1980'lerdeki sahillerin ciddi turizm teşvikleriyle birlikte özel kesime tahsis edilmesi sayesinde özellikle Ege, Marmara ve Batı Akdeniz bölgelerinde çok sayıda turizm yatırımı gerçekleşmiş ve ardından gelen yabancı turist sayısında büyük artışlar yaşanmıştır. Günümüzde Türkiye dünya turizminde önde gelen ülkelerden biridir.

Öte yandan, dünyada 1990'lardan bu yana değişen tüketici tercihleriyle birlikte, kitle turizmine göre çevresel ve ekonomik olarak daha sürdürülebilir turizm türleri ortaya çıkmaya başlamıştır. Artık kitle turizminden, alternatif ve özel ilgi alanlarına yönelik turizm tarzlarına doğru bir gelişme eğilimi sergilemektedir. Bu tarz turizm çeşitlilik içermekte ve buna bağlı olarak turizm politikaları da dinamik bir yapı sergilemektedir. Büyük ölçüde deniz-kum güneş turizmi niteliğinde olan kitle turizmi yerine, "sürdürülebilirlik" kavramının gelişmesiyle koruma ve çevresel duyarlılık artmış, kültür ve doğa varlıklarına yönelen, daha küçük gruplar ve bireyler tarafından gerçekleştirilen yeni nesil bir turizm yaygınlaşma sürecine girmiştir

Sürdürülebilir turizme yöneliş, bilişim teknolojisinin gelişmesi, akıllı telefonların yaygınlaşması, orta sınıfın olgunlaşmasıyla birlikte çevre duyarlılığının yükselmesi ve sağlıklı yaşama verilen önemin artışı gibi nedenlere bağlanmaktadır. Bu eğilimler, kitle turizmini ve onun doğal ve kültürel varlıklar üzerindeki olumsuz etkisini yaşamamış olan Osmaniye'de sürdürülebilir turizmin geliştirilebilmesi için bir fırsat sunmaktadır.

Osmaniye Turizm Yönetişim Modeli ve Destinasyon Yönetimi

Osmaniye için OİTSEP 2020-2024 stratejileri doğrultusunda çok-paydaşlı turizm geliştirme çalışmalarının tümünün sahipliğini üstlenecek, koordine edecek, paydaşlarla birlikte planlayacak, uygulamaları izleyecek ve gerekirse yeniden planlayacak kısa dönemli geçiş stratejisiyle birlikte, uzun dönemli bir yönetişim modeli önerilmektedir.

Sürdürülebilir turizmin kurumsal olarak sahiplenilmesi, Valilik, Belediyeler, Kamu Kuruluşları, Özel Kesim ve STK'lar tarafından tek tek ve birlikte sahiplenilmesi anlamındadır. İlk aşamada kritik olan Belediyeler ve Valiliğin bir protokol yaparak konuyu ortaklaşa sahiplenmeleri ve İl Turizm Konseyi'ni kurmalarıdır. Konsey ilgili tüm kuruluşları kapsayan bir Danışma Kurulu ile çalışacaktır. İkinci kritik oluşum, konseyin teknik sekretaryasını da yapacak olan ve uzmanlardan oluşan Turizm Ofisi'dir. Tüm koruma ve geliştirme faaliyetlerini yürütmesi önerilen bu Turizm Ofisi, özel kesim ve STK temsilcileri tarafından kurulacak Turizm Derneği ile birlikte sürdürülebilir turizm destinasyon yönetimi hizmetlerini üstlenecektir. Bu kapsamda Turizm Bilgi Sistemi'nin oluşturulması ve bilişim teknolojisinin etkin kullanımı da ofisin görevleri arasındadır.

Vizyon

Osmaniye'nin Turizm Vizyonu 2024

- Kültürel ve doğal varlıklarını kurumsal dayanışma, yerel halkın bilinçlenmesi ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla planlı olarak koruyabilen ve geliştiren,
- İlin hızlı sanayileşme sürecinde turizme kaynak yaratan, teknolojik gelişmelerden yararlanan ve çevresel olumsuzlukları asgariye indiren,
- Turizm varlıkları ve etkinlikleri uluslararası ve ulusal düzeyde tanınarak, çekicilikleri ve hizmet kalitesiyle rekabet gücü artmış ve markalaşma yolunda sağlam adımlarla ilerleyen,
- İlin refah artışına ve sosyal gelişimine katkıda bulunan sürdürülebilir bir turizm sektörü.

Ana Strateji

Osmaniye turizm vizyonuna erişebilmek için öngörülen ana strateji şu şekildedir:

» İlk aşamada (1 yıl içinde) planlı ve örgütlü yaklaşımı sahiplenen ve sektörü bir bütün olarak kavrayan, etkin ve katılımcı bir turizm yönetişim sistemi oluşturmak,

» Orta dönemde (1-2 yıl) destinasyon yönetiminin faaliyete başlamasıyla, doğal ve kültürel varlıkları koruyan, hizmet kalitesine, işgücü eğitimine ve farkındalığın artırılmasına öncelik vermek,

» 2024'e kadar gerçekleştirilecek uzun dönemde (3-5 yıl) ürün geliştirme, markalaşma, tanıtım, strateji ve eylem planlarıyla turizm gelirlerini artırarak rekabetçi ve sürdürülebilir sosyo-ekonomik gelişimi sağlamak

İşlevsel Stratejiler ve Öncelikler

Ana stratejiyle uyumlu olarak şu başlıklar altında altı İşlevsel Stratejiler geliştirilmiştir:

1. Planlı ve Kapsayıcı Yönetişim

2. Güncel Bilgi ve Teknoloji

3. Kaynak Yaratılması

4. Hizmet Kalitesinin Artırılması ve Eğitim

5. Koruma Öncelikli, Aşamalı Ürün Geliştirme

6. Kimlik, Tanıtım ve Farkındalık

Öncelikli olan ilk iki strateji diğer stratejilerin etkinleşmesine hizmet eden kurumsal ve teknolojik altyapının Valilik ve Osmaniye Belediyesi'nin işbirliğiyle oluşturulmasını amaçlamaktadır. Turizm Konseyi ve Turizm Ofisinin oluşturulmasıyla, ofis eşgüdümünde paydaşların kullanımına, katkı ve katılımına açık, güncel teknolojiyi kullanan bir turizm bilgi sistemi kurulacaktır.[4] OİTSEP 2020-2024 kapsamında önerilen ve zaman içinde oluşturulacak tüm eylemler bu kurumsal altyapıdan yararlanacaktır.

4 Turizm bilgi sistemi gerekliliğini açıklayan bir not EK-7'de verilmiştir.

Mekânsal Stratejiler

İldeki turizm geliştirme çalışmaları Osmaniye kentinde ve kentle kesişen dört koridorda belirlenen stratejik öncelikler çerçevesinde her bir koridor için belirlenen tur güzergâhları ve rotalara uygun olarak yürütülecektir:

1. Osmaniye - Kadirli - Kastabala Vadisi - Sumbas Koridoru

2. Osmaniye - Düziçi (Hasanbeyli x Bahçe) Koridoru

3. Osmaniye - Karaçay - Zorkun Yaylası Koridoru

4. Osmaniye - Toprakkale Koridoru

Bu koridorlardan ilk ikisi koruma öncelikli olarak kültür ve doğa turizmini geliştirmeye yöneliktir. Üçüncü koridor doğa turizminin yanı sıra, yayla turizmini geliştirme amaçlıdır. Her biri için kültür ve doğa varlıklarını harmanlayan farklı temalarda günübirlik ve olabildiğince konaklamalı turist rotaları tanımlanacaktır. Kentin batı girişinde bulunan dördüncü koridor, Toprakkale'deki kalenin onarımını ve işlevlendirilmesini içermektedir ama daha ziyade sanayinin kente zararlı etkilerinin azaltılması ve otellerin yoğunlaşması nedeniyle alınması gereken önlemler ile Osmaniye merkezde yapılacaklar da düşünülerek tanımlanmıştır.

Eylem Planı

Eylem planında işlevsel stratejileri açan 17 adet gelişme ekseni tanımlanmıştır. Önerilen 181 adet faaliyet/proje bu eksenler altında sınıflanmıştır.

Eylem Planında her bir strateji ve hedef altında sıralanan faaliyet önerileri stratejik öncelikler çerçevesinde önceki planın incelenmesi, GZFT çalıştaylarından ortaya çıkan görüşler, ilgili kuruluşlarla yapılan görüşmeler ve diğer illerde yapılan benzer çalışmalardan yararlanılarak belirlenmiştir. Faaliyetler öncelikle sorumlu kuruluşlarca sahiplenilmesi halinde geliştirilebilecek ve ayrıntılandırılabilecek yön verici öneriler niteliğindedir.

Faaliyetlerin bazıları somut projelere işaret etmektedir. Diğerleri ise içinde birden fazla proje doğurabilecek "proje paketleri" ya da "programlar" şeklindedir. Bu programların projelere dönüştürülmesi de sorumlu ve destekleyen kuruluşların işbirliği ile gerçekleştirilecektir.

Projelerin süreleri ve maliyetleri tahmin ve öngörülerdir. Daha gerçekçi tahminler ilgili kuruluşların sorumlu oldukları faaliyetleri kendi iş programlarına almaları ile gerçekleştirilebilir ve yıllık yatırım programlarında resmileştirmeleriyle kesinleştirilebilir. Belediyeler açısından bunun sağlanabilmesi için uygun projelerin 2020-2024 stratejik planlarında ve performans programlarında yer alması önem arz etmektedir. Merkezi Yönetimin taşra teşkilatını oluşturan kamu idarelerinin stratejik planlarının güncellenmesi sürecinde, ilgili yerel idarelerin faaliyetlerin planda ve programda yer alması için ön çalışmaları yaparak merkez nezdinde çaba göstermeleri gereklidir.

Paydaşlarca yürütülecek sahiplenme, geliştirme, izleme, uygulama süreçlerinin eşgüdümü Turizm Ofisi tarafından yürütülecek ve düzenli olarak hazırlanacak aylık periyodik İlerleme Raporlarında yer alacaktır. İlerleme Raporlarında faaliyetin gerçekleştirilmesinde karşılaşılan engeller, dar boğazlar, zorluklar ve alınması gereken önlemler bildirilecektir. Tüm eylemlerde, herhangi bir müdahale yapılmadan önce mevcut durumun olabildiğince niceliksel olarak saptanması, fayda-maliyet analizlerini içeren fizibilite çalışmaları yapılarak karar verilmesi ve müdahale sonrasında sonuçların (performansın) ölçülmesi önerilmektedir.

Hierapolis Antik Kenti

T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI • T.R. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY

DOĞAKA

1 GİRİŞ

1 GİRİŞ

1.1 Çalışmanın Amacı

Osmaniye İli Turizm Stratejisi ve Eylem Planı (2020-2024) çalışmasının amacı, 2024 perspektifiyle benimsenebilecek yeni strateji ve eylemleri ortaya koymaktır. Bu amaca yönelik olarak tamamlanması hedeflenmiş olan çalışmalar şunlardır:

1. Ulusal ve uluslararası turizm sektöründe mevcut durumun ve küresel gelişmelerin değerlendirilmesi
2. Osmaniye'deki turizm sektörünün mevcut durum ve potansiyelinin değerlendirilmesi
3. Yapılan değerlendirmeler göz önünde tutularak önerilen strateji ve faaliyetlerin tanımlanması ve Eylem Planının hazırlanması

1.2 Çalışmanın Kapsamı

- Raporun 2. Bölümünde Osmaniye ile ilgili bilgilere yer verilmiş ve ildeki turizmin mevcut durumu ortaya koyulmuştur.
- 3. Bölüm'de konuyla ilgili görülen üst planlar, sektörel ve yerel planlama çalışmaları özetlenmektedir.
- 4. Bölüm ulusal ve küresel eğilimlerin Osmaniye'de gelecekte beklenen ekonomik ve demografik gelişmelerin çerçevesinde, turizm sektörünü ilgilendiren tahmin ve öngörülere ayrılmıştır.
- 5. Bölümde Osmaniye'nin turizm potansiyeli, mevcut durumla karşılaştırmalı olarak değerlendirilmektedir.
- 6. Bölümde mevcut durum ve potansiyel analizlerinin sonuçları özetlenerek izleyen bölümde önerilen strateji ve eylem planına yön veren bir sentez ortaya koyulmaktadır.
- Son bölüm ekler ve önerilen faaliyetlere ayrılmıştır.

Aslantaş Baraj Gölü ve Milli Park

Osmaniye Gün Batımı

T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI • T.R. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY

DOĞAKA

2 MEVCUT DURUM

MEVCUT DURUM

2.1 Osmaniye Genel Bilgiler

2.1.1 Sosyoekonomik Göstergeler

Osmaniye, Türkiye iller sıralamasında;

* Yüzölçümü açısından **77. sırada**,
* Nüfusa göre **42. sırada** (2018),
* Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralamasında **53. sırada** (2011),
* TÜİK tarafından hazırlanan İllerde Yaşam Endeksi çalışmasında **66. sırada** (2015),
* Türkiye ortalamasının %60'ı düzeyinde olan kişi başına milli geliri 6.513 USD ile **54. sırada** (2017) yer almaktadır.
* Teşvik sistemi kapsamında, Osmaniye, 2012 Haziran-2019 Mayıs tarihleri arasında Türkiye'de en fazla sabit yatırım tutarı öngörülen 39. il konumundadır. Aynı dönem aralığında düzenlenen 236 adet teşvik belgesi ile 3,27 milyar TL sabit yatırım tutarında yatırım hedeflenmiştir.

Şekil 1. İllerde Kişi Başına GSYH, 2017 ($)

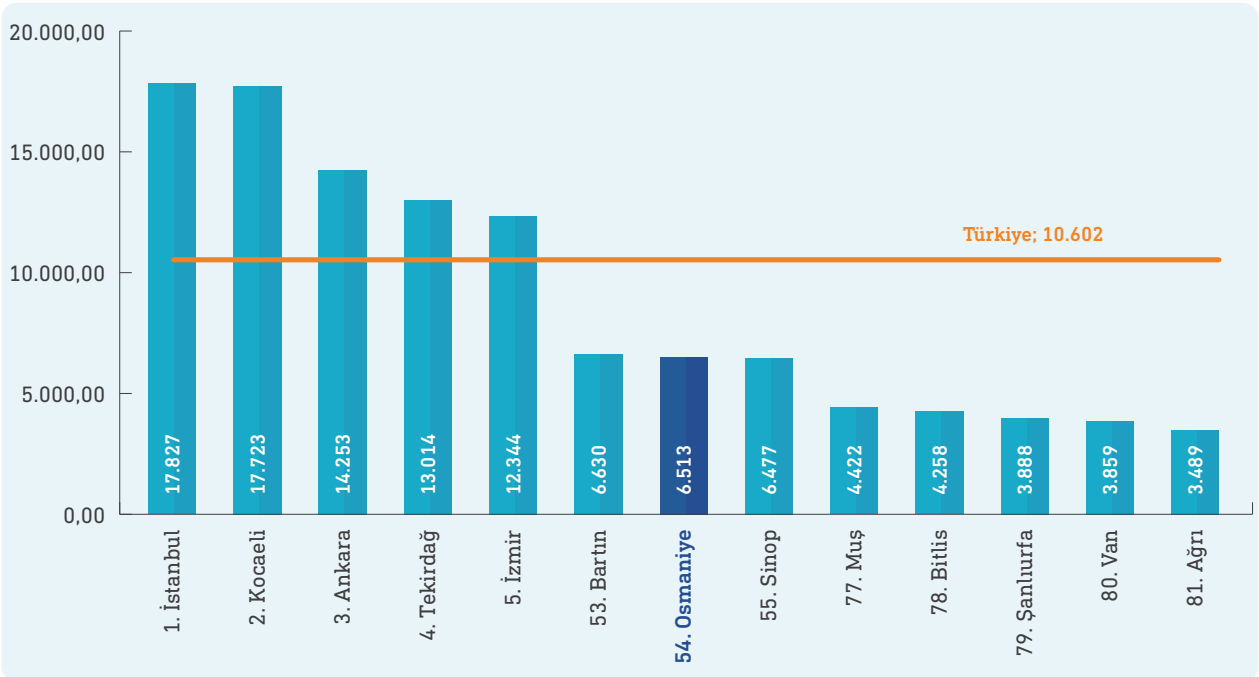

Kaynak: TÜİK, 2019

2.1.2 Konum ve Coğrafya

Osmaniye ili Akdeniz Bölgesi'nin doğusunda yer almaktadır. Doğusunda Gaziantep, güneyinde Hatay, batısında Adana, kuzeyinde Kahramanmaraş illeri ile sınır komşusudur. İlin yüzölçümü 3.215 km^2'dir.

Şekil 2: Osmaniye İl Haritası

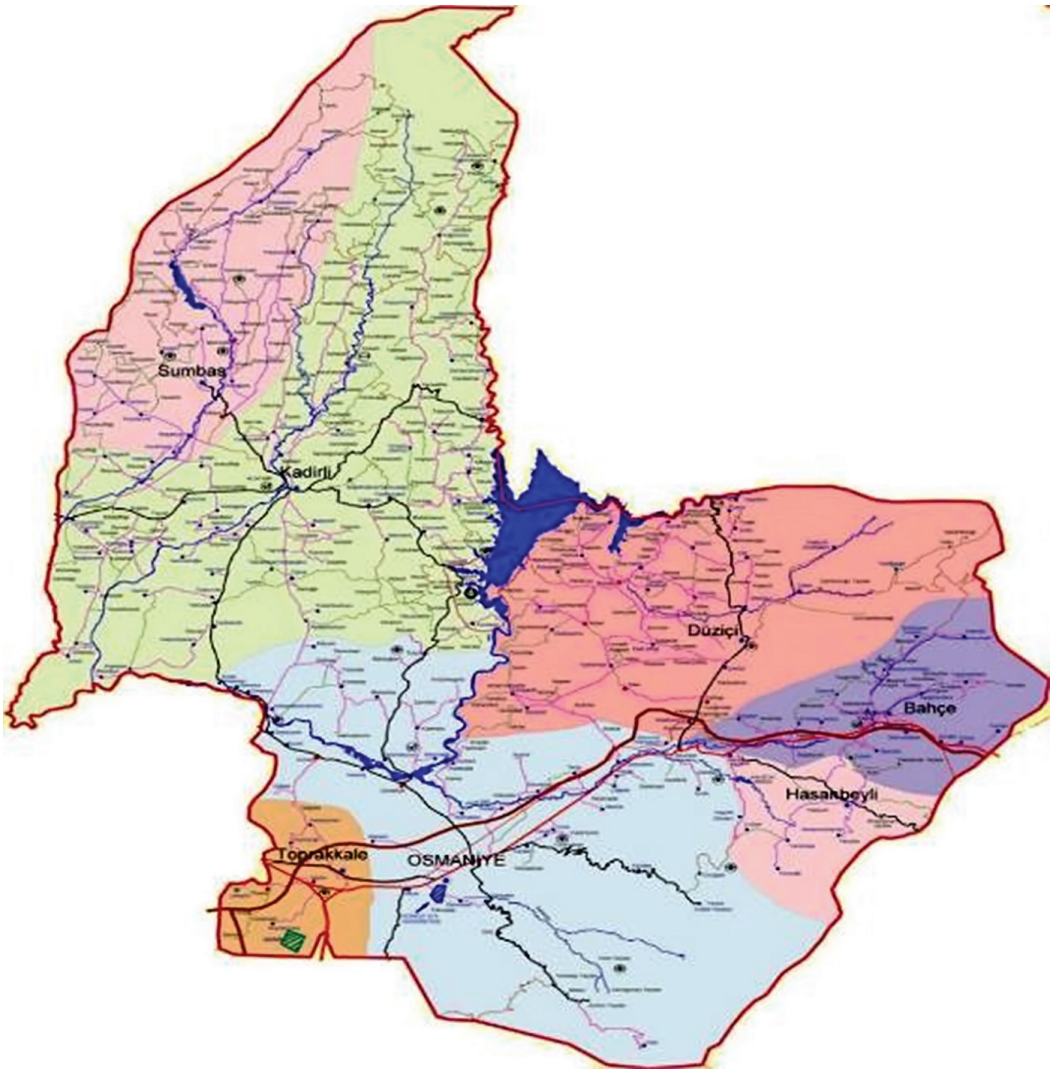

Kaynak: Google, Osmaniye

Osmaniye yüzey şekillerinden birçoğunu bünyesinde toplamış ender yerlerden biridir. Osmaniye doğu ve güneydoğusunda Amanos Dağları ve batıdan kuzeye uzanan Toros Dağları ile çevrilidir. Arazi güneyden, kuzeye ve doğuya doğru gittikçe yükselir. Osmaniye ilinin batı kesimlerinde Adana Ovasının doğuya doğru olan düzlükleri uzanır. Güneyinde İskenderun Körfezi'nden doğuya doğru uzanan Amanos Dağları (Gâvur Dağları), kuzeybatı yönünde Toros Dağları, doğusunda Dumanlı, Düldül ve Tırtıl Dağları mevcuttur. Dağlar ile ovalar arasında hafif engebeli araziler mevcuttur. Ovalık arazi en çok Merkez, Toprakkale, Kadirli ve Düziçi ilçelerinde bulunmaktadır. En yüksek dağları; Düldül Dağı (2.400 metre) ve Turna Dağı (2.285)'dır.

Osmaniye Fiziki Durum ve Ulaşım

Şekil 3: Osmaniye İli Fiziki Durum

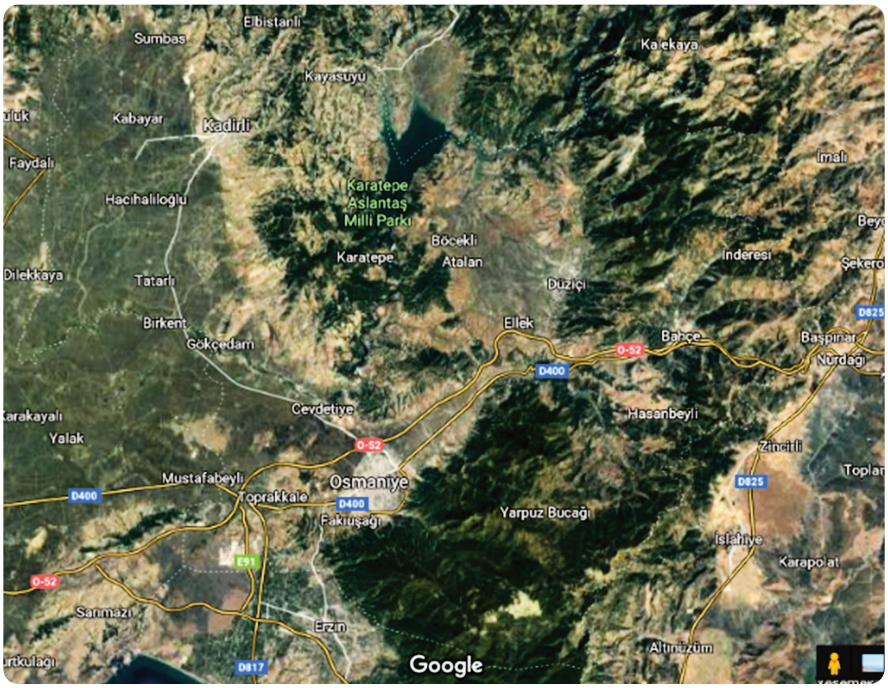

Kaynak: Google Haritalar,2018

İl merkezi olan Osmaniye kentinin yerleşim alanı doğuda dağlarla çevrili, batıda ise Çukurova'ya açılan bir ovadır. Kentin ana arterleri güneydoğu yönünde bulunan Amanos Dağları'na uzanmaktadır. Kentin güney batısında yer alan küçük sanayi sitesi kuzey ve batıdan güneye ve doğuya esen baskın rüzgârların önüne kurulmuştur.

2.1.3 İklim

Osmaniye ili iklimi dağlık ve ovalık alanlarda farklılık göstermekle birlikte, Akdeniz iklimi karakteristiğindedir. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır. Ovalık alanlarda yazlar çok sıcak geçer. Yaz aylarında şehir içinde havadaki nispi nem miktarı artmakta ve hissedilen sıcaklık değerlerini artırmaktadır.

Şekil 4: Osmaniye Kenti

Çukurova'da sıcakların artması, okulların tatil olmasıyla birlikte Osmaniye'nin sıcağından uzaklaşmak, iş yorgunluğunu ve stresini atmak isteyenler yaz aylarında etraftaki dağlar üzerinde bulunan yaylalardaki evlerine göç etmektedir.

Tablo 1: Osmaniye İli İklim Verileri

OSMANİYE	Ocak	Şub.	Mart	Nis.	May.	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kas.	Ara.	Yıllık
Ölçüm Periyodu (1987 - 2018)													
Ortalama Sıcaklık (°c)	8,6	10	12,9	17	21,1	25,2	27,9	28,5	25,5	20,6	14	9,9	18,4
Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°c)	14,5	16,1	19,1	23,5	27,7	31,3	33,5	34,3	32,1	28	21,5	16	24,8
Ortalama En Düşük Sıcaklık (°c)	3,5	4,6	7,2	10,9	14,9	18,9	22,5	23,1	19,3	14,2	8,2	4,9	12,7
Ortalama Güneşlenme Süresi Saat	3,9	4,6	5,6	6,8	8,2	9,3	9,2	8,9	8,5	6,8	4,9	4,1	80,8
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	9,3	9	10,5	9,7	7,4	3,2	1,3	1,2	3,3	6,7	6,8	8,9	77,3
Aylık Toplam Yağış Miktarı Ortalaması (mm)	101,3	102,2	120,5	82,6	75,2	36,2	10,3	5,7	29	73,8	94,7	96,1	827
Ölçüm Periyodu (1987 - 2018)													
En Yüksek Sıcaklık (°c)	23,7	28	32	36,5	41,7	42,6	42,8	43,6	41,2	38,3	31	29	43,6
En Düşük Sıcaklık (°c)	-8,5	-6,8	-4	0,1	4,6	11,5	15	15	7,8	4,1	-4,5	-5,4	-8,5

Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Osmaniye ilinde yağışlar kış ve sonbahar aylarında diğer aylara göre fazla olup, yıllık ortalama yağış miktarı 767,6 mm'dir. Mayıs-Eylül arasında 40 dereceyi aşan sıcaklıklar görülebilmektedir.

2.1.4 Bitki Örtüsü, Akarsular, Barajlar

Bitki Örtüsü

Akdeniz ikliminin hüküm sürdüğü Osmaniye'de, Akdeniz bitkilerinin tamamına yakınını görmek mümkündür. Osmaniye ilinin tabii bitki örtüsü, ova tabanlarında kültür bitkileri, eşik sahalarda makiler, yüksek kısımlarda iğne yapraklı çam ormanlarıdır.

Şekil 5: Osmaniye Bitki Örtüsü

Akarsular

1- **Ceyhan Nehri:** Nurhak Dağları'ndan doğar, 510 km'lik bir akıştan sonra Akdeniz'e dökülür. Osmaniye ili içerisindeki uzunluğu 75 km'dir. Üzerinde Aslantaş ve Berke Barajları inşa edilmiştir.

2- **Kalecik Deresi:** Kocakuz ve Ardıçlıkaya tepelerinden doğar, tamamı il sınırları içerisindedir. Uzunluğu 25 km'dir. Üzerinde Kalecik Barajı inşa edilmiştir. Hamis Çayı'na katılır.

3- **Horu (Hamis) Çayı:** İki kol olarak Yerli Tepe ve İnicirlikaya mevkilerinden doğar, 55 km uzunluğuna sahiptir. Başlangıçtaki ismi Horu Çayı olmakla beraber, sonra Hamis Çayı adını alır. Cevdetiye mevkiinde Ceyhan Nehri'ne katılır.

4- **Karaçay Deresi:** Hamo ve Hanife mezarı tepelerinden doğar. 70 km'lik bir akıştan sonra Ceyhan Nehri'ne katılır. İl sınırları içerisindeki uzunluğu 42 km'dir.

5- **Savrun Çayı:** Mozgaç Dağı Akgedik Mevkii'nden doğar, toplam uzunluğu 83 km'dir. İl içerisindeki uzunluğu 65 km'dir. Kadirli ilçesinden geçerek Ceyhan Nehri'ne katılır.

6- **Kesiksuyu Deresi:** Ümbelo ve Bozkoyak tepelerinden doğar, üzerinde Mehmetli Barajı inşa edilmiştir. Toplam uzunluğu 23 km'dir. Ceyhan Nehri'ne dökülür.

7- **Sabunsuyu Çayı:** Çakıroğlu Mevkii'nden doğar, 43 km'lik bir uzunluğa sahiptir. İl içerisindeki uzunluğu 23 km'dir. Ceyhan Nehri'ne dökülür.

8- **Yarpuz Çayı:** Topbarnaz tepelerinden doğar, 30 km'lik bir akıştan sonra Hamis Çayı'na katılır. Tamamı il sınırları içerisindedir.

Barajlar/ Göletler

İlde sulama açısından Aslantaş, enerji üretimi açısından ise Berke en önemli barajlardır.

Tablo 2: Osmaniye İlinin Barajları

Baraj / Gölet Adı	Akarsu Adı	Bitiş Yılı	Su Tutma Kapasitesi (hm^3)	Sulama Sahası (ha)	Kurulu Güç (Mw)	Yıllık Enerji Üretimi (GWh)
Kalecik Barajı	Kalecik	1987	33	5.116	-	-
Arıklıkaş Göleti	Buğdaycık	1998	2,2	268	-	-
Berke Barajı	Ceyhan	2001	427	-	510	1.669
Aslantaş Barajı	Ceyhan	1984	1.676,00	88.995	138	605
Kesiksuyu Barajı	Kesiksuyu	1971	60,56	7.498	-	-
Mehmetli Barajı	Kesiksuyu	1971	37,27	11.876	-	-

Kaynak: http://www.osmaniye.gov.tr/cografi-yapi

Şekil 6 Karatepe - Aslantaş Baraj Gölü

2.1.5 Deprem Durumu

Bölge Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü Deprem Araştırma Dairesi Başkanlığı tarafından 18.04.1996 tarihinde hazırlanan Türkiye Deprem Bölgeleri Haritasına göre Osmaniye ilinin Merkez, Toprakkale, Düziçi ve Bahçe ilçeleri birinci derecede deprem bölgesinde kalmaktadır. Kadirli ilçesi ikinci derecede, Sumbas ilçesi ise üçüncü Derece deprem bölgesindedir.

Şekil 7: TR63 Bölgesi Deprem Durumu

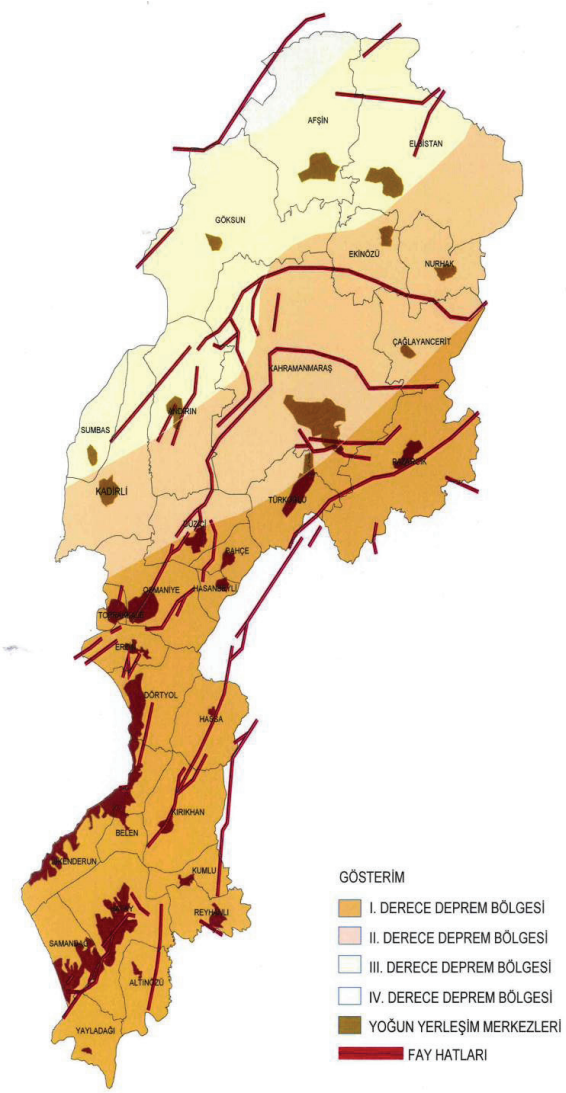

Kaynak: DOĞAKA, TR63 Bölgesi Mevcut Durum Analizi, s.365

2.1.6 Ulaşım

2.1.6.1 Karayolu

Osmaniye karayolları yönetimi açısından bölünmüş ve uzak durumdadır. İl, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Mersin merkezli 5. Bölge Müdürlüğü içinde yer almaktadır, ancak Kadirli ve Sumbas ilçeleri 57. Şube (Adana/Kozan), Osmaniye merkez ve diğer ilçeleri 56. (Adana) Şube sınırları içindedir. Bahçe ilçesinde bir Karayolları Bakımevi İşletme Şefliği vardır.

Osmaniye ilinde, kara yolu ağının uzunluğu toplam 363 km'dir. Bu karayolu ağının; 80 km'si otoyol, 70 km'si devlet yolu, 213 km'si il yollarından oluşmaktadır.

Osmaniye, Türkiye'nin güneydoğusu ile batısı arasında karayolu ve demiryolu ulaşımı bakımından geçiş noktası konumundadır. Osmaniye'nin bölge ilişkilerini kurduğu otoyollar kuzeydeki Torosların engelleyici olması nedeniyle Çukurova üzerinden Doğu-Batı ve güneyde İskenderun yönlerinde şekillenmiştir. Büyük şehirlerle otoyol ilişkisi Adana - Mersin arasındaki Pozantı Kavşağı üzerinden sağlanmaktadır. Toprakkale, otoyolların ve OSB bağlantısının kesiştiği bir kavşak olduğundan, avantajlı bir konumdadır. Bahçe ve bir ölçüde Düziçi ile Hasanbeyli ilçeleri hem Adana - Gaziantep otoyoluna hem de doğu tarafında Kuzey - Güney erişimi sağlayan Kahramanmaraş - Antakya "ekspres" yoluna yakın konumdadır.

Şekil 8: Bölge Karayolları Haritası

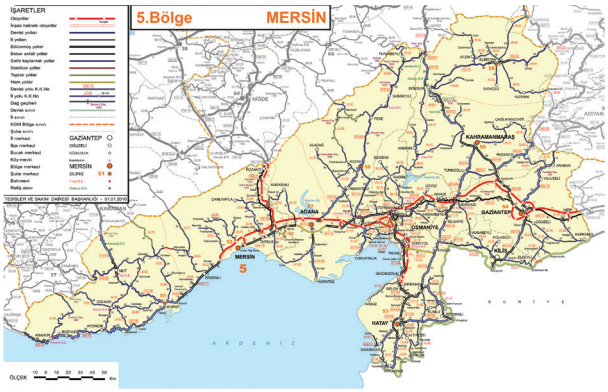

İlin ortasından geçen Mersin - Adana - Osmaniye - Gaziantep - Şanlıurfa ile Ceyhan - Toprakkale-İskenderun otoyolları bu koridorlarda Osmaniye kentinden bu merkezlere yüksek standartta karayolu erişim imkânı sağlamaktadır.

Osmaniye otogarı kentin kuzeyinde Adana - Şanlıurfa Otoyolu'nun Kadirli kavşağı yakınındadır.

Şekil 9: Osmaniye Otogarı

2.1.6.2 Havayolu

Osmaniye'nin havalimanı yoktur. Hava erişimi için komşu illerin havalimanlarını kullanmaktadır. Anılan otoyollara ekspres yollarla bağlanan Hatay ve Kahramanmaraş havalimanları Adana ve Gaziantep gibi 1,5-2 saatlik mesafe içindedir. Osmaniye Merkezden bazı il merkezlerine ve havalimanlarına (HL) karayolu uzaklıkları şöyledir:

• Adana	86 km /1 saat, 14 dk.(HL 109 km / 1 saat 24 dk.)
• Kahramanmaraş	100 km / 1 saat 26 dk. (HL 112 km / 1 saat 33 dk.)
• Hatay	128 km / 1 saat 50 dk. (HL 119 km / 1 saat 38 dk.)
• Gaziantep	120 km / 1 saat 43 dk. (HL 158 km / 1 saat 50 dk.)
• Mersin	155 km / 2 saat 13 dk.
• Şanlıurfa	257 km / 3 saat 40 dk.
• Ankara	576 km / 8 saat 14 dk.
• İstanbul	1025 km / 14 saat 39 dk.

Dolayısıyla, Osmaniye'ye karayolu ile günübirlik seyahat edecekler için azami mesafe 2 saat kabul edilirse, günlük ilişki alanı Karayolları 5. Bölge sınırları içinde kalan; batıda İçel, doğuda Gaziantep, güneyde Hatay ve kuzeyde Kahramanmaraş illerini kapsar.

Osmaniye'ye gelindikten sonra, kültürel varlıkların bulunduğu yerlere gitmek de belirli bir zaman almaktadır. Örneğin, Karatepe'ye ulaşmak için dağ yolundan 50km (60 dakika) sürüş mesafesi vardır.

Osmaniye Merkez'den ilçelere özel araçla uzaklıklar şöyledir:

- Toprakkale 10 km / 16 dk.
- Bahçe 36 km / 35 dk.
- Düziçi 36 km / 35 dk. (Haruniye Kaplıcaları 57 km / 55 dk)
- Hasanbeyli 38 km / 40 dk.
- Kadirli 46 km / 47 dk.
- Sumbas 61 km / 56 dk.

Büyük şehirlerden uçakla gelecek turistler için komşu illerin havalimanlarına yapılacak 1-1,5 saat uçak yolculuğu ve Osmaniye'ye gelmek için harcanacak 1, 5 saatlik süre ve ayrıca aktarma süreleri gözetildiğinde, 5-6 saat sürecek aktarmalı bir yolculuğu göze almak demektir. Rekabetçi ortamda tercih yapan ziyaretçiler için ziyaret edilebilecek çekiciliklerin azlığı karşısında, bu ulaşım süreleri, maliyeti ve aktarma zahmeti caydırıcı olmaktadır. Bu durumda turizm potansiyelinin, komşu illerden (özellikle Mersin, Gaziantep ve Adana'dan) gelecek günübirlikçiler ve karayolu koridorunu kullanan turlardaki geçici ziyaretçiler küçümsenmeden değerlendirilmesi gerekmekte olup, zaman içinde çekiciliklerin artırılmasıyla ve tanınmasıyla konaklamalı turizmin gelişimine yol açılması mümkündür.

2.1.6.3 Demiryolu

Osmaniye demiryolları açısından Konya'dan Nusaybin'e kadar uzanan TCDD 6. Bölge'ye bağlıdır.

Osmaniye içindeki demir yolu hattı uzunluğu 74 km'dir. Osmaniye konvansiyonel demiryolu hattına 6 istasyonu ile bağlıdır: Toprakkale, Osmaniye, Mamure, Yarbaşı, Taşoluk ve Bahçe.

Adana yönünden gelen trenler il içine Toprakkale'den girmekte, Bahçe'den Gaziantep/ Fevzipaşa' ya çıkış yapmaktadır. Seyrek, yavaş ve daha ziyade yük taşımacılığına yarayan bu hat, yolcu taşımacılığı açısından etkin değildir.

Şekil 10: Demiryolu Ağında Osmaniye

2.1.6.4 Denizyolu

Deniz ile sınırı bulunmayan Osmaniye, Mersin Limanı'na 174 km, Erzin'de bulunan Toros Limanı'na 38 km, İsdemir Limanı'na 57 km, İskenderun Limanı'na 71 km ve Yumurtalık Serbest Bölgesi'ne 75 km mesafededir.[5]

2.1.7 Tarihçe

Anadolu; iklimi, akarsuları, ormanları, madenleriyle tarihin her döneminde cazibe merkezi olmuş, birçok devlet bu topraklara sahip olmak için birbirleriyle savaşmıştır. Bu nedenle, Anadolu pek çok istilâ ve savaşlara şahit olmuştur. Tarihin akışı içerisinde Hititler, Asurlar, Persler, Romalılar, Bizans ve Türkler Anadolu'ya sahip olmuşlardır.[6]

Çukurova'nın doğusunda yer alan Osmaniye ili, binlerce yıl yerleşim görmüştür. Osmaniye'de Domuztepe ve höyüklerdeki kalıntılar Neolitik, Kalkolitik ve Tunç devirlerine aittir. İlk çağlardan itibaren Hitit, Asur, Pers, Grek, Roma, Bizans gibi devletler ile bazı kavimlerin yaşayışlarına sahne olmuştur. Daha sonra Emevi ve Abbasilerin yaşadığı bu topraklara, Türklerin Anadolu'yu fethi ile 1080'li yıllardan itibaren Türk aşiretleri gelmiştir.

5 Google Haritalar ölçümleri, 2018

6 Osmaniye tarihçesi bölümü şu kaynaktan alınmıştır: http://www.osmaniyekulturturizm.gov.tr/TR-60788/tarihce.html, Son güncelleme 22/12/2018

İlkçağ Döneminde Osmaniye

Aslantaş Baraj gölü altında kalan Domuztepe'nin güney ve batı yamaçlarında Neolitik, Kalkolitik, Tunç ve Demir çağlarına ait yerleşimler ortaya çıkarılmıştır. Kadirli ilçesinde Topraktepe höyük, Taşlı höyük, İspir höyük, Tırmıl höyük ve Cevdetiye beldesinde Karataşlı höyük bulunmaktadır.

Akad Kralı Sargon (M.Ö. 2340 - 2284) tarihsel içerikli yazıtlarında Amanos ve Toros Dağları'na, yani Anadolu'nun güneydoğu sınırlarına geldiğinden söz eder. Sargon'dan sonra bir başka Akad kralı olan Naramsin (M.Ö. 2260 - 2223) de yazıtlarında Anadolu sınırlarına kadar varan askeri seferler yaptığını anlatmaktadır. Boğazköy Naramsin Tabletlerinde "Sedir Ağacı (Amanos) kralı İskuppu" adı geçer.

M.Ö 3. bin yılı Mezopotamya kaynaklarında "Amanum", Hitit imparatorluk devri tabletlerinde "Amana", M.Ö. 4 - 7. yüzyıl Asur yazıtların da "Hamanu", Klasik çağ kaynaklarında "Maurun Oros", Haçlılar devrine ait batı kaynaklarında "Montana Migra", İslam devri kaynaklarında ise "Cebel'ül lukkam" olarak kaydedilen bölge, halkın Gavur dağları dediği, coğrafyacıların adlandırması ile Amanoslar'dır.

Hemite kalesinin 500 m güneyindeki kayalıklara işlenmiş Kral kabartması ve Babaoğlan kalesinin 300 m. uzağındaki tepede şaha kalkmış at üzerindeki kişi ve onun karşısında dua eder vaziyetteki kişi betimlemeleri, Hitit kral kabartmalarına benzemektedir. Hitit yazılı kaynaklarında bu bölge krallarından ve halkından sıklıkla söz edilir.

Geç Hitit Kent Krallarından Asativata (M.Ö. 8 yüzyıl) Karatepe'de bir sınır kalesi kurmuştur. M.Ö. V. ve IV yüzyıl Anadolu'ya egemen olan Persler, Çukurova'nın doğusuna da egemendiler. M.Ö. IV. yüzyıl sonu ve M.Ö. I. yüzyıl ortaları arasında bölgede hakim güç Seleukoslar'dır. M.Ö. 333'de Büyük İmparator İskender IV. Darius'u Dörtyol ovasında yenmiştir. Kaya mezarları, nekropol alanları, kalelerin bazılarının temellerindeki taş malzeme ve duvar işçiliği ile ortaya çıkan mimari öge kalıntıları Helenistik dönemde de buraların yerleşim gördüğünü gösterir.

Klikya bölgesi M.Ö. 64'de Batı Roma İmparatorluğu'nun hakimiyeti altına girmiştir. Akdeniz korsanlarının Roma deniz ticaretine ağır darbeler vurmasından ötürü, Roma bölgeye güçlü bir ordu göndermiştir. Romalılar ilk savaşta başarılı olamamışlardır. Pompeus'un emrine bütün eyalet kuvvetleri verilmiş ve bunlara 500 savaş gemisi de katılmıştır. Romalılar korsanların kalelerini ele geçirmiş ve böylece Kilikya bölgesi Roma İmparatorluğu'nun topraklarına katılmıştır. İmparator Hadrianus M.S. 120-135 yıllarında Çukurova bölgesine önem vermiş ve bölgeyi önemli bir ticaret merkezi haline getirmiştir.

Amanos Kilikya'sında Prokonsüllük yapmış olan, meşhur hatip ve devlet adamı Çiçero'nun M.S. 51'de yazdığı mektupta da Amanoslar'dan bahsedilmektedir. Roma İmparatoru Mark Antony (M.Ö. 39-31) tarafından yerel kral seçilen Tarkandimotos'un kurduğu ve başkent yaptığı Hierapolis-Kastabala Kenti ile Kadirli ilçesinin üzerine kurulduğu Flaviopolis Kenti Roma dönemi eserlerindendir.

M.S. 260 yılında bölgeyi Sasani Kralı I. Şapur ele geçirmiştir. M.S. 380 yılında Roma'ya başkaldıran Isaurialı Balbinos'un kontrolüne geçmiştir.524 yılındaki depremde tüm Kilikya kentleri tahribata uğramıştır. 561 yılında İmparator Justinianus zamanında ikinci bir deprem Kilikya'daki tüm kentleri yerle bir etmiştir. Bunun ardından çıkan veba salgını kentlerde ve kırsal alanda büyük can kaybına yol açmıştır.

İslam Devletleri Döneminde Osmaniye

M.S. 7. yüzyıldan itibaren Anadolu'yu Arap devletlerinin elde etme tutkusu oluşmuştur. Bu dönemlerde Avrupa'dan gelen tamamı farklı milletlerden Hıristiyan olan Haçlılar, Emeviler, Abbasi ve Türkler arasında bu bölgede büyük savaşlar yaşanmıştır. Abbasi Halifesi Harun Reşit döneminde bölgedeki önemli kale ve yerleşim yerleri yeniden yaptırılmış ve onarılmıştır.

Türkler Çukurova'ya ve Osmaniye'ye 7. yüzyılda Abbasi ordularıyla gelmişlerdir. Harun Reşit'in uçbeyi Faraç Bey bölgede kaleler ve yerleşim birimleri kurmuştur. Daha sonra Bizanslılar bu toprakları Müslümanlardan geri almıştır.

Selçuklular zamanında Anadolu'ya gelen Türklerden bir kısmı Adana ovasına inmiş ve daha sonra Haraz mevkiinde ilk kez köy olarak Osmaniye'yi kurmuşlardır. Osmaniye, Malazgirt Zaferi'nden sonra Türklerin hâkimiyeti altına girmiştir. Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan döneminden itibaren izlenen fetih ve iskân siyaseti Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasını sağlarken Anadolu da baştan sona imar olmuştur. Şehirler, kasabalar köyler kurulmuş; yollar, köprüler, camiler, medreseler yapılarak Anadolu'ya Müslüman Türk mührü vurulmuştur. Bu zaferden hemen sonra Anadolu'ya pek çok Türkmen boyu gelmiştir.

1097 yılında başlayan Haçlı Seferleri nedeniyle Çukurova bölgesine yerleşmiş olan Türkmen boyları Çukurova'yı terk etmek zorunda kaldılar. I. Haçlı Seferi Ermenilerin Çukurova'yı ele geçirmelerine sebep oldu. Ermeniler Çukurova'da Sis (Kozan) merkezli bir Prenslik kurdular. Kilikya Ermeni Prensliği 12. yüzyılda kısmen Çukurova'ya hâkim oldu. Selçukluların Haçlılarla ve Moğollarla uğraşması Ermenilere böyle bir şans tanımıştır. Bir süre sonra Mısır'da hüküm süren Memluklular Türkmen güçlerin de desteği ile Çukurova topraklarını Ermenilerden geri almış; böylece bölgenin yeni sahibi Memluklular olmuştur. M.S. 1332'den sonra bölge tamamen Memlukluların kontrolündedir. 1256 Moğol saldırısı Anadolu'da pek çok yara açtı. Ancak; bu saldırılar Anadolu'daki Türk nüfusunun artmasını sağladı. Memluk Sultanı Baybars bunları Antakya ile Gazze arasında bulunan topraklara yerleştirdi, beylerine dirlikler verdi. Bu Türkmenlerden yararlanan Sultan Baybars, 1266, 1273, 1275 yıllarında Çukurova'ya büyük akınlar düzenledi. Türkmen nüfus Çukurova'yı doldurmaya başladı. Memluklular döneminde Osmaniye'ye ve çevresine büyük Türk göçleri olmuştur. Kınık, Bayat ve Yüreğir aşiretleri Osmaniye ve çevresine yerleşmiştir. 12. yüzyılın sonlarında Oğuz boylarından daha önce Antakya - Gazze arasına yerleştirilen Halep bölgesindeki 40 bin Türkmen Osmaniye ve çevresine iskân edilmiştir.

Osmanlı Devleti Döneminde Osmaniye

Bölge 1352'de Ramazanoğulları beyliğinin, 1517'den sonra da Osmanlı devletinin yönetimine geçmiştir. 1517 yılında Osmanlı Padişahı Yavuz Sultan Selim'in Mısır seferi sonucu Memluklu Devleti'ne son verilerek Çukurova toprakları Osmanlı hâkimiyeti altına girmiştir.

Buralara hakim olan aşiret beylikleri, sancak halinde teşkilatlandırılmıştır. Kanuni Sultan Süleyman devrinde ise bölgedeki sancak, Üzeyirli adıyla önce Zülkadriye eyaletine, sonraları da Halep eyaletine bağlanmıştır.

Bazı araştırmacılara göre Kınık nahiyesinin bugünkü Toprakkale ilçesi çevresinde olduğu yönünde önemli bulgular vardır. Kınık nahiyesi, Payas (Üzeyir) sancağına bağlı olarak 1490-1500 yılında kurulmuştur. Halkı Kınık boyundandır. Halkının tamamı Türk ve Müslüman'dır. Kasabanın kurulduğu yıllarda Kınık boyunun başında Göç Eri Hamza Bey bulunmaktadır. Kasabanın Kınık nahiyesi adıyla ayrı bir kanunnamesi de vardır.

1572 yılından sonra bir daha nüfus ve arazi tahriri yapılmadığı için kasabanın ne zaman harap olduğu ve terk edildiği bilinmemektedir. 19. yüzyılda Osmanlı Devleti merkezi otoritesini yitirmeye başlamıştır. Bu dönemde Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa, Osmanlı Padişahı II. Mahmut'a karşı başlattığı mücadelede üstün gelmiş, Çukurova toprakları Mehmet Ali Paşa'nın oğlu İbrahim Paşa' ya bırakılmıştır(1833-1840). 1840 yılında imzalanan Londra Antlaşması ile bölge yeniden Osmanlı hâkimiyeti altına girmiştir.

Osmaniye'nin kent tarihçesi 1865'ten sonra başlar. Osmanlı Devleti'nde 19. yüzyılın son çeyreğinde merkezî otorite tamamen bozulmuş, Osmaniye ve çevresinde asayişi yeniden sağlamak ve aşiretleri itaat altına almak amacıyla Derviş Paşa komutasında Fırka-i İslâhiye adı altında bir birlik görevlendirilmiştir. Derviş Paşa önce, Hatay ve çevresini iskân etmiş daha sonra da Osmaniye ve çevresine gelerek yöredeki aşiretleri Hacıosmanlı Köyü ve civarına iskân etmiştir.

Şekil 11: Osmaniye'nin Kronolojisi

Kaynak: Osmaniye Belediyesi, ÇEKÜL Doğa ve Kültür Rotaları Uygulama Rehberi (2016)

"Yeni Vilayetler Nizamnamesi"ne göre 1866 yılında bu bölgedeki yerleşim birimi Osmaniye kazası olarak teşkilatlandırılmıştır. Bu kazaya Ulaşlı, Tecirli, Cerit, Karayiğit ve Ağyazı nahiyeleri bağlanmıştır. Osmaniye kazası bu şekilde Payas (Üzeyir) Cebel-i Bereket Sancağı'na ve o da Halep eyaletine bağlanmıştır. Payas Sancağı 1874'te Yarpuz'a taşınmış ve Cebel-i Bereket Sancağı adını almıştır. Payas, Hassa, Bulanık (Bahçe) ve Yarpuz Kazaları Cebel-i Bereket sancağına bağlanmıştır. II. Meşrutiyet sonrasında Cebel-i Bereket Sancağı Yarpuz'dan Osmaniye merkeze taşınmıştır.

Milli Mücadele Döneminde Osmaniye

1. Dünya savaşının sonunda yenilen Osmanlı Devleti'nin topraklarının bu bölümünü Fransızlar işgal etmiştir. İşgale direnen halk ve ağır kayıplar veren Fransızlar, Türkiye ile 20 Ekim 1921'de Ankara Antlaşmasını imzalayarak bölgeyi terk etmeye başlamışlardır. İşgal güçleri 7 Ocak 1922'de Osmaniye'den çekilmişlerdir. Bu sebeple her yıl 7 Ocak "Osmaniye'nin Düşman İşgalinden Kurtuluş Günü" olarak kutlanmaktadır.

Cumhuriyet Döneminde Osmaniye

Cebelibereket Sancağı, 1877 yılında Gâvur dağlarının asayişini sağlamak için kurulmuştu. 30 yıl Yarpuz'da, 15 yıl da Osmaniye'de konuşlandırılmıştı. Cumhuriyetin ilanı ile idari yapılanma yeniden şekillenmiş ve Osmaniye kazası, vilayet yapılmıştır.1923'de Cumhuriyetin ilanı ile Sancakların vilayete dönüştürülmesi nedeniyle " Cebelibereket Vilayeti" adını almıştır.

1 Haziran 1933 yılına kadar vilayet olan Osmaniye bu tarihte kazaya dönüştürülerek Adana iline bağlanmıştır. 3 Kasım 1996 tarihinde yapılan mahalli idareler ara seçimleri öncesinde, il olması gündeme gelmiş, 28.10.1996 gün ve 22801 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 24.10.1996 gün ve 4200 sayılı kanun ile yeniden il olmuştur.

2.1.8 Nüfus

1990 yılında ilçe nüfusu 174.875 olan Osmaniye'nin şehir nüfusu 122.307 iken, 1996'da sınırlarını genişletilerek il olduktan sonraki ilk nüfus sayımında (2000) il nüfusu 411.000, merkez nüfusu 207.862 kişiye çıkmıştır.

İl Nüfusu 2000-2018 arasında %30 artarak 534.415 kişiye, merkez nüfusu %27 artarak 264.373 kişiye ulaşmıştır. 2018 yılı il nüfusu olan 534.415 kişi, Türkiye değerinin %0,65'idir. Türkiye sıralamasında 42.'dir.

Osmaniye nüfusun 435.469'u şehirlerde yaşarken, 98.946'sı belde ve köylerde yaşamaktadır. Şehirde yaşayanların oranı %81,49'dur. İldeki 7 ilçenin 2018 nüfus ve yüzölçümleri Tablo 3'te verilmiştir.

Şekil 12: Osmaniye İlçeleri Konum ve Nüfusları

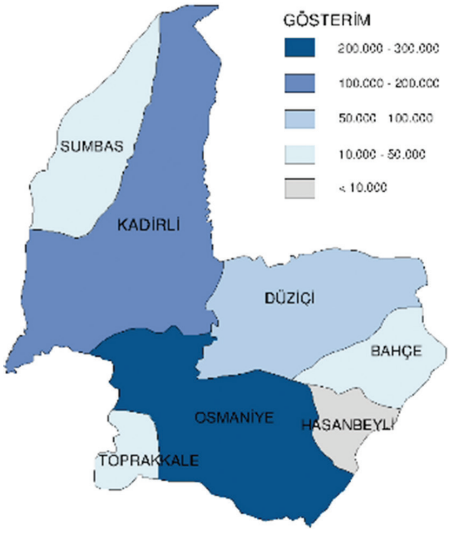

Tablo 3: İlçelerin Nüfusu ve Artış Oranları-Belediye, Mahalle, Köy Sayıları-Şehir ve Köy Nüfusları ve Oranları-Km²'ye Düşen Kişi Sayısı, 2018

İlçe	Nüfus 2018	N.Artışı %	Bel.Say.	Mah.Say.	Şehir nüfus	Köy Say.	Köy Nüfus	Şehirli %	Alanı km²	Yoğunluk
Bahçe	22.242	2,48	1	11	15.124	15	7.118	68,00	208	107
Düziçi	83.971	1,85	5	41	66.815	25	17.156	79,57	595	141
Hasanbeyli	5.341	26,74	1	4	2.837	6	2.504	53,12	168	32
Kadirli	124.053	0,74	1	20	92.915	60	31.138	74,90	1,021	122
Merkez	264.373	0,48	2	40	235.002	37	29.371	88,89	859	308
Sumbas	14.308	0,56	2	5	4.534	13	9.774	31,69	358	40
Toprakkale	20.127	6,58	2	12	18.242	3	1.885	90,63	112	180
Osmaniye	**534.415**	**1,27**	**14**	**133**	**435.469**	**159**	**98.946**	**81,49**	**3,321**	**161**

Kaynak: https://www.wikiwand.com/tr/Osmaniye'nin_ilçeleri

Osmaniye'deki ilçe sayısı 7, belediye sayısı 14 ve köy sayısı ise 159'dır. Nüfus bakımından en büyük ilçeleri sırasıyla Merkez, Kadirli ve Düziçi'dir. Yüzölçümü bakımından en büyük ilçesi Kadirli, nüfus ve yüzölçümü bakımından en küçük ilçesi Hasanbeyli'dir.

DOĞAKA tarafından hazırlanan Yaşam Kalitesi Analizi çalışmasında Osmaniye ilinde yer alan ilçeler temel göstergeler, ekonomik yapı, çevresel yapı, kentsel ve kişisel yaşam alanlarında sıralanmıştır. Buna göre en gelişmiş ilçe Osmaniye Merkez ilçesi olurken Sumbas en az gelişmiş ilçe konumundadır.

Şekil 13: Osmaniye İlçelerinin Yaşam Kalitesi

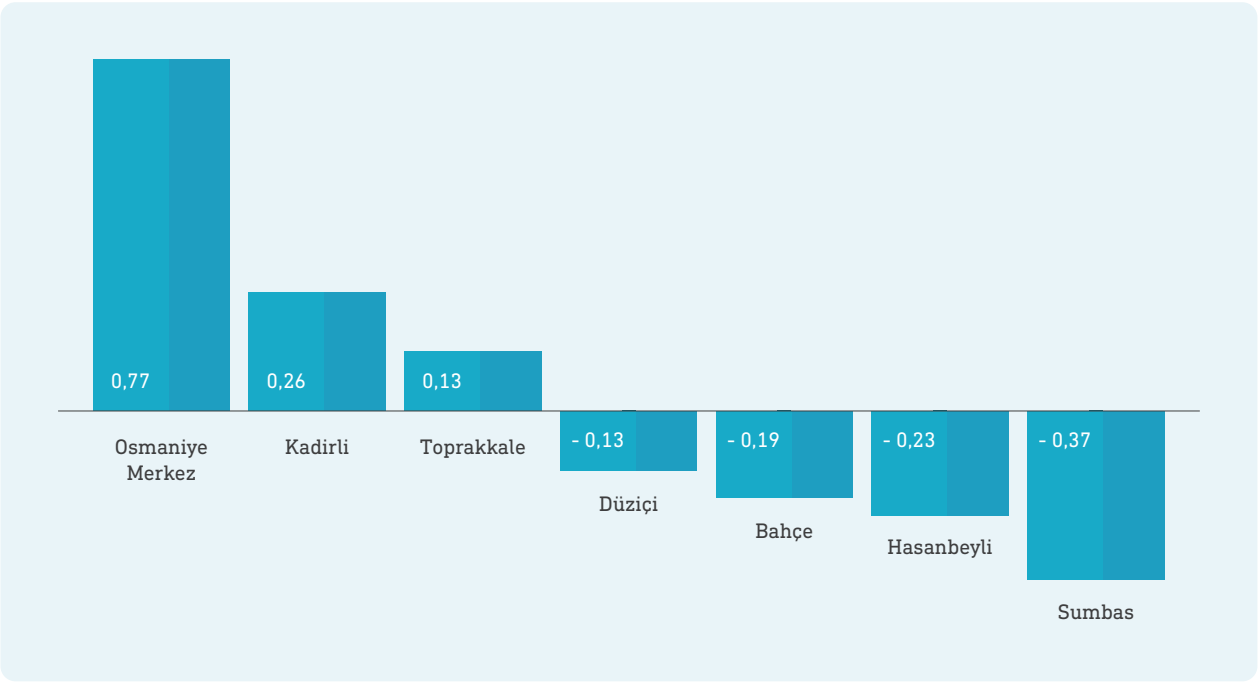

Kaynak: DOĞAKA, TR63 Bölgesi Yaşam Kalitesi Analizi, 2014

Şekil 14: Osmaniye Nüfusu (Yaş Grupları) 2018

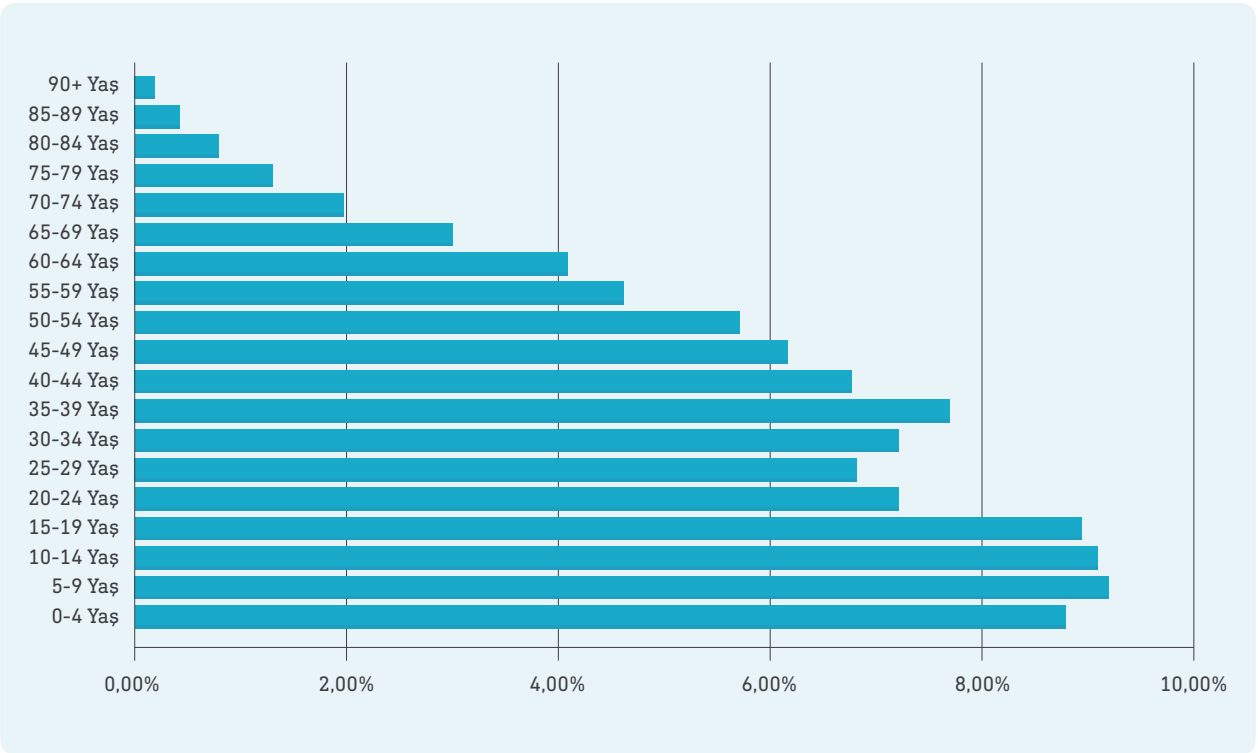

Kaynak: TÜİK, 2018

Şekil 15: Osmaniye İli Nüfus Artış Hızı

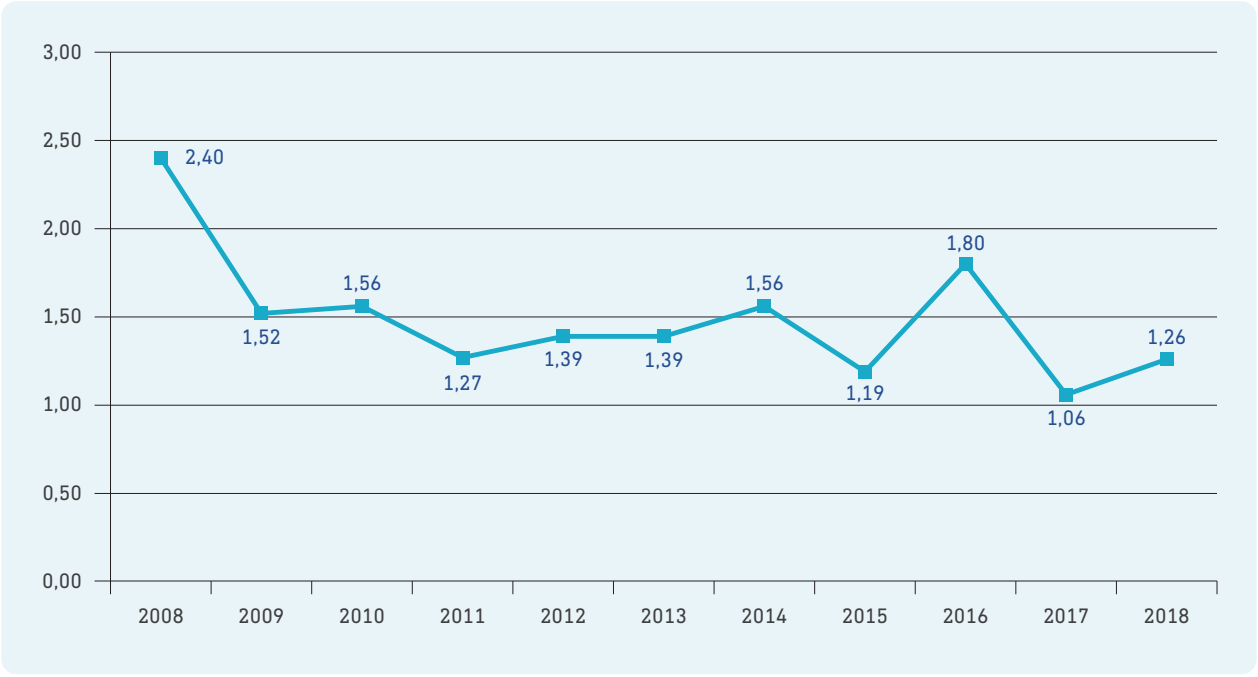

Kaynak: TÜİK, 2018

Yıllık nüfus artışı %1,26 civarında olup, yaklaşık olarak doğal nüfus artışı ile aynı düzeydedir.

2.1.9 Osmaniye Ekonomisi

Projenin ana hedeflerinden birisi turizm sektörünün ekonomiye katkı yapabilecek şekilde geliştirilmesidir. Osmaniye konaklama tesislerinde kalanların yaklaşık %90'ını "iş turistleri" oluşturmaktadır. Osmaniye ekonomisinin seyri iş turizminin boyutlarını da etkileyecektir. Gelecekte oluşacak iş turizmi talebinin olabildiğince il içinde karşılanması ve halen var olan diğer şehirlerde konaklamanın azaltılabilmesi - için tüketici tercihlerine uygun yeni tesislerin yapılması gerekecektir. İlde konaklayan iş adamlarının - özellikle uzun süreli konaklayanların - sayısının artması kültür ve doğa turizmine olan talebi de artıracaktır. Bu nedenler Osmaniye ekonomisinin mevcut ve gelecek durumunu analiz etmek önemlidir.

Osmaniye'nin ekonomik yapısı tarıma dayalı olarak gelişme göstermiştir. Gerek coğrafi konumu gerekse de iklim yapısının tarıma elverişli olması nedeniyle başlarda tarım ekonominin öncü sektörü olmuştur. Çevresindeki illerde genişleyen sanayinin baskısı ve Osmaniye ilinin kalkınmada öncelikli iller arasına girmesiyle birlikte ile verilen teşviklerle çeşitli sektörlere yönelik önemli yatırımlar gerçekleştirilmiştir. Bu yatırımlardan demir-çelik sektörü payını önemli ölçüde almıştır. Bu sebepten ötürü demir-çelik sektörü Osmaniye ilinde öncü sektör haline gelmiştir. Tarım ve gıda sektörlerinde ise bazı ürünlerde Türkiye'deki üretimin en yüksek seviyelerine ulaşılmıştır. Tarıma dayalı sektörlerden yer fıstığı işlenmesi ve ürün farklılaştırması yolu ile yer fıstığından katma değeri yüksek ürünler elde edilmesi sanayileşmeye paralel olarak gelişme eğilimindedir. Genel olarak Osmaniye ekonomisine yön veren, dinamizmi sağlayan sektörler; tarıma dayalı gıda sanayi, tekstil, demir çelik ve taş ve toprağa dayalı sanayi sektörüdür. İlin Adana, Kahramanmaraş, Gaziantep ve liman olanağı sunan Hatay illeri arasında bir kavşak niteliğinde olması nedeniyle lojistik sektörünün de giderek daha önem kazanması beklenmektedir.

- **Türkiye'nin İlk 500** sanayi kuruluşu (2018) içerisinde Osmaniye şirketleri arasında **2 firma** yer almaktadır.

- Toplam aktif çalışan kişi sayısı bakımından Osmaniye ili Türkiye'de **45. sırada** yer almaktadır.
- Çalışanlar en fazla Metal Ana Sanayi ve Metal Ürünleri Sanayi'nde yoğunlaşmıştır. Bunu Tekstil, Giyim Eşyası ve Deri Sanayi izlemektedir.

Şekil 16: Osmaniye'de Çalışanların Faaliyet Kollarına Dağılımı

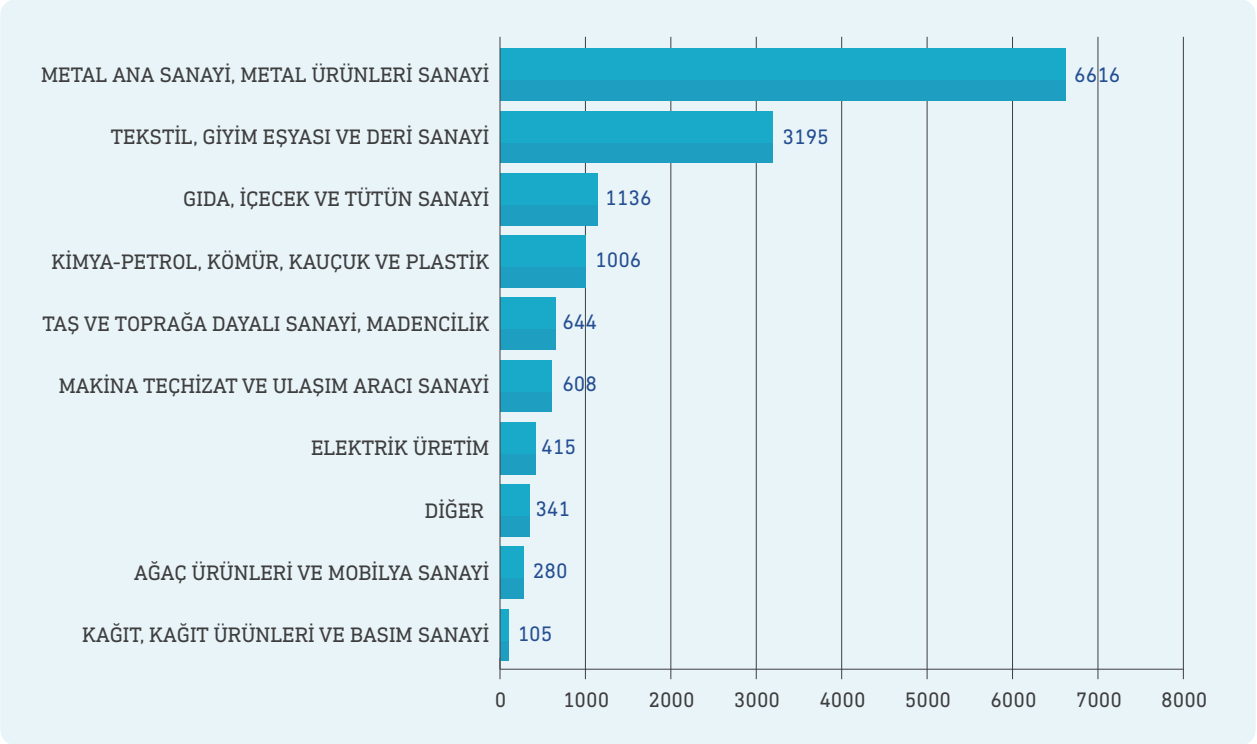

Kaynak: Osmaniye Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü Brifingi, 2018

- Osmaniye ilinde sosyal güvenlik kapsamındaki aktif çalışanların toplam il nüfusuna oranı % 19,53 iken, emeklilerin toplam il nüfusuna oranı % 10,91 ve bakmakla yükümlü tutulanların toplam il nüfusuna oranı % 51,74'tür.
- Osmaniye ili BDDK verilerine göre 2010 yılında Türkiye'deki toplam nakdi krediler bakımından **48. sırada** iken 2018 yılında **37. sırada** yer almıştır.
- Osmaniye'nin, yaklaşık 2,5 milyar TL'lik mevduat tutarıyla, Türkiye'de 81 il arasında **58. sırada** yer aldığı görülmektedir.
- 2018 yılı İSO İlk 500 Sanayi Kuruluşu içinde 34. ve 72. sıralarda olan 2 adet Osmaniye firması yer almaktadır (Baştuğ Metalurji Sanayi A.Ş., Tosyalı Toyo Çelik A.Ş.).

Tablo 4: Osmaniye İlindeki Organize Sanayi Bölgeleri

Adı	Büyüklüğü (Ha)	Toplam Sanayi Parseli	Tahsis Edilen Parsel	Üretimde Firma Sayısı	Çalışan Kişi Sayısı
Osmaniye OSB	699	138	138	117	10.165
Kadirli OSB	172	46	41	37	1.562

5 adet küçük sanayi sitesinde 2.602 kişi çalışmaktadır.

3 yeni sanayi sitesi yapılacaktır:

- Osmaniye Mobilya ve Ağaç İmalatı K.S.S.
- Kadirli Marangozcular ve Mobilyacılar K.S.S.
- Toprakkale K.S.S. inşaatı devam etmektedir.

(Kaynak: Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü Brifingi,2018)

- Türkiye 2018 yılı **kırmızı turp** üretiminin **% 79'i** Osmaniye'de gerçekleştirilmiş olup il kırmızı turp üretiminde **Türkiye 1.'sidir** (TÜİK,2018).
- Türkiye **yer fıstığı** üretiminin **% 27,4'ü** Osmaniye'de gerçekleştirilmekte olup, Osmaniye yer fıstığı üretiminde **Türkiye 2.'sidir** (TÜİK,2018).

01.01.2001 - 31.05.2018 döneminde 10'u yabancı, 380'i yerli sermaye olmak üzere, Osmaniye'den gelen başvurulara yönelik olarak 390 yatırım teşvik belgesi düzenlenmiştir. Teşvik verilen sabit yatırımların tutarı, 582 milyonu yabancı sermaye, 4 milyar 495 milyonu yerli sermaye yatırımı olmak üzere toplam 5 milyar 77 milyon TL'dir. Bu yatırımlarla sağlanan ilave istihdam 10.568'dir.

Teşvik sistemi kapsamında (Ocak 2001 - Mayıs 2018 dönemi) 5,08 milyar TL yatırım tutarı ve 10.568 istihdam ile 5. Bölgedeki 16 il arasından, Kahramanmaraş ve Aksaray'dan sonra teşvikler ile yapılan, en fazla sabit yatırım tutarına sahip 3. il konumundadır. (Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü, 2018)

Osmaniye ekonomisinin son yıllardaki gelişimi şöyle özetlenebilir: [7]

- Osmaniye ekonomisinin egemen sektörü Hizmetler sektörüdür; ancak Tarım ve Hizmetler'in payı düşmekte, sanayinin payı hızla artmaktadır.
- Hizmetler sektörünün ekonomi içerisindeki GSMH payı 2004'deki %56,5 seviyesinden, 2014'de %50'ye gerilemiştir. Hizmet sektörü, parasal değer olarak 20 yılda 4 kat büyümesine rağmen (871 milyon TL -> 3,5 milyar TL), oransal olarak %6,5 küçülmüştür. Hizmet sektörünün ekonomi içerisindeki payının küçülmesi, bu sektörden çok daha hızlı büyüyerek, aldığı payı artıran sanayi sektörüne işaret etmektedir.

Aynı dönemde tarımın ekonomideki payı %25'den, % 14'e düşerek %11 azalmıştır. Tarımdaki parasal değer artışına rağmen (2,6 kat), sektörün ekonomideki payının 10 yılda %11 küçülmesi, hızlı sanayileşmeye işaret etmektedir.

OSB'nin 2004'deki genişleme çalışmalarının ardından (100 ha -> 625 ha) Osmaniye'nin hızlı sanayileşme dönemi başlamıştır.

2004-2014 arasındaki bu 10 yıllık dönemde sanayi sektörü 8,7 kat büyüyerek, Osmaniye ekonomisinin en hızlı büyüyen sektörü olmuştur. Aynı dönemde Türkiye'nin sanayileşme hızı (4 kat büyüme), Osmaniye'nin sanayileşme hızının yarısının da altındadır. Osmaniye sanayisinin parasal değeri, 10 yıl içerisinde 290 milyon TL'den, 2,5 milyar TL'ye çıkmıştır. Sanayi sektörü, Osmaniye ekonomisi içerisindeki payını 10 yılda neredeyse 2 kat artırarak (%19 -> %36), en hızlı büyüyen sektör olmuştur.

7 İbrahim Çelebi, Osmaniye Ekonomisi ve Geleceği Osmaniye Turizm Stratejisi ve Eylem Planı GZFT çalıştayında yapılan sunum, Osmaniye, 20 Eylül 2018

Şekil 17: Osmaniye'de Tarımın Ekonomi İçerisindeki Payı (2004-2014)

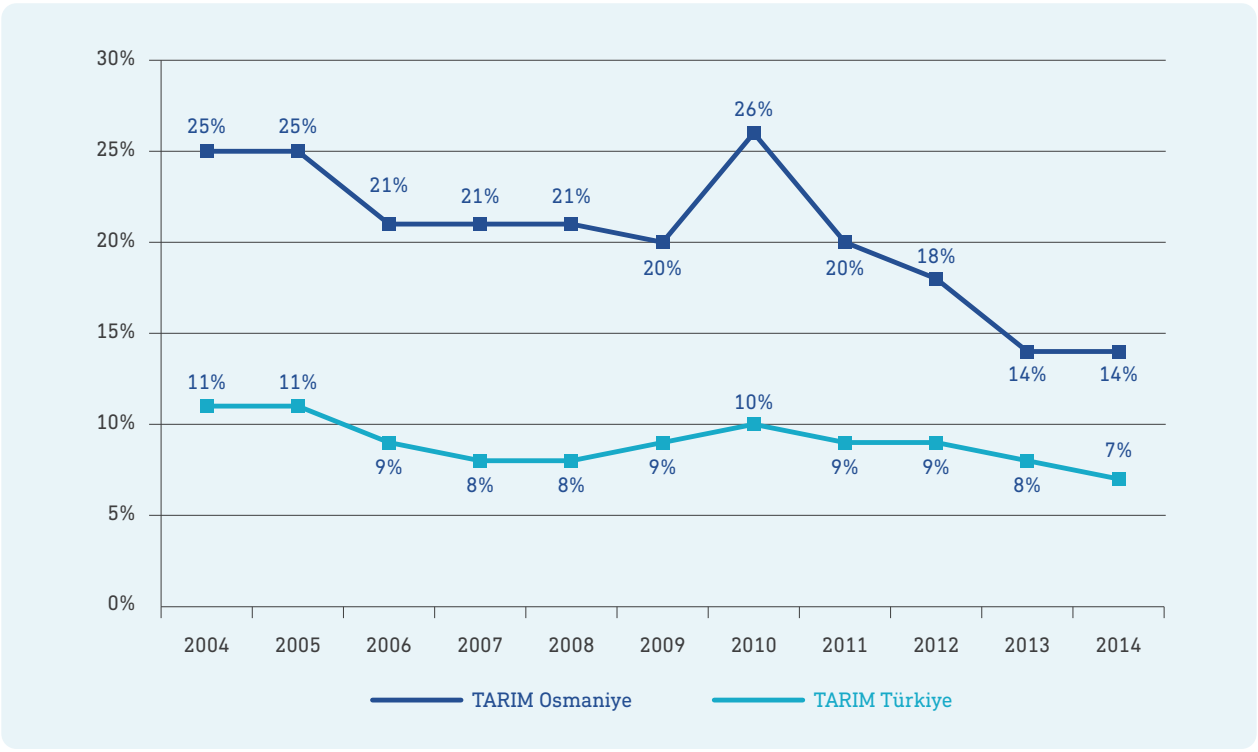

Kaynak: TÜİK, 2018

Şekil 18: Sanayinin Ekonomi İçindeki Payı (2004-2014)

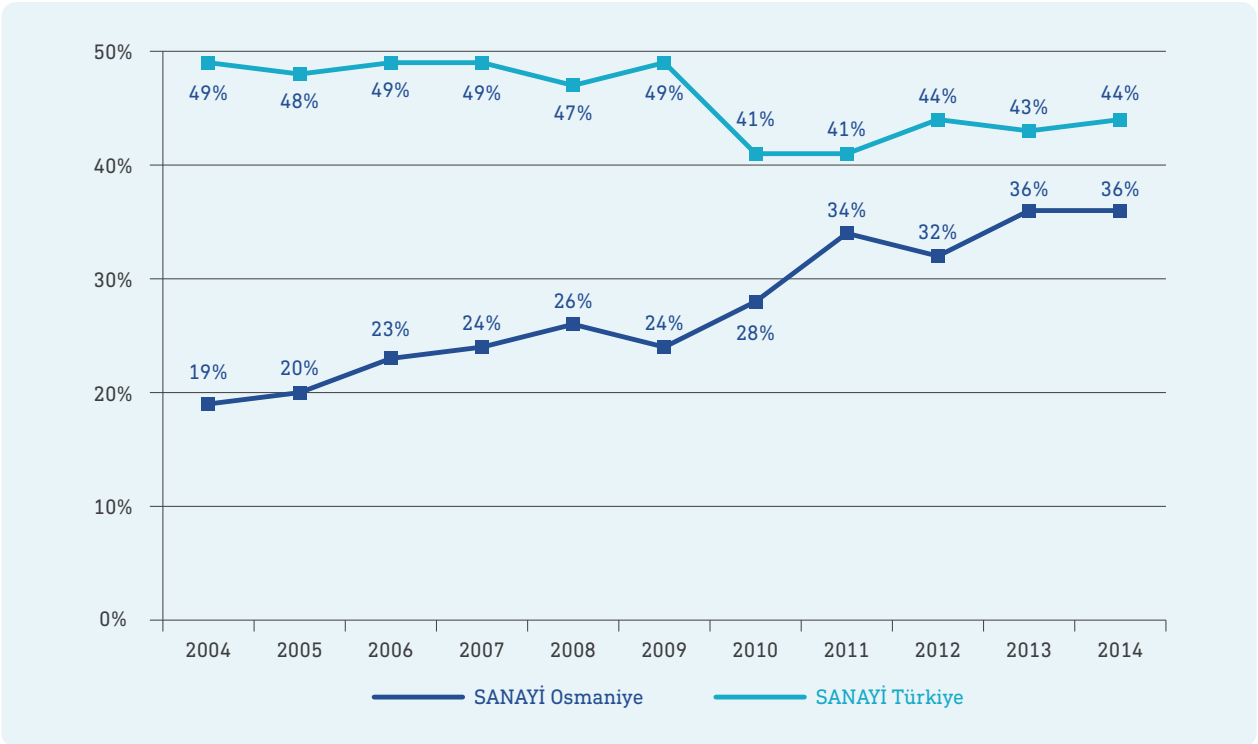

Kaynak: TÜİK, 2018

2013 yılında Osmaniye'de işgücüne katılım oranı % 44'tür. 2010 yılı itibariyla işgücüne katılım oranının azaldığı gözlenmektedir. Osmaniye, 2013 yılı verileriyle, istihdam açısından **Türkiye'nin 74.**, işgücüne katılım oranı açısından ise **73. ili** konumundadır. Osmaniye'nin işsizlik sıralamasında Türkiye'de 73. sırada yer alması, istihdamı teşvik edecek çalışmalara ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Turizm diğer sektörlerde yüksek istihdam çoğaltan katsayısı olan bir sektör olduğundan, Osmaniye'de turizmin geliştirilmesi bu açıdan önemlidir.

Şekil 19: Osmaniye İlinde İşgücüne Katılım, İşsizlik, İstihdam (2010-2013)

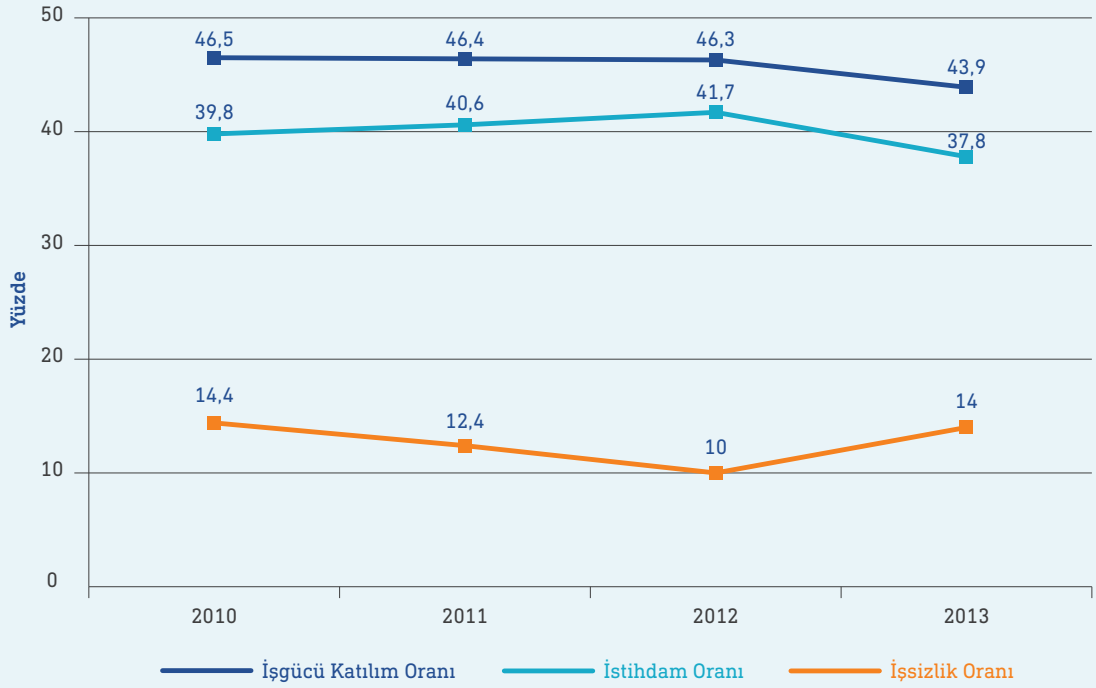

Kaynak: TÜİK 2014 verileriyle DOĞAKA, Osmaniye İli Ekonomik Görünümü (PP Sunumu), 2019

- 2010 yılında Toplam il istihdamının yüzde 1,4'ü turizm sektörüyle doğrudan ilişkili iş ve hizmetlerde çalışmaktadır. Türkiye'nin ulusal ekonomisi içerisinde turizm endüstrisi toplam istihdamın yüzde 10 ila 20'si arasında değişen bir bölümüne cevap vermektedir. Bu rakamlar, Osmaniye'de turizm faaliyetlerinin Türkiye ortalamasına göre oldukça düşük bir ekonomik alan meydana getirdiğini ortaya koymaktadır.
- 2018 yılında Türkiye ihracatı bir önceki yıla göre %7,03 oranında artarken, Osmaniye ilinde 2018 yılı ihracatı bir önceki yıla göre %67,1 oranında artış göstermiştir.
- 2010 yılına göre ise Osmaniye ili ihracatında %262'lik bir artış meydana gelmiştir. Osmaniye ili 2010 yılında Türkiye ihracat rakamlarına göre en çok ihracat gerçekleştirilen 48. il (75 milyon ABD Doları) iken 2018 yılında 32. sırada yer almıştır.
- 2018 yılı TÜİK rakamlarına göre Osmaniye ilinden gerçekleştirilen yaklaşık 272 milyon ABD Dolarlık ihracatın % 74'ünü demir-çelik sektörü sağlamaktadır. Demir-çelik sektörünün ardından ise en fazla ihracat tekstil ürünlerinde gerçekleştirilmiştir.

Tablo 5: Osmaniye'nin En Çok İhraç Ettiği 10 Ürün ($)

Ürün	2018	2018 Payı	Ürün	2017	2017 Payı
Demir-çelik ana sanayi	201.152.963	74,00%	Demir-çelik ana sanayi	110.633.189	67,76%
Tekstil elyafınından iplik ve dokunmuş tekstil	31.097.059	11,44%	Tekstil elyafından iplik ve dokunmuş tekstil	17.013.772	10,42%
Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi	14.038.727	5,16%	Metal yapı malzemeleri	5.862.083	3,59%
Diğer genel amaçlı makineler	4.687.716	1,72%	Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi	5.668.441	3,47%
Başka yerde sınıflandırılmamış metal eşya	3.064.083	1,13%	Diğer genel amaçlı makineler	3.991.108	2,44%
Tahıl ve başka yerde sınıflandırılmamış bitkisel ürünler	2.594.272	0,95%	Başka yerde sınıflandırılmamış metal eşya	3.374.777	2,07%
Meyveler, sert kabuklular, içecek ve baharat bitkileri	2.157.174	0,79%	Tekstil, giyim eşyası ve deri işlemede kullanılan makineler	2.890.377	1,77%
İzole edilmiş tel ve kablolar	1.164.875	0,43%	İzole edilmiş tel ve kablolar	1.597.945	0,98%
Atık ve hurdalar	1.162.540	0,43%	Meyveler, sert kabuklular, içecek ve baharat bitkileri	1.463.002	0,90%
Mobilya	1.150.075	0,42%	Tahıl ve başka yerde sınıflandırılmamış bitkisel ürünler	1.261.915	0,77%

Kaynak: DOĞAKA, Osmaniye İli Ekonomik Görünümü (PP Sunumu), 2019

2018 yılında Türkiye ithalatı bir önceki yıla göre %4,60 oranında düşerken, Osmaniye ili ithalatı %12,04 oranında artmıştır. Bununla birlikte 2010-2018 yılları değerlendirildiğinde 2018 yılı Türkiye ithalatı 2010 yılına göre %20,21 oranında artarken Osmaniye'de bu artış %126,24 olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılında Osmaniye ili, toplam 326,7 milyon ABD Doları ithalat gerçekleştirerek Türkiye'de 22. sırada yer alırken, 2018 yılında yaklaşık 740 milyon ABD Dolar ile yine **22. sırada yer almıştır**.

2018 yılı TÜİK rakamlarına göre Osmaniye ilinde gerçekleştirilen yaklaşık 740 milyon ABD Dolarlık ithalatın % 77'si büyük ölçüde demir-çelik sektörünün girdisi olarak kullanılan **atık ve hurda** ürünlerinde gerçekleşmiştir.

Tablo 6: Osmaniye'nin En Çok İthal Ettiği 10 Ürün ($)

Ürün	2018	2018 Payı	Ürün	2017	2017 Payı
Atık ve hurdalar	570.148.792	77,12%	Atık ve hurdalar	513.878.989	77,88%
Tahıl ve başka yerde sınıflandırılmamış bitkisel ürünler	53.421.545	7,23%	Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi	30.478.932	4,62%
Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi	31.245.901	4,23%	Tahıl ve başka yerde sınıflandırılmamış bitkisel ürünler	28.620.495	4,34%
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli teçhizat	29.681.950	4,01%	Demir-çelik ana sanayi	28.311.439	4,29%
Demir-çelik ana sanayi	15.273.507	2,07%	Tekstil, giyim eşyası ve deri işlemede kullanılan makineler	21.348.113	3,24%
Tekstil, giyim eşyası ve deri işlemede kullanılan makineler	10.584.345	1,43%	Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli teçhizat	11.878.558	1,80%
Tekstil elyafınından iplik ve dokunmuş tekstil	7.802.698	1,06%	Tekstil elyafından iplik ve dokunmuş tekstil	4.578.115	0,69%
Kaldırma ve taşıma teçhizatı	5.432.795	0,73%	Elektronik valf ve elektron tüpleri ile diğer elektronik parçalar	2.710.926	0,41%
Ana kimyasal maddeler (kimyasal gübre ve azotlu bileşikler hariç)	3.346.464	0,45%	Kaldırma ve taşıma teçhizatı	2.192.158	0,33%
Sığır, koyun, keçi, at, eşek, bardo, katır v.b.	1.343.031	0,18%	Elektrik motoru, jeneratör, transformatörler	2.000.636	0,30%

Kaynak: DOĞAKA, Osmaniye İli Ekonomik Görünümü (PP Sunumu), 2019

İhracatın ithalatı karşılama oranına bakıldığında Osmaniye ilinde 2017 yılına kadar ciddi bir **gerileme görülmektedir**. 2002 de %56 olan bu oran 2017 yılında **%24,65 e kadar gerilemiş, 2018 yılında %36,8 e yükselmiştir**.

Bu durumun oluşmasındaki en önemli etken olarak, ithal girdi kullanılarak üretilen ürünlerin iç piyasaya satılması görülmektedir.

Osmaniye ili; ana metal sanayi sektöründe yapılan satışlarda Türkiye içerisinde aldığı **% 2,3'lük** pay ile **9. sırada** yer almaktadır. İçecek ürünlerinin imalatı sektöründe de % 0,14'lük pay ile 20. sırada yer almaktadır.

Tablo 7: Osmaniye İli Net Satışlarında İlk 10 Sektör, 2017

Sektördeki Satış Miktarının İlin Toplamına Oranı	
Ana metal sanayii	74,6%
Gıda ürünlerinin imalatı	6,9%
Tekstil ürünlerinin imalatı	5,0%
Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	3,9%
Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	2,5%
Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	1,1%
Giyim Eşyalarının İmalatı	1,1%
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	1,1%
Mobilya İmalatı	0,7%
İçeceklerin İmalatı	0,5%

Kaynak: DOĞAKA, Girişimci Bilgi Sistemi, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

2.1.10 Enerji

- Osmaniye ili 23 Elektrik Santrali İle Türkiye Elektrik Üretiminin **%0,85'ini** gerçekleştirmektedir. Toplam kurulu güç **1.087,96 MW**'dır. Dağılımı ise şöyledir;

» 4 Rüzgâr Enerji Santrali - Yıllık enerji üretim kapasitesi 265,3 MW

» 16 HES - Yıllık enerji üretim kapasitesi 815,16 MW

» 2 Adet GES - Yıllık enerji üretim kapasitesi 4,10 MW

» 1 adet Biyogaz Tesisi - Yıllık enerji üretim kapasitesi 3,12 MW

» Toplam **23 Elektrik santralin** 2017 yılı üretim miktarı **2.496 GWh**

Osmaniye kişi başı sanayi elektrik tüketiminde Türkiye'de **2. Sıradadır** (2017). Bu durum, her ne kadar 2008-2017 arasında meskenlerdeki kişi başına tüketim yaklaşık 2 kat artmış olsa da, ilde 2011'den sonra ivme kazanan OSB'deki sanayinin 12 kat artan yüksek tüketiminden dolayı ortaya çıkan bir sonuçtur.

Şekil 20: Osmaniye İli Enerji Tüketimi-GWh (2008-2017)

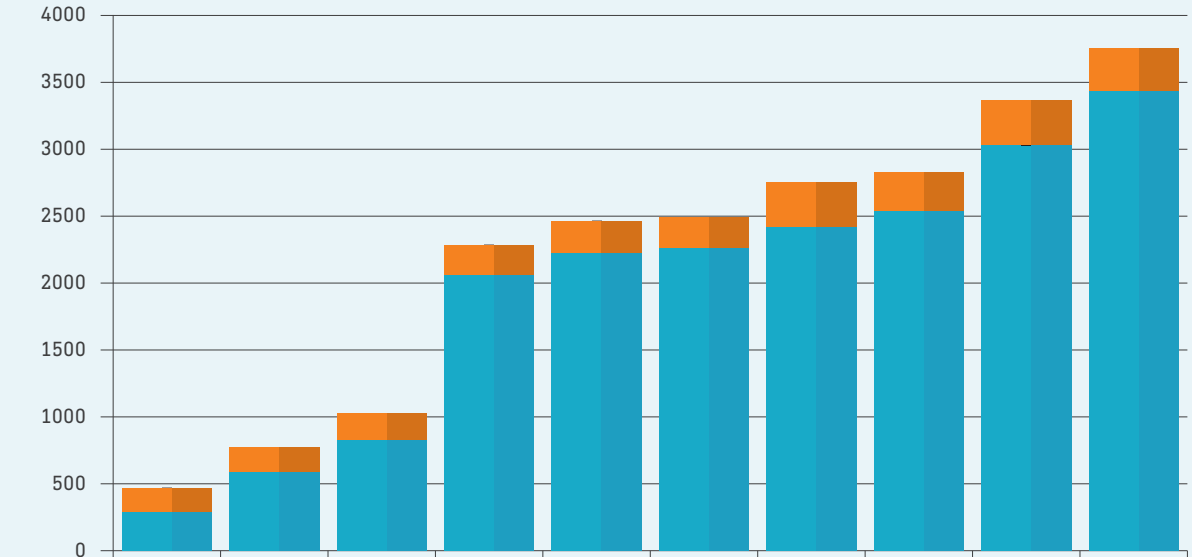

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Mesken	173	186	200	219	236	225	331	289	332	316
Sanayi	296	585	825	2066	2230	2265	2423	2538	3031	3438

Kaynak: DOĞAKA, Osmaniye İli Ekonomik Görünümü (PP Sunumu), 2019

2.2 Osmaniye Turizmi

2.2.1 Kültür Varlıkları

Pek çok medeniyete beşiklik eden Osmaniye toprakları, kültürel zenginlik ve çeşitli kimlik unsurlarının bir arada bulunduğu bölgeler arasındadır. Benzer bir biçimde İslam medeniyetinin Arap, Selçuklu ve Osmanlı döneminde Anadolu'ya nüfuz etmesinde, siyasi hâkimiyetin tekrar Arabistan yarımadasına doğru sarkmasında Osmaniye lojistik bir merkez vazifesi görmüştür. Bugün il sınırları içindeki çok sayıda kale kalıntısı, Osmaniye'nin geçmişindeki lojistik önemini simgeleyen kültürel miras varlıklarıdır. Bunların arasında, M.Ö. 8 yüzyılda, yani Geç Hitit Çağı'nda, kuzeydeki vahşi kavimlere karşı bir sınır kalesi olarak kurulmuş, Kadirli ilçesinde yer alan Karatepe-Aslantaş ayrıcalıklı bir öneme sahiptir. Burada bulunan heykel üzerindeki Fenike metninin okunabilmesi sayesinde, henüz tam anlamıyla çözümlenmemiş olan, Anadolu'da M.Ö. 2 bin yılının başlarına kadar giden hiyerogliflerin nihai çözümüne olanak sağlayan bir anahtar ele geçirilmiştir. Bu nedenle, Karatepe-Aslantaş yazıtları Mısır hiyerogliflerinin okunmasını sağlayan ünlü Rosetta taşına benzetilmiş, uluslararası bir üne kavuşmuştur. Karatepe Aslantaş Arkeolojik Sit Alanı ve Açık Hava Müzesi, UNESCO Dünya Kültür Mirası Geçici Listesi'nde yer almaktadır. Günümüzde Karatepe- Aslantaş Açık Hava Müzesi ile Kastabala Antik Roma Şehri ilin en önde gelen ören yerleridir.

İlde Haruniye ve Kokar termal turizm varlıkları, Şarlak, Karaçay şelaleleri ve Kırmıtlı Kuş Cenneti gibi doğal varlıklar ile Karatepe-Aslantaş Milli Parkı, Çift Mazı Mesire Alanı, Ceyhan Nehri, Aslantaş-Berke-Kalecik Barajları gibi sayıları daha da artırılabilecek düzenlenmiş doğa alanları bulunmaktadır.

Bunların yanı sıra, ildeki Amanos Dağları üzerinde de eko-turizm ve organik tarım potansiyeli oluşturan çok sayıda yayla yerleşimi bulunmaktadır.

EK-3'te "Osmaniye'nin Turizm Varlıkları" başlığı altında önde gelen kültür varlıkları verilmiştir.

Adana Kültür Varlıkları Koruma Bölge Müdürlüğü web sitesinde aşağıdaki sınıflama çerçevesinde toplam 103 kültür varlığı hakkında bilgi verilmiştir:

1. Kültürel Yapılar (16)

2. Dinsel Yapılar (7)

3. İdari Yapılar (13)

4. Abideler (1)

5. Kalıntılar (24)

6. Şehitlikler (3)

7. Sit Alanları (39)

Bu varlıkların listesi EK-4'de verilmiştir.

Öte yandan, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün kitap halinde basılan listesine göre tescilli varlık sayısı daha fazladır.

Tablo 8: Osmaniye Taşınmaz Kültür Varlıkları Envanterine Göre Tescilli Varlıklar, 2014

İlçe	Anıt	Arkeolojik Sit Alanı	Toplam
Osmaniye Merkez	27	28	55
Bahçe	10	4	14
Düziçi	7	15	22
Hasanbeyli	3	3	6
Kadirli	15	28	43
Sumbas	5	20	25
Toprakkale	3	16	19
Toplam	70	114	184

Kaynak: İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Osmaniye Taşınmaz Kültür Varlıkları Envanteri, Osmaniye, 2014

Bu tabloda tescilli iki çınar ağacı, Haruniye kaplıcaları ve Şarlak Şelalesi hem doğal sit ve hem de arkeolojik sit alanı olarak sınıflanmıştır. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre 2014 ve sonrasında yapılan tescillerle 2018 yılında tescilli taşınmaz varlıkların sayısı 196'ya çıkmıştır.

- Taşınmaz Kültür Varlıkları Envanteri'ne göre, Osmaniye'de çok sayıda tescilli kültür varlığı bulunmasına karşın, bu varlıklar şimdiye kadar rekabetçi turizm piyasasında kayda değer bir çekicilik yaratamamıştır.
- Halen Osmaniye'nin turistler açısından en çekici kültür varlığı, etkileyici bir milli park içinde bulunan geç Hitit dönemi kalıntılarının sergilendiği Karatepe-Aslantaş Açık Hava Müzesi'dir. 2009 yılına kadar Kastabala/Hierapolis antik kenti de ziyaret edilebilen önemli bir turizm değeri iken, o tarihten bu yana danışma birimi, oturma yeri yoktur ve güvenlik tedbirleri kaldırılmıştır. Burada yazları 1,5-2 ay süreyle yapılan kazı çalışmaları devam etmekte olup, brandalar altında depolanan kazı bulguları turistlere hitap etmemektedir.
- Son zamanlarda Belediye desteği ile kazı çalışmalarına ivme kazandırılan Düziçi Roma Hamamı da henüz turizme kazandırılmış değildir.
- Dini Yapılar: Roma, Bizans ve Türk Medeniyetlerini bir arada yaşatan tek anıt olan Kadirli'deki Ala Cami'de çalışmalar 1996'dan beri devam etmektedir. Vakfiyesine göre kazı ve yenileme sonrası cami olarak kullanılacaktır. Korunması gereken kültür varlığı olarak tescilli tek cami, ahşap kısımlarının 15. yüzyılda yapıldığı tahmin edilen, Bahçe ilçesindeki Ağcabey Camii'dir.
- İlin çeşitli yerlerinde bulunan 8 tanesi tescilli toplam 26 adet tarihi kalenin içinde Toprakkale Kalesi, Harun Reşit Kalesi ve bir ölçüde Hemite Kalesi dışında kalanlar, restore edilmemiş, ana güzergâhlardan uzak, yaya erişim zorlukları olan, destek hizmeti bulunmayan ya da bakımsız durumdadır.

- Yeni Kazılar: Osmaniye'de turistik değeri olan yeni kültür varlıkları ortaya koyulmamıştır. Yüzey araştırmaları ve tesadüfi bulgular, çok sayıda, ören yeri ve höyük olduğuna işaret etmektedir. Kadirli'de ve merkezde çok az kısmı ayakta kalmış kilise kalıntıları vardır. Ancak buralarda kazı çalışmaları yoktur ve programa alınmamıştır.
- Müze: Osmaniye'de mevcut bulunan bir arkeoloji müzesi henüz devreye girmemiştir. Müzenin binası vardır ve sergileme alanı düzenlemesinin 2020 yılında yapılması planlanmaktadır.

Somut Olmayan Kültürel Miras

Ali Rıza Yalman (Yalkın) 1920'li yılların başlarından itibaren yaptığı çalışmalar ve derlemelerle Çukurova folkloru hakkında ciddi bir çalışma yapmıştır. 5 ciltlik eserinde türküler sadece sözleriyle sunulmuştur. Daha sonraki yıllarda Macarların ünlü besteci ve araştırmacısı, müzikolog, Bela Bartok, Çukurova dolaylarında yaptığı araştırmalar sonucunda 1936 yılında 96 türküyü derleyerek notaya almıştır. 1999 yılında Adana Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Dr. Halil Atılgan'a "Geçmişten Günümüze Çukurova Türküleri" adlı 5 teyp kasetini hazırlatmıştır. Bu çalışmadaki bugünkü Osmaniye iline ait sanatçıların, kaynak kişilerin söyledikleri türküler Osmaniye türküleridir. Osmaniye yöresi Karacaoğlan bozlakları ile daha çok uzun havaların söylendiği türküleriyle meşhurdur. Kırık havalar ve Dadaloğlu parçaları da ünlüdür. Kültür ve Turizm Bakanlığı Osmaniye yöresine ait "Türkülerle Türkiye 80 Osmaniye" CD'sini hazırlamıştır. Osmaniye kökenli Aşık Feymani'nin(Osman Taşkaya) Ahu Gözlüm, Ölüm Yakamdan Tutma Git, Çorum Hastanesinde parçaları TRT repertuarındadır. Ayrıca, Menevşe Buldum Derede, Aşağıdan Gelen Gelin Alıcı, İncecikten Bir Kar Yağar gibi türküler Osmaniye türküleridir. Karacaoğlan, Dadaloğlu, Mahmut Taşkaya, Ümit Besen, Aşık Vuslati, Kır İsmail, Dursun Yeşiloğlu, Yunus Gülşah, Vedat Koca, Ahmet Gökdal gibi sanatçılar Osmaniyeli ses sanatçılarıdır.

Yöreye has çeşitli halk oyunları Gavur Dağı Gabası, Solak, Şirvani, Halebi, Topalkız, Avşar Gabası, Dağlı, Kızlar halayı, Menevşe, Kartal, Sinsin, Serçe, Köroğlu, Kızevi Ağırlaması'dır.[8]

Karatepe Kilimleri

Karatepe-Kızyusuflu Köyü Kalkındırma Kooperatifi, Osmaniye'ye 30 km., Kadirli ilçesine 25 km mesafededir. İlçe sınırlarında bulunan kilim kooperatifi Karatepe Köyü'nde 1972 yılında kurulmuştur. Kooperatifte kilimler tamamen doğal yün ve kök boyalardan, Anadolu Türk obalarının yüzyıllardır dokuduğu özgün motif ve renkler esas alınarak dokunmaktadır. Kooperatif yurt içinde ve yurt dışında birçok sergiye ve fuara katılmıştır.

Osmaniye Kent Müzesi

Osmaniye Belediyesi, son birkaç nesillik yakın geçmiş dâhil, sahip olunan kültürel mirası resimler, yayınlar, maketler ve modeller sergileyerek tanıtmak amacıyla Osmaniye Kent Müzesi'ni, DOĞAKA'nın da teknik ve mali desteğiyle, Nisan 2013 içerisinde hizmete açmıştır. Yerel halkın, öğrencilerin ve kente dışarıdan gelenlerin ziyaret ettiği müze, kent merkezinin tam ortasında konumlanmış olup, il halkının kültürel mirası konusundaki farkındalığının artırılması ve kentlilik bilincinin oluşturulması açısından önemli bir işlev görmektedir.

Kadirli Kent Müzesi

Kadirli Belediyesi, ilçenin geçmişine dair kültürel mirası maketler, basılı eserler, fotoğraflar ve eski eşyalar eşliğinde sergileyerek tanıtmak amacıyla Kadirli Kent Müzesi'ni, DOĞAKA'nın da mali desteğiyle, Mart 2016 içerisinde hizmete açmıştır.

8 https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/osmaniye/kulturatlasi/turku

Yerel halkın, öğrencilerin ve ilçe dışından gelenlerin ziyaret ettiği müze, ilçe merkezine yakın bir noktada konumlanmış olup, kentin kültürel, sosyal ve ekonomik dokusunu yansıtmak, kentlilik düşüncesini geliştirmek ve geçmişi geleceğe taşımak açısından önemli bir rol taşımaktadır.

Şekil 21: Osmaniye ve Kadirli Kent Müzeleri Ziyaretçi Sayıları

2.2.2 Doğa Varlıkları

EK-3'de "Osmaniye'nin Turizm Varlıkları" başlığı altında önde gelen doğa varlıkları tanıtılmıştır.

Osmaniye'de Orman idaresi kontrolünde dört adet doğa koruma alanı vardır:

(1) Karatepe-Aslantaş Milli Parkı; **(2)** içinde Kırmıtlı Kuş Cenneti bulunan Kastabala Vadisi Önemli Koruma Alanı; **(3)** Çiftmazı Tabiat Parkı ve **(4)** Zorkun Yabani Hayatı Geliştirme Sahası. Ancak bu yerler turizm açısından yeterince değerlendirilmemiştir. Bunların dışında, koruma önlemleri çerçevesinde geliştirilerek kontrollü turizme (eko-turizm) açılabilecek 15 adet avlak bulunmaktadır. 10 Temmuz 2018'de yayınlanan 1 no'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın görev sahası içinde tanımlanan 4 adet "tescilli doğal sit alanı" (Karatepe-Aslantaş, Şarlak Şelalesi, Harun Reşit Kalesi ve Haruniye Kaplıcaları) ve 5 adet anıt ağaç ile incelemesi devam eden 3 adet "potansiyel doğal sit alanı" (Karaçay Şelalesi, Çona Kanyonu ve Şelalesi, Yeşil Şelalesi) vardır.

Tüm dünyada ve Türkiye'de eko-turizm, doğa turizmi, sürdürülebilir turizm vb. eğilimler 1990'lardan itibaren tüketici tercihlerini etkileyerek önem kazanırken, zengin bir doğaya sahip olan Osmaniye'de alternatif turizm için gerekli örgütlü girişimlerin başlatılması, bu konuda gerekli sahiplenilmeyi sağlayacak kurumsal örgütlenmenin oluşturulması önemlidir.

2.2.3 Beşeri Varlıklar

EK-3'de "Osmaniye'nin Turizm Varlıkları" başlığı altında önde gelen beşeri varlıklar tanıtılmıştır.

Ovada oturan Osmaniyelilerin yaz aylarındaki sıcaklar nedeniyle büyük çoğunlukla yazlık olarak ve bir kısmının günübirlik kullanıldığı yaylalar, eğer konaklama imkânlarına ve destekleyici hizmet tesislerine kavuşturulabilirse, önemli bir turizm potansiyeline sahiptir.

Osmaniye Belediyesinin mücavir sahası içerisinde bulunan ve büyük yayla alanının ufak bir kısmını oluşturan Zorkun yerleşmesinde bazı belediye hizmetleri verilmektedir ancak birçok yerleşmeden oluşan yayla genelinde hizmet ihtiyacı bulunmaktadır. Ayrıca, sıkışık yapılaşmadan kaynaklanan gürültü, altyapı ve otopark sorunları yaşanmaktadır. İl içindeki diğer yaylalar halen yakın nüfusun yazlıkları olarak kullanılmaktadır. Yaylaların turizm değeri kazanması için anılan sorunların aşılması gerekmektedir. Yaylaların sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde doğaya uygun şekilde özenle düzenlenmesi, kırsal turizmle bütünleştirilmesi ve uygun etkinliklerin odağı haline getirilmesi il dışından gelebilecek, doğa ile iç içe yaşamı tercih eden kişiler için de çekicilik oluşturacaktır.

Sağlık Turizmi

- Sağlık turizminde yeri olabilecek 192 yatak kapasiteli Düziçi/ Haruniye Kaplıcaları, eğimli arazide genişleme sıkıntıları ve mülkiyet sorunlarıyla karşılaşmıştır. Uzun yıllardır var olan tesis Belediye tarafından son zamanlarda yenilenmiş olup, ek tedbirlerle işletilmektedir.
- 2004 yılında ön etütleri yapılmış olan Kadirli/Kokar kaplıcaları bir mesire yeri olmanın ötesinde turizme kazandırılmamıştır. Yapılacak ilave etüt ve tesis yenileme çalışmaları ile turizme kazandırılabilir.

2.2.4 Destekleyici Hizmetler

Gastronomi

Osmaniye mutfağı zengindir ancak ulusal ve uluslararası ünü olan Hatay ve Gaziantep gibi komşu illerin tanınırlığı karşısında marka tatlar sunamamıştır.

Batı-Doğu aksındaki gastronomi koridorunda tur ziyaretçilerini çekebilmesi için yöreye özgü çekici, az sayıda ama nitelikli yemek türü üzerinde odaklanılmasında ve hizmet kalitesinin artırılması gereklidir.

Hediyelik Eşya

- Osmaniye'de üst kalitede ahşap oyma eşyalar ve kilim üretilmektedir ancak bu faaliyetler pazarlama sıkıntılarıyla karşı karşıya bulunduğundan yaygınlaşamamaktadır.
- Türkiye'nin toplam yer fıstığı üretiminin yaklaşık %30'u, işlenmesi ve pazarlanmasının ise önemli kısmı Osmaniye'ye aittir. Ancak, coğrafi işareti olan "Osmaniye Yer Fıstığı" Türkiye genelinde yeterince tanınmamaktadır. Son yıllarda fıstıktan yapılan ürünlerin çeşitlenmesi ve beğenilmesiyle tanınırlığı giderek artmaktadır. Yer fıstığı Osmaniye turizm tanıtımında etkin bir şekilde değerlendirilmelidir.

Çevre Sorunları

Osmaniye kenti sanayileşirken gürültü, atık ve hava kirliliği sorunlarıyla karşılaşmaktadır. Kentsel dönüşüm nedeniyle oluşan inşaat faaliyetleri çevrede olumsuz etkiler yaratmakta, artan yapı yoğunlukları altyapı yetersizliklerine yol açmaktadır. İldeki doğal ve kültürel varlıkları ziyaret edeceklerin ilk durağı olan Osmaniye kentinin de sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde güzelleştirilerek gelişmesi sağlanmalıdır.

Tanıtım/Festivaller/Etkinlikler:

Proje kapsamında gerçekleştirilen Algı Anketi sonuçlarına göre, Osmaniye geçiş güzergâhında bulunduğundan, bölgesinde kavşak olduğu için bilinen ancak ulusal düzeyde tanınırlığı çok düşük bir ildir. Yatırım Teşvik Sistemi'nde 5. Bölgede yer aldığından, Toprakkale'deki OSB'nin sağladığı teşvikler nedeniyle yalnızca sanayi yatırımcılarının ilgi alanı içindedir. Henüz bir turizm kimliği gelişmemiştir.

Osmaniye festival takvimi ağırlıklı olarak yerel (il ve ilçe düzeyinde) nitelikli festivaller içermektedir. Bu festivallere katılımın büyüklüğü ve katılımcı profilleri hakkında kayıtlı bilgi yoktur ancak uluslararası ve ulusal çapta etkisi olan festival organizasyonları yeterince yapılamamıştır.

Osmaniye festivalleri, konaklamalı turist çekmek ve günübirlik de olsa turizm turlarına dahil olmakta yetersiz kalmıştır. Tur operatörlerinin rağbet edebileceği güçlü/yaratıcı/çekici festivaller, kısa süreli de olsa programlarına dahil edebilecekleri etkinlikler organize edilmelidir. Osmaniye kimliğini oluşturacak ve turizm markasını yerleştirecek bu tür etkinlikler sayesinde hediyelik eşya satışı yapılabilir, Osmaniye mutfağı tanıtılabilir, ilin kültürel ve doğal varlıkları daha yakından etkin olarak tanıtılarak zaman içinde konaklamalı turistler cezbedilebilir.

Bu koşullarda Osmaniye için bir turizm kimliği/logosu olmaksızın ve turizm içeriği tanımlanmamış farklı sloganlarla ya da hiç bir slogan olmaksızın münferiden yürütülen tanıtım faaliyetleri yeterince etkili olamamaktadır. Öncelikle tanıtım konusu olabilecek, turizm değeri olan çekiciliklerin artırılması, çeşitlendirilmesi, erişilebilir kılınması ve müşteri memnuniyeti sağlayacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Seyahat Organizasyonu

Osmaniye'de 2018 yılında 13 adedi merkezde, 2 adedi Düziçi'nde ve 1 adedi Kadirli'de olmak üzere toplam 16 adet TURSAB belgeli seyahat acentesi bulunmaktadır.[9] Bu acenteler, uçak bileti satışı yanı sıra, il dışına tatil veya hac amacıyla doğrudan veya tur operatörleriyle işbirliği yaparak turlar düzenlemektedirler. İl dışından gelen tatil turistlerinin il içinde gezdirilmesine yönelik sürekli bir organizasyon yoktur.

Turizm Yönetişim ve Bilgilendirme Sistemi

- Valilik ve İl Kültür Turizm Müdürlüğü web sitelerinde belirli sayıdaki kültür ve doğa varlıkları özetle tanıtılmaktadır.
- Farklı kuruluşların konaklama ve ziyaretçi istatistikleri arasında farklılıklar vardır.
- Turizm bilgi sistemi, teknolojik gelişmeler ışığında, geliştirilmelidir.
- Kent merkezinde bir turizm danışma bürosu ihtiyacı vardır.
- Özel kesim (konaklama tesisleri, seyahat acenteleri vb.) Osmaniye'de turizm geliştirme amaçlı örgütlenmemiştir.
- Doğa koruma ve doğa gezisi etkinlikleri düzenleyen STK'lar vardır.

9 https://www.tursab.org.tr/dosya/7233/seyahat-acentalari-yonetmeligi_7233_4836936.pdf

2.2.5 Algı ve Kimlik

Algı

Osmaniye algısını ölçmek üzere farklı bireylerle ve seyahat acenteleriyle anket çalışmaları yapılmıştır.

Sorulan soru şudur: "Osmaniye ili veya Osmaniye şehri denilince aklınıza ilk ne geliyor? İki tanesini söyler misiniz?"

Bireylere Yönelik Algı Görüşmeleri

15 Erkek, 18 Kadın toplam 33 kişiyle yüz yüze görüşme veya internet üzerinden 27 Aralık 2018'de yapılmıştır.

Anketlerin %61'i (20 kişi) yüz yüze görüşülen İstanbul Sabancı Üniversitesi'nde öğretim görevlisi veya öğrencidir. İnternet üzerinden görüşülen diğer 13 kişinin tümü farklı şehirlerde oturan, seyahat eden veya etmeye müsait kişilerdir.

Tablo 9: Bireysel Algı Görüşmeleri Sonucu

Cevap	Cinsiyet		Toplam	Toplam %
	E	K		
Hiçbirşey/ Cevap Yok	11	18	29	43,9%
Devlet Bahçeli	4	5	9	13,6%
Adana/Adana'ya Yakınlığı/Eski Adana İlçesi	3	3	6	9,1%
Kebap	2	1	3	4,5%
MHP	1	1	2	3,0%
Sıcak	2	0	2	3,0%
Diğer	7	8	15	22,7%
Toplam	30	36	66	100,0%

Tam cevap verilmesi halinde, iki şıkka toplam 66 cevabın beklendiği görüşmeler sonucuna göre derlenen tabloya göre ankete katılanların;

- %44'ü Osmaniye denilince akıllarına hiçbir şey gelmediğini,
- %14'ü Devlet Bahçeli ismini,
- %9'u Adana veya Adana ile ilintili bir cevap belirtmiştir.
- Osmaniye'nin kültür ve doğa varlıklarını aklına getirebilen kişi olmamıştır.
- "Diğer" kategorisi altında verilen cevaplar arasında Osmaniye'nin Osmanlı veya Osmancık ile karıştırıldığı görülmüştür.

Başka İllerdeki Seyahat Acenteleriyle Algı Görüşmeleri

- Algı anketi Adana, Hatay, Kahramanmaraş, İzmir, Ankara ve İstanbul'da TÜRSAB üyesi olan 180 seyahat acentesine e-posta yoluyla gönderilmiştir. Bu ankete geri dönüş olmamıştır.
- Bunun üzerine Ekim 2018'de il dışından 6 seyahat acentesiyle telefon görüşmesi yapılmıştır.

Tablo 10: Diğer İllerde Seyahat Acenteleriyle Algı Görüşmeleri Sonucu

Cevap	Sıklık
Hiçbir şey/Cevap Yok	5
Devlet Bahçeli	2
Yer Fıstığı	2
Geçiş kavşağı	1
Yaylaları	1
Zorkun	1
Toplam	12

Burada en fazla sıklığı alan "Hiçbir Şey/Cevap yok" kategorisinde 1 firma iki şıkka da cevap vermemiş, 3 firma yalnızca birer cevap vermiştir. Komşu illerde Devlet Bahçeli'nin yanı sıra, yer fıstığı ve yayla algısı saptanmıştır.

Osmaniye'de Seyahat Acenteleri Algı Anketi

Temmuz 2018'de Osmaniye'de yerleşik 9 seyahat acentesi bizzat ziyaret edilmiştir. Bunlardan 8 tanesi ile yüz yüze görüşme yapılmıştır. Bir acente ankete katılmak istememiştir.

Tablo 11: Osmaniye Seyahat Acenteleri Algı Görüşmesi Sonucu

Cevap	Sıklık
Yer Fıstığı	4
Zorkun yaylası	4
Yaylalar	1
Kaleler	1
Tarım ürünleri	1
Şehitlik	1
Karatepe/Kastabala	1
Sabunçayı Şelalesi	1
Toprakkale/Kaleler	1
Cevap yok	1
Toplam	16

Osmaniye yerleşik 8 seyahat acentesi sorumlularının kendi illeri denilince akıllarına en çok yer fıstığı ve Zorkun Yaylası gelmektedir. Bunların yanı sıra, kültür, doğa ve tarım ürünlerini belirtenler de olmuştur. Ancak, acentelerin hiçbiri il içinde tur düzenlememektedir.

Seyahat Acenteleri ve Otellerle Derinlemesine Algı Görüşmeleri

Diğer illerdeki yukarıda belirtilen algı görüşmesinin yapıldığı 6 seyahat acentesiyle derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Söz konusu şirketler Osmaniye'yi içeren herhangi bir tur düzenlememiştir. Acentelere Osmaniye'de turizmin en iyi nasıl geliştirilebileceği, hangi adımların atılması gerektiği sorulmuştur. Alınan yanıtlar şu şekildedir;

- Daha çok çekicilik olmalı. Ana tema belirlenmeli. Örneğin:
  - » Festivaller hem tanıtım hem satış için önemli. Fıstık teması iyi olabilir. Yer fıstığı festivali düzenlenmeli.
  - » Doğal tarım, Pozantı örneği kırsal turizm. Dağlar önemli.
  - » Zorkun değerlendirilebilir. Kahramanmaraş'ta kar merkezi çok etkili oldu. DOĞAKA yayla turizmini teşvik etsin.
- Oteller dayanışma içinde fiyatları düşürmeli.
- Esnaf surat asmamalı, halk hazır olmalı.
- Gıda konusunda hijyene dikkat edilmeli.
- Çekicilikler civarında tuvalet vb. turistik altyapı hazır olmalı.
- Osmaniye'nin tanıtımı yok. Gaziantep'te de fazla çekicilik yok ama turizm var. Gazetelerde internette "Osmaniye'yi Keşfet" dizisi, TV dizileri hazırlanabilir. Dergi çıkarılabilir. Çekicilikler "abartılı da olsa" tanıtılmalı.
- Adana-Hatay - GAP turlarında Osmaniye'de düzenlenen festivallere yol üstünde uğranabilir ama duyurulmalı.
- Acenteler davet edilsin. Gezdirilsin, ikram yapılsın. Uğrayan tur otobüslerine/acentelere komisyon verilmesi gibi alternatifler düşünülmeli.

Sonuç olarak, Osmaniye'nin ulusal düzeyde yarışmacı olabilecek kültür varlıkları sınırlıdır ve tanınmamaktadır. İlin bir turizm imajı oluşmamıştır. Potansiyeli olduğuna inanılan ve komşu illerde bir ölçüde tanınan doğa turizmi ise henüz uzak illerden ziyaretçi çekebilecek bir düzeyde gelişmemiştir.

2.2.6 Yerel Farkındalık

Osmaniye kentinin yerel insanları kültürel, doğal ve beşeri varlıkların yalnızca önde gelenlerini bilmektedirler; onlara bu varlıkların korunması ve turizme kazandırılması konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır. Konuyla ilgili STK'ların daha aktif olması gerekmektedir..

2.2.7 Turizmde Örgütlenme

Sektörün bir bütün olarak eşgüdümünü sağlayacak katılımcı bir yönetişim (turizm destinasyon sistemi) yapısı oluşturulmalıdır.

Kamu Kesimi ve Belediyeler

Osmaniye turizm sektöründe faaliyet gösteren kamu kuruluşların önde gelenleri İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü'dür. Belediyelerin festival, yarışma ve benzeri faaliyetleri daha ziyade kent ve/veya il nüfusuna hitap etmektedir.

Özel Kesim

Yerli turizmin ağırlıklı olduğu bölgelerde, örneğin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde turizm değer zincirinde en fazla artı değer konaklama sektöründe oluşmaktadır. Yeme-içme, alışveriş ve diğer faaliyetler ikincil durumdadır.

Mevcut otellerin müşterilerinin büyük bir bölümü zorunlu iş amaçlı seyahatleri nedeniyle Osmaniye'ye gelen ziyaretçilerden oluşmaktadır. Otellerin toplu pazarlama faaliyeti ildeki kültür ve doğal varlıklarının tanıtımından ziyade kalite/fiyat bazında şirket/kurum anlaşmaları yapılmasına dayanmaktadır. Bireysel rezervasyonlar da yine kalite/fiyat bazında önceden internet ve telefonla ancak yaygın olarak son anda otele gelinerek yapılmaktadır. Bu ortamda, Osmaniye ekonomisinin gelişimine paralel olarak kurumsal ve toplu anlaşma yapabilen az sayıdaki büyük oteller zaman zaman daha fazla ve uzun süreli müşteri bularak daha yüksek doluluk sağlayarak ekonomik çalışabilmekte, bireysel talebe yönelik çalışan daha fazla sayıdaki küçük oteller daha çetin bir yarışmacı ortamda çalışmaktadır.

Osmaniye'deki Belediye belgeli otellerde konaklayanların Türkiye geneline oranla pazar payı yıllar içinde sürekli azalmaktadır. Ancak, Turizm İşletme Belge'li ve 3 yıldızlı tek bir otel (Kadirli'de) bulunması nedeniyle, son yıllarda Osmaniye merkezde Belediye belgeli olarak yapılan yeni otellerin bu piyasadaki bu açığa yönelik olarak daha kaliteli inşa edilerek daha kaliteli hizmet vermeye başladığı görülmektedir.

Halen Osmaniye'de otelcileri bir araya getiren bir platform yoktur. Osmaniye'de konaklama için web sitelerine girildiğinde, arama motorları 1-2 otel dışında komşu illerdeki otelleri sıralamaktadır. İnternetten rezervasyon çoğu otel için mümkün değildir.

2.2.8 Konaklama Tesisleri

Konaklama ve ziyaretçilerle ilgili olarak tüm verilerin toplandığı bir merkez olmadığından aşağıda sunulan veriler şu kaynaklardan derlenmiştir:

- Kültür ve Turizm Bakanlığı
- İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
- TÜRSAB
- Saha araştırması

Saha araştırmalarıyla ilgili bilgi EK-1'de verilmiştir.

Şekil 22: Osmaniye İlçelerinde Konaklama Tesisi Sayıları

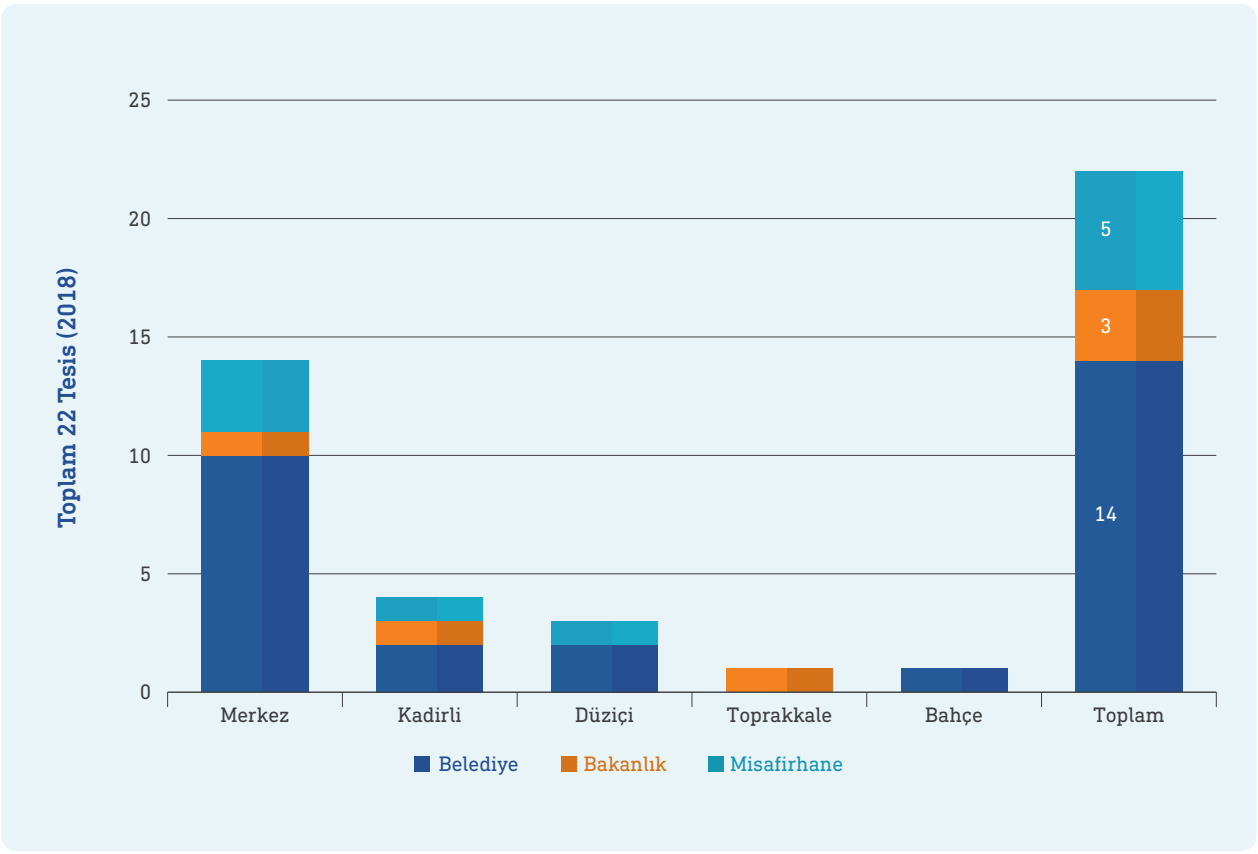

Kaynak: OİTSEP 2020-2024 araştırması, 2018

Şekil 23: Osmaniye İlçelerinde Tesis Türü ve Yatak Sayıları

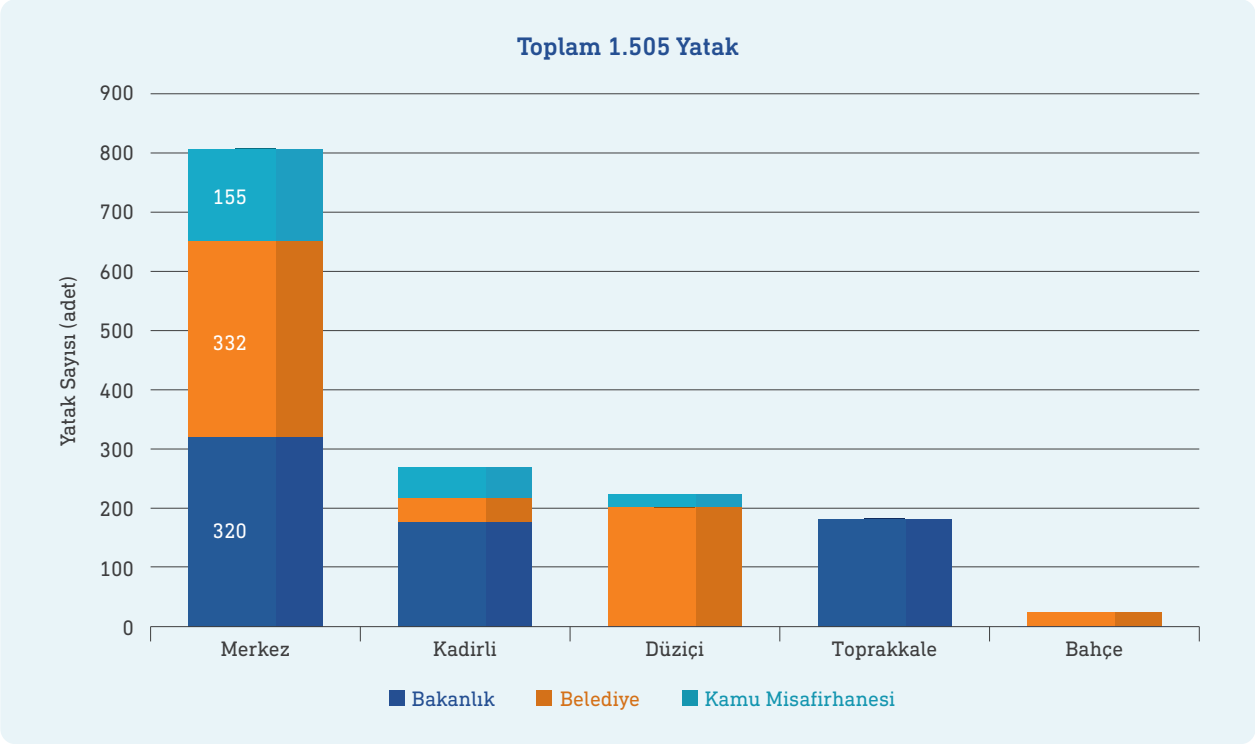

Kaynak: OİTSEP 2020-2024 araştırması, 2018

Osmaniye'yi çevreleyen illerde Bakanlık belgeli tesis sayıları 50'nin üzerinde iken, Osmaniye'de yalnızca 3 tesis vardır.

Tablo 12: Komşu İllerde ve Osmaniye'de Turizm İşletme Belgeli Tesis Sayısı, 2018

Şehir	Tesis Sayısı
Gaziantep	67
Adana	56
Hatay	56
Kahramanmaraş	51
Osmaniye	3
Toplam	243

Kaynak: TÜRSAB, 2018

Not: Osmaniye tesisleri oteldir. Diğer kentler lokanta, eğlence yeri vb. tesisleri de içermektedir.

Tablo 13: Türkiye ve Osmaniye'de Turizm İşletme/Yatırım Belgeli Tesisler ve Yatak Kapasiteleri

		Türkiye	Osmaniye	Osmaniye/Türkiye
TİB	Tesis	3.947	3	0,08%
	Yatak	976.973	481	0,05%
TYB	Tesis	997	2	0,19%
	Yatak	229.635	394	0,07%

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı web portalı, 2018

Osmaniye ilindeki otellerin yarıdan fazlası Osmaniye kent merkezindedir (Şekil 24). Küçük oteller kent merkezinde, orta büyüklükte olanlar Fakıuşağı/Dereobası civarında konumlanmışlardır. Büyük oteller (100 oda) ise Toprakkale-Osmaniye arasında D-400 karayolu civarında yer almışlardır (Şekil 24).

Şekil 24: Osmaniye ve Toprakkale Otelleri Haritası

Kaynak: Google Haritalar kullanılarak üretilmiştir.

Osmaniye ilinde 2'si Turizm İşletme Belgeli, toplam 25 konaklama tesisi vardır (Tablo 14). 2018 Ağustos ayı saptamasına göre işletilmekte olan 23 tesisin 5 tanesi misafirhane, 3 tanesi Bakanlık belgeli otel ve 15 tanesi Belediye belgeli oteldir (Tablo 15). İşletmedeki tesislerin toplam kapasitesi 1.505 yataktır.

Tablo 14: Osmaniye İli Konaklama Tesisleri, Ağustos 2018

Sıra	OTEL	Yeri	Oda	Yatak	Sınıf	İşletme Belgesi
1	Andırın Otel	Kadirli	15	39	3.sınıf	Belediye
2	Bahçe-Gökkaya	Bahçe	12	24	3.sınıf	Belediye
3	Butik Otel	Merkez	12	24	Pansiyon	Belediye
4	Büyük Osmaniye	Merkez	100	200	5*	Bakanlık
5	Çınar Otel	Merkez	27	60	3.sınıf	Belediye
6	Düziçi Otel	Düziçi	9	18	3.sınıf	Belediye
7	Düziçi Öğretmen Evi	Düziçi	8	21	Misafirhane	Misafirhane
8	Golden Çulcu	Merkez	21	41	-	Belediye
9	Güney Otel	Merkez	11	24	3.sınıf	Belediye
10	Hanedan	Merkez	22	41	2. sınıf	Belediye
11	Haruniye Kaplıcası	Düziçi	92	184	3. sınıf	Belediye
12	Kadirli Öğretmen Evi	Kadirli	24	52	Misafirhane	Misafirhane
13	Karacalar Suit	Merkez	40	80	3.sınıf	Belediye
14	Karamıklar Otel	Merkez	98	196	4*	BakanlıkYB
15	Karatepe Park Otel	Kadirli	51	102	3*	Bakanlık
16	Kastabala Otel	Merkez	99	198	4*	BakanlıkYB
17	OKÜ Misafirhanesi	Merkez	16	35	Misafirhane	Misafirhane
18	Mina Otel	Merkez	8	12	3. sınıf	Belediye
19	Osmaniye Öğretmen Evi	Merkez	39	70	Misafirhane	Misafirhane
20	Osmaniye Polis Evi	Merkez	20	50	Misafirhane	Misafirhane
21	Royalton Otel	Toprakkale	91	182	4*	Bakanlık
22	Sülemiş Turistik Tesisi	Kadirli	40	76	1.sınıf	Belediye
23	Şahin Otel	Merkez	65	120	2. sınıf	Belediye
24	Uçar Otel	Merkez	25	50	3. sınıf	Belediye
		Toplam	945	1.899	100%	
		İşletmede	748	1.505	79%	
		Yatırımda	197	394	21%	

Kaynak: OİTSEP 2020-2024 araştırması, Ağustos 2018

Tablo 15: Osmaniye Konaklama Tesislerinin Belge Türüne Dağılımı, 2018

İşletme Belge Türü	Adet	Oda	Yatak	İşletmede Yatak %	Toplamda Yatak %
İşletmedeki Toplam Tesisler	23	748	1.505	100%	79%
Kamu Misafirhaneleri	5	107	228	15%	
Özel Tesisler	18	641	1.277	85%	
Belediye İşletme Belgeli	15	399	793		
Bakanlık İşletme Belgeli	3	242	484		
İşletmede Olmayan (Bakanlık Yatırım Belgeli)	2	197	394		21%
Toplam	25	945	1.899		100%

Kaynak: OİTSEP 2020-2024 araştırması, Ağustos 2018

2.2.9 Ziyaretçiler

2.2.10 Ziyaretçi Sayıları

Bakanlık verilerine göre, 2018 yılında Osmaniye'deki belediye ve bakanlık turizm işletme belgeli konaklama tesislerinde;

- Gelen ziyaretçilerin sayısı 70.515 kişi olarak gerçekleşmiştir (Tablo 16). Bu değer Türkiye toplamının yaklaşık %0,1'i (binde bir) düzeyindedir.
- Gelen ziyaretçilerin ortalama kalış süresi 1,58 gündür. Bu değer Türkiye ortalamasının %73'ü kadardır.
- Toplam geceleme sayısı 64.252 düzeyinde olmuştur. Bu değer Türkiye toplamının yaklaşık %0,07'i (on binde yedi) düzeyindedir.
- %31,39 olan tesislerdeki doluluk oranı Türkiye oranının %81,8'idir.

Tablo 16: Osmaniye ve Türkiye'de Ziyaretçi İstatistikleri (2018)

İlçeler	Tesise Geliş	Geceleme	Ortalama kalış Süresi	Doluluk Oranı (%)
TURİZM İŞLETME BELGELİ TESİSLER				
Kadirli	9.603	11.502	1,20	32,27
Merkez	11.628	25.281	2,17	27,32
Toprakkale	5.414	10.535	1,95	16,08
Osmaniye Toplam	26.645	47.318	1,78	24,43
Türkiye Toplam	50.344.818	144.415.267	2,87	56,43
BELEDİYE BELGELİ TESİSLER				
Kadirli	3.608	6.125	1,70	18,70
Merkez	40.262	58.127	1,44	45,05
Osmaniye Toplam	43.870	64.252	1,46	39,72
Türkiye Toplam	21.612.838	46.271.455	2,14	38,92
TURİZM İŞLETME VE BELEDİYE BELGELİ TOPLAM				
Osmaniye Toplam	70.515	111.570	1,58	31,39
Türkiye Toplam	71.957.656	190.686.722	2,65	50,88

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı web portalı

Tablo 17: Turizm İstatistiklerinde Osmaniye/ Türkiye Oranları (2018)

İstatistik	Osmaniye/Türkiye
TURİZM İŞLETME BELGELİ TESİSLER	
Tesise Geliş	0,05%
Geceleme	0,03%
Ortalama kalış Süresi	61,91%
Doluluk Oranı (%)	43,29%
BELEDİYE BELGELİ TESİSLER	
Tesise Geliş	0,20%
Geceleme	0,14%
Ortalama kalış Süresi	68,41%
Doluluk Oranı (%)	102,04%
TURİZM İŞLETME VE BELEDİYE BELGELİ TOPLAM	
Tesise Geliş	0,10%
Geceleme	0,06%
Ortalama kalış Süresi	59,71%
Doluluk Oranı (%)	61,69%

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı web portalı

2018 yılında ziyaretçilerin %81,26'sı Osmaniye ve Toprakkale'deki bakanlık ve belediye belgeli konaklama tesislerinde, kalan %18,74'lük kısmı ise Kadirli'de gecelemiştir.

Proje araştırmasına göre, 2018 Ağustos ayı itibariyla Osmaniye ve Toprakkale'deki tesisler (ildeki misafirhaneler dâhil) toplam yatak kapasitesinin (1.505 yatak) %74'üne sahiptir.

Günübirlik ziyaretçi sayıları konusunda kaydı tutulan "Aslantaş Açık Hava Müzesi" yıllık ziyaretçi sayısı son yıllarda 15.000 - 18.000 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Otel gecelemeleri yıllar içinde artış göstermiş ancak Türkiye içindeki payı son 5 yılda önemli bir değişiklik göstermemiştir.

Türkiye'deki tesislerde konaklayan sayıları 2009-2014 arasında sürekli artmış ancak 2015 yılındaki güvenlik sorunları nedeniyle düşmüştür. 2016 sonrasında tekrar artış eğilimi vardır (Şekil 25).

Şekil 25: Türkiyedeki Bakanlık ve Belediye Belgeli Tesislerde Konaklayanlar (2009-2018)

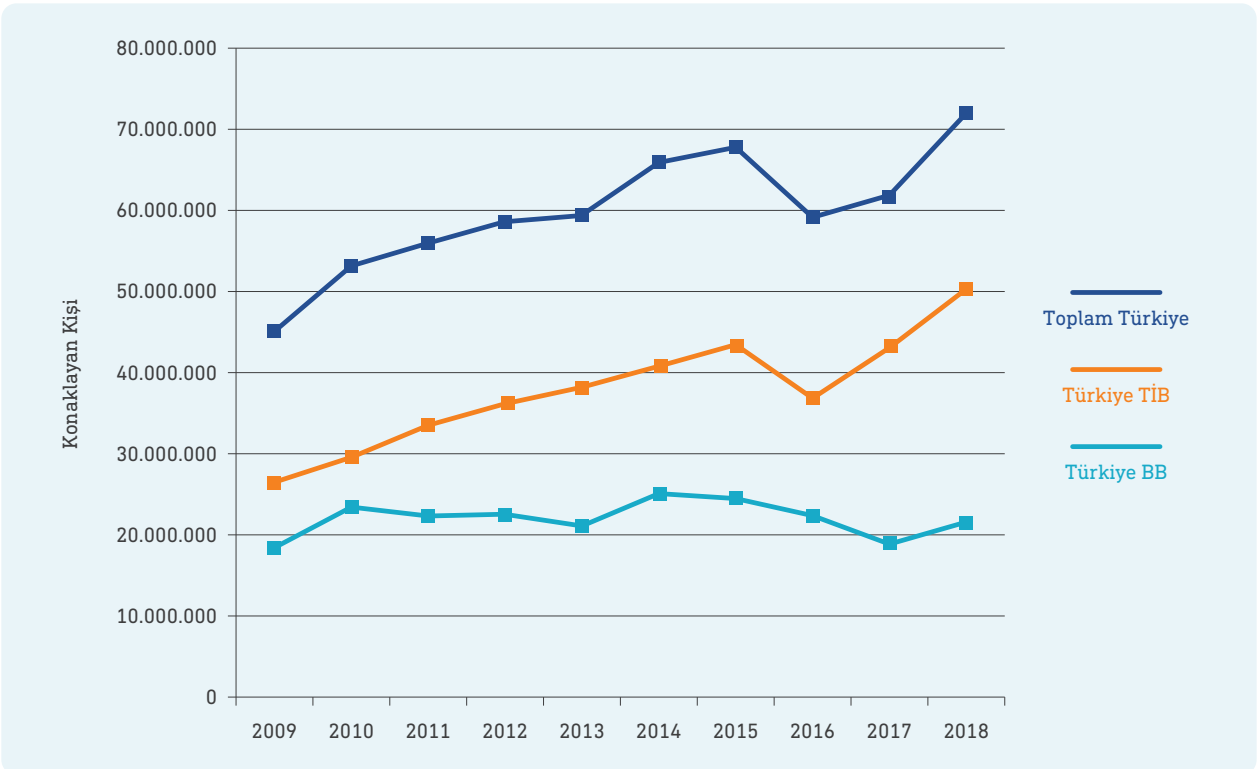

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı web portalı

Osmaniye tatil turizmi sınırlı olduğundan, bu durumdan Türkiye kadar etkilenmemiştir. 2009-2018 arasında genel eğilim olarak, ziyaretçi sayıları TİB'li tesislerde artmış, Belediye belgeli tesislerde 2016 yılına kadar düşmüştür (Şekil 26). Zaman içinde TİB'li tesislerin payında hızlı bir yükselme, belediye belgeli tesislerin ziyaretçi payında ise düşüş görülmüş, 2016 yılına gelindiğinde bu paylar eşitlenmiş sonrasında ise belediye belgeli tesislerin payı artmıştır (Şekil 26).

Şekil 26: Osmaniye'de Turizm İşletme ve Belediye Belgeli Tesislerde Konaklayanlar (2009-2018)

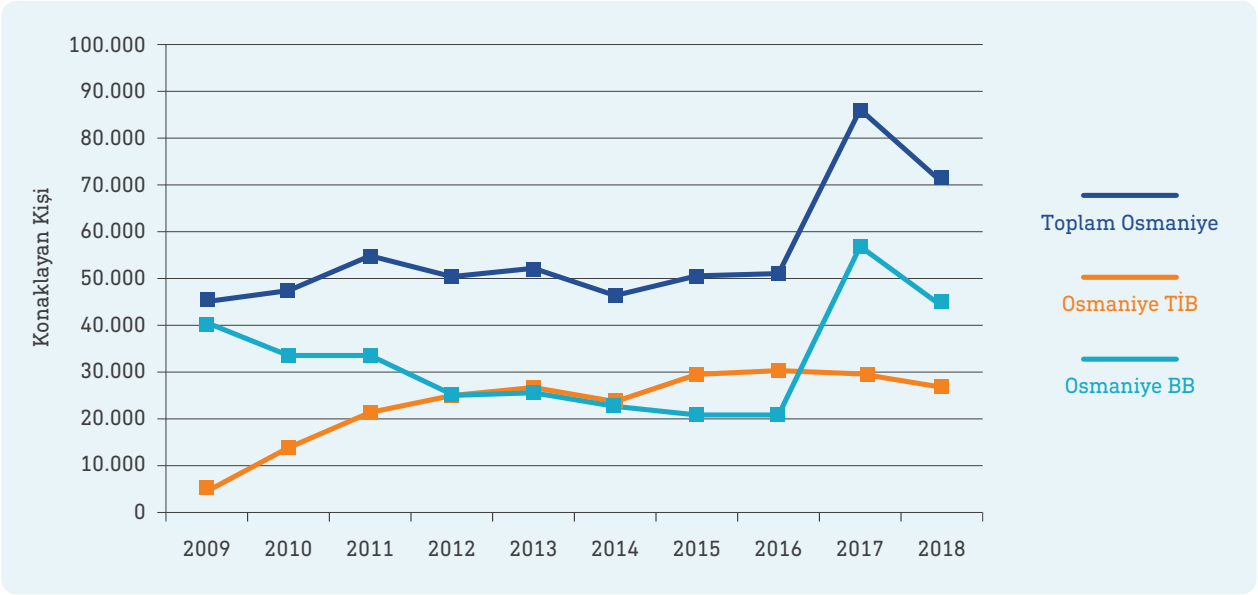

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı web portalı

Şekil 27: Toplam ve Turizm İşletme Belgeli Tesislerde Konaklayanların Oranı-Osmaniye/Türkiye (2009-2018)

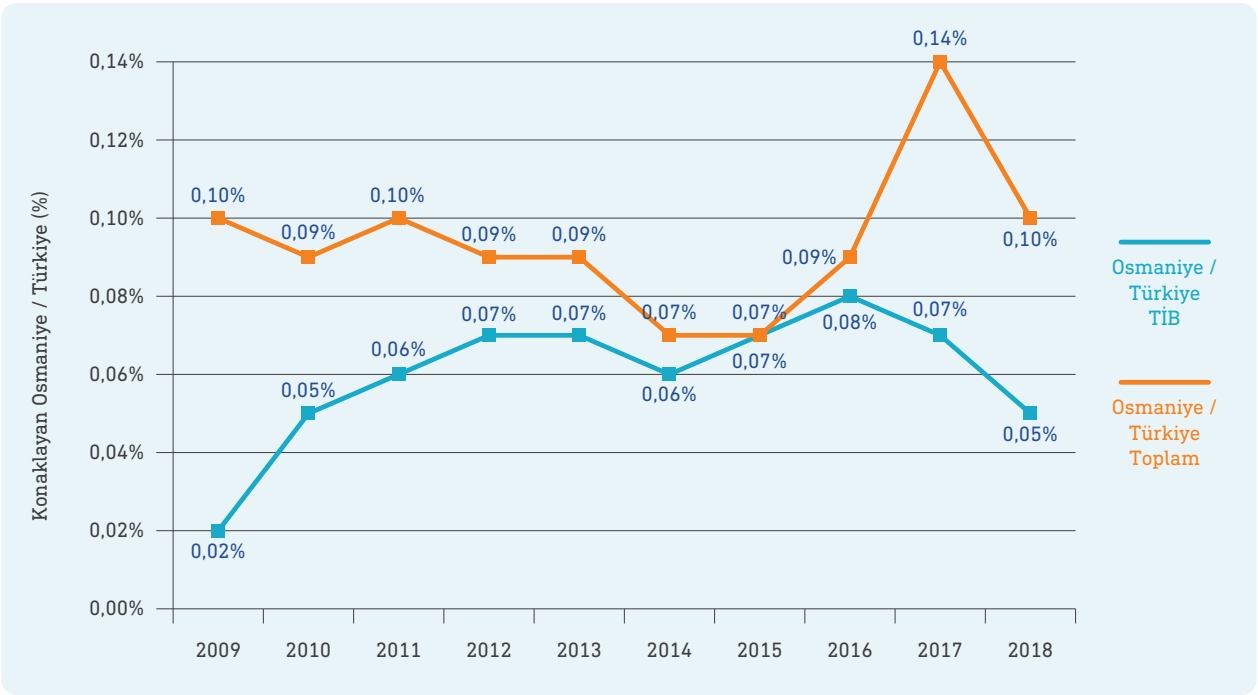

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı web portalı

İlçelerde ortalama geceleme süreleri ve doluluklar açısından merkez ilçenin biraz önde olduğu görülmektedir (Şekil 28, 29). 2014'de Kadirli'de boru hattı inşaatında çalışanların doluluk oranını ve geceleme süresini yükseltmesi istisna olarak gözlenmektedir.

Şekil 28: Osmaniye'de Turizm İşletme Belgeli Tesislerde Ortalama Geceleme Süresi (2013-2018)

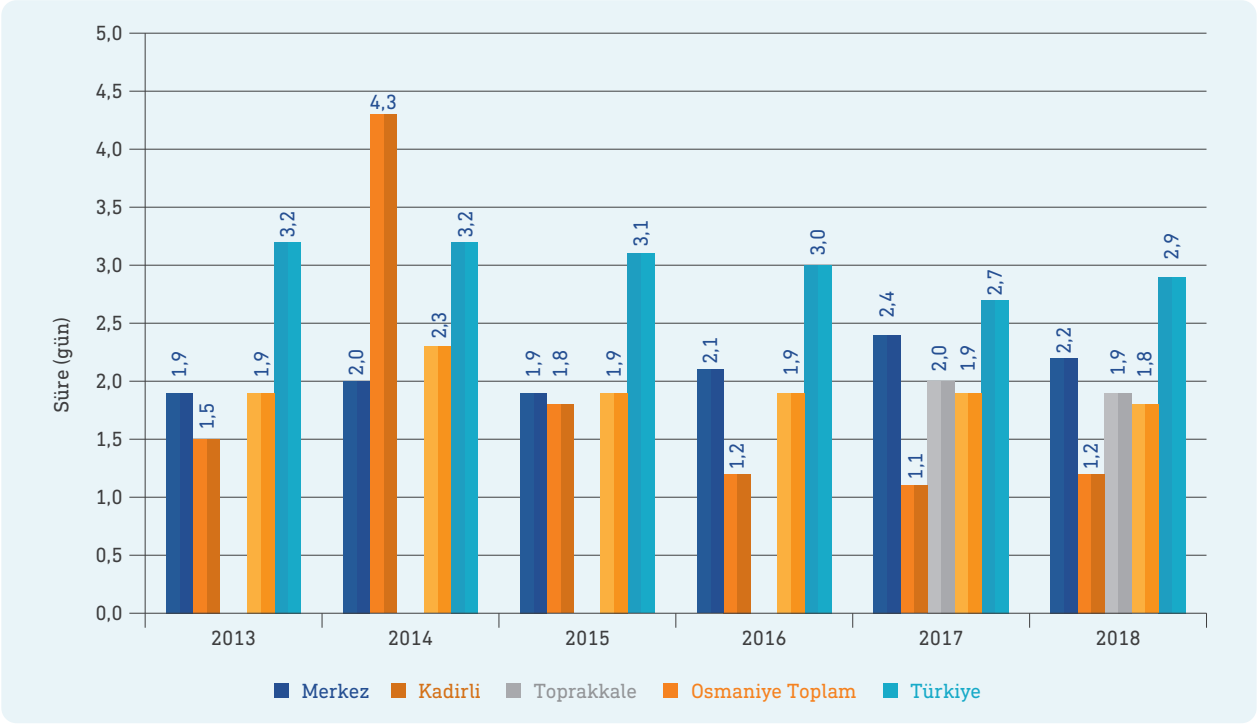

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı web portalı

Şekil 29: Osmaniye'de Turizm İşletme Belgeli Tesislerde Yatak Doluluk Oranları (2013-2018)

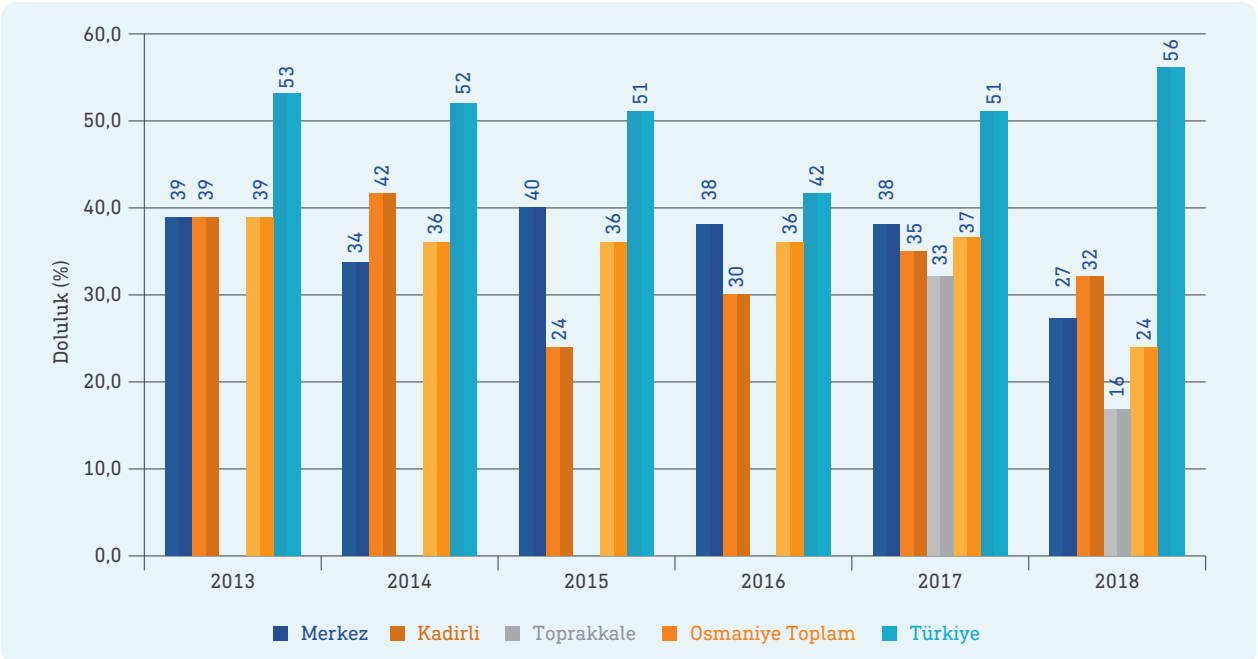

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı web portalı

Osmaniye'de konaklayan ziyaretçiler aylara göre her yıl tekrar eden, örneğin tatil turizminde olduğu gibi tek hörgüçlü veya kültür turizminde olduğu gibi çift hörgüçlü bir dağılım göstermemektedir. Aylık ziyaretçi sayıları her yıl aylara göre büyük iniş çıkış göstermeyen iş turizmi karakterindedir.

Şekil 30: Osmaniye'de Aylara Göre Konaklayan Sayısı

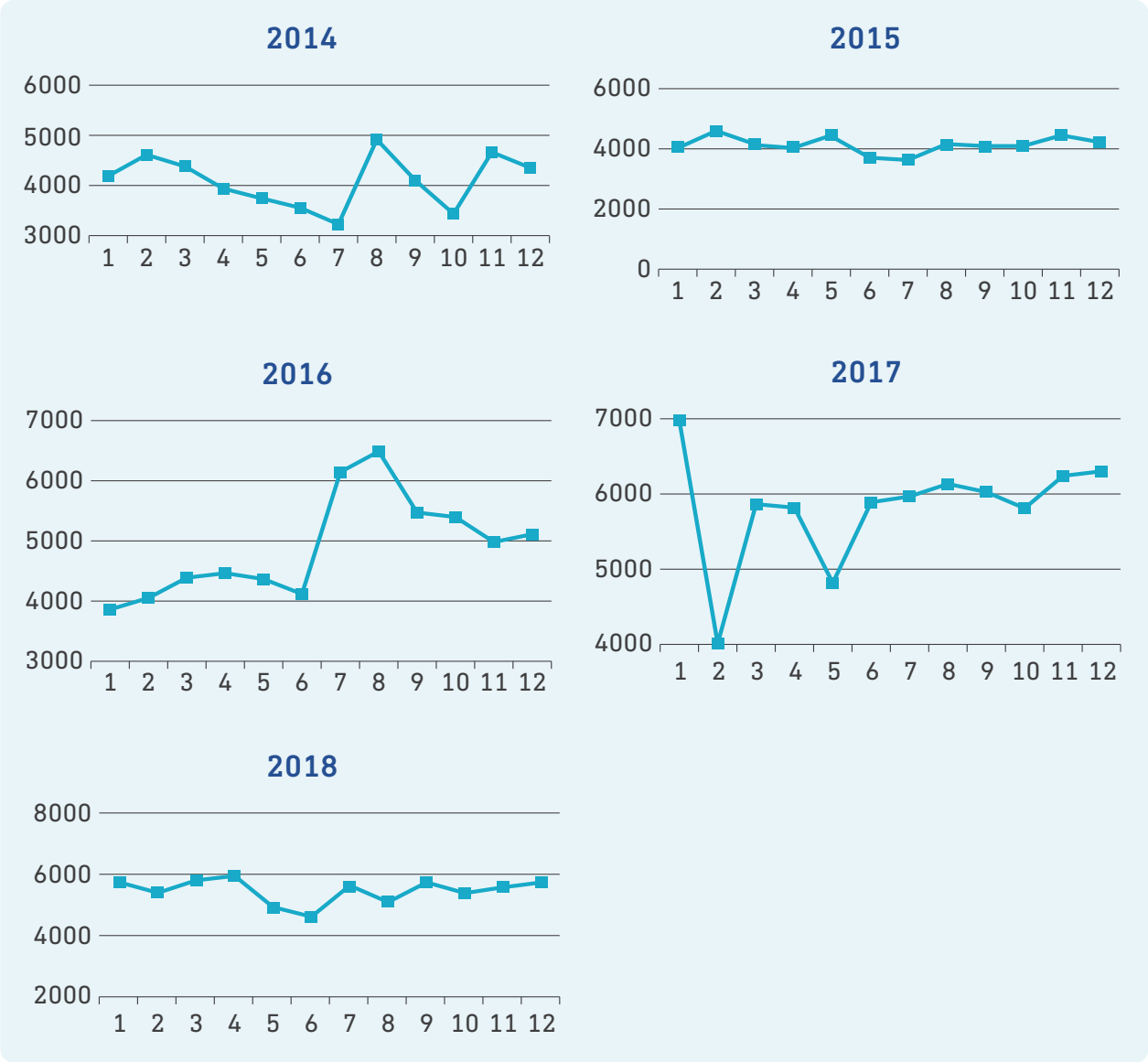

Kaynak: Osmaniye İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü istatistikleri, 2019

Karatepe-Aslantaş Müzesi ilde miktar olarak sınırlı da olsa, en fazla yabancı turist çeken kültür varlığıdır (Şekil 31). Burası, Kastabala Antik Kenti ile birlikte tatil turizmine has mevsimlik dalgalanma göstermektedir.

Şekil 31 ve 32'de her iki turistik değerin(Karatepe-Aslantaş Müzesi ve Kastabala Antik Kenti) de ziyaretçi kayıtlarının beraber tutulduğu son zaman kesiti olan 2005-2007 tarih aralığında bu yerlerin ziyaretçi sayıları karşılaştırılmaktadır.

Şekil 31: Karatepe Aslantaş Açık Hava Müzesi ve Milli Parkı Yerli/Yabancı Ziyaretçileri (2005-2007)

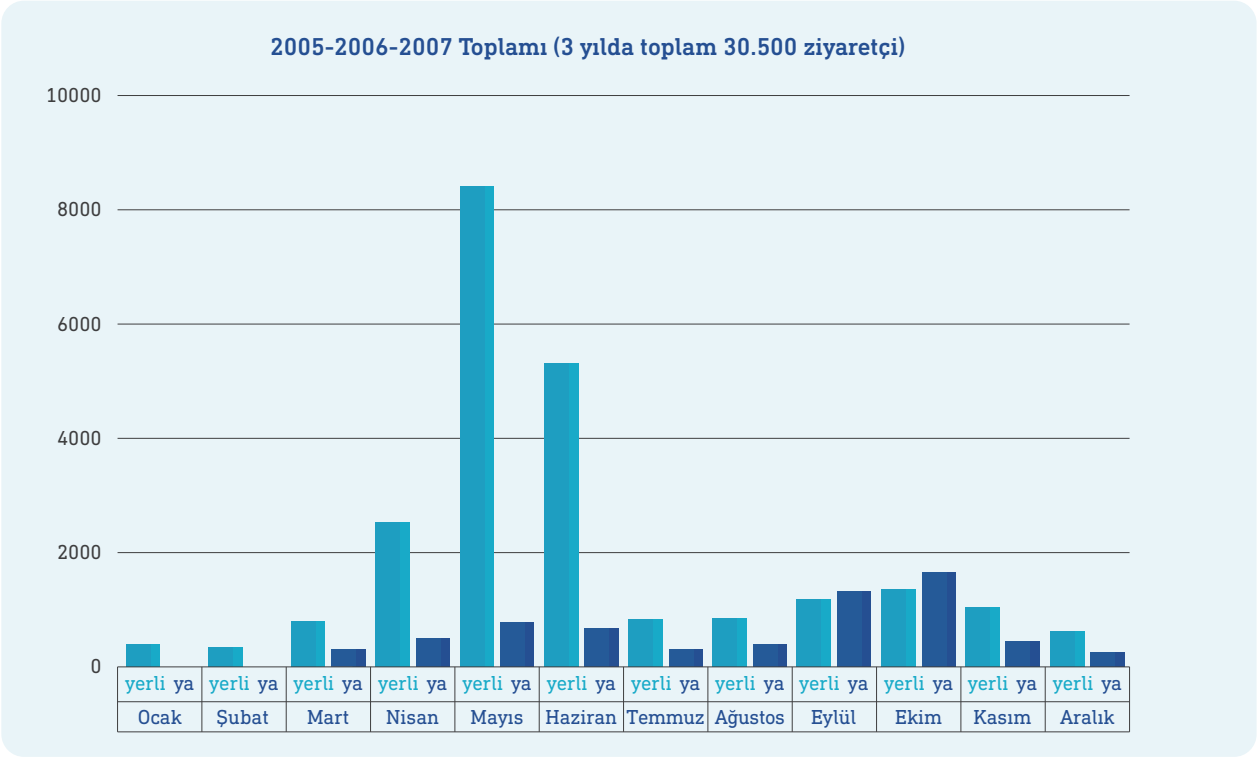

Kaynak: Karatepe-Aslantaş Açık Hava Müzesi, 2018

Şekil 32: Kastabala Antik Kenti Yerli/Yabancı Ziyaretçileri (2005-2007)

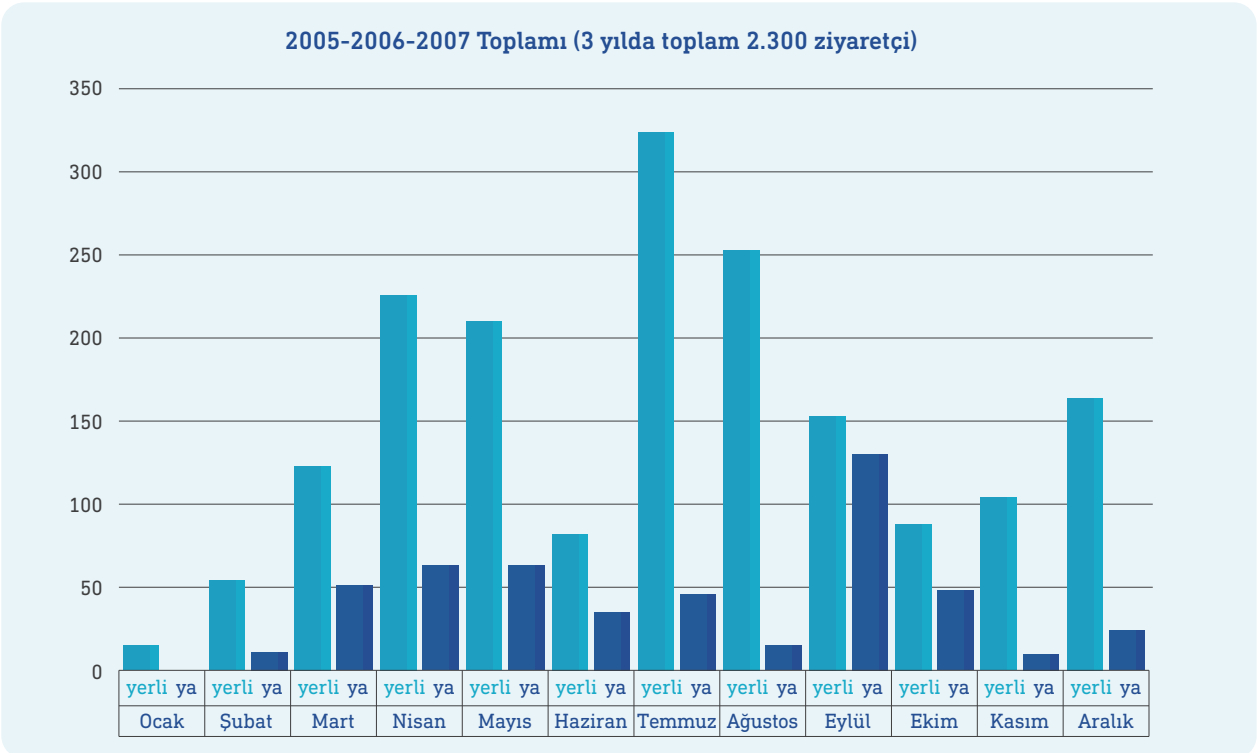

Kaynak: Karatepe-Aslantaş Açık Hava Müzesi,2018

2.2.11 Ziyaretçi Profili

Osmaniye'de 6 otelde, otel personelleri ve 66 ziyaretçi ile yüz yüze görüşme yoluyla anket yapılmıştır. Bu görüşmelerin sonucuna göre;

Temmuz 2018'de görüşülen otel ziyaretçilerinin ortalama yaşı 36 çıkmıştır. Otel anketinde ortalama ziyaretçi yaşı yıllık ortalamada 35-40 olarak beyan edilmiştir.

Şekil 33: Otel Ziyaretçilerinin Yaşı

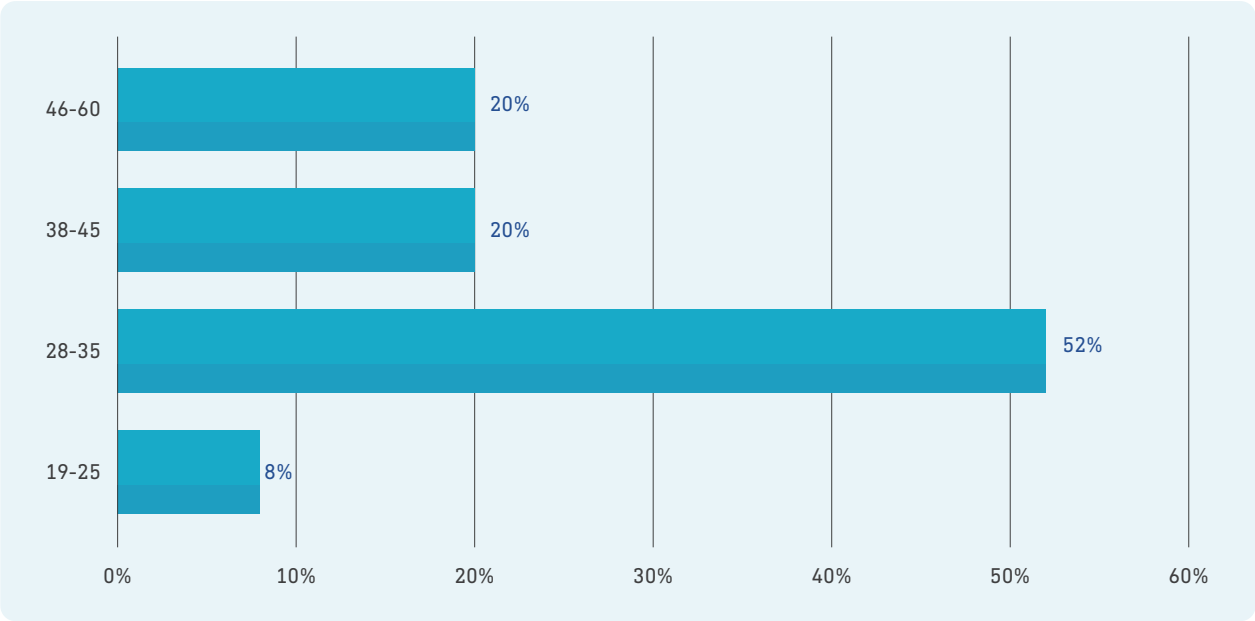

Kaynak: OİTSEP 2020-2024 Ziyaretçi Anketi, Temmuz 2018

Otel anketinde tesislerdeki yabancı oranı %0-20 arasında değişmektedir. Ortalama değer %10-15 arasında tahmin edilmiştir. Ziyaretçi anketinde yabancıların %57 sinin Avrupa, %33'ünün Ortadoğu ülkelerinden geldiği saptanmıştır (Şekil 34).

Şekil 34: Otellerde Yabancı Müşterilerin Uyruğu

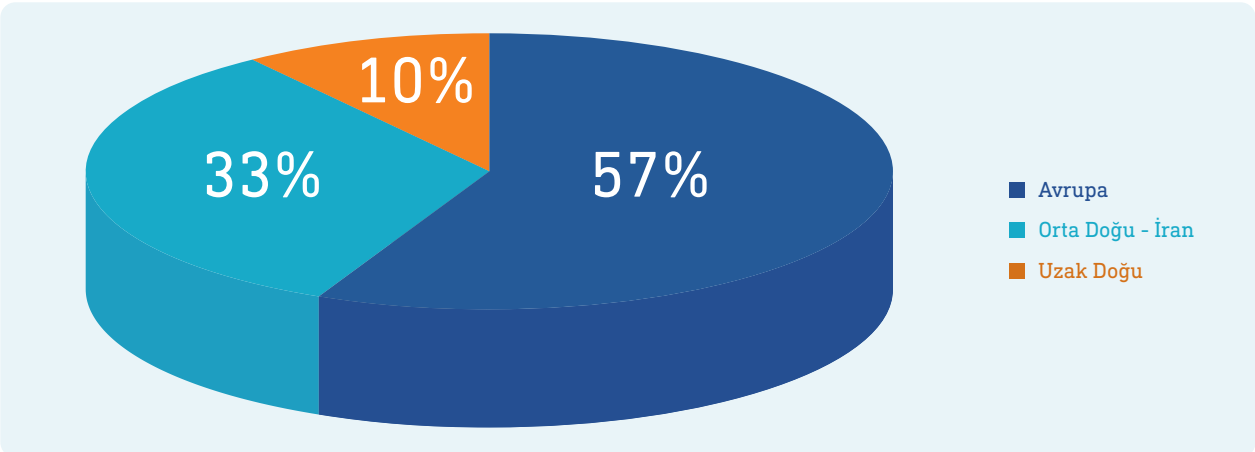

Kaynak: OİTSEP 2020-2024 Ziyaretçi Anketi, Temmuz 2018

Ziyaretçilerin "ortanca" geceleme süresi 3 gece, "ortalama" geceleme süresi 7,5 gecedir. Bu değerler Osmaniye değerlerinden yüksektir.

Bir hafta ve daha çok geceleyenlerin oranı, %19 olup, otel anketleriyle (%20) tutarlıdır.

Şekil 35: Otel Müşterilerinin Geceleme Süresi

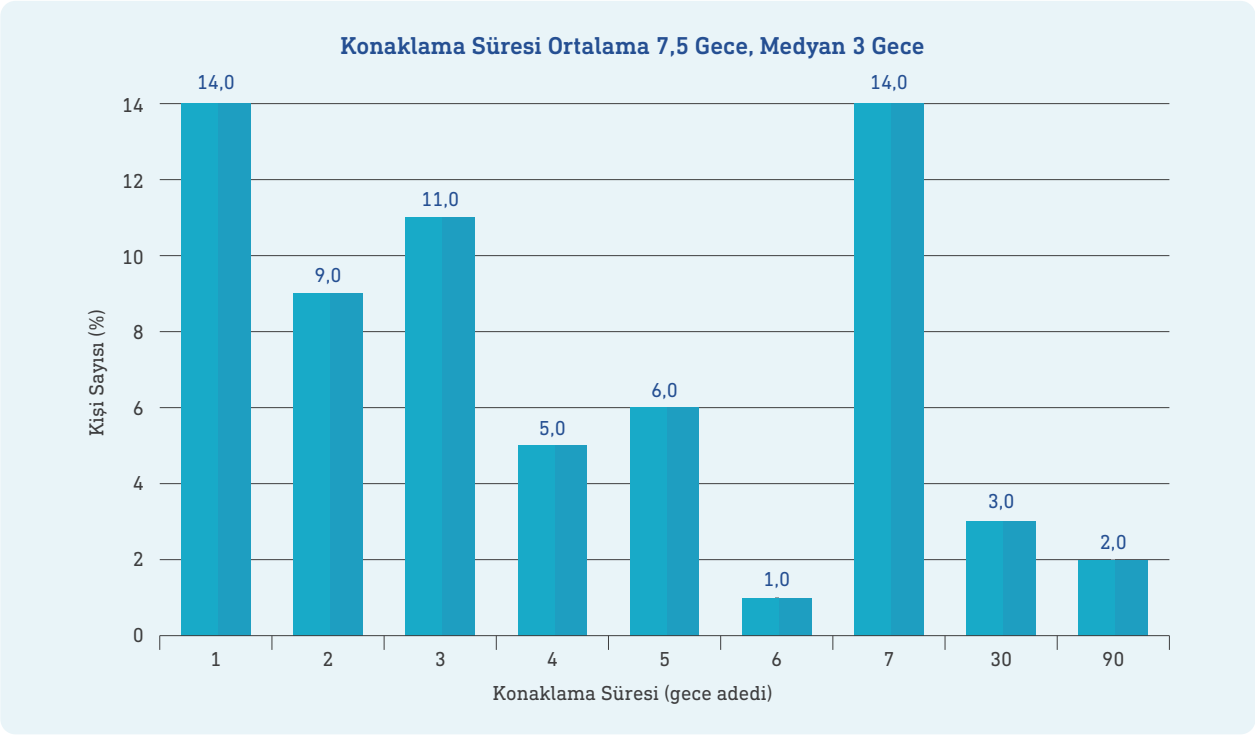

Kaynak: OİTSEP 2020-2024 Ziyaretçi Anketi, Temmuz 2018

Osmaniye kentinde konaklayanların %88'i iş amaçlı ziyaretçidir. Bunların çoğu İstanbul, Ankara gibi büyük şehirlerden ve komşu illerden gelmiştir. Kalan %12'lik kesimin çoğunluğu akraba ziyareti için gelmiştir (Şekil 36).

Şekil 36: Otel Müşterilerinin Ziyaret Nedeni

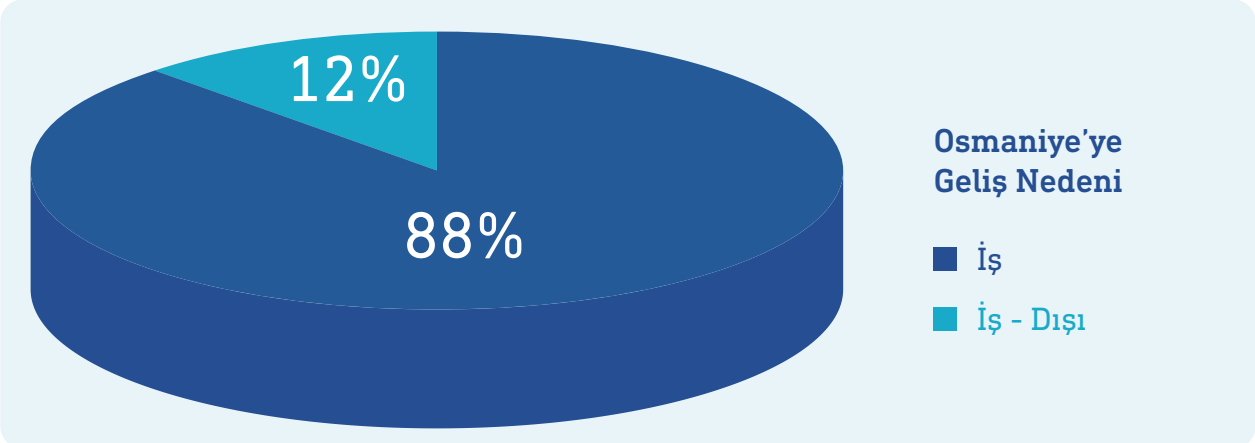

Kaynak: OİTSEP 2020-2024 Ziyaretçi Anketi, Temmuz 2018

Ziyaretçilerin yalnızca %8'lik bir kesimi ziyaretleri sırasında ilde kültür ve doğa gezisi yapmış veya yapmayı düşünenlerden oluşmuştur. Karaçay Şelalesi, Kırmıtlı Kuş Cenneti, Toprakkale ve Zorkun seyahat sırasında gezilen veya gezilmesi düşünülen yerlerdir.

Şekil 37: Otel Müşterilerinin İlde Gezi Yerleri

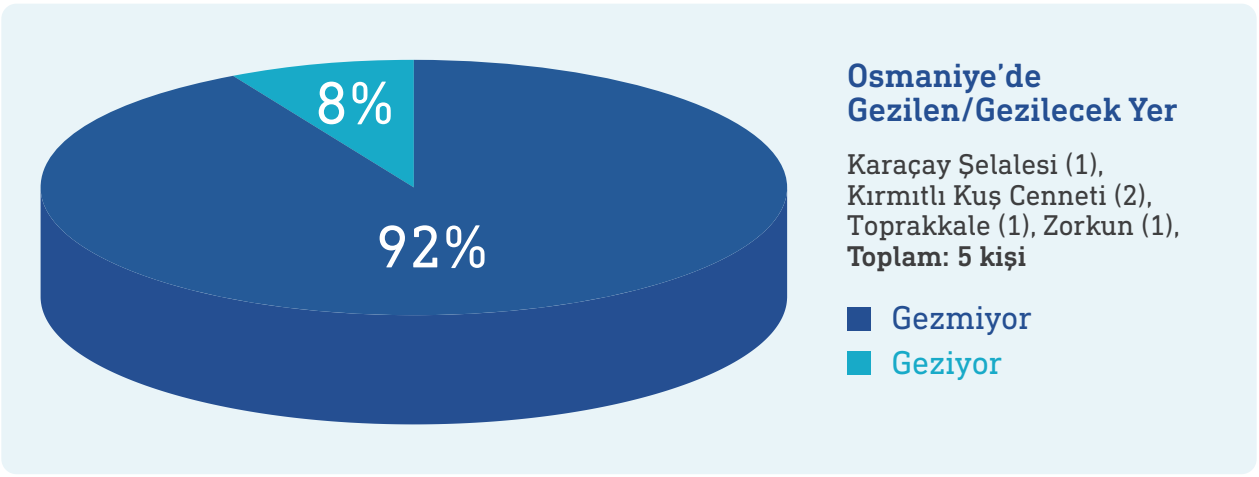

Kaynak: OİTSEP 2020-2024 Ziyaretçi Anketi, Temmuz 2018

Ziyaretçilerin hangi şehirde yaşadığı, nereden geldikleri konusunda;

Ziyaretçi anketindeki 66 kişi 23 ayrı ilden gelmiş olup otel anketindeki 6 otele 15 ayrı ilden geliş olmuştur.

Her iki ankete göre;

Ağırlıklı olarak gelişler en büyük şehirlerden ve komşu illerden olmakla beraber, Karadeniz hariç tüm bölgelerden geliş olmuştur.

Şekil 38: Otel Müşterilerinin Genel Memnuniyeti

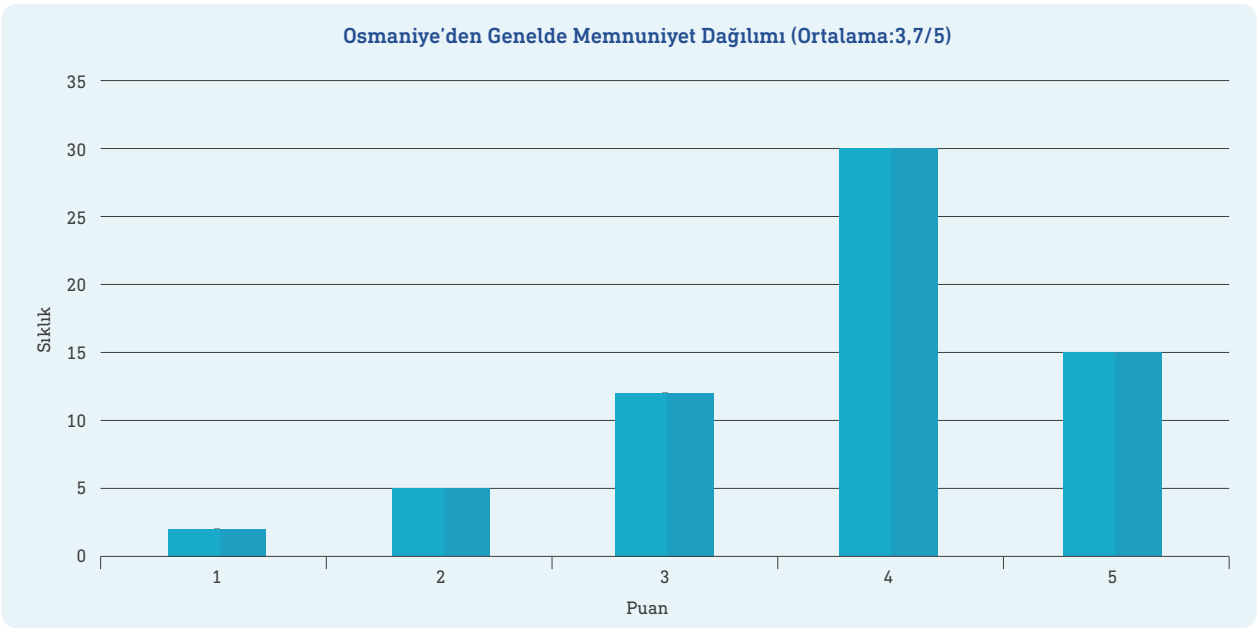

Kaynak: OİTSEP 2020-2024 Ziyaretçi Anketi, Temmuz 2018

Otel müşterilerinin Osmaniye'de memnuniyeti ortalama 3,7/5.0 düzeyindedir. Mod değer 4'dür (Şekil 38). Genelde konaklama hizmetinden memnuniyet yüksektir. Alışveriş memnuniyeti en düşüktür. Ziyaretçilerin %24'ü hiç alışveriş yapmamaktadır (Şekil 39). Hediyelik eşya alımında en çok fıstık ürünlerine rağbet edilmekte(%40), bunu yiyecek ve baharat izlemektedir(%20) (Şekil 40).

Şekil 39: Osmaniye'de En Az 1 Gün Kalanların Beğendikleri

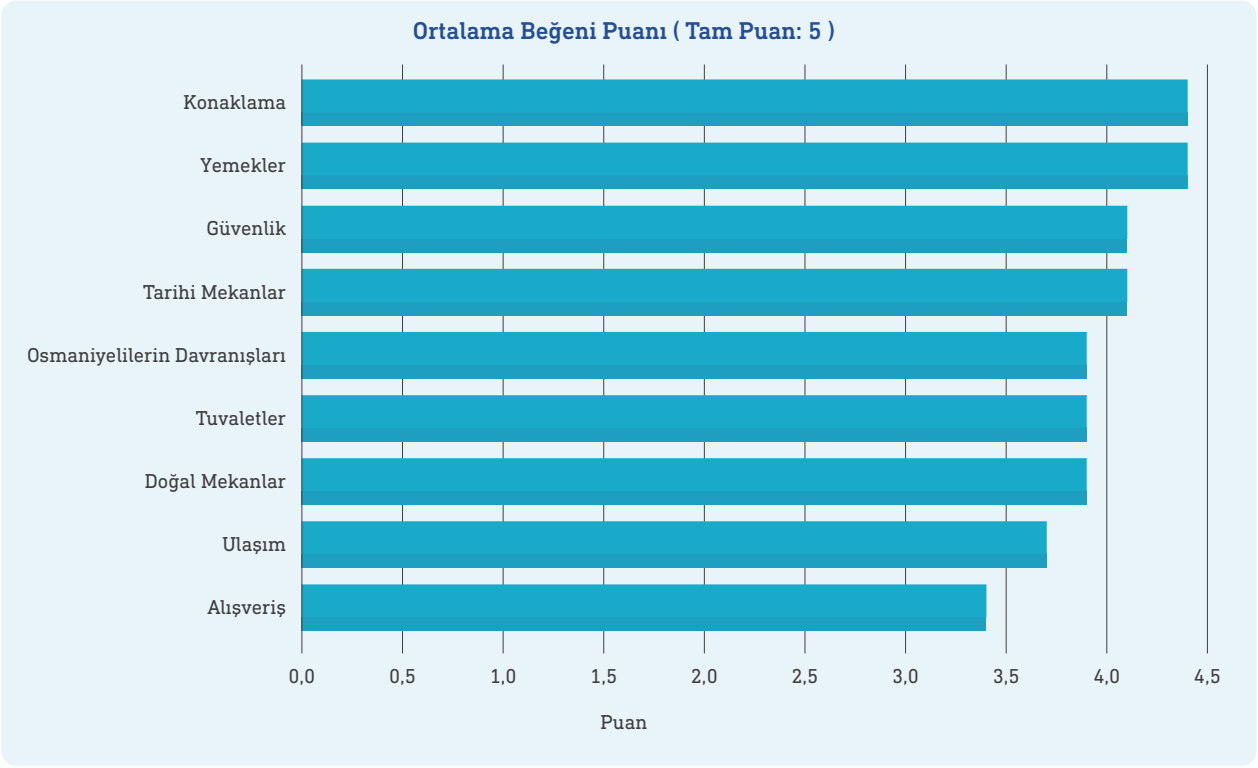

Kaynak: OİTSEP 2020-2024 Ziyaretçi Anketi, Temmuz 2018

Şekil 40: Osmaniye'de Ziyaret Sırasında Alınan/Alınacak Hediyelik Eşya

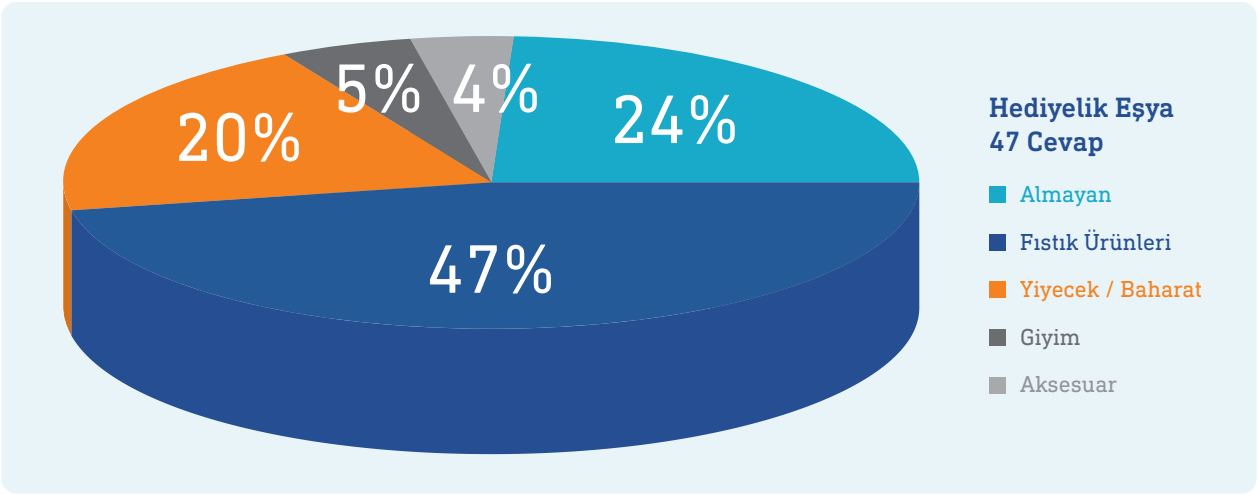

Kaynak: OİTSEP 2020-2024 Ziyaretçi Anketi, Temmuz 2018

Karatepe Aslantaş Açık Hava Müzesi

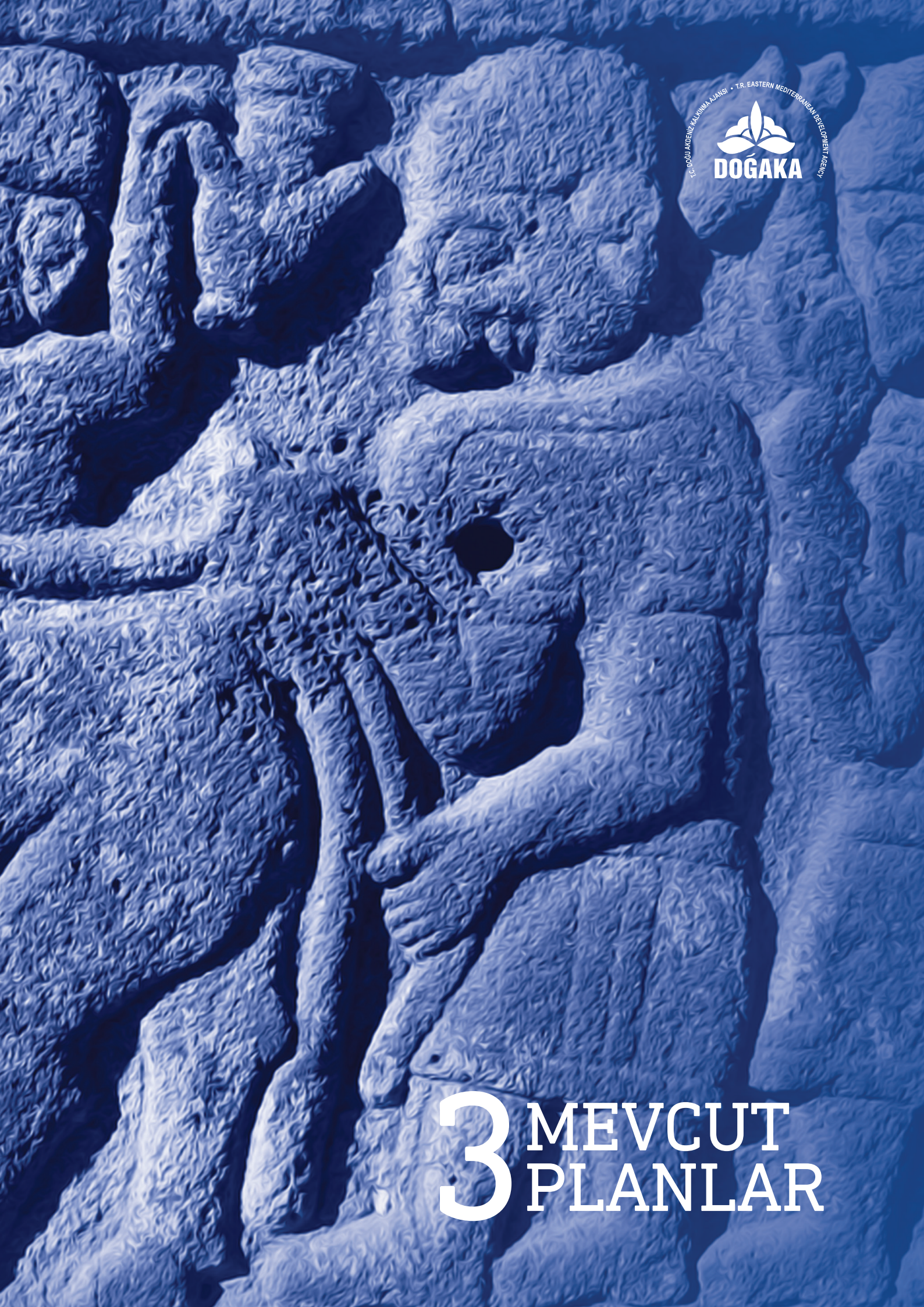

3 MEVCUT PLANLAR

MEVCUT PLANLAR

3.1 Üst planlar

3.1.1 Kültür ve Turizm Bakanlığı 2023 Türkiye Turizm Stratejileri ve Eylem Planı

Osmaniye ili mevcut dağları, yaylaları, biyolojik çeşitliliği, tarihi ve kültürel değerleri yönüyle bir turizm potansiyeli göstermekle birlikte, Kültür ve Turizm Bakanlığının yayınladığı 'Türkiye Turizm Stratejisi 2023 ve Eylem Planı 2007-2013' içinde kayda değer bir yer almamıştır.

Şekil 41: Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planı Kavramsal Şeması

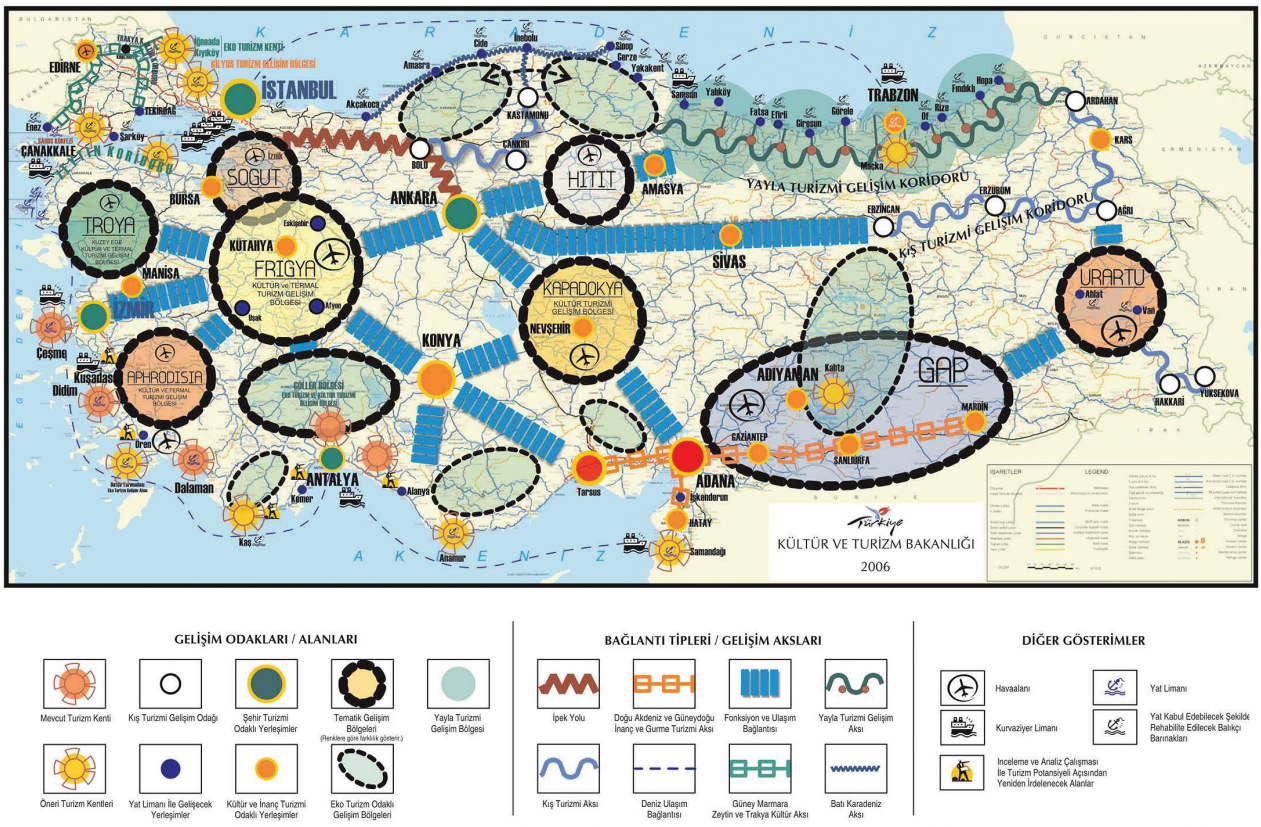

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye Turizm Stratejisi 2023, Eylem Planı 2007-2013, s. 86 TURİZM GELİŞİM KORİDORLARI

Bakanlık ve Yayla Turizmi

Bakanlık web sitesinde yayla turizmi stratejisi hakkında bilgi verilmiştir.[10] Ülkemizin, sahip olduğu uygun iklimsel özellikler, üstün peyzaj değerleri, kırsal ögelerin ağırlık kazandığı geleneksel yaşam biçimi ve

10 http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR-11532/yayla-turizmi.html

dağcılık/tırmanışlar, atlı doğa gezisi, trekking, yamaç paraşütü, flora/fauna incelemesi, jeep safari gibi doğa sporlarına uygun alanlar ile yayla turizmine son derece elverişli olduğu kaydedilmiştir. Yayla odaklı turizm gelişimi yerine, yaylaların diğer turizm çeşitlerini destekleyici unsur olarak değerlendirildiği, kalış süresinin uzatılması hedefiyle Yayla Turizmi Gelişme/Eylem Bölgelerinin belirlendiği bir planlama stratejisinin Bakanlık tarafından benimsendiği belirtilmiştir. Yayla turizm merkezlerinin seçiminde kullanılan genel kriterler şöyle verilmiştir:

- Doğal değerlere yönelik potansiyelin zengin olması,
- Sivil mimari karakterinin olması,
- Kent merkezine ulaşımın kolay sağlanır olması,
- Yöre halkının sosyal yapısının turizme yakın olması,
- Aktivitenin ekonomik olarak sürdürülebilmesi, Diğer turizm çeşitleri ile entegrasyonunun sağlanabilir olması

Hedefler ise şöyle belirlenmiştir:

- Kırsal kesimde yaşayanların da turizm gelirlerinden pay almasının sağlanması,
- Turizm yatırımcısı için ekonomik açıdan uygun ve cazip yayla turizm merkezlerinin oluşturulması,
- Yayla turizminin sürdürülebilirliği için ürün çeşitliliğinin sağlanması,
- Yayla turizmine yönlendirilecek turist profilinin belirlenmesi.

Şekil 42: Bakanlar Kurulunca Belirlenen Yayla Turizm Merkezleri

Kaynak: http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR-11532/yayla-turizmi.html

Bakanlar Kurulu kararlarında Karadeniz illerinin öncelik aldığı görülmektedir. Ancak, belirtilen kriterler çerçevesindeki merkezler arasında Gaziantep/İslahiye yer almasına karşılık Toros yaylalarına sahip Mersin ve Adana ile Amanos yaylalarının bulunduğu Hatay ve Osmaniye yer almamıştır.

Şekil 43: Turizm Gelişim Bölgeleri

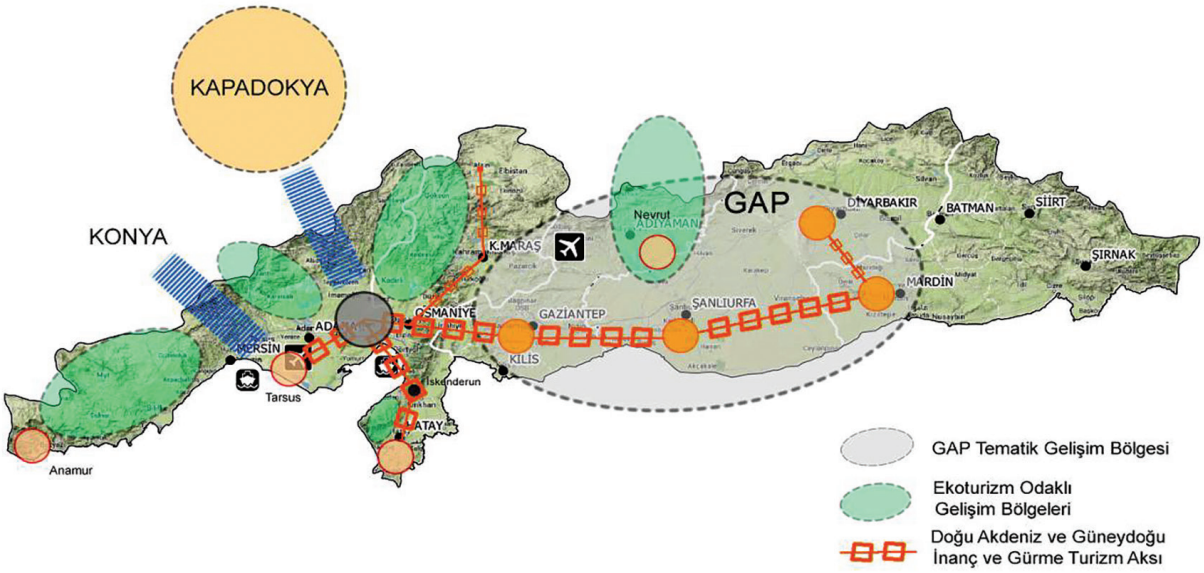

3.1.2 DOĞAKA TR63 Bölge Planı

DOĞAKA BÖLGE PLANI: Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye

- TR63 Bölge Planı 2014-2023 strateji metninde vizyon "Nitelikli insan kaynağı ve gelişmiş altyapı olanakları ile rekabet gücü ve yaşam kalitesi yüksek bölge" olarak tanımlanmıştır.
- Bölge Planında; enerji, sanayi ve tarım gibi bölgesel rekabet gücünün daha yüksek olduğu sektörler önceliklendirilmiş, önemli bir gelişme potansiyeli olmasına rağmen, henüz bölge ekonomisinde hedeflenen düzeyde olmayan lojistik ve **turizm** sektörleri de potansiyel gelişme alanları olarak değerlendirilmiştir.

TR63 Bölgesi genelinde tarihin en eski dönemlerinden bu yana çeşitli medeniyetlerden kalan zengin tarihi miras, kültür turizmi gelişim koridorlarının oluşturulmasına alternatifli olanaklar sunmaktadır. Plana göre, Mersin ilinden başlayarak Şırnak iline kadar uzanan bölgede kültür turizmine yönelik tematik yaklaşımlara ve coğrafi yakınlıklara göre çeşitli tur rotaları oluşturulabilecektir. Bu amaçla plan dönemi içerisinde kalkınma ajansları koordinasyonunda ve ilgili kurum/kuruluşların iştiraki ile alternatif kültür turizmi rotaları oluşturulması ve bu rotalara yönelik tanıtım çalışmaları yapılması hedeflenmiştir.[11]

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı TR63 Bölge Planı (2014-2023) kapsamında "Turizmin Geliştirilmesi" amacıyla oluşturulan önceliklerden birisi de TR63 Bölgesi'nde alternatif turizm çeşitliliğinin kırsal kalkınma politikaları ile bütünleşmiş bir şekilde geliştirilmesidir.

11 DOĞAKA, TR63 Bölge Planı 2014-2023 s.142

Toros ve Amanos Dağları'nın doğa sporları ve yaylacılık faaliyetlerine yönelik zengin potansiyeli, turizm çeşitliliğini artıracak niteliktedir. Özellikle Kahramanmaraş ilinde Toros Dağlarının yer aldığı kuzey bölgeleri, Osmaniye ve Hatay illerinin Amanos Dağları çeperinde yer alan bölgeleri, doğa sporları ve yaylacılık faaliyetlerinin geliştirilmesine geniş olanaklar sunmaktadır. Halen yerel yaylacılık faaliyetlerinin turizm sektörüne kazandırılması için altyapı belirli ölçüde sağlanmış durumdadır. Özellikle kırsal kesimlerin ekonomik çeşitliliğin artırılmasında ve bu bölgelerin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkı sağlanmasında uygulanacak politikalarda, kırsal turizm faaliyetleri öncelikli konular arasında yer alacaktır. Bölge genelinde kırsal yörelerde ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesinde potansiyel bir alan olan el sanatlarının da turizm ve kırsal kalkınma bütünleşmesinde değerlendirilmesi düşünülmüştür.

Şekil 44: TR63 Bölgesi Turizm Gelişim Şeması

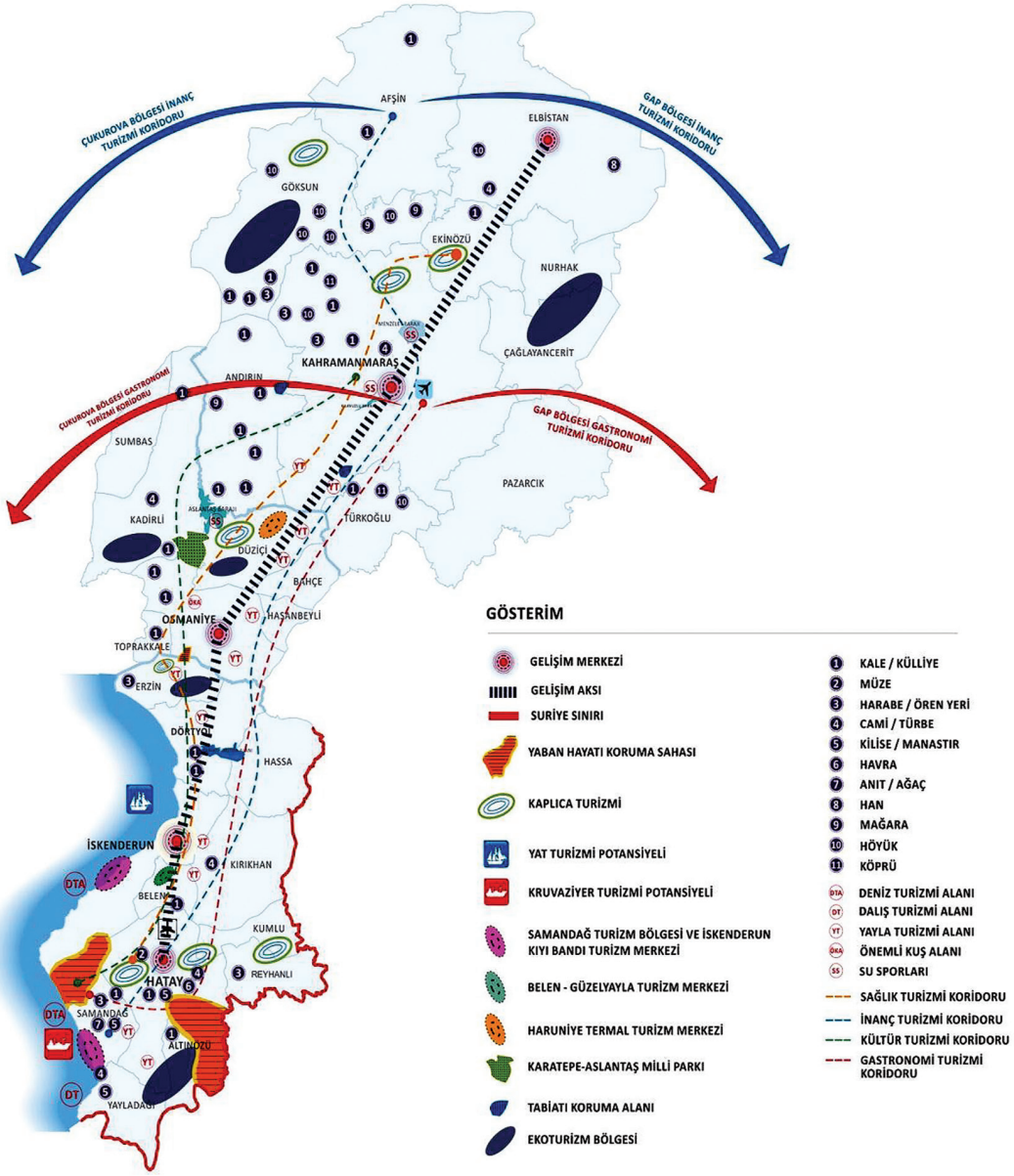

Kaynak: DOĞAKA, TR63 Bölge Planı 2014-2023 s.142

3.1.3 Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İl Çevre Düzeni Planı Çalışmaları

3.1.3.1 İl Çevre Durumu Raporu

2014 yılında hazırlanmış olan il çevre durumu raporuna göre ildeki tabiat varlıklarını koruma çalışmaları proje alanını ilgilendiren iki yer tanımlamaktadır: (1) Çiftmazı Tabiat Parkı ve (2) Zorkun Yabani Hayatı Geliştirme Sahası.[12]

Çiftmazı Tabiat Parkı

Çiftmazı Mesire Yeri, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından 2011 yılında 3252 sayılı yazıyla Milli Parklar Kanunu'nun 3. Maddesine göre "tabiat parkı" ilan edilmiştir.

Osmaniye ili Merkez ilçesinin güneyinde Osmaniye kent merkezine yaklaşık 10 km mesafede yer almaktadır. 22,75 hektarlık bir alanı kapsamaktadır.

Zorkun Yaban Hayatı Geliştirme Sahası sınırları içerisinde bulunan Çiftmazı Tabiat Parkı'nın dört tarafı ormanlık alanlarla çevrilidir. Doğu sınırında Osmaniye-Zorkun yayla yolu ile ormanlık sahalar, kuzeyinde ormanlık sahanın dışında Osmaniye kenti ile güneyinde yükseklere çıkıldıkça yaylalar yer almaktadır.

Çiftmazı Tabiat Parkı 3.889,95 hektarlık Zorkun Yaban Hayatı Geliştirme Sahası içerisinde yer almakta ve orman sınırları içerisinde kalmaktadır. Sahada herhangi bir usulsüz kullanım ve yerleşme bulunmamaktadır.

Tabiat Parkına Osmaniye-Zorkun Yaylası yolu ile ulaşım sağlanmaktadır. Osmaniye il merkezine uzaklığı 10 km, Ürün Yaylası'na 2 km, Olukbaşı Yaylası'na 8 km ve Zorkun yayla yerleşmesine 12 km uzaklıktadır.

Özel araçlar dışında yaz aylarında (yayla sezonunda) ulaşım, Osmaniye merkezinden toplu taşıma araçları (midibüs) ile sağlanmaktadır. Sahaya ulaşımı sağlayan asfalt yol virajlı ve geliş-gidiş birer şeritlidir.

3.1.3.2 Çevre Düzeni Planı Uygulama Hükümleri

Osmaniye ili, 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı, 2025 yılını hedef alarak; Osmaniye il sınırı bütününde sürdürülebilir, yaşanabilir bir çevre yaratılmasını, tarımsal, turistik ve tarihsel kimliğinin geliştirilerek korunmasını ve Türkiye'nin kalkınma politikası kapsamında, sektörel gelişme hedeflerine uygun olarak belirlenen planlama ilkeleri doğrultusunda, sağlıklı gelişmeyi ve büyüme hedeflerini sağlamayı amaçlamaktadır.

Çevre düzeni planı Osmaniye ilinin bütününü kapsayan plan onama sınırları içinde; planın amacına yönelik planlama ilke ve hedeflerini, ana kararlarını, gelişme önerilerini ve sorunlara müdahale stratejilerini kapsamaktadır. Planın temel hedefleri şunlardır:

- Koruma-kullanma dengelerini kurmak,
- Doğal, tarihsel, kültürel, sosyal ve ekonomik değerleri korumak ve geliştirmek,
- Bölge sınırları içinde gelişme potansiyelleri ve iç dinamikler çerçevesinde yerleşmeler arası hiyerarşi ve kademelenmeyi oluşturmak,
- Koruma-kullanma ilkesi çerçevesinde sektörel potansiyellerin harekete geçirilmesini sağlamak,
- Planlama bölgelerinin mevcut ve gelişmesi olası sektörlerde uzmanlaşmasını sağlamak,
- Kirliliğin oluşmadan önlenmesini sağlamak,
- Uygulamaların kolaylığını temin etmek ve sosyal, ekonomik ve mekansal tutarlılığı sağlamak amacıyla Planlama Alt Bölgelerini tespit etmek ve oluşturmak,
- 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın onaylanmasına müteakip, planda yer alan Planlama Alt Bölgeleri planlarının hızla hazırlanması veya hazırlattırılmasının sağlanması,

12 Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Osmaniye İl Çevre Durum Raporu 2014, Osmaniye, 2015, Bölüm 6

- Haruniye Kaplıcaları ile Aslantaş Baraj Gölü, Zorkun ve Yarpuz Yaylalarının daha etkin kullanımına ilişkin turizm tesislerinin önerilmesi; bu kullanımların organizasyon ve tur güzergahlarıyla bütünleştirilerek daha etkin bir turizm odağı yaratılmasının sağlanması

3.1.3.3 Yayla Turizmi Alanları

Yayla turizmine hizmet edecek tesislerin, doğal bitki örtüsüne uygun çözümlerle hazırlanmış 1/1000 ölçekli uygulama imar planları, ilgili kurum ve kuruluşların görüşü doğrultusunda yetkili idarece onaylanmadan inşaat ruhsatı verilemez. Yayla alanlarında mülkiyet deseninin ve geleneksel yapının korunması esastır. Bu alanlarda özel mülkiyete konu olan alanlarda; rekreaktif amaçlı yapılar ile konut, tarım, hayvancılık türü yapılar yer alabilir. Kadastral bir yola en az 25 m cephesi bulunmak ve 5.000 m^2 parsel büyüklüğü oluşturmak kaydı ile ifraz yapılabilir.

Yayla alanlarında özel mülkiyete konu alanlarda yapılacak yapılarda yapılanma koşulu;

Emsal (E) = 0,02

Maks. bina yüksekliği = 6,50 m (2 kat)

Min ifraz büyüklüğü = 5.000 m^2

Maks. inşaat alanı = 100 m^2'dir.

- Orman vasfındaki yayla alanlarında tahsise konu olan alanlarda yapılanma koşulları Tarım ve Orman Bakanlığı/Orman Genel Müdürlüğü'nün vereceği görüşe göre belirlenecektir.
- Zorkun, Yarpuz, Maksutoluğu, Akarca ve Yoğunoluk yaylalarının turizm faaliyetlerinde etkin olarak kullanılabilmesi için yayla turizmine yönelik tesislerin yapılması ve bu alanların ulaşım ve teknik altyapısının oluşturulması sağlanacaktır.

3.1.3.4 Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Sonrası Durum

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 109. Maddesi 1. fıkrası (b) bendinde yer alan **"tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerinin tespit, tescil, onay, değişiklik ve ilanına dair usul ve esasları belirlemek; bu alanların sınırlarını tespit ve tescil etmek, yönetmek ve yönetilmesini sağlamak"** görevi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın görevleri arasında sayılmıştır. Söz konusu madde doğrultusunda, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün görev sahası içerisinde 5 adet Korunması Gerekli Tabiat Varlığı olarak tescil edilmiş olan anıt ağaç, 4 adet doğal sit alanı ile Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu (ETBAR) kapsamında dört mevsim inceleme çalışmaları devam eden 3 adet potansiyel doğal sit alanı yer almaktadır.[13]

Tescilli Doğal Sit Alanları

- Aslantaş-Karatepe Doğal Sit Alanı
- Şarlak Şelalesi Doğal Sit Alanı
- Harun Reşit Kalesi Doğal Sit Alanı
- Haruniye Kaplıcaları Doğal Sit Alanı

Tescilli Korunması Gereken Tabiat Varlıkları (Anıt Ağaçlar)

- Gebeli Mahallesi (Merkez/Osmaniye) Anıt Ağacı
- Çitli Köyü (Düziçi/Osmaniye) Anıt Ağacı
- Elbeyli Köyü (Düziçi/Osmaniye) Anıt Ağacı
- Yoğunoluk Köyü (Kadirli/Osmaniye) Anıt Ağacı
- Arıklıkaş Köyü (Bahçe/Osmaniye) Anıt Ağacı

ETBAR kapsamında dört mevsim incelemesi devam eden Potansiyel Doğal Sit Alanları

- Karaçay (Merkez/Osmaniye) Şelalesi Potansiyel Doğal Sit Alanı

13 Osmaniye Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün DOĞAKA'ya 25.01.2019 tarihli yazısında yapılan bilgilendirme.

- Çona (Merkez/Osmaniye) Kanyonu ve Şelalesi Potansiyel Doğal Sit Alanı
- Yeşil (Düziçi/Osmaniye) Şelalesi Potansiyel Doğal Sit Alanı

Şekil 45: Osmaniye İli 1/100.000 Ölçekli Çevre Planı

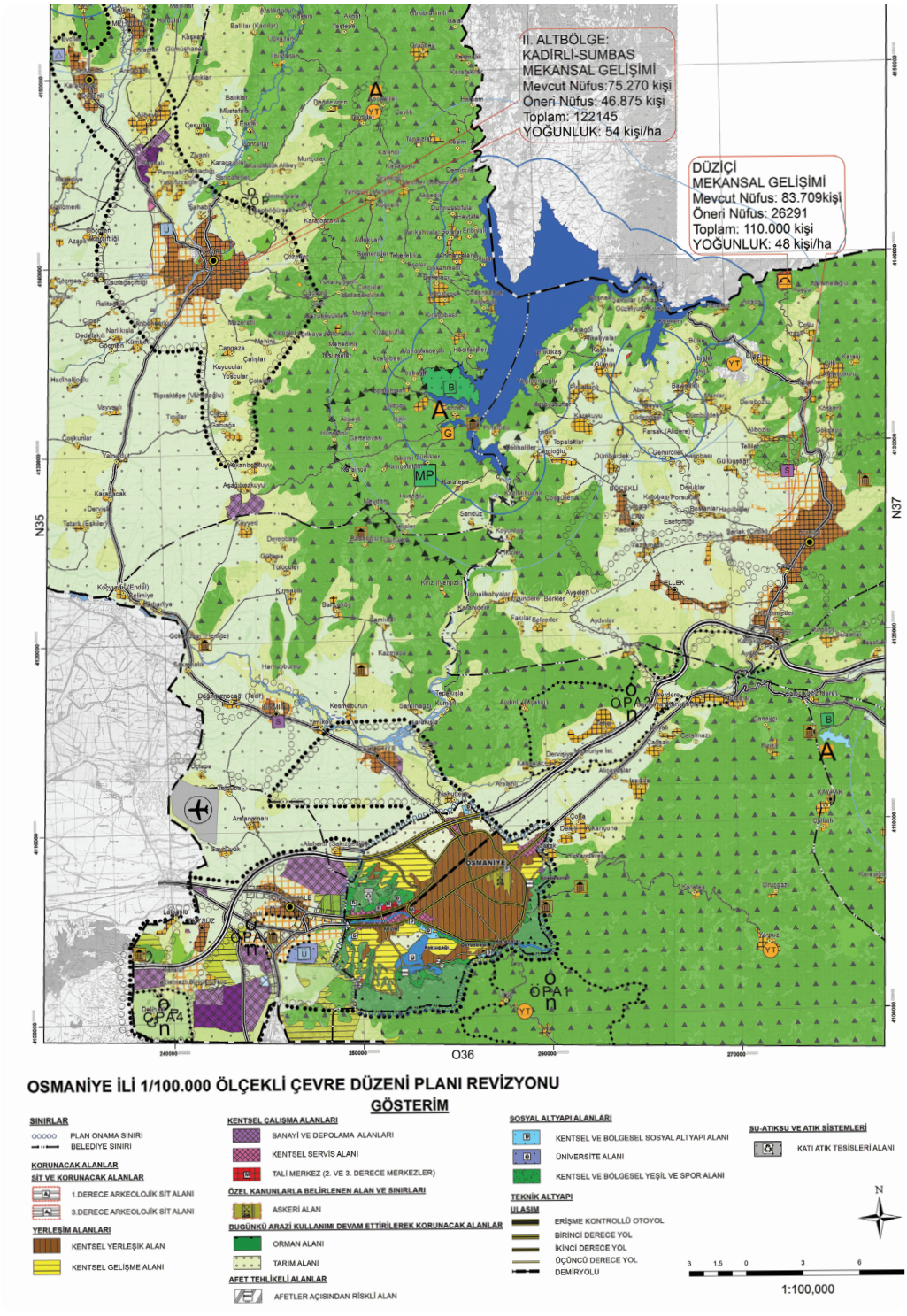

Kaynak: Osmaniye İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü

3.2 Osmaniye Tabiat Turizmi Master Planı/Uygulama Eylem Planı; Zorkun Yaylası Yabani Hayatı Geliştirme Sahası Yönetim ve Gelişme Planı

Tarım ve Orman Bakanlığı VII. Bölge Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü tarafından 2013-2016 arasında hazırlanan il düzeyindeki master plan ve eylem planı; Zorkun Yaylası için ise yönetim gelişme planı olmak üzere üç ayrı belge olarak yayımlanan bu çalışmalardaki verilerin bir bölümü yukarıda ele alınmış olan il çevre düzeni planında kullanılmıştır. Bu planlar il genelinde ve Zorkun Yaylası özelinde doğa koruma öncelikli bir şekilde doğal varlıkları, bu arada yaylaları, turizmine açma ve böylelikle kırsal kalkınmaya katkıda bulunma düşüncesiyle geliştirilmiştir. Turizm, tabiatın korunması için ortaya konan ana hedeflere ulaşmak garanti edildiği takdirde, teşvik edilmektedir.

Osmaniye İli Tabiat Turizmi Master Planına göre, Amanos Dağları'nın tabiat turizmi potansiyeli yüksek olup yaylacılığın yoğun olduğu bölgede yaz aylarında nüfus artmaktadır. Tabiat turizmi aktiviteleri (Foto Safari, Kuş ve Kelebek Gözlemciliği, Off-Road, Yayla Turizmi, Botanik Turizmi, Yaban Hayatı Gözlemi, Av Turizmi, Trekking vb.) dar kapsamlı olarak zaten yapılmaktadır Bölgenin en önemli sorunu güvenlik sorununun ortadan kalkması ile birlikte bölgeye olan talebin artacağı düşünülerek, sürdürülebilir bir turizm stratejisinin ortaya koyulması amaçlanmıştır.[14]

Planda Zorkun Yaylası deyimi, Karacalar Köyü ile Keldaz Dağı arasında uzanan, içinde Zorkun geçici yerleşim biriminin yanı sıra diğer geçici yerleşimlerin de olduğu geniş bir saha için kullanılmıştır. Bu saha içinde, sınırları aşağıdaki bölgeleme ve arazi kullanım haritalarında (Şekil 46, Şekil 47) gösterildiği üzere, şu alanlar bulunmaktadır:

1. Yabani Hayatı Geliştirme Sahası (YHGS)

2. Hassas Koruma Bölgesi (HKB-yeşil renkli)

3. Sürdürülebilir Kullanım Bölgesi (YHGS içinde HKB ve aşağıdaki bölgeler arasında kalan sarı renkli alan)

4. Kontrollü Koruma Bölgesi (mevcutta yapılaşmış alanlar Karacalar Köyü, Ürün, Olukbaşı gibi, kahverengi)

5. Arkeolojik Sit (Karacalar Köyü'nde)

6. Çiftmazı Tabiat Parkı

İklimden dolayı yaz aylarında Osmaniye'den ve Hatay'a bağlı ilçelerden alana yoğun bir şekilde yaylacı göçü olmaktadır. Yaylacıların saha içi ve civarı yaylalara gelmesiyle birlikte ormanlık alan içerisindeki insan nüfusu yüz binlere kadar çıkmaktadır. İnsan yoğunluğuna bağlı olarak da yaylalara ulaşım sağlayan motorlu taşıt miktarında da artış olmaktadır. İnsan ve araç baskısı yanında araçlarla, motosikletlerin egzozlarından çıkan sesler de yaban hayvanları üzerinde kaçırıcı etki yapmakta ve hayvanlar alandan uzaklaşmaktadır. Hatta hayvanların yavrulama dönemlerinde yavru atma veya düşük doğum yapmalarına da neden olabilmektedir.

14 Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar VII. Bölge Müdürlüğü, (a) Osmaniye Tabiat Turizmi Master Planı, 2016-2019, (b) Osmaniye Tabiat Turizmi Uygulama Eylem Planı 2016-2019 ve (c) Zorkun Yaylası Yaban Hayatı Geliştirme Sahası Yönetim ve Gelişme Planı 2. Revizyon, 2013

Saha içerisinde Osmaniye İl Şube Müdürlüğüne ait 22.75 hektarlık Çiftmazı Tabiat Parkı ve Osmaniye Orman İşletme Müdürlüğü'ne ait Kent Ormanı vardır. Çiftmazı Tabiat Parkı ve Kent Ormanı, halkın eğlenmek ve dinlenmek için piknik amaçlı dört mevsim geldikleri alanlardır. Yaban Hayatı Gelişme Sahası ile iç içe olduğundan dolayı yaban hayatı insan baskısından dolayı olumsuz etkilenmektedir. Piknik alanlarına gelen ziyaretçiler tarafından saha içerisinde ve ormanlık alandaki patika yollar spor amaçlı kullanıldığından, yaban hayatı için korunma ve beslenme olumsuzluklarına neden olmakta ve hayvanlar insanların gelmeleri ile birlikte alandan uzaklaşmaktadırlar.

Saha içerisinden geçen Zorkun-Osmaniye asfaltı ise sahayı ikiye ayırdığından dolayı yaban hayvanlarının saha içerisindeki dolaşımını engellemekte, yer yer araç çarpması sebebiyle hayvan ölümlerine neden olmaktadır.

Amanos Dağları, dünya üzerindeki biyolojik çeşitlilik açısından çok zengin alanlardan biri olduğundan, ileriye yönelik olarak eko-turizm faaliyetlerinin artması beklenmektedir. Alanın çekiciliği ve kolay ulaşılabilirliği ile Çiftmazı Tabiat Parkı ve Kent Ormanı ile Karaçay Piknik Yeri dinlence olanakları sağlamakta; on binlerce yerli ziyaretçiye temiz hava alma, dinlenme ve doğada birçok aktivite yapma olanağı sunmaktadır. Bölge, eko-turizm ve bilim açısından yüksek potansiyele sahiptir.

Şekil 46: Zorkun Yaylası Bölgeleme Haritası

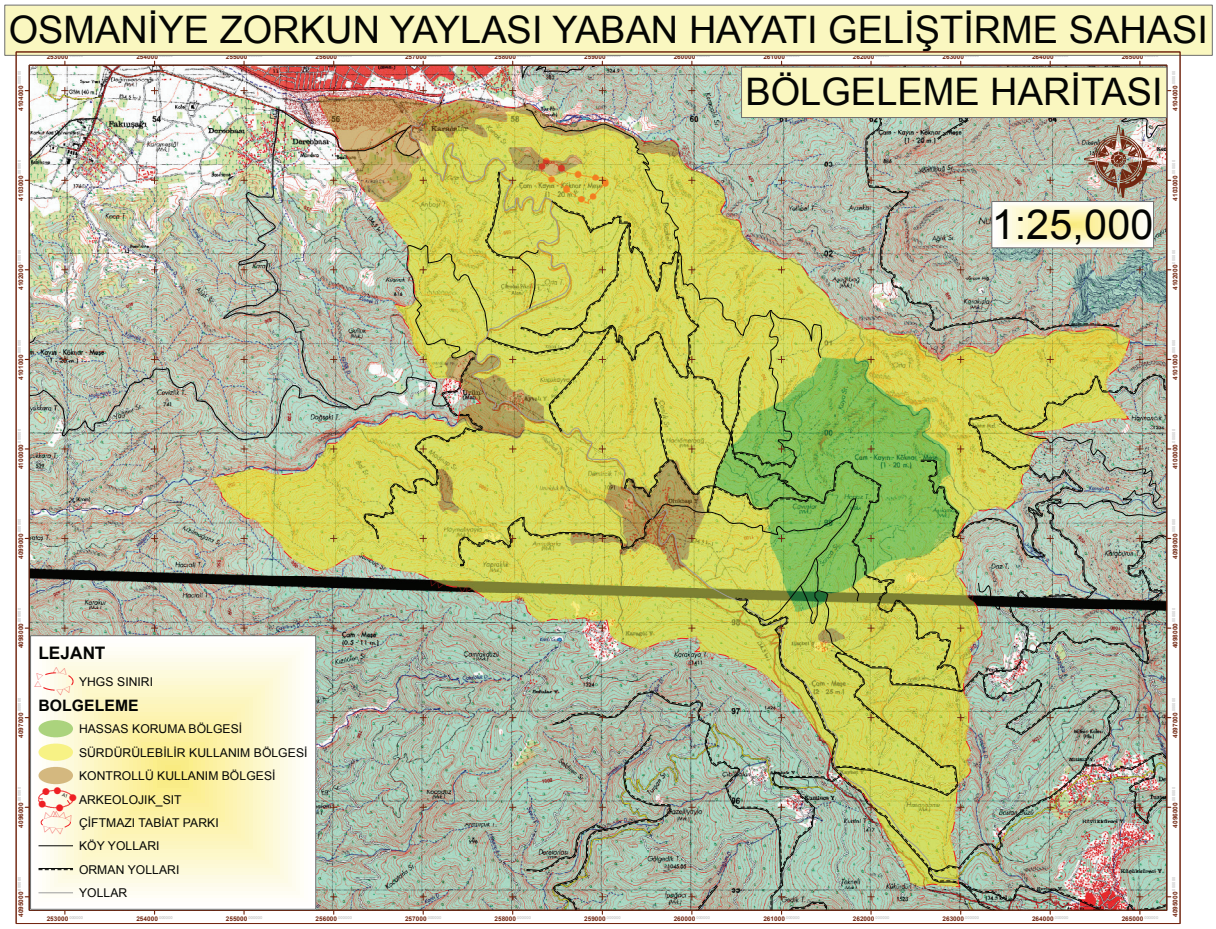

Kaynak: Mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar VII. Bölge Müdürlüğü, Zorkun Yaylası Yaban Hayatı Geliştirme Sahası Yönetim ve Gelişme Planı 2. Revizyon, 2013

Zorkun, Mitisin ve Fenk gibi haritanın sağ alt köşesinde kısmen gösterilen yerlerle, Karıncalı ve Üçkoz gibi harita dışında kalan geçici yerleşimler YHGS/sürdürülebilir kullanım bölgesi dışındaki orman alanlarında kalmaktadır.

Şekil 47: Zorkun Yaylası Yabani Hayatı Geliştirme Sahası Arazi Kullanımı

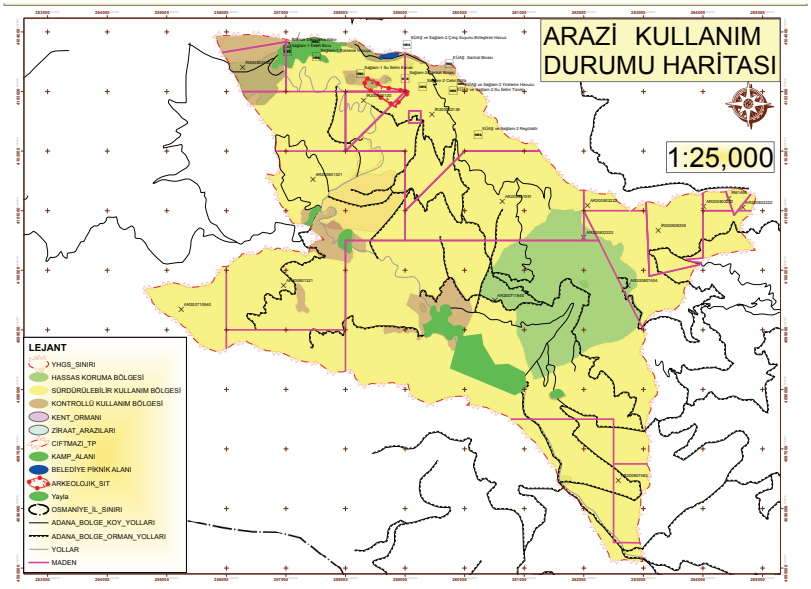

Kaynak: Mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar VII. Bölge Müdürlüğü, Zorkun Yaylası Yaban Hayatı Geliştirme Sahası Yönetim ve Gelişme Planı 2. Revizyon, 2013

Arazi, kullanım haritası bölgeleme haritasına ek olarak şu alanları da göstermektedir: Kent Ormanı, Kamp Alanları, Yaylalar.

İl Master Planı, İl Eylem Planı ve Zorkun Yaylası Yönetim ve Genişleme Eylem Planı, yaylanın gelecekteki nüfusu ve nasıl yerleştirilebileceği konusunda herhangi bir bilgi vermemektedir. Buna karşılık Osmaniye dışından gelmesi beklenen turistler için doğa turizmini geliştirme amaçlı bungalov ve butik otel gibi konaklama tesisleri önerilmektedir. Eylem Planında il içinde YHGS'nin konumu ve tabiat turizmi uygulama alanları gösterilmiştir.

Plan, proje alanı içinde yer alan aşağıdaki yaylalarda doğa turizmi potansiyelini tanımlamaktadır. Bunlardan Zorkun Yaylası ülke çapında, diğer yaylalar ise bölge çapında "bilinir" olarak tasnif edilmiştir.

Tablo 18: Turizm Potansiyeli Olan Yaylalar

Yayla Alanları		
Adı	**İlçe**	**Bilinirlik**
Zorkun Yaylası	Merkez	Türkiye
Olukbaşı Yaylası	Merkez	Bölge
Ürün Yaylası	Merkez	Bölge
Mitisin Yaylası	Merkez	Bölge
Fenk Yaylası	Merkez	Bölge
Karıncalı Yaylası	Merkez	Bölge
Ayvalı Yayla	Merkez	Bölge
Karafenk Yaylası	Merkez	Bölge
Gökoksüz Yaylası	Merkez	Bölge

Kaynak: Mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar VII. Bölge, Osmaniye İli Tabiat Turizmi Master Planı, 2016-2019

Planda proje alanı ve kuzey batısında yer alan yaylaları kapsayan trekking güzergahları tanımlanmıştır. Zorkun Yaylası her yıl yapılacak şenliklerin mekânı ve avlak alanı olarak tanımlanmıştır. Öneriler arasında şunlar yer almaktadır:

- Zorkun Yaylası'nın bir an önce "Tabiat Parkı" olarak ilan edilmesi ve "Gelişme ve Yönetim Planı"'nın yapılması
- Günübirlik kalınabilecek yer olmadığı için Zorkun Yaylası'nın Tabiat Parkı ilan edilmesinin akabinde,
- Gelişme ve Yönetim Planına bungalov tipi konaklama ünitelerinin konulması
- Yangına karşı halkın uyarılması ve bilinçlendirilmesine yönelik uyarıcı levhaların alana konulması

İlde turistik geziler mavi tur ve yeşil tur kapsamında değerlendirilmiştir. Yeşil tur gezileri yaylarla ilgilidir. Dağlara dayalı tabiat turizmi uygulamalarında güçlü yönlerin daha geliştirilmesine, güçlü yönler ve fırsatlardan yararlanarak zayıflıkların ve tehditlerin önlenmesine, tabiat turizminin geliştirilmesine yönelik stratejik kararlar arasında "Amanos'lara ve Düldül Dağı'na teleferik sisteminin yapılması ekosistemin daha iyi tanınmasına imkân sağlayarak yamaç paraşütü, kayak vb. aktivitelerle birlikte turizm potansiyelini arttıracaktır" denilmektedir.

Osmaniye yaylalarının en büyüğü olan ve yayla turizmine önderlik etme potansiyeli olan Zorkun Yaylası konusunda kapsamlı bilgi EK-2'de verilmektedir.

Şekil 48: Osmaniye İlinde Tabiat Turizmi Uygulama Alanları

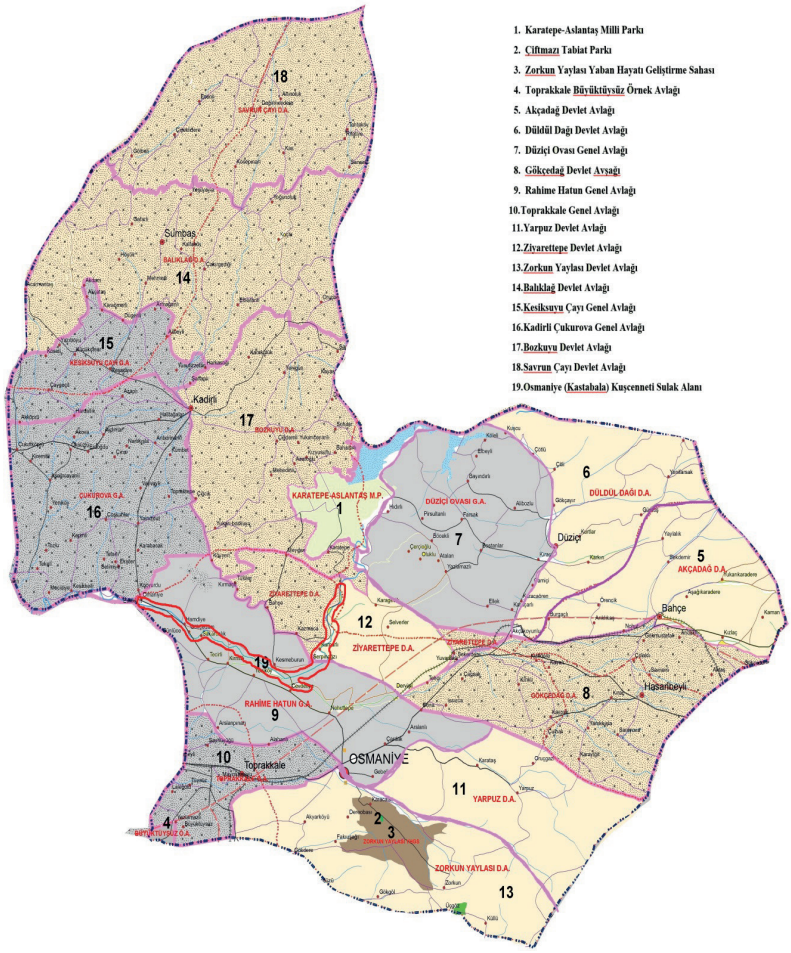

Kaynak: Mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar VII. Bölge, Osmaniye İli Tabiat Turizmi Uygulama Eylem Planı, 2016-2019

Şekil 49: Osmaniye İlinde Önerilen Doğa Turizm Türleri Haritası

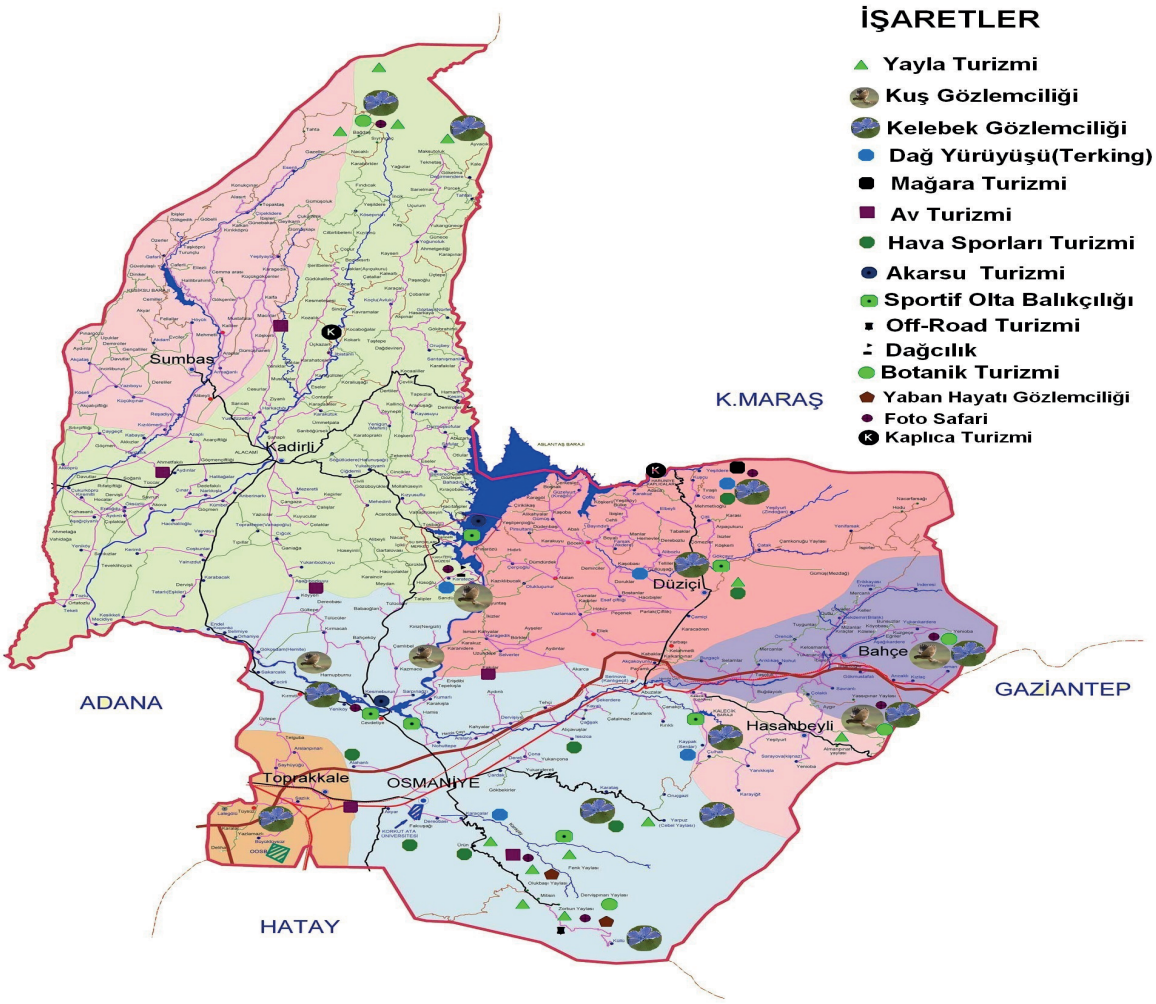

Kaynak: Mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar VII. Bölge, Osmaniye İli Tabiat Turizmi Master Planı, 2016-2019

Tablo 19: Osmaniye İlçelerinin Öne Çıkan Tabiat Turizmi Değerler Matrisi

Aktivite / değer	Merkez İlçesi	Kadirli İlçesi	Düziçi İlçesi	Bahçe İlçesi	Hasanbeyli İlçesi	Sumbas İlçesi	Toprakkale İlçesi
Değerler Toplamı	**23**	**21**	**21**	**11**	**13**	**10**	**5**
Kuş gözlemciliği imkanı /KuG)	X	X			X		
Kelebek gözlemciliği imkanı (KeG)	X	X	X	X	X	X	X
Tabiat yürüyüşü	X	X	X	X			
Festival Turizmi (F)	X	X	X		X		
Mağara gezisi (Mğ)			X				
Av Turizmi	X	X	X	X	X	X	X
Yamaç paraşütü (YP)	X		X				
Sportif olta balıkçılığı imkanı (SOB)	X	X	X		X		
Kano (K)	X	X					
Kürek - Yelken (KY)		X					
Off-Road Turizmi	X						
Dağcılık		X	X				
Botanik gezisi imkanı (Bt)	X	X	X	X	X	X	
Yaban hayatı gözlemciliği	X						X
Dağ-yayla gezisi imkanı (DG)	X	X	X	X	X	X	
Peyzaj güzelliği / fotosafari (PF)	X	X	X	X	X	X	
Düzenlenmiş tabiat gezisi rotası (DGR)	X	X	X				
Aktif yaylacılık (AY)	X	X	X	X	X	X	
Milli park vb. sahalar (MP)	X	X					
Estetik şelale bulunan yerler (EŞ)	X	X	X				
Estetik göl/baraj olan yerler (EGB)		X	X				
Botanik gezilerine uygun saha (BOG)	X	X	X	X	X	X	
Tescilli avlak sahası (AvS)	X	X	X	X	X	X	X
Yaban hayatı geliştirme sahası (YHGS)	X						
Ormanaltı florası tanıma gezi imkanı (Mantar ve benzeri dahil) (FGİ)	X	X	X			X	
Çayır şeklinde guruplanmış dağ çiçekleri gezisi (görselliği yüksek olacak) (DÇG)			X	X	X		
Tarihi eserler, sit alanı (Ts)	X	X	X	X	X	X	X
Peyzaj değeri yüksek yerler fotoğrafik yerler (P)							
Kanyon görme imkanı (Cn)	X		X				

3.3 Osmaniye Kültür Odaklı Stratejik Yol Haritası ve Eylem Planı

Osmaniye Belediyesi için Çekül Vakfı tarafından görevlendirilen proje ekibince 2015 yılı Mart ayında yapılan bu çalışma, Osmaniye ili ve özellikle kent merkezinin kültürel mirası ve kimliğini koruyarak planlanması konusunda bütüncül stratejiler geliştirmiş ve bu stratejiler doğrultusunda sürdürülebilir uygulamalar önermiştir.

Çalışma yöntemi olarak, öncelikle kaynak taraması ve saha çalışmasına dayalı olarak kentin var olan değerleri ortaya çıkarılmıştır. Müdahale önerilerinde kent halkının beklenti ve alışkanlıklarını gözeten bütüncül bir yaklaşım benimsenmiş kentin kamusal niteliğinin artırılması ve sivil inisiyatifin güçlendirilmesine yönelik çok sayıda kavramsal ve yer yer somut öneriler geliştirilmiştir. Bu kapsamda "yumuşak yenileme" olarak nitelendirilen sosyal ve kültürel canlanmayı hedefleyen yaklaşımlar benimsenmiştir.

2015 Yol haritası ve Eylem Planı kapsamında üretilen önemli bir alt çalışma olan Osmaniye Doğa ve Kültür Rotaları Planlama ve Uygulama Rehberi, 2016 Temmuz ayında yayınlanmıştır. Titiz bir çalışmanın ürünü olduğu anlaşılan bu rehberde rota planlaması öncesinde;

Osmaniye'nin bölge içindeki yerini tanımlamakta, Osmaniye'nin doğal çevresi ve kültürel izlerini ortaya koymakta, konuyla ilgili olarak da önce yapılmış stratejik ve bölgesel planları değerlendirmektedir.

Şekil 50: Osmaniye'nin Doğal Çevre Değerleri

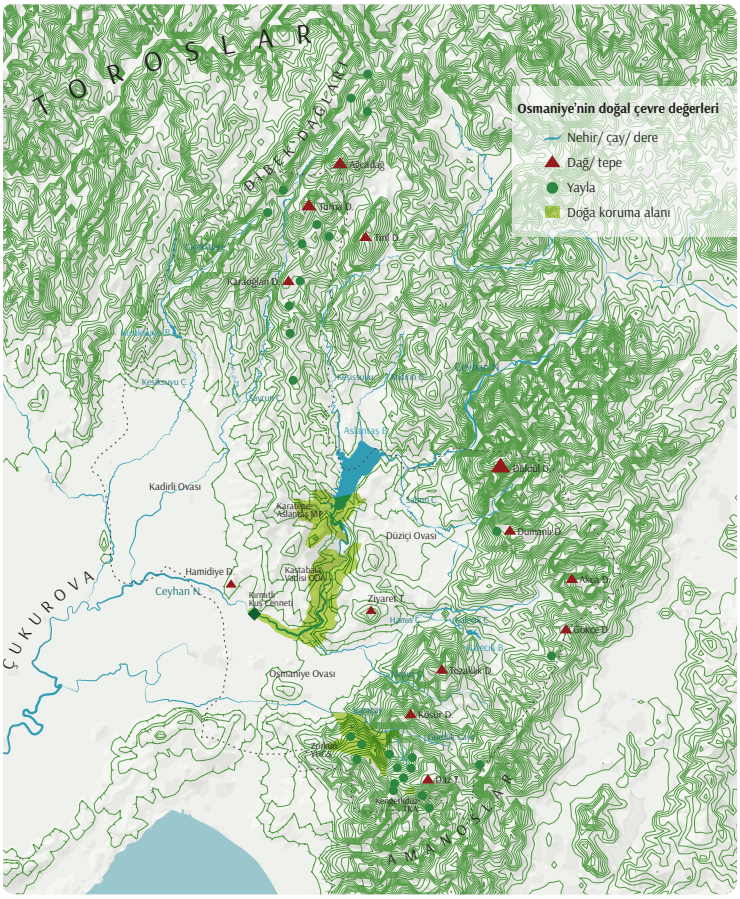

Kaynak: Osmaniye Belediyesi-ÇEKÜL, 2016

Rota planlamasını yönlendiren kavramsal stratejiler şunlardır: (1) Yerel kimlik, (2) Bütüncül sunum, (3) Bilgi üretimi, (4) Kırsal miras ve (5) Yerel farkındalık. Bu stratejilerin belirlediği çerçevede coğrafi olarak tanımlanan bir ana güzergâh ve iki dağ rotası genel kurguyu oluşturmaktadır.

Osmaniye Doğa ve Kültür Rotaları Planlama ve Uygulama Rehberi 2016 ildeki mevcut ve potansiyel olarak turizm değeri olan/olabilecek odakların ildeki coğrafi dağılımını/kümelenmeleri gözeterek sırasıyla aşağıdaki üç ana rotayı önermiştir:

- **Ana Güzergâh:** Kadirli-Sumbas (İlin kuzeybatı kesimi, Ceyhan nehrinin batısı)
- **Dağ rotası 1:** Amanos Dağları (İlin güney kesimi, Amanos Dağları'nın kuzeyi)
- **Dağ rotası 2:** Düldül Dağı (İlin kuzey doğu kesimi, Ceyhan Nehri'nin güneyi)

Bu alanlar için net grafiksel gösterimle desteklenmiş, ayrıntılı rota künyeleri tanımlanmış, etaplanmış, rota odakları ve aktiviteler önerilmiştir.

Bu rotaların ortak özelliği, farklı ölçülerde de olsa, hem kültürel ve hem de doğal varlıkları içermeleridir. Böylelikle rotalar zenginleştirilmektedir. Burada tanıtımın dayanacağı ana tema "kültür ve doğa birlikteliği" olmaktadır. Bu ana rotaların her biri içinde opsiyonel alt-rotalar da oluşturulmuştur.

Şekil 51: Ana Güzergah Kadirli-Sumbas

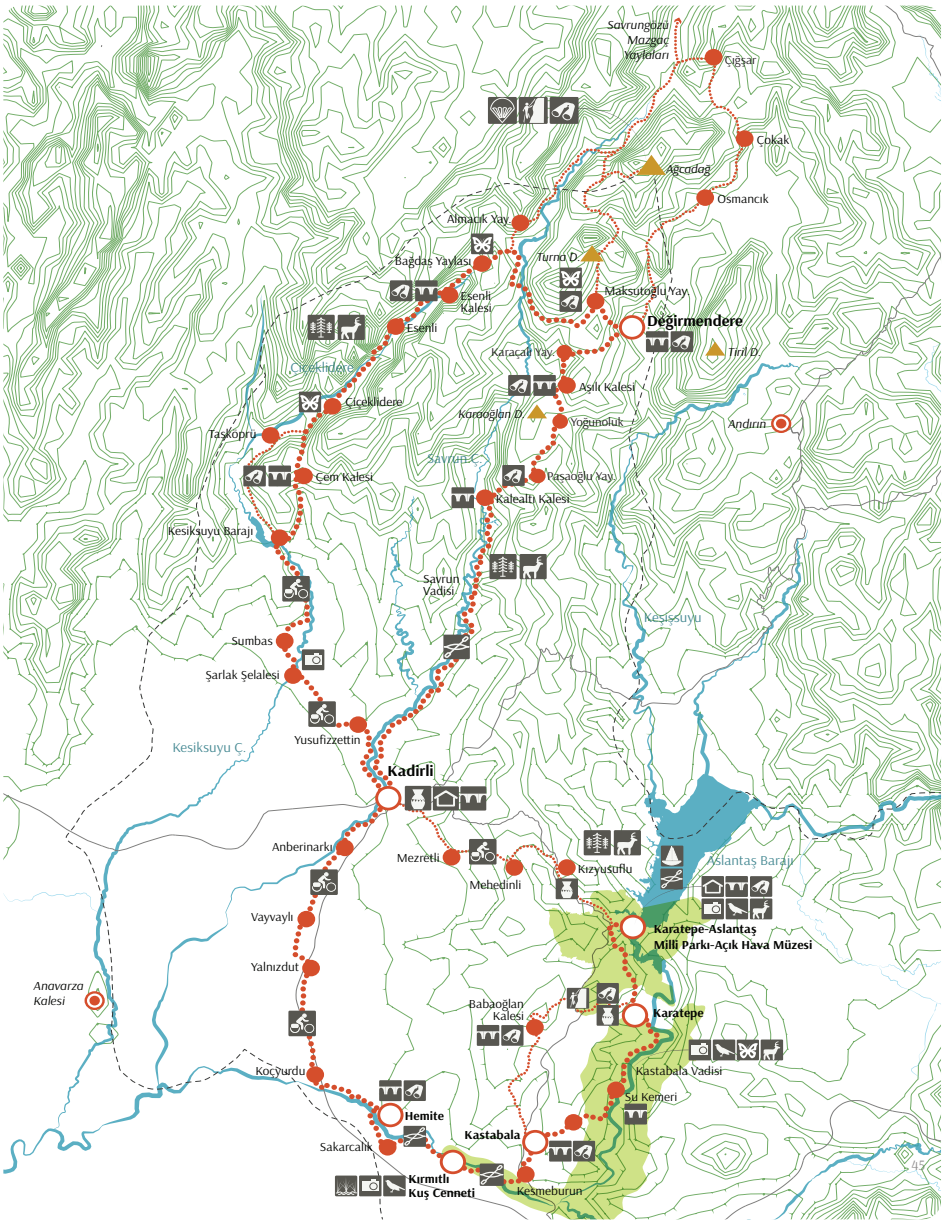

Ana Güzergah:

Kadirli-Sumbas

Odak 1:

Karatepe-Aslantaş Milli Parkı ve Açık Hava Müzesi

Odak 2:

Karatepe Köyü
Kastabala Vadisi
Kırmıtlı Kuş Cenneti
Hemite

Ayrıca:

Orman İşletme Müdürlüğü

Odak 1'e Cebeli Bereket B tipi Mesire yeri eklenerek (Kumarlı Köyü) rotanın zenginleştirile-bileceğini belirtmiştir.

Kaynak: Osmaniye Belediyesi-ÇEKÜL, 2016

Şekil 52: Dağ Rotası 1 Amanos Dağları

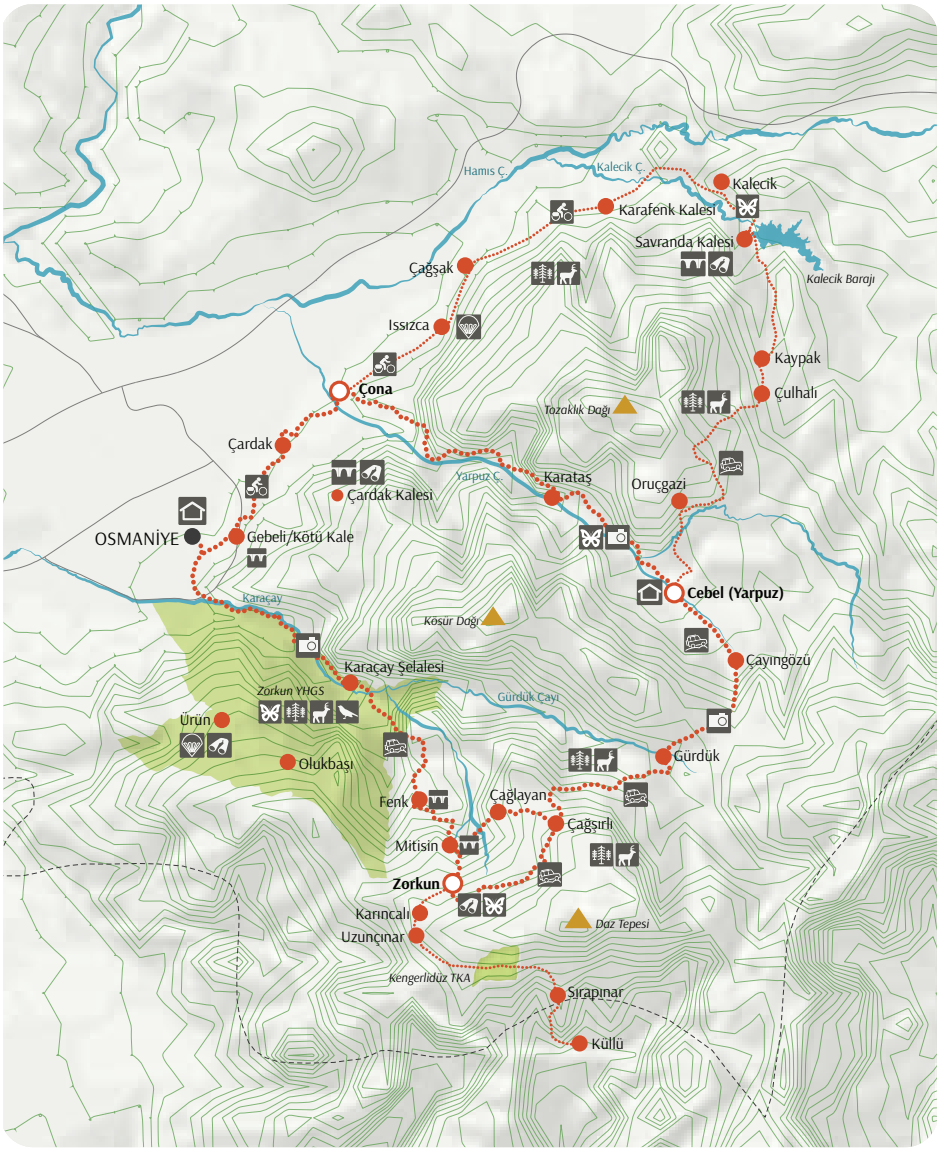

Kaynak: Osmaniye Belediyesi-ÇEKÜL, 2016

Dağ Rotası 1: Amanos Dağları

Karaçay Vadisi ve Şelalesi
Zorkun YHGS

Yaylalar:
Fenk, Mitisin, Zorkun, Çağşırlı
Gürdük - Çayıngözü
Cebel (Yarpuz)
Yarpuz Çayı Vadisi
Karataş
Çona
Çardak
Gebeli

Bunlara şunların da eklenebileceği belirtilmiştir:

Kuzeyde Çona - Kalecik - Cebel arasında ve Güneyde Karıncalı - Küllü

Ayrıca:

Osmaniye Orman İşletme Müdürlüğü; Karacalar A Tipi Mesire yeri, Kent

Ormanı B Tipi Mesire Yeri, Olukbaşı A Tipi Mesire Yeri ve Zorkun B Tipi Mesire Yeri'nin eklenmesiyle rotanın zenginleştirilebileceğini bildirmiştir.

Şekil 53: Dağ Rotası 2 Düldül Dağı

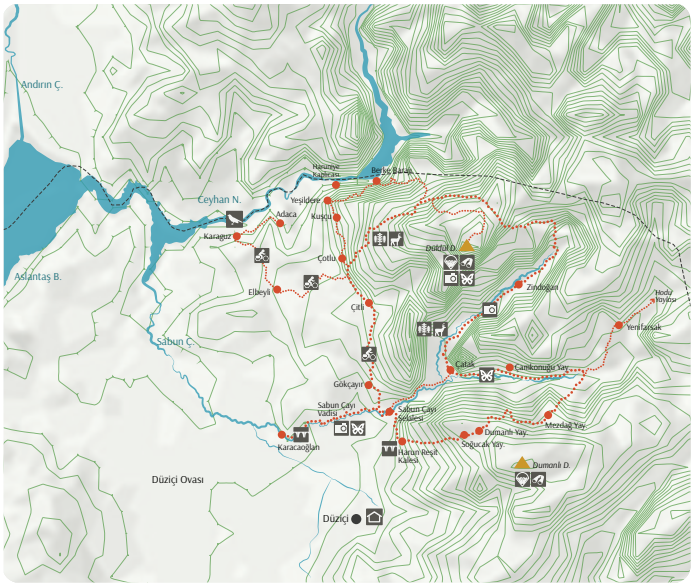

Kaynak: Osmaniye Belediyesi-ÇEKÜL, 2016

Dağ Rotası 2:
Düldül Dağı

Karacaoğlan Köyü kaya mezarları
Sabunçayı Şelalesi,
Harun Reşit Kalesi
Soğucak, Dumanlı, Mezdağ,
Çamkonağı yaylaları,
Çatak
Zindoğan, Düldül Dağı zirvesi

Bu odaklara eklenebilecek yerler olarak;
Çotlu - Yeşildere - Haruniye Kaplıcası - Berke Barajı
Adaca, Karaguz - Elbeyli
Adaca, Karaguz - Elbeyli
Enifarsak - Hodurlu Yaylası

Kadirli-Sumbas ana güzergâhının ve iki dağ rotasının ortak özelliği kültür ve doğal odaklarının harmanlanarak kullanılması ve önerilen aktivitelerle desteklenmesidir.

Adana Kozan'a bağlı Anavarza'nın da bir opsiyon olarak rotaya dahil edilmesi düşünülmelidir. Dağ Rotası 2 konusunda yeni bir gelişme Düldül Dağı'na teleferik hattının yapılmasıdır. Daha önce Dumanlı yaylası ile sınırlı olan yamaç paraşütçülüğü, teleferiğin hizmete girmesiyle kolaylaşması ve zirveden "tandem" uçuşlarının yapılabilir olmasıyla güçlenecektir. Bu gelişmeler Düldül Dağı'nı alternatif turizmde güçlü bir odak durumuna getirebilecek niteliktedir. Düziçi Belediyesi, THK Düziçi şubesi ve ilgili STK'lar konuyu sahiplenmiş olup, bu doğrultuda çalışmalarını sürdürmektedir.

Dağ Rotası 1 Amanos, içinde Karaçay Palmiyeler-Zorkun Yaylası arasında 11 km uzunluğunda bir teleferik hattı yapılmasını öngören fizibilite çalışması tamamlanmıştır. Gerekli kaynağın bulunması halinde teleferiğin yayla turizmine ivme kazandırması beklenmektedir.

Çalışmada, önerilerin hayata geçirilmesine yönelik olarak 4 temel uygulama aracı önerilmiştir: (1) Yerel katılım ve uygulama eğitimleri (2) Basılı malzemeler, (3) Yenilikçi Teknolojiler ve (4) Yönlendirme ve bilgi sistemi.

Bunlara ek olarak "uygulama ve yönetim ortaklığı" başlığıyla bir organizasyon şeması önerilmiştir. Burada Osmaniye Valiliği ve Osmaniye Belediyesi "uygulama ve yönetimden sorumlu paydaşlar" olarak önerilirken; üniversite, STK'lar, ilçe belediyeleri, köy muhtarlıkları ve özel sektör temsilcileri uygulamaya kendi uzmanlık ve yetkileri dahilinde "destek olacak paydaşlar" olarak belirlenmiştir. Rota çalışmalarının yönetilmesinde, kaynakların korunması ve geliştirilmesinde en temelde yerel yönetimlerin sorumlu olması gerektiği vurgulanmıştır. Önerilen kurumsal yapılanmaya ek olarak, rotaların uygulama sürecinde eşgüdüm içinde çalışması gereken 3 ekibin oluşturulması önerilmiştir: (1) katılım ve iletişim ekibi, (2) tasarım ekibi ve (3) Saha uygulama ekibi. Uzmanlardan oluşacak bu ekiplerin nasıl ve nerede görevlendirileceği konusuna girilmemiştir.

Rotaların ana güzergâhtan başlanarak 12 aylık bir süre içinde uygulanmasına yönelik bir etaplama yapılmıştır.

Son olarak, rotaların uzun vadede sürdürülebilmesi ve yerelde sosyokültürel bir gelişme sürecinin önünü açması bakımından yerel kurumların sahiplenmesi ve işbirliği içinde yürütmesi temennisiyle bir "etkinlik programı" önerilmiştir. Program her bir etkinlik için yer, işbirliği paydaşları, hedef kitle, etkinlik sıklığı ve süresi, uygulama önceliği belirten ayrıntılı tanımlamalar içermektedir.

3.4 Kırsal Dezavantajlı Alanlar Kalkınma Projesi (KDAKP)

KDAKP, Birleşmiş Milletlere bağlı Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD) tarafından desteklenen bir proje olup, , küçük çiftlik işletmelerinde istihdam ve yüksek gelir yaratacak olan kırsal kesim çiftçilerinin ve tarım işletmelerinin daha esnek ve rekabetçi olmaları yönünde destek vererek, yayla ekonomisinin dönüşümünü yönlendirmeye IFAD'ın yardımcı olabileceği esasına dayanmaktadır. IFAD gelişmekte olan ülkelerde kırsal alanda yoksulluğu azaltmak amacıyla kurulmuştur.

KDAKP, dağlık yüksek kesimlerin gizli potansiyelini, örneğin kümelenme, markalaşma, finans, danışmanlık hizmetleri ve doğru hedef belirleme aracılığıyla güçlendirecek katalitik çıktıları gün ışığına çıkaracak çeşitli girdileri ve kalkınma girişimlerini devreye sokacaktır.

KDAKP, köklü bir kredi garanti fonu (KGF olarak bilinmektedir) ile ortaklık kuracak ve böylelikle sadece hedef gruplara ve iş ortaklarına hizmet sunmak üzere tasarlanacak olan bir kırsal kredi teminatı kapısı açacaktır.

2019 yılında başlamış olup 8 yıllık bir dönem boyunca uygulanacaktır. 8 yılın tamamı için genel program maliyetinin 98 Milyon Avro olacağı tahmin edilmektedir ve bu ödeneğin 46 Milyonluk kısmının ilk faz için tahsis edilmesi planlanmıştır.

KDAKP'nin ana etkisi kendini sahil/ova ve yüksek kesimler arasındaki bölünmeyi azaltacak daha adil, dengeli ve kapsayıcı kalkınma süreci olarak gösterecektir. Bunun sonucunda yüksek kesimlerdeki küçük arazi sahipleri, kümelenme ve finansal katılım sayesinde, çiftçilik, işleme ve istihdam fırsatları bakımından refah seviyesinde bir artışa şahit olacaklardır. Kantitatif olarak, KDAKP'nin iki fazının yaklaşık 60,000 haneye ya da 294,000 yararlanıcıya fayda sağlaması beklenmektedir.

Dağlık kesimlerde, yaylalarda organik tarımın teşvik edilmesi kırsal turizm açısından da olumlu bir gelişme olacaktır. Osmaniye proje kapsamındadır.

Şekil 54: KDAKP Kapsamındaki İller

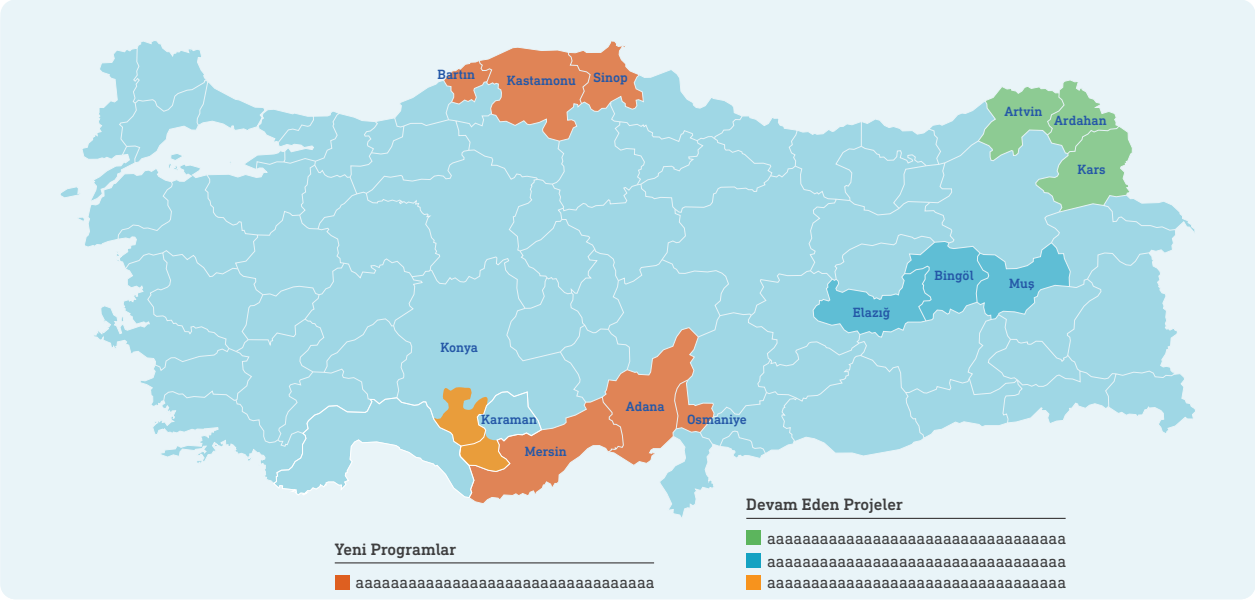

Kaynak: IFAD, Kırsal Dezavantajlı Alanlar Kalkınma Projesi (KDAKP) Nihai Proje Tasarım Raporu, Temmuz 2017 (Taslak)

Düziçi Karasu Şelalesi

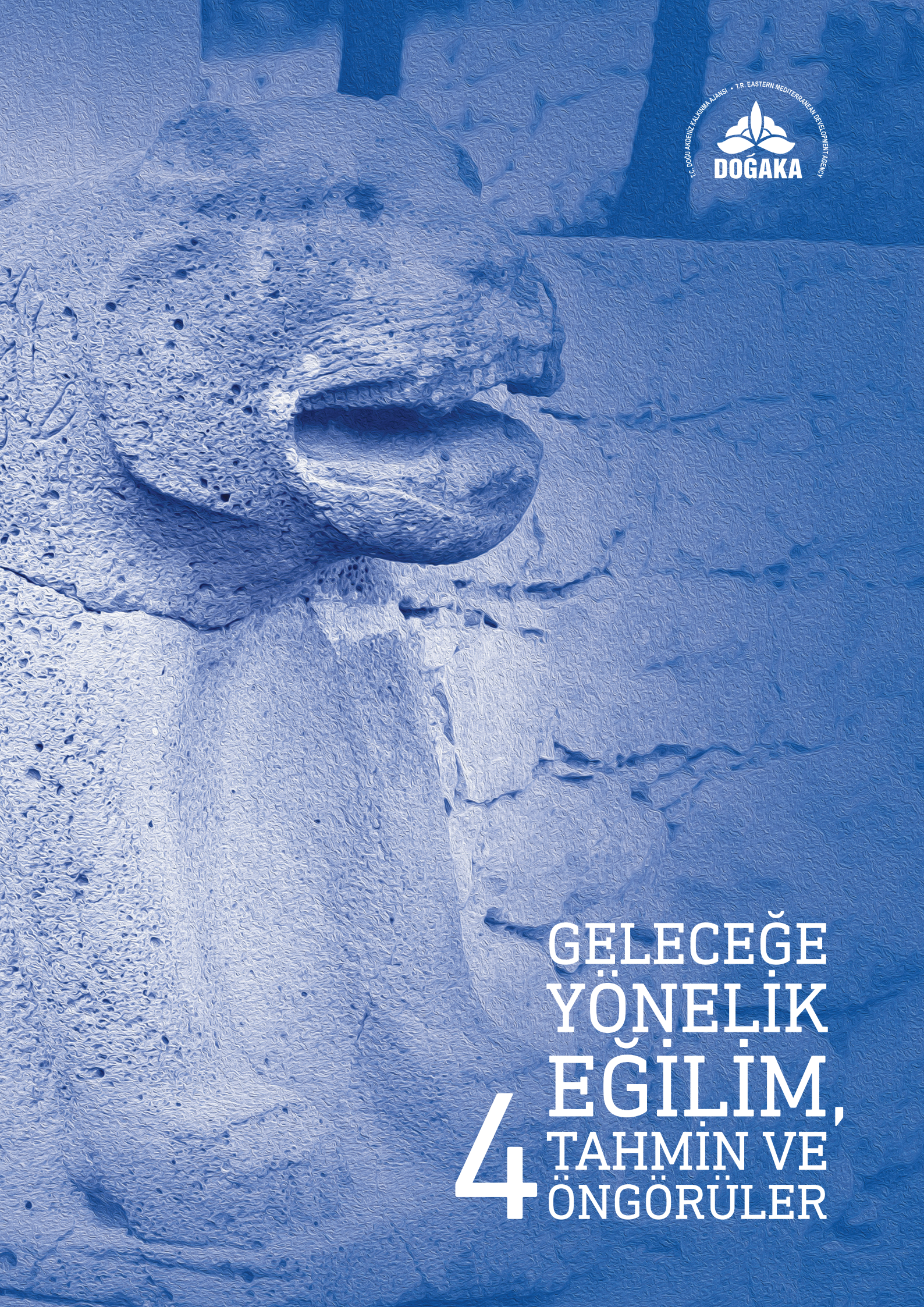

4 GELECEĞE YÖNELİK EĞİLİM, TAHMİN VE ÖNGÖRÜLER

GELECEĞE YÖNELİK EĞİLİM, TAHMİN ve ÖNGÖRÜLER

4.1 Turizmde Ulusal ve Uluslararası Gelişmeler

İnsanoğlunun yeni yerler görme ve öğrenme merakı, eski çağlardan günümüze birçok insanı ekonomik, kültürel ve diğer nedenlerle seyahat etmeye yöneltmiştir. Sosyal ve ekonomik gelişmeye paralel olarak,

- kişisel gelir düzeyinin yükselmesi,
- ulaşım araçlarının hız ve kapasitesinin artması,
- bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler,
- çalışma süresinin azalması,
- ücretli tatillerin artması

gibi nedenlerle zamanla bütün dünya insanlarını etkileyen turizm faaliyeti, bugün çok büyük boyutlara ulaşarak, uluslararası bir nitelik kazanmıştır (Artun, 2013, s.1).

Ülkemizde de 1980'lerdeki sahillerin ciddi turizm teşvikleriyle birlikte özel kesime tahsis edilmesi sayesinde özellikle Ege, Marmara ve Batı Akdeniz bölgelerinde çok sayıda turizm yatırımı gerçekleşmiş ve ardından gelen yabancı turist sayısında büyük artışlar yaşanmıştır. Bununla birlikte, uluslararası turizm endüstrisinde oligopolcü tur operatörleri ve otel zincirlerinin hakimiyetinin artmasıyla, 1990'lardan itibaren bu bölgelerde kitle turizminin olumsuz ekonomik ve çevresel etkileri de belirginleşmeye başlamıştır (Soyak, 2011).

Diğer taraftan 1990'lardan bu yana değişen tüketici tercihleriyle birlikte, dünyada gelişen kitle turizm türlerine göre çevresel ve ekonomik olarak daha sürdürülebilir turizm türleri ortaya çıkmaya başlamıştır. Kitle turizminden, daha alternatif ve özel ilgi alanlarına yönelik turizm tarzlarına doğru bir gelişme eğilimi ve buna bağlı olarak dinamik turizm politikaları sergilenmektedir.

Yeni nesil turizmin öne çıkan politikaları arasında şunlar vardır:

1. Küresel gelişmeleri izleyen bir kamu - özel kesim işbirliği ve turizmde yerelleşme,
2. Rekabetçi pazara odaklı ve yerel çağdaş örgütlenmeye açık ortak işlerlik,
3. Çevreye duyarlı, sürdürülebilirlik kavramına ve değişime uyumlu stratejiler uygulayan,
4. Bölgesel turizm yönetimini ve yerel STK dayanışması ortak aklını yaygın kullanan,
5. Internet teknolojisi odaklı ve kendini sürekli yenileyen dinamik ve bütünsel yönetim zihniyeti.

Tablo 20'de geleneksel turizm ile yeni turizmin özellikleri karşılaştırmalı olarak verilmektedir.

Tablo 20: Geleneksel Turizm ve Yeni Turizm

	Geleneksel Turizm	Yeni Turizm
Turizm Biçimleri	Güneş, Deniz, Kum turizmi (3S) (Sun, Sea, Sand)	Alternatif turizm
		Agro-turizm
		Eko-turizm
		Kültür turizmi
		Trekking
		Doğa turizmi
		Özel merak turizmi
	Kış Turizmi	Konferans
		İş adamlarının seyahatleri
		Denizyolu turizmi
		Din turizmi
		Sağlık ve spa turizmi
		Eğitim turizmi
		Spor turizmi
		Macera turizmi
Organizasyon	Kitle turizmi	Küçük turist grupları
	Sosyal turizm	Bireyler
	İkinci ikamet	Sosyal turizm
Turist Davranışı	Kayıtsızlık	Sorumluluk
	Yüksek tüketim (israf)	Ekonomik kaynak kullanımı
Turizm Türü	Sürdürülemeyen turizm	Sürdürülebilir turizm

Kaynak: Soyak, 2013, s.8

Aşağıdaki eğilimler günümüzde daha da belirginleşmiştir:

- Ulusal ve uluslararası gerginlikler destinasyonun imajını ve turizmin geleceğini tehdit edebilmektedir.
- Teknolojik devrim mevcut durumda otelcilik sektörünü etkilemekte ve şekillendirmektedir. Akıllı telefonlarla büyüyen sosyal medya gerçek bir devrimi beraberinde getirmekte ve tüm sektörü dönüştürebilmektedir. Turizmin dijitalleşmesi, piyasaya yeni giren rakiplerin uzun vadeli planları olan oyuncuları bile saf dışı bırakabilmektedir. Özellikle seyahat siteleri ve sosyal medya platformları seyahat öncesinde kullanılmakta, diğer turistlerin değerlendirmeleri karar vermede etkin rol oynamaktadır.
- Önümüzdeki dönemde turizmde çeşitlenme, kısa süreli ama sık tatillerde artış, müşteri sadakatinde düşüş beklenmektedir.
- Gelişmekte olan bazı destinasyonlar gelişmiş pazarlardan daha hızlı büyümektedir.
- Sağlıklı yaşam turistlerin karar almasında önemli bir etken haline gelecektir. Yaşlı turistler, Y ve Z kuşağının yaşam tarzı, olgunlaşan orta sınıf ve teknolojik gelişmelerin hepsi turistlerin tercihlerinde sağlığa verilen önemi artırmaktadır.

Dünya'daki eğilimler doğrultusunda Türkiye'de de alternatif turizme olan ilgi ve yatırımlar artmış, Türkiye'de farklı illerde turizm hareketlenmesi yaşanmış ve bu hareketlenme konaklama sektörünün gelişmesini sağlamıştır. Örneğin Rize, Afyonkarahisar, Nevşehir ve Denizli gibi alternatif turizm destinasyonlarında konaklama tesisleri nicelik ve nitelik olarak artarak bu illerde gelir ve iş olanakları için bir seçenek oluşturmuştur.

Büyük ölçüde deniz-kum-güneş turizmi niteliğinde olan kitle turizmi yerine, "sürdürülebilirlik" kavramının gelişmesiyle koruma ve çevresel duyarlılık artmış; kültür ve doğa varlıklarına yönelen daha küçük gruplara ve bireylere yönelik yeni nesil turizm, yaygınlaşma sürecine girmiştir. Bu eğilimler kitle turizmini ve onun doğal ve kültürel varlıklar üzerindeki olumsuz etkisini yaşamamış olan Osmaniye'de sürdürülebilir turizmin geliştirilebilmesi için bir fırsat sunmaktadır. Turizm Stratejisi ve Eylem Planı bulunan, Tabiat Turizmi Master Planı ve Eylem Planı olan ve Doğa-Kültür gezi rotaları planlanmış Osmaniye, bir "Sürdürülebilir Turizm Seferberliği" başlatılması için gerekli ön hazırlıklara sahiptir.

4.2 Gelecekteki Ekonomi

Osmaniye ekonomisinde gelecekte beklenenler şöyle özetlenebilir:[15]

- Osmaniye'de ana metal sanayi (%74), gıda (%6) ve tekstil (%4) ürünleri üretiminin önderlik ettiği hızlı sanayileşme eğiliminin, orta ve uzun vadede devam edeceği düşünülmektedir. Bu sektörlere, metal endüstrisini izleyen savunma sanayi, otomotiv ve beyaz eşya sektörlerinin eklenmesi, ildeki yenilenebilir enerji yatırımlarının artması kaçınılmaz görülmektedir.
- OSB'de 2018 itibariyla aktif 132 firma mevcuttur. Yoğunlaşma demir-çelik (43 firma) ve tekstil (16 firma) üzerindedir. Kayıtlı istihdam 10 binin üzerindedir.

15 İbrahim Çelebi, Osmaniye Ekonomisi ve Geleceği, Osmaniye Turizm Stratejisi ve Eylem Planı GZFT Çalıştayında yapılan sunum, Osmaniye, 20 Eylül 2018

- OSB ön talep verilerine göre, 223 yeni firma Toprakkale OSB'de yer almak üzere başvuru yapmıştır. Mevcut firmalar 699 hektar üzerinde faaliyet göstermekte ve OSB'nin genişlemesi için yoğun çaba sarf edilmektedir.
- Kadirli OSB'ye 2018'de yapılan önemli 2 yatırım bulunmaktadır: (1) Dünyanın önemli kot ve kadife üreticilerinden, Suriyeli yatırımcı JNR Tekstil A.Ş'ye. 180.000 m^2 yer tahsisi yapılmıştır. Entegre tekstil fabrikası kurulmaktadır. (2) Şen Piliç'in 400 milyon TL'lik entegre tavukçuluk tesisi; günlük 450.000 kapasiteli kesim tesisi ve yem fabrikası mevcuttur, kuluçkahane ve damızlık üretim tesislerinin eklenmesi planlanmaktadır.
- Bu gelişmeler tesadüfi değildir. Tosyalı Holding, Tosyalı Erzin Port adıyla yılda 10 milyon ton dökme, 2,5 milyon ton konteynır, 300 bin ton akaryakıt yük kapasiteli liman yatırımını sürdürmektedir. Yatırım yaklaşık tutarı 700 milyon $ olarak ifade edilmektedir. Bu verilerle Erzin Limanı'nın, Türkiye'nin en büyük limanlarından biri olması beklenmektedir.
- Tosyalı Holding'in bir başka yakın liman yatırımı daha mevcuttur. Bu liman, ilk yük gemisini 12/08/2018'de ağırlamıştır. İskenderun Sarıseki Mahallesinde'ki bu limanın kapasitesi toplam 8 milyon tondur (4.5 milyon ton kömür, 3.5 milyon ton diğer yükler).
- 10 Haziran 2018'de resmi açılışı yapılan Osmaniye Gümrük Müdürlüğü birlikte, artık gümrük işlemleri Adana'dan ya da İskenderun'dan değil, doğrudan Osmaniye'den yapılabilecektir. Liman yatırımlarına, OSB içerisine alınmaya başlayan demiryolu hatlarına ek olarak, Gümrük Müdürlüğü'nün açılışı, dış ticaret yapacak yerli ve yabancı firmaların artacağının bir göstergesidir.
- Tosyalı Holding, Nisan 2018'de açıklanan yeni teşvik paketinden 28 milyar TL'lik bir teşvik almıştır. Bu teşvikle birlikte 8 yılda, 7 milyar ABD Doları bir yatırımla, maden üretiminden, son mamul üretimine kadar tüm üretim süreçlerini kapsayan entegre bir metal işletmesi kurulması hedeflenmektedir. Beklenti, yatırım sonunda yılda 3 milyar $'lik bir ek ihracat hacmine ulaşılmasıdır. Mevcut durumda ülkemiz çelik üretiminin %15'i Osmaniye'de yapılmakta, İskenderun ile birlikte bu oran %40'lara çıkmaktadır.
- 2017 sonunda Cumhurbaşkanlığı'na bağlanan Aselsan, Roketsan ve Havelsan şirketleri, Osmaniye OSB'ye 2017'de inceleme gezisi düzenlemiş ve bu gezi internet sitelerinde **Osmaniye'ye Savunma Atağı** haberi ile duyurulmuştur. OSB içerisinde temeli atılan Teknoloji Geliştirme Bölgesi'ne bu firmaların ve TÜBİTAK'ın savunma sanayi yatırımları yapması beklenmektedir. Demir çelik üretimi, liman aracılığıyla ihracat kolaylığı, sınır güvenliği, Amanos Dağları ve bunlara bağlı olarak ortaya çıkan izleme ihtiyaçları Osmaniye OSB'de savunma sanayinin gelişeceğine işaret etmektedir.
- Diğer gelişmeler arasında, yakın zaman önce faaliyete geçen Osmaniye İŞGEM'i saymak mümkündür.

4.3 Gelecekteki Nüfus

Osmaniye ilinin son on yıldaki yaklaşık %1,1 düzeyinde olan yıllık nüfus artışını sürdürmesi halinde, 2018'de 534.415 kişi olan nüfusu %7 artarak 2023'de 572.000 kişi civarında olacaktır. Merkez nüfusunun ise 264.373'den % 12 artarak 296.000'e ulaşacağı tahmin edilmiştir. Ancak, ilin hızlı sanayi gelişimi, gündemde olan yatırımların gerçekleşmesi ve özellikle 2. OSB'nin yapımı halinde, turizmin de geliştirilmesiyle, kentte ve ilde geçmişteki eğilimin epey üstünde bir büyümeye de neden olabilir.

4.4 Gelecekteki Ulaşım

4.4.1 Karayolu

Karayolları Genel Müdürlüğü'nün bölünmüş yollarla ilgili Türkiye çapında hazırlamış olduğu planın Osmaniye'nin içinde bulunduğu bölge ile ilgili kısmı aşağıda verilmiştir. Haritaya göre;

- Sumbas/Kadirli bölünmüş yolla D-400 üzerinde bulunan Ceyhan Kavşağı'na doğrudan bağlanacaktır. Yapım çalışmaları devam etmektedir. Böylece halen bölünmüş yolu olmayan Sumbas ve Kadirli'nin Adana-Mersin yönüne erişimi hızlanacaktır.
- D-400 bağlantısının Bahçe- Gaziantep kesimi bölünmüş yol standardına çıkarılacaktır. Bahçe-Nurdağı arasında yapım çalışmaları devam etmektedir. Nurdağı-Gaziantep arası kısmen tamamlanmış olup, bazı kesimler ihale edilecektir.
- Düziçi ve Hasanbeyli yakın mesafelerle D-400'e bağlanacaktır. Bu yollar henüz ihale edilmemiştir.
- Erzin Limanı-OSB bağlantısında yapım devam etmektedir.

Şekil 55: Osmaniye İli ve Çevresinde Karayolları

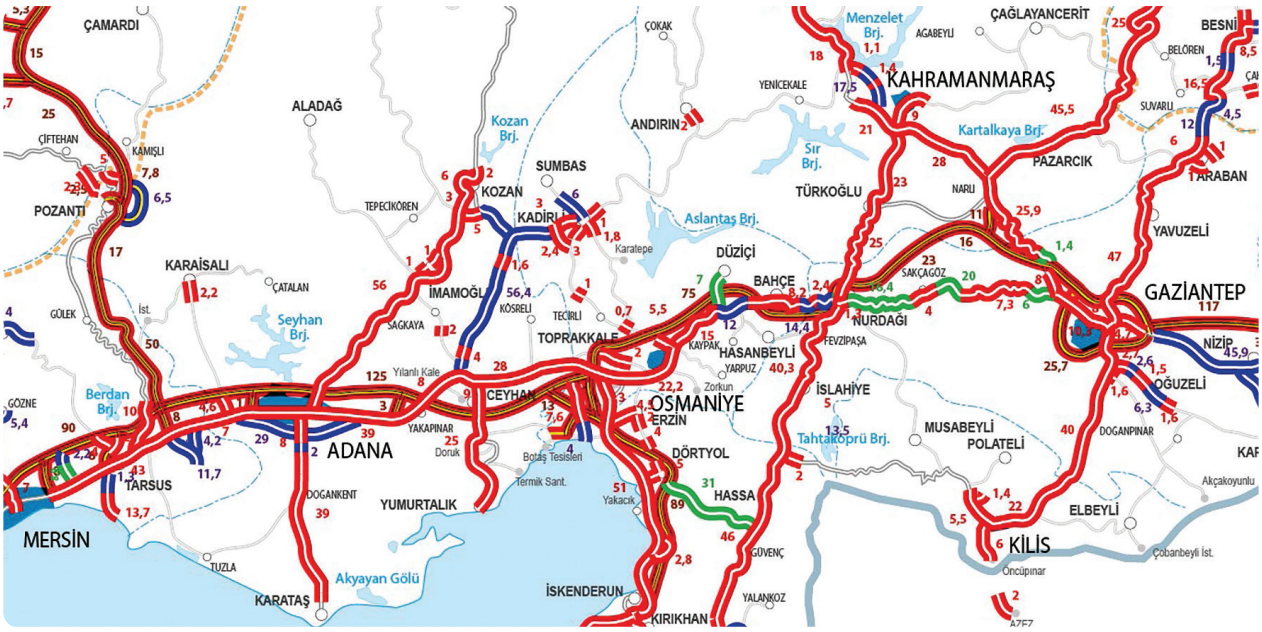

Kaynak: http://www.kgm.gov.tr/Sayfalar/KGM/SiteTr/Projeler/Projeler-BolunmusYol.aspx

Bunların dışında henüz resmi ihale gündeminde olmayan ama güzergahı şimdiden iller arası rekabet konusu olan Karadeniz-Akdeniz Otoyolu projesi gibi projeler gündeme gelebilir.[16]

4.4.2 Havayolu

En yakın havalimanı olan Adana Havalimanı'nın kaldırılarak taşımacılığın Tarsus tarafına inşa edilmekte olan Çukurova Havalimanı'na kaydırılması gündemdedir. Bu, yolculuk süresinin uzaması nedeniyle, Osmaniye'nin havayolu erişimini olumsuz etkileyecektir. Tarsus havalimanı ekonomik yönden yapılabilir olmadığı söylenen ve rekabet nedeniyle çevre illerce de istenmeyen "Osmaniye Havalimanı" konusundaki talepleri artıracaktır. Mevcut eğilim Osmaniye'nin Adana, Hatay, Gaziantep ve Kahramanmaraş havalimanlarını kullanmasıdır.

4.4.3 Demiryolu

TCDD tarafından İstanbul, Ankara ve Konya'dan Karaman-Mersin-Adana-Osmaniye ve Gaziantep illerine hızlı trenle ulaşım sağlamak amacıyla; Adana-İncirlik-Osmaniye-Gaziantep Hızlı Tren Hattının yapımı planlanmıştır.

Mersin-Adana 3. ve 4. hat, Adana-İncirlik-Toprakkale, Toprakkale-Bahçe, Bahçe-Nurdağ (Fevzipaşa Varyantı), Nurdağ-Başpınar, Başpınar-Mustafayavuz(Gaziray) kesimlerinden oluşan projenin inşaat çalışmaları devam etmektedir.

Şekil 56: Mersin-Adana-Osmaniye- Gaziantep Hızlı Tren Hattı

Kaynak: http://www.tcdd.gov.tr/content/98

Yapımı planlanan Mersin - Gaziantep hızlı treni aynı koridorda işletmeye açıldığında, karayolu seyahatlerini, özellikle toplu taşımacılığın önemli bir bölümünü kendine çekebilir. Treni kullanmak isteyen Hatay uçlu yolcular Mersin-Gaziantep hattının orta noktasında bulunan Osmaniye'den aktarma yapacaklardır. Osmaniye'ye uğrayacak olan hızlı trenden gereğince yararlanabilmek için istasyon çevresinde araç otopark, bisiklet parkı, aktarma/yanaşma yerleri ve ziyaretçilere hızlı hizmet edebilecek kaliteli tesislerin bulunması için yer tahsislerinin şimdiden düşünülmesi önem arz etmektedir.

16 Halen Ordu-Sivas kesimi yapım aşamasında olan Karadeniz-Akdeniz otoyolunun Göksun-Andırın-Kadirli üzerinden Osmaniye'ye bağlanması halinde Osmaniye Orta Anadolu ve Karadeniz'e açılan önemli bir lojistik merkez olabilir. Bu arada Kadirli'nin Kuzey ve Güney erişilebilirliğini önemli ölçüde artırır. Ancak güzergâh kesinleşmemiştir.

4.4.4 Denizyolu

DOĞAKA tarafından yaptırılan ve esas olarak bölgenin uluslararası taşımacılıkta yer alması için altyapı önerileri getirmeyi amaçlayan lojistik mastır planında, Osmaniye, Antakya ile birlikte İskenderun'da kurulacak "lojistik köye destek verecek bir merkez" olarak önerilmiştir.[17] 243 dönümlük bir alanda kurulacak tesisler depolama alan ve binalarını, otoparkları, ofis binalarını, gümrük tesislerini ve bir demiryolu terminalini de içermektedir.

Şekil 57: Osmaniye Lojistik Üs Alanı

• Erzin Limanına ve ulusal ağa erişim sağlama amacıyla OSB demiryolu hattıyla bağlanmaktadır.

• 2018'de açılışı yapılmış olan Osmaniye Gümrük Müdürlüğü ile birlikte, gümrük işlemleri artık Mersin / İskenderun'dan değil, doğrudan Osmaniye'den yapılabilecektir.

Tosyalı Holding, Erzin Port adıyla yılda 10 milyon ton dökme, 2,5 milyon ton konteynır, 300 bin ton akaryakıt yük kapasiteli liman yatırımını sürdürmektedir. Yatırım tutarı 700 milyon $'dır. Erzin (Hatay) Limanı'nın, Türkiye'nin en büyük limanlarından biri olması beklenmektedir. Yapım aşamasında olan Erzin limanı tamamlandığında, Osmaniye'den 10 km içinde erişilebilecektir.

Şekil 58: Erzin Limanı (Model)

Kaynak: http://www.tosyaliholding.com.tr/yatirimlarimiz/detay.spx?SectionID=0zpo2arc9Q8JFDj9z8W0ow%3D%3D

Tosyalı Holding'in bir başka yakın liman yatırımı daha mevcuttur. Bu liman, ilk yük gemisini 12/08/2018'de ağırlamıştır. İskenderun Sarıseki Mahallesindeki bu limanın kapasitesi toplam 8 milyon tondur (4.5 milyon ton kömür, 3.5 milyon ton diğer yükler).

17 1. Atilla Yıldıztekin, H.Murat Çelik "İskenderun Lojistik Köyü ile Antakya ve Osmaniye Lojistik Merkezleri 2010-2023", DOĞAKA, 2011

4.4.5 Yaylalarda Teleferik Sistemleri

Düziçi Düldül Dağı Teleferik Projesi ve Uygulaması

Halen 2019 yılında bitirilme hedefiyle inşa edilmekte olan 2 istasyonlu Düldül Dağı teleferik sistemi 5.450 metre uzunluğundadır. Alt ve üst istasyonlar arasındaki yükseklik farkı: 1.548,50 metredir.

Bu sistem, tek çekme halatlı, ayrılabilir kavramalı bir yolcu taşıma sistemidir. Kabinler bir istasyondan diğerine hat boyunca seyahat eder ve istasyonlarda dönüş yaparak diğer hat boyunca seyahatine devam eder. Kabinler, halata binişte/kalkışta bağlanır ve iniş noktasında halattan ayrılır. Kabinlerin halata bağlanması kavramalar vasıtasıyla olur ve kavramalar hareket eden çekme halatına otomatik olarak kenetlenir.

Düldül Dağı teleferik sistemi 8 kişilik kabinlerden oluşacaktır. Toplam 22 direk olacaktır. Teleferik sistemi saniyede 0-6 metre aralığında (azami 21,6 km/saat) ayarlanabilen hıza ve azami 500 kişi/saat/yön yolcu taşıma kapasitesine sahip olacak şekilde tasarlanmıştır. İki istasyon arasında yolculuk 17 dakika sürecektir. Düziçi Belediyesince 2017 yılında ihale edilen ve 2020'de bitmesi beklenen sistemin maliyeti yaklaşık olarak 58.150.000 TL olarak öngörülmüştür. Sistemin iki istasyonuna ait kavramsal mimari tasarım görünümleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 59: Düziçi Teleferiği Alt ve Üst İstasyonları Kavramsal Tasarımları

Kaynak: Düziçi Belediyesi, 2018

Düldül Dağı'nın aşağı kısımda Düziçi Ovası, Berke Barajı, Aslantaş Barajı, güney kesimde Sabun Çayı Vadisi içerisinde kayın ormanları ve değişik orman varlığı, yeşilin birçok tonunu ortaya çıkarmaktadır. Düldül zirvesinden Andırın, Kadirli, Osmaniye gibi yerleşmelerin çok net olarak gözlemlenmesi zirveye ayrı bir değer katmaktadır.

Düldül Dağı ve Dumanlı Yaylası kamping alanları, trekking alanı, seyir terası, yamaç paraşüt alanı gibi alanlar ve etkinlikler, doğa ile iç içe olmak isteyen turistleri ilçeye çekecektir. Düziçi'nin diğer tarihi ve doğal güzelliklerini de görme fırsatı yakalayacak olan turistler, ilçeye yapılması planlanan konaklama tesisleri için talep yaratacaktır.

Osmaniye Karaçay - Zorkun Teleferik Projesi

Ön proje ve fizibilite çalışmaları tamamlanmış ancak kaynak sorunu nedeniyle henüz yapım ihale kararı alınmamış olan Zorkun Teleferik Sistemi projesine göre teleferik 4 istasyonludur. Karaçay-Palmiyeler alt istasyonu ile Zorkun Büyük Cami üst istasyonu arasında Çift Mazı Mesire Yeri ve Olukbaşı Yaylası'nda ara istasyonlar tasarlanmıştır.

- Sistem 11 km uzunluğundaki güzergahta 2 terminal ve 2 ara istasyon olmak üzere 4 istasyonlu olarak düşünülmüştür.

- Kabinler 8 kişiliktir. Kabin sayısı 2020 yılında 75 adet olup 600 yolcu/yön/saat kapasite sağlayacaktır. 2050 yılına kadar 75 ek kabin kademeli olarak devreye girecek kapasite 1.200 yolcu/yön/saat düzeyine çıkacaktır.

- Sistemin azami hızı 6 metre/saniyedir. 11 km'lik Osmaniye-Zorkun hattında istasyonlarda bekleme süreleri ve hızlanma/yavaşlama hesaba katıldığında ticari hız ortalama 5,37 m/s ya da 17,6 km/saattir. Bu hız, Osmaniye/Karaçay ve Zorkun terminal istasyonları arasında ticari yolculuk süresinin 38 dakika sürmesi anlamına gelmektedir. Böylece yazın ailece yaylada oturanların her gün işe gidip gelmesini kolaylaşacaktır.

- 2020 yılı için tahmini yatırım maliyeti (USD) şöyledir:

Sistem inşaat maliyeti (11 km)	17.680.774
Kabin maliyeti (75 adet)	2.906.382
Toplam maliyet	20.587.156

- Zorkun'da teleferik, karayolu erişimi olmasına karşın, yayladaki birçok yerleşimde yaşayan mevcut nüfusun dile getirdiği bir ihtiyaçtır. Teleferik pahalı, zahmetli ve yağışlı havalarda güvenilir olmayan olan karayolu erişiminin seçeneği ya da tamamlayıcısı olarak gündeme gelmiştir.

- Diğer yandan Zorkun'a teleferik yapılması turizm gelişimi açısından da önemlidir. Dağ çıkışında ve inişinde ormanlık alanların üzerinden teleferik yolculuğu, turistler açısından başlı başına çekici bir deneyimdir. Çiftmazı mesire alanı istasyonu günübirlikçiler için kolaylıkla erişilebilir olacaktır. Olukbaşı istasyonu Osmaniye'de çalışan ama yaylada oturmayı tercih edenler tarafından önemli oranda kullanılacaktır. Yaylada uygun konaklama, gastronomi, spor, eğlence, dinlence tesislerinin yapılması halinde Zorkun, aktivite çeşitliliği sunan ve il sınırları ötesinde bölgesel çekiciliği olan bir yayla alanı olabilir. Konaklama tesislerinde kalanlar için, Amanoslar'ın farklı taraflarına doğa turları düzenlenebilir. Teleferik sayesinde yayla turizm sezonunun süresi 6 aya çıkabilecek, kimileri yıl boyu kalabilecektir. Zorkun karayolunun kış koşulları veya bakım/onarım nedeniyle kapanması halinde teleferik kullanılabilecektir.

Şekil 60: Zorkun Yaylası Yerleşimleri ve Önerilen Teleferik Hattı

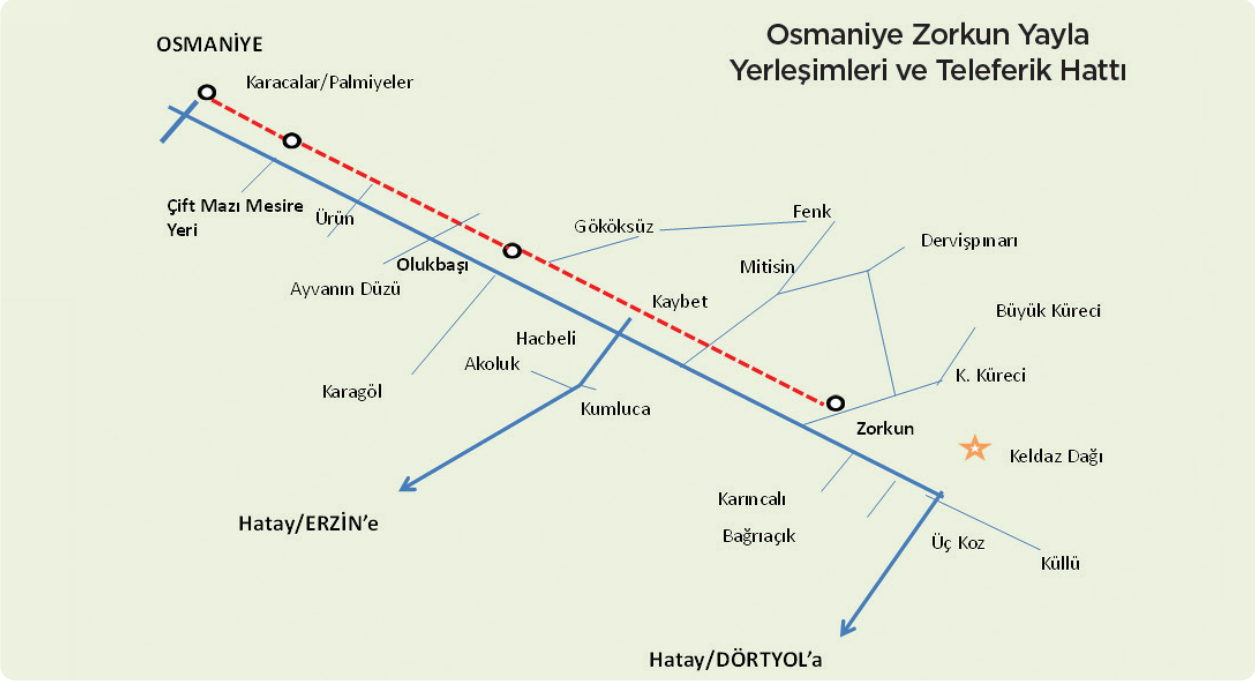

Kaynak: Osmaniye Karaçay Teleferik Sistemi Teknik, Mali ve Ekonomik Fizibilite Çalışması, Osmaniye İl Özel İdaresi-DOĞAKA, Kasım 2017

4.5 Gelecekteki Konaklama Kapasitesi

Eğilime bakıldığında, Osmaniye merkez ve Toprakkale ilçeleri iş amaçlı konaklama turizminde yine ön planda olacaklardır. Toprakkale'de kesişen otoyollar kavşağı çevresinde ve D-400 karayolunun batı kesiminde arazi uygunluğu nedeniyle üst sınıf büyük otel kapasitesinde artış beklenmektedir.

Osmaniye ilinde 4 yıldızlı 2 adet otel yapımı için Turizm Yatırım Belgesi alınmıştır. Henüz iki yıllık inşaata başlama süresi içinde olan bu tesisler 99 ve 98 odalı olup toplam yatak kapasiteleri 394 yataktır. Söz konusu otellerin Osmaniye-Toprakkale aksında yapılmaları beklenmektedir.

Bu otellerin civarında nitelikli yeme-içme ve eğlence tesislerinin yapımı gerçekleşecektir. Ancak bu otellerdeki ziyaretçilerden kaynaklanan yeme-içme taleplerinin bir bölümünün ve alışveriş taleplerinin önemli kısmının otellerin yanı sıra, tüm kent nüfusuna ve işyerlerine daha yakından hizmet etme üstünlüğü olan merkezdeki mevcut ve gelecekte devreye girecek işletmeler tarafından karşılanması beklenir. Buradan hareketle, Osmaniye kent merkezinde otantik ve nitelikli yeme-içme ve alışveriş dükkânlarının yer aldığı, kentsel tasarıma dayalı bir cadde/sokak düzenlemesi yapılması merkezin çekiciliğini artıracaktır. Bu alanda Osmaniye mutfağının özgün yemeklerinin nitelikli bir şekilde sunulması Osmaniye'ye yeni ziyaretçiler getirebilecektir.

Osmaniye kent merkezi içindeki otellerin sayısı da artacaktır ancak bunların daha küçük kapasiteli 2 yıldızlı /3 yıldızlı veya belediye belgeli oteller olacakları tahmin edilmektedir. Mevcut belediye belgeli otellerden bazılarının bakanlık belgeli hale gelmesi beklenmektedir. Bu arada, çevreye duyarlı butik otellerin teşvik edilmesi yararlı olacaktır.

Kadirli'de bulunan Turizm ve Otelcilik Anadolu Lisesi bünyesindeki Uygulama Oteli'nin 2020 itibarıyla faaliyete geçmesi beklenmektedir. Mevcut 3 yıldızlı otelde atıl kapasite olduğu düşünülürse, uygulama otelinin yapılmasıyla, gelecek 5 yıllık dönemde ilçede üst sınıfta otel yapımı beklenmemektedir.

Düziçi'nde hareketlenmiş olan ve artması beklenen turizm faaliyetlerine (özellikle kültür varlıklarıyla harmanlanmış yayla ve doğa turizmi) paralel olarak bu tür turizm konseptiyle uyumlu yeni ve nitelikli küçük (butik) otellerin yapılması gündeme gelecektir.

4.6 Gelecekteki Örgütlenme

Kamu Kesimi

Gelecekte, turizmle ilgili kamu kuruluşlarının merkezi yönetim nezdinde Osmaniye turizm bütçesini artırıcı olmaları ve belediye, özel kesim, STK'ları destekleyici rollerinin artması beklenmektedir.

Belediyeler

Düldül Dağı Teleferik projesi ile birlikte, kamping alanları, trekking alanı, seyir terası, yamaç paraşüt alanı gibi alanlar ve etkinlikler doğa ile iç içe olmak isteyen turistleri ilçeye çekerek bölgeyi "doğa sporları merkezi" haline getirebilecektir. İlçeye yapılması planlanan konaklama merkezleri ile birlikte gelen ziyaretçiler aynı zamanda konaklayabilecek ve Düziçi'nin diğer tarihi ve doğal güzelliklerini de görme fırsatı yakalayacaklardır. Bu durum Düziçi ve Osmaniye ekonomisine ile turizmine katkı sağlayacaktır. Düziçi belediyesi, ilçenin doğal güzellikleri ve tarihi kalıntılarını ön plana çıkartarak ilçe turizmini canlandıracak yatırımlar yapmakta ve projeler üretmektedir. Var olanı koruyarak, yapılan projeler ile birlikte Düziçi'nin bir turizm ilçesi haline getirilmesi planlanmaktadır. Düziçi'nin, tarihi ve doğal güzelliklerinin yanı sıra yapılan doğru yatırımlarla da bir turizm ilçesi olması yönünde ciddi adımlar atılmaktadır.

Osmaniye Belediyesi de 2015 yılından itibaren hem kent hem de il düzeyinde turizm gelişimine yönelik çabalar içindedir. Kastabala Vadisi ve Kırmıtlı Kuş Cenneti, Zorkun Yaylası, önemli kalelerin sürdürülebilir turizme kazandırılması il çapında önemli ve örnek etkiler yaratacaktır.

Özel Kesim

Osmaniye'de turizmin gelişmesinden de öncelikle ve en fazla yararlanacak olanlar konaklama hizmeti veren otellerdir. Bu nedenle, otellerin konaklamalı turizmi gelişme çabalarına destek olmaları beklenir.

Osmaniye'de halen otelcileri bir araya getiren bir platform yoktur. Osmaniye otellerinin ortak bir platform oluşturmaları, dayanışma sayesinde turizmden sağlayabilecekleri getiriye bağlı olacaktır. Bu getirinin sağlanabilmesi için gerekli çok yönlü çabalar arasında Osmaniye otelcilerinin ortak bir destinasyon olarak Osmaniye'nin tanıtımı ve pazarlanmasını rekabetten ziyade dayanışma içinde yapmaları da vardır.

STK'ların katılımcı ortamın gelişmesi ve maddi olarak desteklenmesiyle gelecekte daha etkin olması beklenmektedir. Örneğin; il geneline yayılmış olan kültürel ve doğal varlıkların yalnızca kamu eliyle korunması kolay değildir. Bu amaçla doğa koruma konusunda faal olan STK'larla işbirliğine gidilmesi beklenmektedir. Koruma bilinci olan STK'lar sürdürülebilir turizm gelişimi konusunda da etkin olacaklardır.

Bölgedeki İllerle İşbirliği

Osmaniye ilinin genelde ekonomik meselelerde özelde turizm konusunda kendi başına yapabileceklerinin yanı sıra, bölgedeki illerle işbirliği yapmasında yarar vardır. Örneğin; Kahramanmaraş, Gaziantep, Şanlıurfa, Adıyaman, Hatay, Kilis ve Osmaniye Ticaret ve Sanayi Odaları ile bölgedeki Kalkınma Ajanslarının birleşiminden oluşan "Bölgesel Kalkınmada Güç Birliği Platformu" düzenli olarak toplanarak bu işbirliğini sağlamaya yönelik çalışmalar yürütmektedir.

Platform, toplantılarda dile getirilen bölge sorunlarının Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği yönetimine ve buradan da hükümete taşınarak çözüm odaklı çalışmaları yapmak; bölgesel kaynakların etkin kullanılmasını sağlamak; turizm, gastronomi, kültür gibi alanlarda ortak projeler hazırlayıp bölge ekonomisinin gelişimine yönelik işbirliği yapmak için kurulmuştur. Kalkınma Ajansları tarafından geliştirilen bölgesel turizm planlarında gastronomi ve inanç koridorları böyle bir işbirliği anlayışından hareketle düşünülmektedir. Böylelikle çekicilikler herhangi bir ilin sağlayabileceğinin ötesinde artırılmakta, bu sayede oluşan ek ziyaretçi trafiğinden her ilin kendi başına sağlayabileceği kazancın ötesinde kazanç sağlaması amaçlanmaktadır. Osmaniye'nin de gerekli örgütlenmesini tamamlayarak bu tür koridorlarda etkin olarak yer alması ve hatta komşu illerle birlikte oluşturacağı bir doğa-spor-macera turizmi koridorunda başat rol oynaması mümkün olabilir.

Kastabala Antik Kenti

T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI • T.R. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY

DOĞAKA

5 POTANSİYEL

POTANSİYEL

Bu bölümde, mevcut durum ile potansiyel durum karşılaştırmalı olarak verilmektedir. Bu amaçla Birleşmiş Milletler Turizm Örgütü (2007) tarafından kullanılan "turizm destinasyonu temel unsurları" sınıflamasının 5 ana başlığı esas alınmıştır.

1. ÇEKİCİLİKLER

- Kültürel Varlıklar
- Doğal Varlıklar
- Beşeri Varlıklar

2. ULAŞILABİLİRLİK

- Ulusal ve Bölgesel Ulaşılabilirlik
- Osmaniye İli İçinde Ulaşılabilirlik

3. DESTEKLEYİCİ HİZMETLER/KOLAYLIKLAR

- Turizm Tesisleri
- Gastronomi
- Etkinlikler: Festivaller, Fuarlar, Kongreler
- Alışveriş
- Seyahat Organizasyonu

4. KİMLİK, İMAJ/ALGI, FARKINDALIK

- Kimlik
- Algı
- Farkındalık

5. İNSAN KAYNAĞI

5.1 Unsur 1: Çekicilikler

Bir destinasyonun en önemli unsuru çekicilikleridir. Diğer bir ifadeyle bir yerin destinasyon olabilmesi için en başta ziyaretçilerin ilgisini çekecek doğal veya insan yapımı bazı çekiciliklere sahip olması gerekmektedir.

5.1.1 Çekicilik: Kültürel Varlıklar

Osmaniye ilindeki kültürel, doğal ve beşeri turizm varlıkları envanterinin güncellenmiş biçimi EK-4'de verilmiştir.

MEVCUT	POTANSİYEL
• Karatepe-Aslantaş Açıkhava Müzesi/ Milli Parkı - ilk açık hava müzesi • Kastabala Ören Yeri • Kaleler • Camiler • Kadirli Ala Cami • Bahçe Ağcabey Cami • Osmaniye ve Kadirli Kent Müzeleri	• Mevcut kültür varlıklarının hizmetlerle donatılması • Yeni 30 höyük, 113 sit alanı arasından kazı ve turizme açılacaklar • Kastabala'nın kontrollü olarak ziyaretçilere açılması • Kalelerin alternatif turizmle değerlendirilmesi (orienteering, dağ bisikleti yarışmaları, foto safari vb.) • Düziçi kazısının tamamlanarak açık hava müzesi oluşturulması • Kadirli'de M.S. 1. veya 2 yüzyıl, Roma dönemine ait, Flaviapolis kentinin ilk yazılı eserlerinin bulunduğu kazı çalışmasının tamamlanarak açık hava müzesi oluşturulması • Anavarza antik kentini (Kozan) içeren turlar • Arkeoloji Müzesinin açılması • Kent müzesinin turizm danışma merkezi olarak da kullanımı

Yüzey Araştırması Yapılmış Yerler (Olası kazı alanları):[18]

Yüzey araştırmaları-Höyükler

Osmaniye: Şemsi, Kamışlı, Karataşlı, Kırmıtlı, Yanık Çiftlik, Yapılıpınar

Kadirli: Akçasaz, Anberinarkı, Azaplı, Çatal, Çiyanlı, Devletsiz, Hünnaplı, İspir, Kara, Kızıl, Mal, Taşçıkan, Taşlı, Tepesidelik, Topraktepe

Sumbas: Aygır, Deliktepe, Hindaplı, Kızılömerli, Mustafalı, Taşlı

Toprakkale: Çiftlik Nekropolü, Telkovan, Tülek 2

Yüzey araştırmaları -Ören yerleri

Osmaniye Kastabala

Düziçi Domuztepe-Pınarözü

Sumbas Cennetler, Maltepe, Taraflar

Toprakkale Deli Halil 1, Deli Halil 2

18 Kültür ve Turizm Bakanlığı Web Portali- Erişim 23 Eylül 2018

Osmaniye ilinde, Merkez ilçe, Düziçi ve Kadirli ilçelerinde birer adet olmak üzere toplam 3 tarihi hamam kalıntısı vardır.

Deliçay Köprüsü, İnep Hatun Köprüsü, Orta Tozlu Köprüsü, Sabun Suyu Köprüsü, Taş Köprü ve Tosun Fakı Köprüsü olmak üzere toplam 6 adet tarihi köprü bulunmaktadır.

5.1.2 Çekicilik - Doğal Varlıklar

MEVCUT	POTANSİYEL
İl nüfusuna hitap eden • Bitki örtüsü (çeşitlilik açısından çok zengin) • Dağlar, şelaleler • Ceyhan nehri • Mağaralar, kanyonlar **Komşu illere hitap eden** Düziçi günübirlik alternatif turizm etkinlikleri	• Yeni mağaralar, kanyonlar • Osmaniye Doğa Müzesi kurulması • Osmaniye Belediyesi'nce alternatif turizmle bütünleşen yarışmalar • Turistlere yönelik çeşitli alternatif turizm rotalarının belirlenmesi ve tur düzenlenmesi (yaya, bisiklet, araç, foto safari vb.) • Düziçi Doğa ve Hava Sporları Merkezi

5.1.3 Çekicilik - Beşeri Varlıklar

MEVCUT	POTANSİYEL
• Yaylalar (il içi turizm): Zorkun, Maksutoğlu, Düldül-Başkonuş, Almanpınarı vb. • Mesire yerleri (Çiftmazı, Seyir Tepesi, Sabun Çayı) • Aslantaş Barajı • Berke Barajı • Haruniye Kaplıca tesisleri	**İl dışı yerli turizm** • Zorkun başta olmak üzere bazı yaylaların kontrollü gelişime açılması (teleferik, eko-turizm, eko-konaklama) • Otellerden hafta sonu, günübirlik turlar • Haruniye Kaplıcası tesisinin Turizm Merkezi olarak etkinleştirilmesi • Kadirli Kokar kaplıcasının geliştirilmesi • Yaylalarda botanik turizmi, dağ yürüyüşü, yamaç paraşütü, kanoculuk, yabani hayat gözlemciliği • Barajlar ve nehirlerde kanoculuk, kürek, olta balıkçılığı • Foto safari • Düldül Dağı (2248m) - kış sporları • Kampçılık

Osmaniye ili mevcut dağları, yaylaları, biyolojik çeşitliliği, tarihi ve kültürel değerleri yönleriyle bir turizm potansiyeli göstermekle birlikte, Kültür ve Turizm Bakanlığının '2023 Türkiye Turizm Stratejileri ve Eylem Planı'nda yer almamıştır. Keza, Bakanlığın yayla turizm merkezleri haritasında Gaziantep iline yer verilmişken Osmaniye'den söz edilmemiştir.

Turizm Bakanlığı tarafından kış sporları turizmine yönelik olarak ilan edilmiş toplam 28 bölge vardır. Bakanlık dışında çeşitli idareler tarafından kayak merkezi olarak belirlenen ya da hedef gösterilenlerle birlikte bu sayı 51'e ulaşmış durumdadır ancak Zorkun'da kış sporları olabilirliği konusunda açıklanmış bir rapor yoktur.

Kar ölçümleri konusunda Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından uzmanlara hazırlatıldığı bilinen resmi raporları elde etmek mümkün olmamıştır. Ancak Osmaniye'nin potansiyel bir kış sporları alanı olarak ilan edilmemiş oluşundan, Zorkun Yaylası ve çevresinin kayak sporu için cazip bulunmadığı anlaşılmaktadır. Yakında teleferik imkanına kavuşacak Düldül Dağı'nın kuzey yamaçlarında kış sporlarının yapılabilirliği henüz araştırma safhasındadır.

Yapılan çalışmalarla turizm sektörünün gelişimi açısından yayla ve eko-turizm varlıklarının tespiti yapılmıştır. Geliştirme açısından öncelikli olarak dikkat edilmesi gereken hususlar, bu varlıkların geliştirilmesini engelleyen faktörler belirlenerek izlenmesi önerilen politikalar sıralanmıştır. "Yaylalar için uzun vadeli programlar hazırlanarak öncelik alanları belirlenmesi, bu programlar doğrultusunda hareket edilmesi" önerilmektedir.

5.2 Unsur 2: Ulaşabilirlik

Destinasyonun sahip olması gereken bir diğer önemli unsur, o yerin ulaşılabilir olmasıdır. Bu nedenle destinasyonun yeterli düzeyde kara, hava veya deniz yolu ulaşımına sahip olması gerekmektedir.

MEVCUT	POTANSİYEL
• Otoyol/Otogar • Demiryolu	• OSB Demiryolu • Denizyolu (Erzin Limanı) • Osmaniye Havalimanı İhtimali (Adana Havalimanı'nın taşınması durumunda) • Hızlı Tren

5.3 Unsur 3: Destekleyici Hizmetler

Bir yerin destinasyon olabilmesi için sadece turistik değerlere sahip olması yeterli değildir. Aynı zamanda turistin ziyareti süresince ihtiyaç duyabileceği turistik ve turistik olmayan ürünleri karşılayabilecek destekleyici hizmetlere de ihtiyaç duyulmaktadır. Kamusal hizmetler, toplu taşıma, finansal hizmetler, konaklama, rekreasyon hizmetleri, rehberler, turlar ve alışveriş imkanları bunlardan bazılarıdır.

5.3.1 Turizm Tesisleri

MEVCUT	POTANSİYEL
• Konaklama 3*, 4* ve 5* lı birer Turizm İşletme Belgeli tesis (3 tesiste toplam yatak 604) • Konaklama dışında Turizm İşletme Belgeli tesis (lokanta vb.) yok	• Yeni OSB ile birlikte, 4* ve 5*'lı Turizm İşletme Belgeli nitelikli tesis sayısının artması • Turizm İşletme Belgeli Gastronomi, Eğlence/Dinlence mekânlarının artması

5.3.2 Gastronomi

MEVCUT
Zengin Mutfak: Yer fıstığı ve ürünleri, Zorkun Tava, Yaprak Sarması, Bazlama, Lahana Sarması, Etli Kömbe, Kaburga Dolması, Teleme, Tavuk Doldurma, Sıkma, Yüksük Çorbası, Kabak Çiçeği Dolması, Maluta, Ispanak Kavurma, Kete, Soğukluk Çorbası, Tutmaç, Pirpirim Cacığı, Ekşili Kömeç, Çakıldaklı Çorba, Söğürme, Dövmeli Yoğurtlu Çorba, Tarhana Çorbası, Bayram Kömbesi, Osmaniye Fıstıklı Burma Tatlısı, Karakuş Tatlısı, Kadayıf Tatlısı, Bal Kabağı Tatlısı, Bici Bici, Asıda Tatlısı, Sarı Burma Tatlı, Osmaniye Simidi, Yoğurtlu Kömbe, Osmaniye Fıstıklı İrmik Tatlısı, Meyan Kökü Şerbeti, Yayık Ayranı, Gül Şerbeti, Kızılcık Şerbeti

POTANSİYEL
• Yöreye özgü markalaşabilecek tatların nitelikli sunumu
• Turizm İşletme Belgesi olan lokanta ve işletmeler
• Gece etkinlikleri

5.3.3 Etkinlikler: Festivaller, Fuarlar, Kongreler

MEVCUT
Ağırlıkla il içine hitap eden Festivaller:
• **Osmaniye:** Çukurova Aşıklar Bayramı, Yer Fıstığı Festivali, Off-Road Şenliği, Güvercin Festivali, Zorkun Yaylası Çocuk Şenliği, Tirşik Festivali, Cebeli Bereket Okçuluk Yarışması
• **Kadirli:** Karatepe Kültür ve Sanat Festivali, Hemite Yaşar Kemal Festivali, Delağra Spor Şenliği, Sucuk Ekmek Festivali, Turp Festivali
• **Düziçi:** Karacaoğlan Şenlikleri
• **Hasanbeyli:** Kiraz Şenliği
• **Osmaniye:** 800 kişilik kongre mekanı

POTANSİYEL
• Yerli ve yabancı turistlere hitap eden, güçlü tanıtımı yapılan önemli festivaller
• Fuarlar: Fıstık, turp vb
• Ek kongre/toplantı mekanları
• İli yurt çapında tanıtan ve il içi turları besleyen etkinlikler

5.3.4 Alışveriş

MEVCUT
• Sınırlı pazarlama yöntemleri ve çeşit sınırlılığına rağmen gelişmiş yer fıstığı ve yer fıstığı ürünleri sektörü
• Ahşap Oymacılığı (saz, keman, mutfak eşyaları, biblolar)
• Karatepe Kilimi (kök boyalı)
• Andız tesbihi

POTANSİYEL
• Organik tarım ürünleri/kırsal turizm
• El sanatları için yeni tasarımlar ve pazarlama kanallarının açılması

5.3.5 Seyahat Organizasyonu

MEVCUT
• 12 civarında tümü TURSAB üyesi A sınıfı seyahat acentesi
• Biletleme
• Hac turları
• İl dışına tatil turları
• İl içine tur organizasyonu yapan yok.

POTANSİYEL
• Osmaniye sürdürülebilir turizm turları (İlgi grupları ve otel müşterilerine çeşitlendirilmiş turlar)

5.4 Unsur 4: Kimlik, İmaj, Algı

Ziyaretçiyi destinasyona çekebilmek için benzersiz bir karakter ya da imaj çok önemlidir. İyi çekiciliklere ve olanaklar sahip olmak, potansiyel ziyaretçiler bunun farkında olmadığı sürece yeterli değildir. Pazarlama, markalaşma, turizm medyası ve internet üzerinden pazarlama gibi araçlar destinasyonun imajını tanıtmak için kullanılabilir. Destinasyonun özgünlüğü, manzaraları, çevre kalitesi, güvenlik, hizmet kalitesi ve insanların sıcakkanlılığı imajı oluşturur. Destinasyon imajı "bir destinasyona ilişkin bireyin sahip olduğu bilgileri, duyguları ve genel izlenimleri" ifade eden algıların tamamıdır. Destinasyon imajı, turistlerin satın alma davranışlarını etkileyen oldukça önemli bir faktördür.

MEVCUT
• 1996 yılında il olan Osmaniye bölgesel düzeyde, daha çok komşu illerde bilinen bir yer
• Ulusal düzeyde bölge üzerine turist algısının zayıflığı; imaj, slogan ve logo eksikliği
• Tarihsel kimlik simgelerinin sadece yerelde tanınmışlığı
• İlin özdeşlemiş olduğu yer fıstığının bölge dışında il ile özdeşlemesi konusunda bilinirliğinin zayıf olması
• Amanoslarda güvenlik sorunu

POTANSİYEL
• Markalaşabilecek, kültürel ve doğal varlıklarını yansıtan cazip bir kurumsal kimlik, logo ve slogan tasarımı
• Osmaniye turizm imajının yaratılması (kültür, doğa, gastronomi, alışveriş)

5.5 Unsur 5: İnsan Kaynakları

Turizm emek yoğun bir sektör olup yerel halkla etkileşim turistik deneyimin önemli bir yönüdür. Turizmde iyi eğitilmiş bir işgücü ile büyümenin getirdiği fayda ve sorumlulukların bilincinde, donanımlı vatandaşlar destinasyonun vazgeçilmez unsurlarıdır. İnsan kaynağının destinasyon stratejisine uygun bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir.

MEVCUT
- Genelde eğitimli nüfus
- Üniversite varlığı
- Kadirli'de Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesi ve Turizm Uygulama Oteli
- Kadirli Uygulamalı Bilimler Y.O. (Gastronomi ve Mutfak Sanatları, Spor Yönetimi, Organik Tarım İşletmeciliği)

POTANSİYEL
- Osmaniye'de Sürdürülebilir turizm türleri eğitimi (rehber, tur organizatörü)
- OKÜ'de turizm geliştirme eğitimleri
- Uzman sanat tarihçisi, plancı, mimar, bilişimci, mühendis gibi kişilerin ilin gelişiminde daha etkin kullanımı
- Uluslararası projeler kapsamında istihdam edilebilecek uzmanlar

Saat Kulesi

Osmaniye Kent Müzesi

6 STRATEJİLER HEDEFLER

STRATEJİLER, HEDEFLER

OİTSEP 2020-2024 kapsamında önerilen strateji ve faaliyetler; Dünya'daki ve Türkiye'deki eğilimler ve bölgedeki rekabet ortam göz önünde bulundurularak önceki bölümde özetlenen Osmaniye'deki turizmin mevcut durum ve potansiyeline ilişkin analizlere dayanmaktadır. Osmaniye'de tatil turizminin neden gelişmemiş olduğu üzerinde etraflıca durulmuştur.

Bu bölümde öncelikle Osmaniye'nin sahip olduğu kültür ve doğa varlıkların ve dünyadaki eğilimler göz önünde bulundurularak "sürdürülebilir turizm kavramı" açılmakta ve ilin sosyoekonomik gelişimine yapabileceği katkılar üzerinde durulmaktadır. Ülkemizin batı illerinde büyük gelişme gösteren kitle turizminde yer almamış ve turizmde henüz bir kimlik kazanamamış Osmaniye için sürdürülebilir turizmin önemli bir fırsat olduğu ortaya koyulmakta ve bu fırsatın en uygun şekilde değerlendirilerek uygulamada başarılı olunabilmesinin koşulları belirtilmektedir. Bu koşulların en önde geleni olarak turizm sektörünün bütünsel olarak sahiplenilmesini sağlayacak, yatay ve dikey çizgileri tanımlanmış bir turizm yönetişim sisteminin oluşturulmasının gerekliliği üzerinde durulmaktadır.

Bu değerlendirmelerin ışığında, geliştirilen Osmaniye 2024 vizyonu yeniden tanımlanmakta ve bu vizyonun gerçekleştirilmesine yönelik işlevsel ve mekânsal stratejiler ve stratejik geliştirme öncelikleri ortaya koyulmaktadır.

Son bölümde, Eylem Planında önerilen faaliyetler, sektörel geliştirme eksenleri altında verilmiştir.

Tablo formatında verilen öneri faaliyetlere ilişkin bazı detaylı açıklamalar EKLER kısmına atıf yapılarak verilmiştir.

6.1 Osmaniye İçin Bir Fırsat: Sürdürülebilir Turizm

6.1.1 Sürdürülebilir Turizmin Hedefleri

10. Kalkınma Planı hazırlık aşamasında sektör temsilcileriyle oluşturulan Turizm Özel İhtisas Komisyonu çalışmalarında[19] ülke turizm politikalarının, Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü ve Çevre Programı (UNEP) tarafından benimsenen Sürdürülebilir Turizmin Hedefleri[20] doğrultusunda şekillenmeye devam edeceği öngörülmektedir. Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Stratejisi de, ülke turizm politikaları için öngörülen bu hedefleri benimsemektedir:

1. **Ekonomik Süreklilik:** Turizm destinasyonlarının ve işletmelerinin uzun dönemde fayda sağlamaya ve büyümeye devam etmesi için sürekliliklerini ve rekabetçiliklerini sağlamak
2. **Yerel Refah:** Ziyaretçilerin yerel harcamalarını artırmak da dahil olmak üzere turizm destinasyonlarına katkısını çoğaltmak, yerel refahı ve turizm sektörünün gelirlerini artırmak
3. **İstihdam Kalitesi:** Irk, cinsiyet ve engellilik gibi konularda eşitlikçi davranarak, gerektiğinde pozitif ayrımcılığa yer vererek ücret ve hizmet kalitesinin artırılması da dahil olmak üzere, turizm sektörünce yaratılan yerel istihdamın sayısını ve kalitesini artırmak

19 Turizm Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 10. Kalkınma Planı (2014-2018), Ocak 2013, Ankara, mülga Kalkınma Bakanlığı, s. 32-33.
20 Making Tourism More Sustainable - A Guide for Policy Makers, UNEP and UNWTO, 2005, s.18

4. **Toplumsal Eşitlik:** Yoksullara sunulan fırsatların, gelirin ve hizmetlerin iyileştirilmesi de dahil olmak üzere turizmden elde edilen ekonomik ve toplumsal faydanın adil bir şekilde dağılımını sağlamak
5. **Ziyaretçi Memnuniyeti:** Irk, cinsiyet ve engellilik gibi konularda ayırımcılık yapmadan bütün ziyaretçilere güvenli ve tatmin edici bir deneyim sunmak
6. **Yerel Katılım ve Denetim:** Turizm sektörünün, ilgili paydaşlarla müzakere içinde yönetimi ve gelişimi konusunda yerel halkı planlama ve karar alma süreçlerine dahil etmek ve yetkilerini artırmak
7. **Topluluk Refahı:** Toplumsal yozlaşma ve istismara yol açmadan kaynaklara, sosyal donatılara ve yaşam destek sistemlerine erişim de dâhil olmak üzere yerel halkın yaşam kalitesini korumak ve güçlendirmek
8. **Kültürel Zenginlik:** Turizm destinasyonlarındaki özgün kültüre, geleneklere ve tarihi mirasa saygı göstermek ve güçlendirmek
9. **Fiziksel Bütünlük:** Kentsel ve kırsal yerleşmelerin, peyzajın kalitesini korumak ve güçlendirmek, çevrenin fiziksel ve görsel bakımdan bozulmasını engellemek
10. **Biyolojik Çeşitlilik:** Doğal alanların, habitatın ve yaban hayatının korunmasını desteklemek ve olası zararı en aza indirmek
11. **Kaynak Verimliliği:** Turizm tesis ve hizmetlerinin işletmesi ve gelişiminde kıt ve yenilenmeyen kaynakların kullanımını en aza indirmek
12. **Çevresel Temizlik:** Turizm işletmelerinden ve ziyaretçilerden kaynaklanan hava, su, çevre kirliliğini ve katı atık üretimini en aza indirmek

6.1.2 Osmaniye'de Sürdürülebilir Turizm Gelişimi Nasıl ve Hangi Ölçüde Gerçekleştirilebilir?

- Osmaniye'nin kitle turizmi sürecinde önemli bir yeri olmamıştır. Bunun iyi bir yanı, kitle turizminin tahribatına uğramamış oluşudur. Özellikle korunabilmiş doğa ve onunla bütünleşen kültür varlıklarıyla küresel «sürdürülebilir turizm» eğiliminde yer alarak ekonomik ve sosyal yapısını geliştirme şansına sahiptir.
- Osmaniye hızlı sanayileşme süreci içindedir. Sanayileşmenin Osmaniyeliler'in refahını artıracak ve çevreye en az zarar verecek şekilde gerçekleştirilmesi kritik önemdedir.
- İş turizmi sanayileşmeyle birlikte gelişecek ve nitelikli oteller artacaktır. Kültür ve doğa turizmine de katkıda bulunacak bu gelişme, çevre dengesi gözetilerek teşvik edilmelidir.
- Kısa vadede doğa turizmi en büyük potansiyeli taşımaktadır. Düziçi belediyesi, ilçenin doğal güzellikleri ve tarihi kalıntılarını ön plana çıkartarak ilçe turizmini canlandıracak yatırımlar yapmakta ve projeler üretmektedir. Var olanı koruyarak, yapılan projeler ile birlikte Düziçi'nin bir turizm ilçesi haline getirilmesi planlanmaktadır. Düziçi'nin tarihi ve doğal güzelliklerinin yanı sıra yapılan doğru yatırımlarla da bir turizm ilçesi olması yönünde ciddi adımlar atılmaktadır.
- Paralel olarak, kültür varlıklarının turizme kazandırılması çabaları da mümkün olduğunca hızlandırılmalıdır.
- Turizmde fazla deneyimi olmayan Osmaniye'nin, bu şansını en iyi şekilde kullanması ve ilde turizmin gelişmesi yerel yönetimlerin teşvik ve desteğiyle, özel girişimcilerin ve STK'ların inisiyatif kullandığı, sürekli ve çok yönlü çabaları gerektirecektir.

Bu ise, her şeyden önce proaktif, dinamik, katılımcı, bütünleşik ve esnek bir «destinasyon yönetimi» ile mümkündür.

Osmaniye'nin mevcut varlıklarının iyileştirilmesi ve potansiyelin değerlendirilmesi önem kazanmaktadır. Potansiyelin varlığı bu potansiyeli değerlendirme çabalarına anlam kazandıracaktır. Girişim için yeterli bir potansiyel olması, potansiyelin değerlendirilebilmesi için de yeterli girişim gereklidir.

Osmaniye'de kültür ve doğa varlıklarının neler olduğu, turizm potansiyelleri ve nasıl değerlendirilebileceği konusunda fikir veren yeterince planlama çalışması yapılmıştır:

- Osmaniye Doğa Turizmi Master Planı 2013-2023, Osmaniye İli Tabiat Turizmi Master Planı ve Uygulama Eylem Planı 2016-2019
- İl Çevre Düzeni Planı 2025 ve Raporu
- 2015'de yapılan Osmaniye Belediyesi-ÇEKÜL Vakfı tarafından Osmaniye Kültür Odaklı Stratejik Yol Haritası ve Eylem Planı ve 2016'da yapılan Osmaniye Doğa ve Kültür Rotaları Planlama ve Uygulama Rehberi kavram projeler de içermektedir.

Ayrıca, Turizmle İlgili Olarak Vizyon Veren Üst Strateji ve Planlama Çalışmaları Olarak;

- Türkiye Turizm Stratejisi 2023
- TR63 Bölge Planı 2014-2023
- Doğa ve kültür turizminin geliştirilebilmesine yönelik olarak komşu ve diğer illerde yapılmış benzer çalışmalar bulunmaktadır.

Üretilmiş olan plan ve stratejilerin (Belediye'nin ÇEKÜL Vakfı ile yaptığı 2015 planı hariç) tümü merkezi yönetimin taşra örgütleri tarafından geliştirilmiş ve tümü doğal ve kültürel varlıkları koruma, çevre duyarlılığı gibi evrensel ilkeler çerçevesinde üretilmiştir.

Buradan hareketle, **"Osmaniye'nin turizm geliştirme konusundaki sorunu elde yol gösterici bir plan belgesi ya da strateji olmayışı değildir"** denilebilir. Diğer bir deyişle, uygulama için gerekli strateji/plan belgeleri ve farklı olgunluklarda da olsa fikir projeleri mevcuttur. Bu birikimden hareketle, mevcut plan belgelerinin değerlendirilerek artı güç (sinerji) yaratacak bir turizm stratejisinin ortaya koyulması da mümkündür. Esasen bu çalışmada yapılmaya çalışılan da budur. **Ancak esas mesele, turizm sektörünün bütüncül olarak sahiplenilmesidir.** Bu, strateji ve planların tek elden ama katılımcı bir eşgüdüm içinde uygulanmasının ön koşuludur.

Yapılmış olan planlama çalışmalarının diğer bir ortak noktası önerilerin uygulanabilmesi için gerekli üst düzey sahiplenme ve eşgüdümün önemine yaptıkları vurgudur. Bu amaca yönelik olarak önerilen organizasyon şemaları birer "temenni olarak" raporlarda verilmiştir. Uygulamada başarılı olabilmenin ön koşulu olan sahiplenme meselesinin etraflıca ele alınması gerekmektedir.

Hazırlanan Planın Sahibi Kim Olacaktır?

- Planın yönetimini/eşgüdümünü kim nasıl yapacaktır?
- Uygulamayı kim nasıl izleyecektir?
- Uygulamanın izlenmesini takiben değerlendirmeyi kim nasıl yapacaktır? Kime raporlanacaktır? Gelişmelere göre gerektiğinde planı kim nasıl yenileyecektir?

Markalaşma, Tanıtım ve Pazarlama İşlevlerini Kim Üstlenecektir?

- Nitelikli uzman gereği (web portal işletmesi, proje geliştirme, kaynak bulma)
- Katılımcı çaba gereği (ilin tanıtımı)
- Ticari işlemleri yürütebilme (tanıtım – reklam ürünlerinin üretim, alım ve satım işleri)
- Özel Sektör - STK inisiyatif/sorumluluk zorunluluğu

Uygulamayı yönlendiren, eylem planları öneren bir strateji belgesi bu sorulara da cevap arayabilmelidir.

Eşgüdümün yeterince yapılamaması ve önerilerin uygulanmamasında mevzuattaki mevcut yapılanmanın getirdiği kısıtlar ya da hükümetlerin tasarrufları nedeniyle sık değişen yöneticilerden dolayı ortaya çıkabilen verimsizlik, etkili ve kontrol edilemeyen dış değişkenlerdir. Keza turizm sektörünün uluslararası ve ulusal ekonomik ve politik

gelişmelere duyarlı olması da sektörün yapısal bir özelliğidir. Ancak, önerilen çok aktörlü faaliyetlerin sahiplenilmesini sağlayacak, gerekli dikey ve yatay koordinasyonunu üstlenecek, uygulamayı sürekli izleyecek katılımcı ve etkin bir kurumsal örgütlenme olmayışı geliştirilen strateji, plan ve projelerin hayata geçirilememesinde en temel eksikliktir.

Özellikle, kurumlar açısından resmi bağlayıcılığı olmayan, kaynak tahsisleri belirsiz bir planlamaya dayanan, kurumlar arasında yetki ve sorumlulukların çakıştığı çok aktörlü turizm sektöründe bu ihtiyaç daha büyüktür. Güçlü bir katılımcı örgütlenme Osmaniye'nin sahip olduğu potansiyelin değerlendirilmesi için gerekli işbirliği ve dayanışma ortamını yaratabilir. Bu arada sağlanacak yerel dayanışma sayesinde dışsal olumsuzluklarla mücadele gücünü artırabilir.

Burada ekonomisi giderek azalan bir önemde tarıma ve giderek artan önemde sanayiye dayanan Osmaniye'nin henüz gelişmemiş turizm sektörüne sahip çıkması ile kazanacaklarının tartılması önem arz etmektedir. Sürdürülebilir turizm, ildeki ekonominin çeşitlenmesi ve refah artışına hizmet etmenin ötesinde, ekonominin lokomotifi olan tarımsal faaliyetlerin ve sanayileşmenin çevreye duyarlı olmasını, ilin kültürel ve doğal varlıklarına sahip çıkılarak korunmasını sağlayabilir. Zira tanım gereği, Osmaniye'de sürdürülebilir turizm ancak korunan doğal ve kültürel varlıklar ve çevreye duyarlılık sayesinde gerçekleşebilir. Bu süreçte halkın sosyal ve kültürel bilinçlenmesi de artacak ve Osmaniye kimliği güçlenecektir.

Osmaniye'nin turizmde ilerleyebilmesi her şeyden önce rekabetçi piyasada turist tercihlerini etkileyebilecek çekiciliklere sahip olmasıyla ile mümkündür. Bu nedenle mevcutta olanların geliştirilmesine ek olarak, potansiyel çekiciliklerin sunulması gerekmektedir.

Bir yandan, ilin mevcutta sınırlı olan kültür varlıklarının daha çekici, erişilebilir hale getirilmesi, diğer yandan doğa turizmi, eko-turizm, gençlik turizmi, spor turizmi, kırsal turizm ve yayla turizminde sahip olduğu potansiyelin sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Bunlar yapıldığında, Osmaniye'nin turizm yarışında kimlik kazanarak daha ön sıralara tırmanması ve il ekonomisine katkı yapan bir turizm sektörüne sahip olması mümkündür.

Sürdürülebilir turizm maddi açıdan kitle turizmi kadar kolay ve çok gelir getirici olmayacaktır. Ancak daha az yatırımla ilin ekonomik gelişimine, istihdam artışına ve belki de daha önemlisi, sosyokültürel gelişimine katkıda bulunacaktır. Bu katkının düzeyi büyük ölçüde konunun yerelde (kamu yönetimi, özel sektör, STK'lar ve halk tarafından) sahiplenilme derecesine bağlıdır. Güçlü bir sahiplenmenin ve gerekli planlı örgütlenmenin olması halinde Osmaniye 2024 yılına kadar;

- Sürdürülebilir kültür, doğa, yayla ve kırsal turizmde rekabet edebilen,
- Kendine özgü mutfağı ile gastronomi koridorunda yer almış,
- Ulusal düzeyde özgün festivaller ve yarışmalar düzenleyen,
- Yerel el sanatı ürünlerini etkili olarak pazarlayabilen,
- Turizm kimliği kazanmış, ulusal düzeyde tanınan ve markalaşma sürecine girmiş bir il olabilir.

Turizm rekabet ortamında gerçekleşmektedir. Turistler seçenek destinasyonlar arasında tercihlerini yaparken birçok kriteri gözetmektedirler. Bunların en önemlisi "destinasyonun çekicilikler sunabilmesi"dir. Ulaşım durumu, tesislerin kalitesi/maliyeti, sunulan hizmetler, güvenlik, yerli halkın davranışları turist tercihlerini etkilemektedir.

Osmaniye ilinin komşuları Adana, Hatay, Gaziantep ve Kahramanmaraş illeridir. Osmaniye ili coğrafi olarak bu illerin ortasında, onlara oranla daha düşük bir nüfusa sahip olup, sosyoekonomik gelişmişlik açısından arka sıralardadır. 2019 nüfus verilerine göre 81 il içerisinde Osmaniye 40. sırada yer alırken Adana, Gaziantep, Hatay ve Kahramanmaraş sırasıyla 6., 9., 13. ve 18. sırada yer almıştır. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan SEGE-2017(İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması)'ye göre ise Adana 27., Gaziantep 30., Hatay 39., Osmaniye 54., Kahramanmaraş 58. sırada yer almıştır. Önceleri Türkiye'nin 4. bü-

yük ili olan Adana, zaman içinde 6.lığa düşmesine karşın, 2,2 milyon nüfusa sahiptir ve metropoliten işlevlere sahip olan Adana kentini barındırmaktadır. Adana'nın denize kıyısı vardır ve alternatif turizm olanakları da sunmaktadır.

Osmaniye'nin denizi olmadığından, Türkiye'de 1980'lerde başlayan 1990'larda ivme kazanan "Deniz, Kum, Güneş" kitle turizminden pay alamamıştır. Hatay ili bu açıdan daha avantajlı bir durumdadır. Osmaniye ekonomisinin (özellikle merkezdeki ve Kadirli'deki OSB'lerle) büyümesiyle orantılı olarak, iş otellerine talep artmış ancak arz edilen ve kullanılan konaklama kapasitesi Türkiye çapındaki yüksek artışlar karşısında %0,1 (binde bir) gibi önemsiz bir düzeyde kalmıştır. Osmaniye'de turizmi geliştirme çabaları faaliyetlerin çeşitliliğinin artırılmasıyla birlikte, sürdürülebilirlik yaklaşımıyla uyumlu olarak gruplara ve bireylere yönelik olmak durumundadır.

Ancak, deniz bir çekicilik olmasına karşın, belirleyici değildir. Denizi olmayan komşu il Gaziantep, sanayiye dayalı hızlı ekonomik büyümesine paralel olarak, gastronomi ve kültür mirasını sahiplenmiş, fiziksel ve kurumsal alt yapısını geliştirmiş ve varlıklarını girişimci gücüyle etkin olarak tanıtabilmiş olup, sanayinin yanı sıra turizmde de önemli gelişme göstermiş ve göstermeye devam etmektedir. Hatay ilinin turizm gelişimi de denize kıyısı olmasının dışında inanç ve gastronomi turizmindeki atılımları sayesindedir. Hatay ve Gaziantep kültür mirası ve mutfağı zengin şehirlerdir. Kahramanmaraş ili de gastronomi ve inanç turizm aksları üzerindedir ve zengin doğa varlıklarına sahiptir. Dolayısıyla, Osmaniye'nin turizmde yer edinebilmesi bu illerle işbirliğini de içeren yoğun ve planlı çabalara bağlıdır. Günümüzde önem kazanan sürdürülebilir turizm eğiliminde başarı, çekici varlıkların bulunmasının yanı sıra, bu varlıkların sahiplenilmesini, katılımcı ve etkin bir yönetimi, teknolojik gelişmelerin yakından izlenmesini ve değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

6.1.3 Hedef Kitle

MEVCUT	POTANSİYEL
• Ağırlıkla yerli iş turistleri • Sınırlı yabancı ziyaretçi (İş turizmi ve Karatepe Aslantaş Müzesi)	• İş Turizminin artışı ve kültür/doğa turizmiyle ilişkilendirilmesi • Tatil turistlerinin kazanılması • Çeşitlenmiş hedef kitle • Artan sürdürülebilir turizm • İnanç ve Gastronomi koridorlarında yer alma, GAP Kültür turlarına bağlanma • Doğa Turizmi koridoru yaratma ve başat rol oynama

- Gelecekte, il ekonomisine bağlı olarak iş amaçlı turizmin yanı sıra, özellikle gençlerin rağbet etmesi beklenen doğa/spor turizmi, daha çok orta yaşlıların yöneldiği kültür ve yayla turizmi ile birlikte tatil amaçlı turizm geliştirilmesi için potansiyel vardır.
- Potansiyelin olduğu diğer bir alan, Osmaniye'ye uğramadan komşu illere yönelen turlardır. Bu potansiyelin değerlendirilmesi, ilde ziyaretçi tercihlerini etkileyecek ek çekiciliklerin (şenlik vb.) yaratılmasına ve Osmaniye kimliğinin tanıtılmasına bağlıdır.

6.2 Turizm Destinasyon (Varış Yeri) Yönetimi

6.2.1 Destinasyon Yönetiminin Tanımı ve Gerekçesi

Destinasyon yönetim örgütü (DYÖ), destinasyona ilişkin planlama, ürün geliştirme, fiziki ve beşeri altyapıyı geliştirme, tanıtım, destinasyon içi işbirliği ve koordinasyon gibi tüm fonksiyonları ortak akılla tek elden yöneten stratejik lider yapılardır. Aşağıda belirtilen gereklilikler destinasyon yönetim örgütü modelinde paydaşların bir araya getirilmesini zorunlu kılmaktadır. **DYÖ'lerin ortaya çıkmasını zorunlu hale getiren unsurlar:**

- Destinasyon turistler açısından bütüncül olarak algılanır. Turist satın alma yaparken önce destinasyonu seçer, sonra işletmeyi belirler. Aslında işletmenin adı ve markası önemli değildir, önemli olan o destinasyonda olmasıdır.
- Destinasyonu turist gözünde güçlü, kaliteli olarak konumlandırabilmenin şartı, tek elden ve tüm paydaşların gücünü bir araya getirerek pazarlama yapmaktır.
- Destinasyon tek bir kurumun/kuruluşun veya aktörün yönetimine /kararlarına bırakılmayacak kadar geniş ve karmaşık bir yapıdır.
- Destinasyonu kaliteli bir ürüne dönüştürebilmenin şartı, tüm paydaşları gelişme yönünde etkilemek ve tümünü "destinasyon geliştirme" çalışmalarının içine çekmektir.
- Destinasyonun gelişmesi için lobicilik vb. faaliyetlerde elbirliği şarttır.
- Destinasyonu oluşturan farklı aktörlerin çıkarlarını dengelemek için bir üst örgütlenme şarttır.
- Destinasyon genelinde bilgi iletimi etkin kılacak bir yapılanma gereklidir.

6.2.2 Geleneksel Planlama, Stratejik Eylem Planlaması ve Destinasyon Yönetimi

Her şeyin kapsamlı ve ayrıntılı olarak baştan planlanmasını öngören, dolayısıyla planlama için çok zaman harcayarak gerçek dünyada olup bitenlerin arkasında kalan, uygulamayı yönlendiremeyen "geleneksel planlama"ya tepki olarak ortaya çıkan "stratejik eylem planlaması"nın en önemli özelliği, katılımcı yaklaşımla ortaya koyulan vizyon ve genel stratejilerin ışığında önceliklerin belirlenerek hızla eyleme geçilebilmesine olanak tanımasıdır. Ancak, çok çeşitli deneyimler göstermektedir ki, bu yöntemin uygulamaya yön vererek başarılı olması, en başta **karar vericilerin konuyu sahiplenmesini** ve ardından da stratejileri projelere dönüştürecek, bu amaçla paydaşlarla eşgüdüm içinde olacak, bu işe kendini adamış ve "**sürekliliği olan" yerel bir teknik ekibin** var olmasını gerektirir. Önkoşul olan "karar vericiler düzeyinde sahiplenme ve eşgüdüm" ancak böyle bir teknik ekibin varlığında etkili ve işlevsel olabilir.

"Destinasyon Yönetimi Örgütü" böyle bir ihtiyaçtan ortaya çıkmıştır.

6.2.3 Destinasyon Yönetim Modeli için Alternatifler

Ülkemizde farkındalığı oluşan ancak henüz uygulama örneği oluşturulamayan dikey örgütlenme modeli yerine, klasik yatay örgütlenme örneklerine halen çok sık rastlanmakta olup, bu modelin uygulamada sektörün tüm bileşenlerini bir araya getirme noktasında eksikleri olduğu için beklentilere cevap veremediği görülmektedir. Bununla birlikte, turizmde farklı araçlarla, farklı paydaşlarca müdahale edilerek ülke ekonomisine daha fazla katma değer yaratmaya yönelik politika arayışları devam etmektedir. 2017 yılı Kasım ayında gerçekleştirilen 3. Turizm Şurası ve 2019-2023 yıllarını kapsayacak 11. Kalkınma Planı çalışmalarında da özel olarak yer verilen destinasyon yönetimi ve etkinleştirilmesi konusunda sistematik bir yaklaşım ya da yol haritası henüz sunulabilmiş değildir.

Türkiye'de bölgesel ölçekte ya da il ölçeğinde destinasyon yönetiminin oluşturulması için farklı alternatifler değerlendirilebilir. Bölgesel öncelikler, kapasite kısıtları, uygulanabilirlik ve potansiyel

başarı düzeyi ölçütleri göz önünde bulundurulmak suretiyle, kurumsal altyapı ve destinasyonların özelliklerine göre her bölge kendi şartlarına ve ihtiyaçlarına uygun kurumsal yapılanmayı ve mekanizmalarını hayata geçirebilir.

- Turizmin bölgesel gelişmenin odağında konumlandığı, ilgili paydaşlarca kapsamlı olarak ele alındığı bölgelerde, destinasyon yönetiminin bütünsel olarak ele alındığı bir yönetim yaklaşımı değerlendirilebilir.
- Yarı bütünsel destinasyon yaklaşımı olarak adlandırılan bir diğer opsiyonda, turizmin bölgesel gelişme için önem arz ettiği, bununla beraber farklı sektörel önceliklerin de öne çıktığı bölgelerde destinasyon yönetimine her yönüyle müdahale edilmeyebilir. Noktasal, rotasal destinasyon ya da tematik alanlara yönelik kendi içinde bütünsel çalışmalara odaklanılabilir.
- Bütünsel ya da yarı bütünsel destinasyon yönetim yaklaşımı tek elden koordinasyonu zor ve tercih edilemeyen bir seçenek olabilir. Bu durumda destinasyonun tümünü ya da tematik, noktasal, rotasal olarak sınırlı bir bölgesini her yönü ile ele alacak bir yöntem yerine görece zayıf olan bir fonksiyonun daha etkin olarak yerine getirilmesine odaklanılabilir. Görece müdahalenin değerli olduğu fonksiyon belirlendikten sonra program ya da proje yaklaşımı ile sorunların çözüm alanlarına yönelik faaliyetler kendi içinde bütünsel olarak kurgulanabilir ve yürütülebilir.

Mevcut devlet yapılanmasına göre, Türkiye'de il düzeyinde kültür varlıklarının korunması ve turizmin geliştirilmesi konularında sorumlu kuruluş Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri'dir.[21] Kültür varlıkları bağlamında halen destinasyon yönetim örgütünün yerine getirmesi gereken işlevler Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı il müdürlüklerinden beklenmektedir.

Osmaniye'de sürdürülebilir turizm geliştirme sürecinde, Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü'nün doğa koruma, milli parklar, eko-turizm, kırsal turizm ve yayla turizmi açısından etkin roller üstlenmesi söz konusudur. Yapılaşma koşulları ve çevre kontrolü konusundaki sorumluluklar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın ilgili birimlerinin yetki ve sorumluluğundadır.

İl müdürlükleri genel olarak bakanlıkça yatırım programına alınmış olan faaliyetlere yönelmekte olup uygulanması zorunluluğu bulunmayan strateji ve eylem planlarında kendilerine atfedilen rolleri yerine getirmeleri mümkün olmayabilmektedir. Dolayısıyla, strateji ve eylem planlarının uygulamayı yönlendirebilmesi için önerilen faaliyetlerin bakanlık yatırım programına alınması için gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Osmaniye'de turizmin gelişiminin hızlandırılması için bir yandan Bakanlık bütçelerinden il müdürlüklerine tahsis edilecek yatırım bütçelerinin artırılması, diğer yandan, başka kaynaklar bulunması için çaba gösterilmesi gerekmektedir. Seçilmiş yöneticiler tarafından yönetilen Belediyelerin (50.000'den fazla nüfusu olan yerler) bütçeleri belediyelerce hazırlanan kurumsal 5 yıllık stratejik planlar çerçevesinde belirlenmektedir. Dolayısıyla belediyelerce yapılacak yatırımların bu planlarda yer alması gerekmektedir. Öte yandan, belediye harcamalarının bir kısmı merkezi yönetim tarafından finanse edilmektedir. Bu açıdan, valilere, belediye başkanlarına ve Osmaniye'nin TBMM'deki temsilcileri olan milletvekillerine merkezi yönetim nezdinde önemli lobicilik görevleri düşmektedir.

21 Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın kültür varlıklarını koruma ve onarma görevi dışındaki faaliyetleri ağırlıkla Türkiye'nin uluslararası tanınırlığını ve turizm pazarındaki payını artırmaya yöneliktir. Son olarak, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) ile Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı bakanlığa bağlanmıştır. Osmaniye gibi daha çok yerli turizmden yararlanma şansı olan illere yeterli kaynak ayırılması Bakanlığın görevleri arasında olmakla birlikte, pratikte öncelikli hedefleri arasında görülmemektedir.

Türkiye'de Turizm Sektöründe Yerel Yönetişim Modeli Arayışları

Türkiye'de il düzeyinde hazırlanan çok sektörlü-çok aktörlü planların uygulanmasını sağlayacak, dikey yönetme gücü olan bir kurum ya da bu konudaki kuralları belirleyen yasal bir mevzuat yoktur. Bu nedenle, proje çalışmalarında bu tür planların uygulanması için gerekli olan eşgüdümün sağlanabilmesi için ildeki en üst mülki amir olan Vali'nin başkanlık ettiği kurullar (Konseyler) önerilmiştir. Turizm Konseyleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından geliştirilen Turizm Stratejisi 2023 kapsamında kavram olarak yer aldığından önerilmeleri sorun oluşturmamıştır. Bazen bu konseylere daha katılımcı bir içerik kazandırmak üzere Danışma Kurulları eklenmiştir. Konseylerin üyelik yapılarına bakıldığında farklı türleri olmuştur. Dikey yönetimin sağlanabilmesi için yalnızca merkezi yönetimin taşra teşkilatı niteliğinde olan kamu kuruluş temsilcilerinin üye olduğu kurullar oluşturulmuştur. Farklı mevzuata tabi olan Belediyeleri kapsamak zorunlu olduğunda, Valilik ve Belediye arasında işbirliği protokolleri gündeme gelmiştir. STK'lar ve özel sektör temsilcileri nadiren de olsa bazen Danışma Kurulları'nda yer alabilmiştir.

Ancak uygulamada görülmüştür ki, ildeki üst düzey temsilcilerden oluşan bu kurullar plana dayalı karar alabilse bile, bu kararların gerekli araştırmaların yapılarak ayrıntılandırılması, projelere dönüştürülmesi, kaynak gereklerinin çözümü, uygulamanın izlenmesi, rapor edilmesi, gibi işlevler yerine getirilememiştir. Kurul gündeminin saptanması bile başlı başına sorun oluşturmuştur. Dolayısıyla kararlar zorlukla oluşturulabilmiş, alındığında nadiren uygulamaya yansımıştır. Bu nedenle, daha sonraki dönemlerde Kurul kararlarını uygulamaya yansıtmak düşüncesiyle bünyesinde uzmanlardan oluşan bir teknik kadro bulunduran Kurul'a bağlı çalışması ve kurulun teknik sekretaryasını da üstlenmesi öngörülen "strateji ofisleri" ya da "turizm ofisleri" önerilmiştir. Turizm sektöründe bunun çeşitli örnekleri vardır.

Yerel Turizm Projelerinde AB Modeli

Türkiye'de yaygın olan bu duruma seçenek bir model, AB tarafından fonlanan, uluslararası anlaşmaya dayanan ve yönetişimi baştan tanımlayan projeler kapsamında denenmiştir. Genellikle 2-3 yıl süren bu projelerin şartnameleri katılımcı yaklaşıma dayandığından, oluşturulan "yönlendirme komiteleri" (Steering Committee) üst düzey karar vericileri içeren il konseyleri gibi yapılandırılmıştır. Sözleşmeyle çalıştırılan, özgeçmişleri yararlanıcı kuruluş tarafından onaylanan uzmanlardan oluşan ve proje konsorsiyumu tarafından mobilize edilen "teknik destek ekipleri" ise ofis işlevini üstlenmiştir.

Dikey örgütlenme, projenin bağlı olduğu bakanlık ve il düzeyinde Valilik temsilcilerinin kademeli yetkilendirilmesi ile en baştan şartnameyle sağlanmıştır. Proje ekibi, ihalede tanımlanan bütçe çerçevesinde tanımlanan görevlere yönelmiştir.

Proje ömrü ile sınırlı olmakla birlikte uygulamada başarılı sonuçlar alınmıştır. AB'nin görevlendirdiği izleme firmaları ara aşamada projelerin performansını ölçmüş ve başarı düzeylerini sıralamıştır. Proje sonrasında ise projenin beklenen etkiyi sağlayıp sağlamadığı ve nedenleri araştırılmıştır.

STK'ların ve özel kesimin katılımını teşvik eden, hatta bazen zorunlu kılan bu projelerde daha ziyade strateji geliştirme, eylem planı hazırlama, web portali hazırlama, farkındalık yaratma, eğitim ve tanıtım uygulamaları, en iyi uygulama gezileri gerçekleştirilmiştir. Yine de, şartnamede açıkça yer almadığında, proje yararlanıcısı dışında kalan bakanlıklarla ve belediyelerle işbirliği sağlanmasında zorluklarla karşılaşılmıştır. En önemlisi, projelerin süresi tamamlandığında ve teknik destek ekipleri devreden çıktığında, projelerin sürdürülebilirliğinin sağlanması mümkün olmamıştır.

Zira bu projelerde de proje sonrası sürdürülebilirlik adına yapılan yine, yukarında sözü edilen ve idari/ mali boyutlarıyla yasal bir çerçeveye (yararlanıcı bakanlık ve/veya hükümet tarafından) oturtulamayan ya da oturtulmayan, konsey/kurul ve onu destekleyen teknik ofis benzeri yapılaşmaların önerilmesi olmuştur.

Projelerin sona ermesinin ardından, önemli kaynak kullanan bu projelerden edinilen deneyimler değerlendirmemiş ve gerekli idari düzenlemeler yapılmamıştır.

6.3 Osmaniye Turizm Yönetişim Modeli ve Destinasyon Yönetimi

Osmaniye için çok paydaşlı turizm geliştirme çalışmalarının tümünün;

- Sahipliğini üstlenecek,
- Planlayacak,
- İzleyecek,
- Uygulamaları koordine edecek kısa dönemli geçiş stratejisiyle birlikte, uzun dönemli bir yönetişim modeli önermektedir.

Osmaniye Turizm Yönetişim Modeli şu dört organdan oluşmaktadır:

- İl Turizm Konseyi
- İl Turizm Konseyi Danışma Kurulu
- Turizm Ofisi
- Turizm Derneği

Şekil 61'deki organizasyon şemasında her bir organın üyelik yapısı hakkında bilgi verilmiştir.

Şekil 61: Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Yönetişim Yapısı

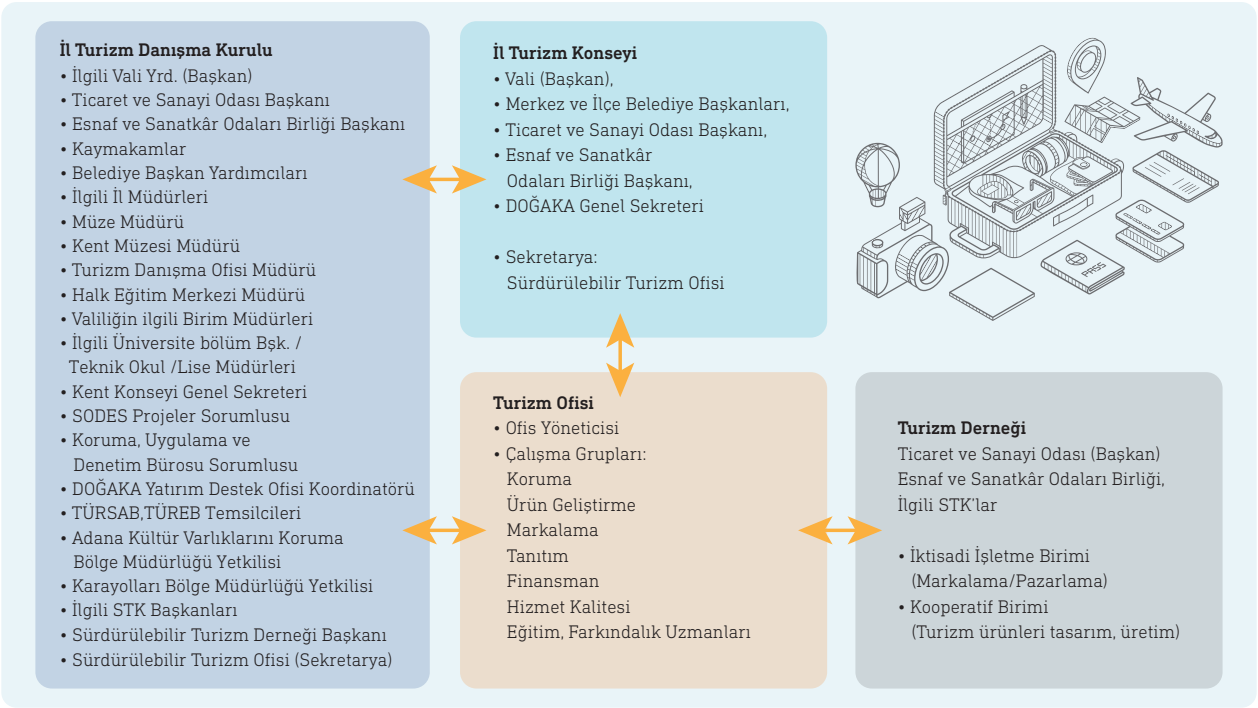

Bu şemada, İl Turizm konseyi ile dikey ilişki içinde bulunan Turizm Ofisi ve Turizm Derneği ana operasyonel (icra) unsurlardır. Ofis ve Turizm Derneği, destinasyon yönetiminden beklenen tüm işlevleri üstlenecektir. Turizm Ofisi, Turizm Derneği ile yakın ilişki içinde Danışma Kurulu içinde yer alan paydaşlarla ve sektördeki eşgüdümü sağlayacaktır.

6.3.1 Turizm Konseyi

İl Turizm Konseyi, ona bağlı çalışacak ve turizm sektörünün ana paydaşlarından oluşacak Danışma Kurulu ile birlikte;

- İldeki turizm faaliyetlerine yön veren, ana stratejileri ve politikaları belirleyen,
- Ülke ve bölge düzeyindeki her türlü plan ve strateji belgeleri ile turizm sektörünün bütünleşmesini katılımcı bir yönetişim yapısıyla sağlayan en üst karar organı olarak önerilmektedir.

Bu bağlamda Konsey, Osmaniye İlindeki turizm sektörünün planlı gelişmesiyle ilgili çalışmalarını ve özellikle 2020-2024 Turizm Stratejisi ve Eylem Planını proaktif bir yaklaşımla sahiplenir, plan uygulamalarını izler ve değerlendirir.

Konseyin sekretaryasını Turizm Ofisi'nin üstlenmesi planlanmıştır.

6.3.2 Danışma Kurulu

Danışma Kurulu, Turizm Konseyi'nin ildeki turizmle ilgili tüm paydaşların görüşlerinden yararlanabilmesi amacıyla geniş kapsamlı ama esnek büyüklükte düşünülmüştür. Üyeler, Çalışma Esasları çerçevesinde düzenlenecek periyodik toplantıların gündemine göre davet edilecektir.

Kurul Başkanlığını turizm sektöründen sorumlu Vali Yardımcısı'nın, sekretaryasını ise Turizm Ofisi'nin üstlenmesi planlanmıştır.

6.3.3 Turizm Ofisi

Osmaniye Turizm Ofisi, Konsey'in icra organıdır. Ofisin başlıca görevleri şunlardır:

- OİTSEP 2020-2024'ün uygulanabilmesi için gerekli eşgüdümü yapar.
- Konseyin ve Danışma Kurulunun sekretaryasını üstlenir.
- Konseye karar önerileri sunar.
- Konsey tarafından alınan kararların uygulanması için paydaşlarla gerekli işbirliğini yapar.
- Turizm Bilgi Sistemi'ni kurar ve kullanımını sağlar.
- Araştırma, planlama faaliyetleri yürütür.
- Uygulamayı izler, yönlendirir ve raporlar.
- Osmaniye turizm web portalını kurar ve pazarlama işlevini üstlenen Turizm Derneği ile birlikte işletir.

Ofis personelinin ilk aşamada, turizmin geliştirilmesiyle ilgili sorumlulukları bulunan ilgili kamu ve belediye personelinin geçici görevlendirilmesiyle sağlanması, bilahare, belirli konularda uzmanların dışarıdan sözleşmeli istihdamı önerilmektedir.

6.3.4 Sürdürülebilir Turizm Derneği

Kurulması önerilen Turizm Derneği, özel kesim, meslek odası temsilcileri ve STK üyeliklerinden oluşmaktadır. Dernek kuruluşu zorluk arz etmemektedir. Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü tarafından uygun bulunması yeterlidir. Derneğe tüzel kişiliklerin üye olabilmesi önemlidir. Örneğin, halen mevcut olan "Osmaniye Sevdalıları Platformu", "Osmaniye'yi Uluslararası Tanıtma Derneği", doğa dernekleri gibi benzer amaçlı derneklerin konfederasyonu şeklinde oluşturulabilir.

Dernek kuruluş amacının etkin bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için organizasyon bünyesinde marka yönetimi, tanıtım ve pazarlamadan sorumlu bir teknik ofis ve "iktisadi işletme" ile tanıtım amaçlı ve pazarlanabilir ürünlerin tasarım ve üretimini sağlayacak bir "kooperatif" oluşturulmalıdır. "Turizm Ürünleri Kooperatifi"; yeni turizm ürünlerinin tasarımı, tasarlanmış ürünlerin çeşitlendirilmesi, üretim ve pazarlaması, turizm ürünlerindeki kalite yönetimi ve denetimi, turizm ürünleri üreticilerine destek verilmesi, vb. alanlarda faaliyette bulunacaktır. Kooperatif de Karatepe Kilim Kooperatifi gibi mevcut kooperatiflerin katıldığı bir üst organ olarak biçimlendirilebilir.

6.3.5 Osmaniye Turizm Destinasyon Yönetiminde Kuruluş Dönemi

Osmaniye'de dikey ve yatay ilişkileri kurulmuş olan destinasyon yönetimi, turizmi geliştirme çalışmalarının temelini oluşturmaktadır. Turizm Ofisi, Turizm Derneği ile yakın ilişki içinde, destinasyon yönetiminin gerektirdiği dinamik eşgüdümü sağlayacaktır. Halen var olmayan Konseyin, Kurulun, Ofisin ve Derneğin kurulması, gerekli işlemlerin ikmal edilebilmesi için bir geçiş dönemine ihtiyaç vardır.

Bu amaçla, DOĞAKA Osmaniye Yatırım Destek Ofisi Koordinatörlüğü'nün devreye girmesi önerilmektedir. Konseyin, Danışma Kurulunun ve Turizm Ofisi'nin kurulması için gerekli hazırlıkların (öncü toplantıların organizasyonu, çalışma esaslarının hazırlanması, Konsey sekretaryasının üstlenilmesi) DOĞAKA tarafından yapılması uygun olacaktır. Dernek kurulması, Turizm Ofisi'nin oluşturulmasını takiben bu ofis tarafından koordine edilebilir.

Ofisin kuruluş aşamasında, eleman temininin öncelikle Belediye ve Valilik bünyesinde ya da bunlara bağlı birimlerde, il müdürlüklerinde çalışmakta olan konulara yakın uzmanların geçici görevlendirilmesiyle sağlanması önerilmektedir.

Turizm Ofisi'nin gereğince işlerlik kazanması için uzmanların kentin merkezine yakın bir mekanda ortak mesai yapmaları önemlidir. Ofisin kurulması aşamasında gerekli mobilya, donanım ve malzemelerin temini için uygun bir bütçenin ayrılması gerekecektir.

6.4 Vizyon ve Temel İlkeler

Osmaniye turizm vizyonu önerilen yönetişim modelini esas almaktadır.

Osmaniye'nin Turizm Vizyonu 2024

- Kültürel ve doğal varlıklarını kurumsal dayanışma, yerel halkın bilinçlenmesi ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla planlı olarak koruyabilen ve geliştiren,
- İlin hızlı sanayileşme sürecinde turizme kaynak yaratan, teknolojik gelişmelerden yararlanan ve çevresel olumsuzlukları asgariye indiren,
- Turizm varlıkları ve etkinlikleri uluslararası ve ulusal düzeyde tanınarak, çekicilikleri ve hizmet kalitesiyle rekabet gücü artmış ve markalaşma yolunda sağlam adımlarla ilerleyen,
- İlin refah artışına ve sosyal gelişimine katkıda bulunan sürdürülebilir bir turizm sektörü

6.4.1 Temel İlkeler

Osmaniye turizm vizyonuna aşağıdaki temel ilkeler çerçevesinde ulaşılacaktır:

- Açıklık ve şeffaflık
- Hesap verebilirlik
- Katılım
- Tutarlılık
- Yerindenlik
- Etkinlik

Stratejilerin ve Eylem Planının geliştirilme, uygulama, izleme, denetleme ve güncelleme süreçlerinde "iyi yönetişim" ilkelerinin göz önünde tutulması, süreçlerin başarısının değerlendirilmesindeki ölçütleri oluşturacaktır.

6.4.2 Ana Strateji

- *İlk aşamada (1 yıl içinde) planlı ve örgütlü yaklaşımı sahiplenen ve sektörü bir bütün olarak kavrayan, etkin ve katılımcı bir turizm yönetişim sistemi oluşturmak,*
- *Orta dönemde (1-2 yıl) destinasyon yönetiminin faaliyete başlamasıyla, doğal ve kültürel varlıkları koruyarak, hizmet kalitesine ve işgücü eğitimine, farkındalığın artırılmasına öncelik vermek,*
- *2024'e kadar gerçekleştirilecek uzun dönemli (3-5 yıl) ürün geliştirme, markalaşma, tanıtım, strateji ve eylem planlarıyla turizm gelirlerini artırarak rekabetçi ve sürdürülebilir sosyoekonomik gelişimi sağlamak*

Ana strateji, turizm gelişimi için öncelikle sahiplenmeye ve kurumsal altyapının güçlendirilmesine, ardından gerekli geliştirme faaliyetlerinin yapılması için zorunlu olan işgücünün eğitimine ve yerel halkın bilinçlenmesine vurgu yapmaktadır. Koruma ve geliştirme faaliyetleri gerçekleştikçe, Osmaniye turizm kimliği çerçevesinde tanıtım faaliyetlerine ağırlık verilmesi kaynakların amaca daha uygun ve verimli kullanımını sağlayacaktır.

Bu süreçte gerektiğinde öncelikleri değiştiren acil müdahaleler gerekli olabilir. Örneğin, güvenlik sorunları ya da ekonomik kriz vb. durumlarda pazarlama stratejisinde ve faaliyet önceliklerinde değişmeler zorunlu olabilir. Bu müdahalelerin de yönetişim sisteminin sağladığı ortak akıl ile çözümlenmesi en sağlıklı yol olacaktır.

6.5 Stratejiler

6.5.1 İşlevsel (Fonksiyonel) Stratejiler ve Stratejik Öncelikler

Turizm vizyonunu açan 6 işlevsel strateji söz konusudur:

1. Planlı ve Kapsayıcı Yönetişim

- Osmaniye'de sürdürülebilir turizmin geliştirilmesi konusunda Valilik ve Belediyeler arasında işbirliği için kararlılık gösterilecek ve mutabakat sağlanacaktır.
- OITSEP 2020-2024 katılımcı bir yaklaşımla tüm paydaşlar tarafından değerlendirilecek ve gerekli ise değişikliklerle sahiplenilecektir.
- Planlı yaklaşımı esas alan ve sektörü bir bütün olarak kavrayarak gerekli kurumsal işbölümünü ortaya koyan katılımcı bir "turizm yönetişim sistemi" oluşturulacaktır. Bu kapsamda, destinasyon yönetimi açısından kritik rolleri olan "Turizm Ofisi" ve "Turizm Derneği" oluşturulacak ve hızla işlevsel hale getirilecektir.
- Özel kesimin ve STK'ların koruma ve geliştirme örgütlenmesi desteklenecek, dayanışma ve işbirliği sağlanacaktır.

2. Güncel Bilgi ve Teknoloji

- Yöre insanının turizm ve turizm varlıkları hakkında yeterince bilgilenmesi ve turistlerin Osmaniye'deki turizm varlıklarını/etkinliklerini ziyaret edebilmesi için gerekli bilgilendirme sistemi kurulacaktır.
- Turizme yönelik kararların sağlıklı olarak alınması ve turizm faaliyetlerinin izlenmesi için gerekli istatistiksel veriler üretilecek, sınıflandırılacak ve hızla erişilebilir şekilde sürekli olarak derlenecektir.
- Turizm bilgi ve teknoloji altyapısı sürekli güncelleştirilecektir.

3. Kaynak Yaratılması

- Osmaniye'nin "turizm bütçesi" genişletilecektir. Turizm yatırımlarının fonlanabilmesi için mevcut kaynaklar en üst düzeyde kullanılacaktır.
- Yerel, ulusal ve uluslararası kaynakların kullanılabilmesi için gerekli girişimler yapılacaktır.
- Mümkün ve uygun olduğunda "Kamu-Özel Kesim İşbirliği"ni öngören projeler geliştirilecek ve uygulanacaktır.

4. Hizmet Kalitesinin Artırılması ve Eğitim

- Hizmet kalitesini yükselterek turist memnuniyetini artırmak için sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücünün öğrenimi ve eğitimi sağlanacaktır.
- Turizm tesislerinde verilen hizmetlerin kalitesini yükseltmek üzere sertifikasyon sistemine önem verilecektir.

5. Koruma Öncelikli, Aşamalı Ürün Geliştirme

- Kültürel ve doğal varlıkların turizm amaçlı geliştirilmesinden önce gerekli koruma önlemleri alınacaktır. Varlıkların durumu, STK'ların da katılımıyla, periyodik olarak izlenecek ve denetlenecektir.
- Kültürel ve doğal varlıklar arasından uluslararası, ulusal ve bölgesel düzeyde potansiyeli olanların gerekli hizmetlerle desteklenerek turizme öncelikle kazandırılması sağlanacaktır.

- Doğa ve kültür turizm çekicilikleri turizm değeri düşünülerek yaratıcı fikirlerle ve etkinliklerle çeşitlendirilecek ve artırılacaktır.
- Turların ve rotaların tasarımında kültürel varlıklarla doğal varlıklar harmanlanarak aktivite odaklarında hizmet sunan çekici güzergâhlar oluşturulacaktır.

6. Kimlik, Tanıtım ve Farkındalık

- Var olan değerlerle birlikte, amaçlanan koruma ve geliştirme faaliyetlerini yansıtacak, tüm tanıtım faaliyetlerinde kullanılacak "Osmaniye Turizm Kimliği" tasarlanacaktır.
- Belirlenecek logo ve sloganlar çerçevesinde bölgesel, ulusal ve uluslararası çapta etkinliği olabilecek güçlü tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecektir.
- Tanıtım faaliyetleri, turizm çekiciliklerinin oluşturulmasını takiben, geniş çapta ve güçlü bir şekilde yürütülecektir.
- Osmaniye halkının turizm bilincinin artırılmasına yönelik faaliyetler düzenlenecek; okullarda öğrencilerin kültürel ve doğal mirası tanımaları, görmeleri için farkındalığı yükseltici faaliyetler uygulanacaktır. İlk ve orta öğretim müfredatının içeriğinde ve düzenlenecek okul etkinliklerinde Osmaniye'de sürdürülebilir "Osmaniye'de Sürdürülebilir Turizm" konusuna olabildiğince yer verilecek, merkezde ve ilçelerde koruma-turizm birlikteliğini gözeten geziler, gösteriler, yarışmalar vb. etkinlikler düzenlenecektir.

Yukarıdaki ilk iki strateji, diğer stratejilerin etkinleşmesine hizmet eden kurumsal ve teknolojik altyapının Valilik ve Osmaniye Belediyesi'nin işbirliğiyle oluşturulmasını amaçlamaktadır. Turizm Konseyi'nin, Turizm Ofisi'nin ve Turizm Derneği'nin oluşturulmasıyla, Turizm Ofisi eşgüdümünde paydaşların kullanımına, katkı ve katılımına açık, güncel teknolojiyi kullanan bir turizm bilgi sistemi kurulacaktır. OİTSEP 2020-2024 kapsamında önerilen ve zaman içinde oluşturulacak tüm eylemler bu altyapıdan yararlanacaktır.

Osmaniye ilindeki iş turizmi uluslararası ve ulusal piyasalarla ilişki içinde olan il ekonomisinin gelişimine bağlı olarak şekillenecektir. Bu gelişmede tarım, sanayi ve hizmetler sektörlerindeki büyüme, kentleşme hızını ve biçimini etkileyecektir.

Bu arada sanayileşme ve kentleşmeden kaynaklanan hava kirliliği, çarpık ve yoğun yapılaşma, tarımda kimyasalların kullanımından kaynaklanan kirlilik vb. sorunlar daha büyük boyutlarda hissedilebilir. Öte yandan, ilin turizm açısından cazibesini oluşturan kültürel ve doğal varlıkları, çevre sorunlarının yanı sıra kentsel yapılaşma baskısı altında olacaktır. Sürdürülebilir turizmin gelişebilmesi, bu tehdit karşısında yeterli çevre ve koruma önlemlerinin alınmasıyla mümkündür. Dolayısıyla çevre kalitesinin iyileştirilmesi, kültür ve doğa varlıklarının sürekli olarak korunması en öncelikli işlerdir.

Turizm işletmelerinde hizmet kalitesinin iyileştirilmesi, ürün geliştirme ve tanıtım için gerekli kaynakların sağlanması, paydaşlar arasındaki eşgüdüm hizmetini üstlenecek turizm yönetişim sisteminin oluşturulmasıyla güçlenecek ve bilgi sisteminin kurulmasına koşut olarak hızlanacaktır.

Tanıtım ve pazarlama faaliyetleri, "turist memnuniyetini sağlama" güvencesi oluştuktan sonra, Osmaniye Turizm Kimliği ile birlikte güçlü bir şekilde devreye girecektir.[22]

22 Bu yaklaşım, mevcut bazı tanıtım etkinliklerinin ve önceliğinin yeniden değerlendirilmesini gerektirmektedir. Örneğin, önemli fuarlarda sergilenen ama açık olmayan, erişilemeyen ya da turistlere yönelik hiçbir hizmeti bulunmayan kültürel varlık tanıtımları, turistler sahadaki fiili durumla karşılaşınca memnuniyetsizlik doğurabilmektedir.

6.5.2 Mekânsal Stratejiler ve Geliştirme Öncelikleri

Tüm faaliyetlerin öncülü olan kurumsal altyapının ve bilgi sisteminin oluşturulmasının ardından, ildeki turizm geliştirme çalışmaları Osmaniye kentinde ve kentle kesişen dört koridorda belirlenen stratejik öncelikler çerçevesinde yürütülecektir:

1. Osmaniye-Kadirli-Kastabala Vadisi-Sumbas Koridoru

2. Osmaniye-Düziçi (Hasanbeyli x Bahçe) Koridoru

3. Osmaniye-Karaçay-Zorkun Yaylası Koridoru

4. Osmaniye-Toprakkale Koridoru

Bu koridorlardan ilk ikisi koruma öncelikli olarak kültür ve doğa turizmini geliştirmeye yöneliktir. Üçüncü koridor doğa turizmin yanı sıra, yayla turizmini geliştirme amaçlıdır. Her biri için kültür ve doğa varlıklarını harmanlayan farklı temalarda günübirlik ve olabildiğince konaklamalı turist rotaları tanımlanacaktır.

Kentin batı girişinde bulunan dördüncü koridor, Toprakkale'deki turizm gelişimi, kalenin onarımı ve işlevlendirilmesinin yanı sıra, batıdaki sanayinin kente zararlı etkilerinin azaltılması ve D-400 üzerinde otellerin yoğunlaşması nedeniyle alınması gereken önlemler düşünülerek tanımlanmıştır. Bu koridor, Osmaniye kenti içinde yapılacak turizm düzenlemelerini de kapsayacaktır.

Bu koridorlarda ilçe merkezlerindeki belediyeler, OİTSEP kapsamında yapılan faaliyet tanımlamaları çerçevesinde ilgili diğer kuruluşlarla işbirliği içinde, yörelerindeki kentsel hizmet kalitesinin iyileştirilmesini sağlayacak ve geliştirme ortağı olarak işlev göreceklerdir. İlçe merkezlerinde belediyeler, kaymakamlıkların desteğiyle koridorlardaki eylemlerin eşgüdüm odağı olacaktır.

Osmaniye-Toprakkale koridoru gibi, Osmaniye-Kadirli koridoru ve Osmaniye-Düziçi koridoru da birden fazla ilçenin ve belediyenin işbirliğini gerektirmektedir. Turizm Ofisi, ilçeler arası işbirliğinin eşgüdümüne yardımcı olacaktır.

İlçe koridorlarına mekânsal öncelik verilmesi söz konusu değildir. Bu konudaki öncelik yerel inisiyatif, paydaşların hazırlıkları, mali ve beşeri kaynak durumlarına göre şekillenecektir. Ancak koridor içlerindeki geliştirme çalışmalarında iş önceliklerinin ana strateji ve işlevsel stratejilerde öngörülen bütünselliği ve öncelikleri gözeterek, sonuçta ziyaretçi memnuniyetini sağlanacak şekilde uygulanması önemlidir.

Katılımcı yaklaşımla hazırlanacak "koridor geliştirme programları" çerçevesinde hareket edilecektir. Bu süreçte, koridor içindeki gezi rotalarını tanımlayan faaliyet odaklarının, turizmin getirileri gözetilerek düzenlenmesi söz konusu olacaktır. Diğer bir deyişle, geliştirme çalışmaları, ana stratejinin öngördüğü öncelikler çerçevesinde, satırları işlevsel stratejilerle ve sütunları koridorlarla tanımlanan matris yaklaşımıyla koordine edilerek yürütülecektir.

Turizm ofisi bünyesinde, her bir koridordaki programı izleyen planlama ve uygulama eşgüdüm ekipleri oluşturulacaktır. OİTSEP kapsamındaki faaliyetler, ilgili ekip tarafından koridor bazında geliştirilecek ve uygulama izlenecektir.

6.6 Eylem Planı

6.6.1 Gelişme Eksenleri

EKSENLER	Faaliyet Sayısı
EKSEN 1- YÖNETİŞİM SİSTEMİNİN OLUŞTURULMASI VE İŞLETİLMESİ	10
EKSEN 2- BİLGİ VE TEKNOLOJİ SİSTEMLERİNİN GÜNCELLENMESİ	4
EKSEN 3- FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI	5
EKSEN 4- KENTSEL ORTAMIN İYİLEŞTİRİLMESİ	9
EKSEN 5- HİZMET KALİTESİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	11
EKSEN 6- KORUMA, ÇEVRE VE TURİZME KAYNAK YARATILMASI	7
EKSEN 7- KÜLTÜREL VARLIKLARIN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ	19
EKSEN 8- DOĞAL VARLIKLARIN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ	32
EKSEN 9- ULAŞIMIN İYİLEŞTİRİLMESİ	9
EKSEN 10- YAYLA TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ	9
EKSEN 11- İŞ TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ	2
EKSEN 12- SAĞLIK TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ	4
EKSEN 13- TURLAR	5
EKSEN 14- EL SANATLARININ KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ	5
EKSEN 15- FESTİVAL VB. TOPLU ETKİNLİKLERİN DÜZENLENMESİ	11
EKSEN 16- DİĞER FAALİYETLER	11
EKSEN 17- TANITIMIN ETKİNLEŞTİRİLMESİ	25
TOPLAM	178

6.6.2 Faaliyetler

Eylem Planında her bir eksen altında sıralanan faaliyet önerileri stratejik öncelikler çerçevesinde mevcut planların incelenmesinden, GZFT çalıştaylarında ortaya çıkan görüşlerden, ilgili kuruluşlarla yapılan görüşmelerden ve sektördeki benzer çalışmalardan yararlanılarak belirlenmiştir. Faaliyetler öncelikle sorumlu kuruluşlarca sahiplenilmesi halinde geliştirilebilecek, ayrıntılandırılabilecek, yön verici öneriler niteliğindedir.

Faaliyetlerin bazıları somut projelere işaret etmektedir. Diğerleri ise, içinde birden fazla proje doğurabilecek "proje paketleri" ya da "programlar" şeklindedir. Bu programların projelere dönüştürülmesi sorumlu ve destekleyen kuruluşların işbirliği ile gerçekleştirilecektir.

Projelerin süreleri ve maliyetleri kaba tahminlerdir. Gerçekçi tahminler, ilgili kuruluşların faaliyetleri kendi iş programlarına resmen almaları sürecinde, ağırlıkla araştırma-planlama-ön tasarım çalışmaları yapıldıktan sonra oluşturulacak nihai tasarımlara dayalı olarak yapılabilir.

Belediyeler açısından bunun sağlanabilmesi için uygun projelerin stratejik planlarında ve performans programlarında yer alması önem arz etmektedir.

Merkezi Yönetimin taşra teşkilatını oluşturan kamu idarelerinin, Bakanlıkların stratejik planlarının hazırlanması ve yatırım programlarının güncellenmesi sürecinde, önerdikleri faaliyetlerin planda ve programda yer alması için ön çalışmaları yaparak merkez nezdinde çaba göstermeleri gereklidir. Yıllık yatırım tutarları, merkez tarafından onaylandığında kesinleşecektir.

Eylem Planı EK-12'de verilmiştir.

6.6.3 Uygulamanın İzlenmesi ve Değerlendirme

Paydaşlarca yürütülecek geliştirme, izleme, uygulama süreçlerinin eşgüdümü Turizm Ofisi tarafından yürütülecek ve düzenli olarak hazırlanacak periyodik İlerleme Raporlarında yer alacaktır. İlerleme Raporlarında faaliyetin gerçekleştirilmesinde karşılaşılan engeller, zorluklar ve alınması gereken önlemler bildirilecektir. Tüm eylemlerde, herhangi bir müdahale yapılmadan önce mevcut durumun olabildiğince niceliksel olarak saptanması, fayda-maliyet analizleri içeren fizibilite çalışmaları yapılarak karar verilmesi ve müdahale sonrasında ise sonuçların (performansın) ölçülmesi önerilmektedir.

6.6.4 Uygulama Araçları

Destinasyon yönetimi tarafından aşağıdaki uygulama araçları değerlendirilebilecektir:

- Turizm teşviklerinden yararlandırma amaçlı rehber, broşür vb. belgelerin hazırlanması, dağıtımı (EK-11'de turizme yönelik teşvik mevzuat konusunda kapsamlı bir derleme yapılmıştır.)
- Kalkınma Bankası, EXIMBANK, bankalar, sağlık turizmi kuruluşlarına ve havayolu ile turist getiren seyahat acentelerine verilen destekler gibi konularda girişimci ve yatırımcıları yönlendirme,
- Kümelenme / tedarik zinciri çalışmaları neticesinde uygun iş alanları belirleme ve bunları yaygınlaştırma,
- Kamu-özel kesim ortaklıklarının gerçekleşmesine yardımcı olma,
- Yöresel ürünler için kooperatif geliştirilmesini destekleme,
- Kalkınma Ajansı gibi kurumların proje geliştirmede teknik destek sağlaması,
- Avrupa Birliği, Karadeniz Sınır Ötesi İşbirliği Programı vb. çağrılara yönelik projeler geliştirme,
- Seyahat acentelerine sağlanan destekler konusunda farkındalık yaratma,
- İşletmelerin ortak ihtiyaçlarına yönelik ortak projeler geliştirme,
- İşletmelerin kalite belgelerine ve uluslararası sertifikalara sahip olması konusunda yönlendirme yapma ve teknik destek sağlama.

Masal Park

Karatepe Aslantaş Açık Hava Müzesi

T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI • T.R. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY
DOĞAKA

7 EKLER

EKLER

EK-1 Saha Araştırmaları ve Çalıştaylar

EK-2 Zorkun Yaylası

EK-3 Osmaniye'nin Turizm Varlıkları

EK-4 Osmaniye İli Taşınmaz Kültür Varlıkları

EK-5 Turist ve Turizm Değeri Kavramları

EK-6 Yeşil Anahtar - Yeşil Yıldız

EK-7 Turizm Bilgi Sisteminin Oluşturulması

EK-8 Osmaniye'de Turizm Danışma Bürosu Oluşturulması

EK-9 İş Turizmi ve Osmaniye

EK-10 "Osmaniye Gezi Rehberi"nde Tanımlanan Turlar, Yürüyüş Rotaları ve Turistik Değerler

EK-11 Turizm Teşvikleri

EK-12 Osmaniye Turizm Eylem Planı

EK-1 Saha Araştırmaları ve Çalıştaylar

Proje boyunca;

- Ziyaretçi profili ile mevcut durum/potansiyel saptama amaçlı, ildeki 6 farklı otelde konaklayan 66 kişi ile yüz yüze görüşülerek anket yapılmıştır.
- Algı analizine yönelik, farklı illerde, 20 yüz yüze ve 13 elektronik ortamda olmak üzere bireysel algı analizi anketi yapılmış ve kişilere "Osmaniye ili veya Osmaniye şehri denilince aklınıza ilk ne geliyor? İki tanesini söyler misiniz?" denilmiştir.
- Osmaniye'de bulunan 8 seyahat acentesi ile yüz yüze görüşülerek Osmaniye ile ilgili algı analizi anketi yapılmıştır.
- İl dışından 6 seyahat acentesiyle telefon görüşmesi yolu ile seyahat acentesi algı anketi yapılmıştır.
- Konaklama Tesisi anketi kapsamında ilde bulunan otellerden 6 tanesi ile e-posta yolu ile anket formunun doldurulması, 2 tanesi ile de derinlemesine yüz yüze görüşme şeklinde çalışma yapılmıştır.
- Merkez, Kadirli ve Düziçi ilçelerinde olmak üzere 3 adet çalıştay yapılmıştır.

Yapılan algı anketi çalışmalarından elde edilen sonuçlar raporun "2.2.5 Algı ve Kimlik" bölümünde, ziyaretçi anketi çalışmalarının sonuçlarından elde edilen bulgular raporun "2.2.11 Ziyaretçi Profili" bölümünde sunulmuştur.

Osmaniye Turizm Stratejisi ve Eylem Planı Çalıştayları

Saha çalışmaları kapsamında, Osmaniye Merkez'de, Kadirli'de ve Düziçi'nde 17-20 Eylül 2018 tarihleri arasında birer çalıştay düzenlenmiştir. Çalıştay çalışmaları aşağıdaki sırayla yürütülmüştür:

1. Paydaşların ve adreslerinin araştırılması
2. Çalıştay mekanlarının belirlenmesi
3. Paydaşlara davetiye yollanması ve teyit istenmesi
4. Katılımcı listelerinin kesinleştirilmesi
5. Çalıştayların yapılması
6. Çalıştay sonuçlarının düzenlenmesi ve derlenmesi

Çalıştay çıktısı olan GZFT tabloları OİTSEP 2020-2024 stratejilerinin oluşturulmasında kullanılmış ve eylem planına büyük ölçüde yansıtılmıştır.

Çalıştayların Amacı

Dünyada ve Türkiye'de turizmle ilgili eğilimlerin ve Osmaniye'deki mevcut durumun ışığında; Osmaniye ilindeki turizm potansiyelinin belirlenmesi, Osmaniye İli Turizm Stratejisi ve Eylem Planı'na dayanak olmak üzere paydaşların faaliyet önerilerinin alınması amaçlanmıştır.

Program

3 ayrı mekânda 3 çalıştay gerçekleştirilmiştir:

- Kadirli Kültür ve Sanat Merkezi 17 Eylül 2018 (Pazartesi)
- Düziçi Halk Eğitim Merkezi 19 Eylül 2018 (Çarşamba)
- Royalton Hotel/ Toprakkale 20 Eylül 2018 (Perşembe)

Organizasyon

Çalıştaya davet edilecekler listesi Kamu, Özel Sektör, STK, Medya kategorileri olarak oluşturulmuş; davetiye ve resmi yazı yoluyla davet yapılmış, katılım teyidi alınmıştır.

Duyuru ve Davet

Çalıştay davetlileri şu şekildedir:

- Vali, Kaymakamlar ve Belediye Başkanları
- İlgili kamu kuruluşları temsilcileri (DOĞAKA, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Adana Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü, İl Özel İdaresi, Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, İŞKUR, Tarım ve Orman Bakanlığı Taşra Teşkilatı)
- Belediyelerin turizmden sorumlu başkan yardımcıları
- Üniversiteler (Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi)
- Otel/Tesis Müdürleri, Turizm sorumluları
- Seyahat Acenteleri yöneticileri (Yerel ve Adana TURSAB)
- Tur Operatörleri
- Turizm rehberleri (Yerel ve Adana Turizm Rehberleri Birliği)
- Basın temsilcileri
- Ticaret ve Sanayi Odaları Turizm sorumluları
- Organize Sanayi Bölgeleri (Osmaniye, Kadirli)
- İŞGEM
- Turizmle ilgili STK'lar
- Kilim Kooperatifi vb. turizm girişimi temsilcileri
- TÜRSAB Bölge Temsilcisi/Adana
- Karayolları Bölge Müdürlüğü (yeni yol projeleri)
- Demiryolları Bölge Müdürlüğü(hızlı tren projesi)
- Devlet Hava Meydanları İşletmesi (havaalanı projesi)
- Çalıştay yapılmayan ilçelerdeki kurumlar(Sumbas, Hasanbeyli, Bahçe, Toprakkale) en yakın yerdeki çalıştaya davet edilmiştir.

Çalıştayların İşleyişi

Katılımcı sayılarına bağlı olarak analizler Osmaniye'de 2, Düziçi ve Kadirli'de birer grup halinde yapılmıştır.

İlk seansta katılımcılara ildeki mevcut sosyoekonomik durum ve turizm ile ilgili sunumlar yapılmış, GZFT analizinin yöntemini açıklayan not dağıtılmış, ardından analize geçilmiştir. Bu arada, yapılan sunumlara aykırı ya da tamamlayıcı belirlemelerin yapılabileceği katılımcılara bildirilmiştir.

Çalıştaylarda GZFT belirlemeleri büyük kağıtlar üstüne not edilmiştir. Düziçi'nde ve Kadirli'de il genelinin yanı sıra özellikle bu ilçelere ait analizler istenmiştir. Osmaniye'de ise il geneli esas alınmıştır.

İkinci seansta gruplar, her bir kategori içinde 3 belirlemeyi önceliklendirmişlerdir.

Çalıştay Sonuçları

Üç çalıştayın GZFT analizi çıktıları derlenerek Eylem Planı'na (EK-12) yansıtılmıştır.

GZFT(Güçlü-Zayıf Yönler, Fırsatlar-Tehditler) ANALİZİ NEDİR?

İngilizce SWOT olarak anılan GZFT analizi, 1950'li yıllardan başlayarak, kar amaçlı şirketlerin daha başarılı olabilmek için kullandıkları bir stratejik planlama tekniğidir. Şirketin iç çevresine ait Güçlü ve Zayıf yönleri ile dış çevresinde karşılaştığı Fırsatların ve Tehditlerin basit, görünür, sistemli olarak ve katılımcı ortamda tartışılarak ortaya koyulması, şirketlerin mevcut durumunun daha iyi anlaşılmasına ve daha iyi kararlar alınmasına yardımcı olmaktadır.

GZFT tekniği olarak daha sonraki yıllarda şirket grupları (holdingler), kamu kuruluşları ve kar amacı gütmeyen daha geniş çaplı toplumsal meselelerle ilgili kuruluşlar ve kesimler tarafından da bir strateji geliştirme yöntemi olarak yaygın biçimde benimsenmiştir.

GZFT ANALİZİ NEDEN ÖNEMLİ?

GZFT, turizm sektörünün, iç çevresine ait konuların hangilerinde rakiplere oranla güçlü ya da zayıf olduğunu saptamak, dış çevresindeki fırsatları kullanma ve tehditlerden sakınma konusunda nasıl davranması gerektiğini belirlemek açısından önemlidir.

Bununla birlikte, rekabetçi ortamdaki fırsatları ve tehditleri bilmek, bunlardan yararlanmak veya sakınmak için iç çevredeki hangi gücün artırılması veya hangi zayıflıkların iyileştirilmesi gerektiğini saptamak açısından da önemlidir.

EK-2 Zorkun Yaylası[23]

Zorkun Yayla Yerleşimi ve Yakınındaki Yaylalar

Nüfus ve Yerleşme Yapısı

Osmaniye Zorkun Yaylası, Mersin'in Namrun Yaylası ve Adana'nın Tekir Yaylası ile birlikte Çukurova'nın en eski üç yaylasından biridir[24]. Yayla, Orta Amanos Dağları'nın (Nurdağı) 2.108 m yükseltiye sahip Keldaz Tepesi'nin kuzeybatı yamacında yaklaşık 1.590 m yükseltiden doğan Bahrat kaynağının açmış olduğu vadinin yamaçlarında ve kaynak çevresinde kurulmuştur. Osmaniye kentine 24 km (Osmaniye güney çevre yoluna 20,5 km) uzaklıkta bulunan yayla, 2006 yılına kadar Karacalar Köyü idari sınırları içerisinde iken, bu tarihten sonra Osmaniye Belediyesi mücavir alanı içerisine alınmıştır[25]. Çam ve ardıç ağaçları içerisine kurulmuş olan yaylada, ahşap yayla evlerinin yanında çok değişik mimari tarzda yapılmış villalar ve diğer evlere rastlamak mümkündür. Halkın yoğun olarak rağbet ettiği yaylada; bakkallar, kır kahve ve lokantaları, kasap, manav, fırın bulunmakta olup, yaz aylarında seyyar Sağlık Ocağı ile Jandarma Karakolu görev yapmaktadır.

23 Osmaniye Karaçay Teleferik Sistemi Teknik, Mali ve Ekonomik Fizibilite Çalışması, Osmaniye İl Özel İdaresi-DOĞAKA, Kasım 2017
24 https://www.turkcebilgi.com/zorkun
25 Koca 2011: 3 ve27

Bir Zorkun turunda Şenlik Tepesi'nde uzaktan görünen Osmaniye ışıkları eşliğinde çay içilebilir. Karanlıkdere'ye, Keldaz'a, Mitisin'e, Üçkoz Yaylası'na, Karıncalı Yaylası'na, Fenk Yaylası'na, Bağrıaçık Yaylası'na, Küllü Köyü'ne gidilebilir. Küllü Küşne'de alabalık tesislerinde alabalık yenilebilir. Civar yaylalarda satılan tamamen doğal meyve sebzeler ve ürünler satın alınabilir.

Fenk Yaylası'nın ilerisinde bulunan, pek kimsenin bilmediği, dağlardan çağlayarak gelen güzel ırmak görülebilir.

"Zorkun Yaylası" deyimi bazen Zorkun adlı geçici yerleşimi bazen de bu yerleşimle birlikte 5-6 km^2'lik etkileşim alanı içinde yer alan yayla ve yaylacıklar topluluğunun yer aldığı daha geniş alanı ifade etmektedir. Yaylada herhangi bir resmi sayım yapılmamış olduğundan, yayla nüfusu tam olarak bilinmemektedir. Çeşitli yayınlarda 30.000 ile 200.000 kişi arasında değişik rakamlar verilmektedir ancak bunlar yaylanın farklı günlerinde edinilmiş "izlenimler" niteliğindedir. Teleferik fizibilite çalışmasında 2017 yılında yayla nüfusunun yakınındaki yerleşmelerle birlikte ve dolu olduğu aylarda 42.000 kişi civarında olabileceği belirtilmiştir.

Zorkun ve çevresindeki yaylalarda 2010 yılı yayla döneminde 228 iş yeri olduğu belirtilmiştir. Yaylanın dinlenme amaçlı olması nedeniyle ve yayla sakinlerinin de önemli bir kısmının emekliler ile yıllık izinlerini geçiren memurlar olmasından dolayı yaylada kahvehanelerin sayısı da 13'ü bulmaktadır.

Zorkun yerleşim biriminde yetişkinlerin zaman geçirebilecekleri kahvehanelerin dışında çocukların ve gençlerin de zaman geçirecekleri ve eğlenecekleri 2 adet atari salonu ile 6 adet internet kafe ve 1 adet de bilardo salonu ile mini futbol sahası bulunmaktadır. Bu da özellikle gençlerin diğer yaylalardan ziyade bu yaylayı tercih etmelerine neden olmaktadır.

Yaylada kentsel hizmetlerden eksikliği hissedilenler pek fazla olmamakla birlikte, düzensiz yapılaşma nedeniyle konutların çok sıkışık biçimde bulunması, bazı belediye hizmetlerinin aksamasına neden olmaktadır.

Yaylanın turistler açısından can alıcı eksiği konaklama tesisleridir. Zorkun'a en yakın otel, düşük kapasiteli de olsa 15 dakika mesafedeki daha küçük bir yayla olan Karıncalı Yaylası'nda mevcuttur.

Yaylada her yaz Osmaniye Belediyesi tarafından "Zorkun Yaylası Çocuk Şenliği" düzenlenmektedir. Bu şenlik yaylanın ve bölgenin sosyoekonomik gelişimine katkıda bulunmaktadır.

Ürün ve Olukbaşı Yaylaları

Osmaniye merkezinden hareket edildiğinde, yolun 12. kilometresinde Ürün, 16. kilometresinde Olukbaşı yaylaları vardır.

Olukbaşı Yaylası, Zorkun yolunun açıldığı 1930'lu yıllardan sonra dinlenme amaçlı yayla olarak kullanılmaya başlanmıştır. Yayla son yıllarda hızlı bir büyüme göstermektedir. Bu hızlı büyüme üzerinde, diğer yaylalara göre Osmaniye'ye daha yakın konumda bulunması önemli rol oynamaktadır.

Olukbaşı Yaylası, özellikle günübirlik Osmaniye'ye gidiş-dönüş yapmak isteyenlerin tercih ettiği yayla olmuştur. Öyle ki yayladan motosikletle Osmaniye merkez ilçeye gidiş-dönüş yakıt masrafı 2010 yılı itibarıyla 2-3 lirayı ancak bulmaktaydı. Bu nedenle yaylanın doğusundaki Zorkun Yaylası yönünde çıkış alanında bulunan yaklaşık 1.200-1.250 m arasındaki az eğimli orman sahası yaylacılar tarafından geçici konutlar kurularak işgal edilmiştir.

Orman idaresinin 2010 yılı yayla döneminde aldığı önlemlerle işgal büyümemiştir. Buradan da anlaşıldığı gibi yayla, büyük ölçüde büyüme potansiyeline sahiptir ancak yeni konut yerleşim alanlarının bulunmaması yaylanın büyümesinin önündeki en büyük engeli oluşturmaktadır. (Koca, 2011:42)

Küllü Köyü

Bu köy, Zorkun yaylalar grubunun en uzağında, Osmaniye kadar hatta daha fazla Hatay-Dörtyol ile yakın ilişki içinde bulunan mahallelerden oluşmaktadır.

Amanos Dağları'nın orta kesiminin en yüksek noktalarından olan Koyun Meleten Dazı Tepesi'nin (2108 m) güneyinde Kirman Dere'ye bakan yamaçlarında Sırapınar, Düzler ve Küşne olmak üzere 3 mahalle olarak kurulmuştur. Köyün eski kuruluş yeri vadi tabanına yakın bir konumda 1.060-1.200 metreleri arasındaki yükseltide yer alırken, yayla amaçlı kullanılmaya başlanılmasıyla yamacın yukarı kesimlerinde 1.480-1.580 m yükseltiler arasında yer almaya başlamıştır. Köye ulaşım, Osmaniye-Zorkun Yayla yolu aracılığıyla olmaktadır. Zorkun Yaylası'na 1 km kadar yakın mesafeden ayrılan köy yolu buradan itibaren Erzin ilçesine ait Karıncalı, Bağrıaçık ve Üçkoz yaylalarından geçerek 7 km sonra köye ulaşmaktadır. Köy, Osmaniye güney çevre yoluna 30 km, Dörtyol'a 35 km mesafededir. Kafkas kökenli Ahıska Türklerinin oluşturduğu köy, başta Hatay ilinin Dörtyol ilçesine ve Osmaniye Merkez ilçesine olmak üzere sürekli göç vermiştir. 1950-1960'lı yıllardan sonra kökeni bu köyden olanlar tarafından dinlenme amaçlı yayla olarak kullanılmaya başlanmasına rağmen, son yıllarda yayla dönemi dışında tamamen boşalmaktadır.

Yayla, köy yerleşmesi olmasından dolayı yayla konutlarının bulunduğu alanlarla ilgili mülkiyet sorunu bulunmamakta ve bütünü tapulu araziler üzerinde inşa edilmiştir. Köyde 226'sı Sırapınar ve Düzler mahallelerinde 15'i de Küşne Mahallesi'nde olmak üzere toplam 241 konut bulunmaktadır. Ortalama 1.000 kişinin yararlandığı yayla-köyde hafta sonları gelenlerle birlikte nüfus 1.200-1.250'ye ulaşmaktadır. Yayla-köy büyümeye elverişli şartlara sahip olmasına rağmen kökeni köye dayanmayanlara arazi satılmaması nedeniyle büyüme sadece evlenen çocukların ayrı konut yapması ile olmaktadır.

Yaylada muhtarlık teşkilatı olması nedeniyle idari koordinasyon da muhtarlık tarafından sağlanmaktadır. Köyün, yol başta olmak üzere elektrik, su gibi hizmetleri diğer yaylalara göre daha öncelikli almasının nedeni de köy tüzel kişiliğine sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Köydeki evsel katı atıklar da köy muhtarlığı tarafından haftada bir defa top-

latılmaktadır. Köyden yayla olarak yararlananlar Dörtyol ilçesinden ve Osmaniye Merkez ilçeden gelmektedirler. Yukarıda da belirtildiği gibi, köye yaylacı olarak gelenler, kökeni bu köye dayananlardan oluşmaktadır. Köyden bu yerleşim yerlerine ulaşım genellikle özel otolar ile sağlanmakla birlikte, en fazla yaylacının geldiği Dörtyol'a bir minibüs dolmuş sabah giderek akşamüzeri dönüş yapmaktadır. (Koca, 2011)

Toprak ve Yer Şekilleri

Zorkun Yaylası Yaban Hayatı Geliştirme Sahasının olduğu bölgenin jeolojik yapısı bazik intrüzifler (iç püskürmeyle oluşan magma) formasyonundadır[26]. Sahanın üst rakımlı kısımları genellikle serpantin ve kireç taşı karakterindedir. En alt kısmı ise kumul ve alüvyonlu materyallerden oluşmaktadır.

Ulaşım Altyapısı

Osmaniye kent merkezinden Zorkun'a toplam 24-26 km ve 2 şeritli yapımı 2008 yılında biten asfalt yolla ulaşılır. Yolun 12. km'sinde bulunan Ürün Yaylası'nın ulaşımı kolaydır. Sayfiye yeri olarak da kullanılan Olukbaşı Yaylası'ndan Osmaniye'yi seyretmek mümkündür. 16. km'de bulunan Olukbaşı Yaylası, şirin, çam ağaçları arasında, alt kat beton üst kat ahşap yayla evleri ile kurulmuştur. Zorkun Yaylası ise, çok geniş bir tabana yayılmıştır.

Karayolu araçları için dağa giriş-çıkış noktası Karaçay Deresi üzerinde bulunan köprüdür. Zorkun Yaylası'na, Osmaniye kent merkezinin 4 km güney doğusunda yer alan bu köprüden geçilerek, 2 yönde tek şeritli, 21 km uzunluğundaki dağ yolu ile ulaşılır. 2008 yılında asfaltlanan Zorkun Yolu dolambaçlı ve yüksek eğimlidir.

Karaçay kotu (118 m) ile Zorkun Şenlik Tepe kotu (1.575 m) arasında 1.457 m irtifa farkı vardır ve ortalama %7 eğime sahiptir. Köprüden Zorkun Yolu'na girildikten sonra Karacalar Köyü/Ürün Yaylası, Olukbaşı Yaylası, Haçbel-Fenk Yaylası ayırımı, Çibilialan-Kumluca-Akoluk-Kaybet yaylaları ayırımı ve Bostandüzü-Mitisin ayırımından geçilerek Büyükküreci ve Küçük Küreci yaylalarıyla bütünleşmiş olan ve Zorkun olarak anılan yayla yerleşimine ulaşılmaktadır.

Zorkun Yaylası'na Kablolu Taşıma: Teleferik Proje ve Uygulamaları

Osmaniye kenti ile Zorkun Yaylası arasında kablolu taşıma yapma fikri 1970'lerden beri zaman zaman gündemde olmuştur. 1991 yılında Belediye tarafından ilk ön-fizibilite çalışması yaptırılmıştır. Osmaniye İl Özel İdaresi tarafından, DOĞAKA desteğiyle, 2017 yılında ulaşım etüdüne dayalı olarak kapsamlı ekonomik ve mali fizibilite çalışması yapılmış, güzergâh etüdü ve istasyon ön projeleri tamamlanmıştır.

Zorkun Yaylası Yaban Hayatı Geliştirme Sahası

Amanos Dağları'nda 3.889,85 hektar orman alanında Karacaların üreme sahası olarak ayrılmış olup av yasağı getirilmiştir.

Sahanın mülkiyeti Orman Genel Müdürlüğü'ne aittir.

a. Orman Alanları (ha) : 3.689,02 ha.

b. Tarım Alanları (ha) : 75,97 ha.

c. Mera Alanları (ha) : --

d. Diğer Alanlar

İskân Alanı: 64,81ha.

Kum: 41,45 ha.

Ot: 1 8,60 ha.

Saha, 11 Temmuz 2003 tarihinde yayınlanan 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 4. maddesi uyarınca 07/ 09/2005 tarih ve 2005/9453 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile (16.10.2005 tarih ve 25968 sayılı resmi gazetede yayınlanarak) "Zorkun Yaylası Yaban Hayatı Geliştirme Sahası" olarak ilan edilmiştir.

26 Adana Orman Bölge Müdürlüğü Ceyhan (Humus suyu-Karaçay) Havzası Orman Ağaçlandırma, Erozyon Kontrolü ve Mera Islahı Etüdü ve Avan Projesi, Jeoloji Haritası (30.10.1980)

Harita 1. Yaban Hayatı Geliştirme Sahası

Kaynak: Mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı 7.Bölge Md, Osmaniye Şb. Md. Zorkun Yaylası Yaban Hayatı Geliştirme Sahası İl.Revizyon Planı,2014)

Alanın deniz seviyesinden yüksekliği 150 – 1.523 metre arasında değişmektedir.

Zorkun Yaylası Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, Osmaniye ilinin güneydoğu kısmında kalmakta olup, Osmaniye il merkezine bitişiktir. Gaziantep-Adana Devlet Karayoluna (D 400) 3-4 km mesafededir. Sahaya ulaşım yolu asfalttır. Sahaya üç noktadan giriş yapılabilmektedir. Bu giriş noktaları; Osmaniye-Zorkun Yaylası Karayolu, Hatay İlinin Erzin ilçesi-Zorkun Yaylası Karayolu ve Dereobası Köyü-Ürün Yaylası yoludur. En yoğun kullanılan Osmaniye-Zorkun ile Erzin-Zorkun yoludur.

Zorkun Yaylası Yaban Hayatı Geliştirme Sahası Osmaniye Merkez ilçesi mülki sınırlarında kalmaktadır.

Vejetasyon

YHGS rakımının 150 metreden başlayarak 1523 metre rakıma çıkması vejetasyon devrelerinin de kademeli olarak başlayıp sona erdiğini göstermektedir. İlkbaharla birlikte alçak rakımlarda vejetasyon başlamakta ve 1523 metre rakıma kadar kademeli olarak çıkmaktadır. Vejetasyon sonu ise yüksek rakımlı alanlardan başlamakta ve soğukların ve kışın başladığı aralık ayı içerisinde son bulmaktadır. Yapraklı ağaçların bu dönemde yaprakları kurumakta ancak çoğu üzerinde dökülmeden kalmaktadır. Bu da yaban hayvanlarının kış boyunca yiyecek bulmasına olanak sağlamaktadır.

Flora

Alanın topografyasındaki kayalık, Karaçay üzerindeki kanyon oluşumları, yer yer oluşan mikro klima nedeniyle zengin flora, fauna ve habitat çeşitliliğine sahiptir. Yükseklik farkının çok olmasından ve de lokal iklimden dolayı farklı ekosistemleri içermektedir.

Alçak rakımlarda kızılçam ve maki hâkimdir. Rakım yükseldikçe karaçam, meşe karışık ormanları, dere içlerinde Akdeniz bitki topluluğunda yer alan çınar ve diğer yapraklı karışımlar ve lokal olarak ibreliyapraklı karışık ormanlar bulunmaktadır.

Fauna

Yapılan saha araştırması, yayınlar ve yöre halkıyla yapılan görüşmelere dayalı olarak alanda toplam 11 memeli türü kaydedilmiştir. Alanda görülmesi muhtemel büyük memeli hayvan türlerinde son 50-60 yıl içinde önemli kayıplar olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle ayı (Ursus arctos) görülmeyen, kurt artık çok seyrek görülen hayvanlardır.

IUCN tarafından "zarar görebilir" kategorisine alınmamış olan karaca (Capreolus capreolus), alanın yaban hayatı geliştirme sahası olarak ilan edilmesine neden olan ana türüdür. YHGS'nin orman açıklıkları ve sık ormanlık alan karacanın en çok bulunduğu yerlerdir.

EK-3 Osmaniye'nin Turizm Varlıkları

Giriş

Bu bölüm, DOĞAKA tarafından daha önce yapılan çalışmalar, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü kaynakları derlenerek oluşturulmuştur. Turizm varlıklarında güncelleme ve tanıtıcı metinlerde değişiklikler yapılmıştır.

Turizm endüstrisinin hammaddesi turizm varlıklarıdır. Bu varlıklar en geniş tanımıyla tabii güzelliklerden, tarihi eserlere, müze ve anıtlar gibi üretilmiş yapılardan, çiçekler ve parklarla bezenmiş caddelere kadar pek çok farklı güzelliği kapsamaktadır. Turizm varlıkları geliştirme ve yatırım faaliyetleri ile birlikte geliştirilip turistik ziyaretler için yeni destinasyonların oluşturulmasında kullanılırlar. Bu itibarla turizm sektörünün gelişmesinde turizm varlıklarının karakter ve niteliklerine uygun cazibe unsurlarıyla desteklenerek aktif bir iktisadi mala dönüştürülmeleri amaçlanır.

OİTSEP 2020-2024 çalışmaları kapsamında, **turizm varlık envanterinin çıkarılması**, sağlıklı bir strateji geliştirilmesinin zorunlu bir basamağı olarak görülmüştür. Önceliklendirilen alanların turizme açılması ve tanıtım öncesinde **koruma önlemlerinin alınması ve asgari hizmet verebilecek duruma getirilmesi** de bir zorunluluktur. Turizm varlıklarının gerçek potansiyellerini ortaya çıkarabilmek için kaynakları ve dikkati öncelikli varlıklara yönlendirilen **bir yatırım programının devreye alınması** gereklidir.

1. Tarihi ve Kültürel Turizm Varlıkları

1.1 Müzeler, Ören Yerleri, Önemli Kültür Varlıkları

1.1.1 Karatepe - Aslantaş Açık Hava Müzesi

Türkiye'nin en büyük ve 1958 yılında ilan edilen ilk açık hava müzesidir. Karatepe-Aslantaş özellikle yabancı ziyaretçilerin rağbet ettiği, 4341 hektar büyüklüğündeki Türkiye'nin 2. milli parkı içerisindedir. 2007 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından kapalı müze bölümü de ziyarete açılmıştır. Karatepe Aslantaş Arkeolojik Sit Alanı ve Açık Hava Müzesi, UNESCO Dünya Kültür Mirası Geçici Listesi'nde yer almaktadır.

Aslantaş 1945 yılında keşfedilmiş, 1947'de H. Th. Bossert başkanlığındaki bir ekip tarafından kazısı başlatılmıştır. Kazı çalışmalarının tamamlanmasının ardından, ekibin bir mensubu olan Prof. Dr. Halet Çambel ortaya çıkan eserlerin korunması, restorasyonu ve sergilenmesi için yıllarca büyük bir mücadele vermiş ve Türkiye'nin ilk açık hava müzesini içeren Karatepe-Aslantaş Milli Parkı'nın kurulmasını sağlamıştır.

Doğal güzelliği, tarihi ve yaban hayatını birlikte sunan, Aslantaş Barajı ile çevrelenen ender güzellikte bir yerdir. Ceyhan Irmağı'nın içinden geçtiği bu alanda kızılçam ormanları, meşelikler ve makilikler yer almakta, Akdeniz Bölgesi'ne özgü flora ve fauna türleri yaşamaktadır. Kamp kurup piknik yapmaya elverişli alanlar bulunmaktadır.

Karatepe-Aslantaş, Osmaniye ili, Kadirli ilçesi sınırlarında M.Ö. 8 yüzyılda, yani Geç Hitit Çağında, kendisini Adana ovası hükümdarı olarak tanıtan Asativatas tarafından, kuzeydeki vahşi kavimlere karşı bir sınır kalesi olarak kurulmuş, Asativadaya diye adlandırılmıştır. Kalenin batısında, güney ovalardan Orta Anadolu yaylasına geçit veren bir kervan yolu, doğusunda Ceyhan Irmağı (tarihi Pyramos, bugün ise Aslantaş Baraj Gölü) yer almaktadır.

Son Hitit dönemine rastlayan M.Ö. 8 yy'da kendisini "bölge hükümdarı" olarak tanıtan Asativata tarafından kuzeyden gelecek saldırılara karşı bir sınır kalesi olarak yaptırılan yerdir. 1946 yılında alman arkeolog Prof. Dr. H. Bossert başkanlığında kazı çalışmalarına başlanmıştır. Kalenin temeli taştan, üstü ise kerpiç ve burçlarla donanmış, M.Ö. 700 dolaylarında Asur saldırılarına uğramış olan kale yakılıp yıkılmıştır. Hiyeroglif yazılarının en uzun çift dilli metinlerinin okunduğu yerdir. Bundan dolayıdır ki, Anadolu'da M.Ö. 2000 yılına kadar giden hiyeroglif yazıların tamamı okunabilmiştir. Roma ve Bizans dönemlerinde de yerleşmeler olmuştur.

Bugüne kadar bilinen Fenike ve Hiyeroglif (Lucva) yazı sistemlerindeki en uzun çift dilli metin birer kere her iki kapı binasında Fenike'ce ve üçüncü bir örneği de kutsal heykel üzerine işlenmiştir.

Fenike metninin okunabilmesi sayesinde, o zamana kadar tam anlamıyla çözümlenmemiş olan, Anadolu'da M.Ö. 2 bin yılının başlarına kadar giden hiyerogliflerin nihai çözümüne olanak sağlayan bir anahtar tablet ele geçirilmiştir. Bu yüzden Karatepe-Aslantaş yazıtları Mısır hiyerogliflerinin okunmasını sağlayan ünlü Rosetta taşına benzetilmiş, uluslararası bir üne kavuşmuştur. Bu nedenle Osmaniye'nin en fazla yerli ve yabancı ziyaretçi çeken kültürel varlığıdır.

1.1.2 Kastabala (Hierapolis) Ören Yeri

Osmaniye İlinin 12 km. kuzey-kuzeybatısında, Cevdetiye Beldesi - Karatepe Müzesi yolu üzerinde, Kesmeburun, Bahçe ve Kazmaca köylerinin ortasında yer alır. Kent Ceyhan (Pyramos) Nehri'nin yakınlarında küçük bir ovaya hakim konumdadır. Osmaniye'den Cevdetiye, Kesmeburun üzerinden Karatepe-Aslantaş ören yerine ulaşan yolun doğusunda bulunan kalenin eteklerinden başlayarak kalıntıları çepeçevre birkaç kilometrekarelik alanı kaplayan Kastabala ören yerini ilk kez 1875 yılında İngiliz diplomat E.J. Davis ziyaret etmiş ve ayrıntılı olarak tanımlamıştır. 1890'da yine bir İngiliz olan araştırmacı Th. Bent ören yerinin eski adlarından birisinin Hierapolis olduğunu antik yazıtlar sayesinde ortaya koymuştur.

Kastabala'nın günümüze ulaşan antik yapı kalıntıları arasında en önemlisi sütunlu caddesi ve beş bin seyirci kapasiteli tiyatrosudur. Bunun yanı sıra iki kilise, kale, Roma hamamı, stadyumu, kentin dört bir yanını çevreleyen nekropolleri (Kaya oyma ve anıt mezarları) kentin yaklaşık 5 km kuzey - doğusunda Ceyhan Nehri üzerindeki su kemeri kalıntısıyla Kastabala, Osmaniye'nin ve yörenin en önemli ören yerlerindendir.

Kastabala-Hierapolis, Kastabala kentinin de yer aldığı Kilikya bölgesinden elde edilen yüzey buluntuları İ.Ö. 2. bin ile Roma İmparatorluk-geç Roma dönemleri arasında farklı dönemlere tarihlenmiştir. Ancak Kastabala'nın İ.Ö. 1. bin Roma İmparatorluk dönem arkeolojisi henüz yeterince araştırılmamıştır. Kentte 2009 yılında ilk kez başlatılan ve halen devam eden kazı çalışmalarından elde edilen sonuçlar şimdiden kentin bugüne kadar bilinen tarihçesini değiştirmiştir.

Geç Neolitik, erken Kalkolitik; İ.Ö. 5. yüzyıl; İ.Ö. 1-İ.S. 1. yüzyıl; İ.S. 2. yüzyıl; İ.S. 4-6. yüzyıl ve İ.S. 13-15. yüzyıl'a tarihlenen buluntular, Kastabala ve bölge arkeolojisine dair eksik bilgileri tamamlayıcı olabileceğini vaat etmektedir. Kentte sürdürülen kazı ve araştırmalar kentin sınırlarının güneyde Ceyhan Nehri, kuzeyde Karatepe, batıda Kırmıtlı Kuş Cenneti arasında genişleyen verimli ovayı kapsadığını ortaya koymaktadır. Sur ile çevrili kent merkezindeki yapılar kale tepesinin hâkim olduğu küçük bir vadinin kuzey, güney ve doğu yamaçlarında tespit edilmiştir. Kayalık doğal yükseltiler kuzeyde yerleşmenin doğal sınırını oluşturmuştur. Kentin kuzeybatısında, kalenin kuzeydoğu eteğinde kayaya açılan geçit batı ile doğu konut alanlarını birbirine bağlamaktadır.

Antik kentin Roma İmparatorluk Dönemi'nde (İ.S. 2. yüzyıl) sur duvarı ile çevrili olmadığı, ilk savunma sisteminin İ.S. 4. yüzyıl sonlarında inşa edildiği düşünülmektedir. Şehir planı açısından sütunlu cadde yerleşmenin ana aksını belirlemektedir. Duvarlar ve tonozlarla eğimli arazide düz teraslar elde edilmiştir. Yamaca oturtulan ızgara planlı kentte merkezi yapılaşma ile kamu yapıları arazinin ortasına yerleştirilmiştir. Tiyatro, hamam, dükkanlar, kuzey ve güney kiliseler bu plana uygun parsellerde inşa edilmiştir.

Orta Çağ kalesi ise savunmaya elverişli kayalık bir tepe üzerinde yükselmektedir. Mevcut kamu yapılarının ilk yapı evresi Severuslar dönemine tarihlenmektedir. Kastabala antik kentinin genişlediği alanı doğu, kuzey ve güneyde çevreleyen engebeli kayalık yamaçlarda çok sayıda mezar mevcuttur. Kastabala arkeolojik kazı çalışmaları, Prof. Dr. Turgut Hacı Zeyrek başkanlığında sürdürülmektedir.

1.1.3 Neronias- Eirenopolis Hamam / Vaftizhane Düziçi Kurtarma Kazısı

Düziçi Cumhuriyet Mahallesi, Harap mevkiinde Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün izni ile 2016 yılında başlayan arkeolojik kazı çalışmaları yürütülmektedir. Osmaniye Müzesi Müdürlüğü denetiminde Düziçi Belediyesi finansörlüğünde ivme verilerek yürütülen çalışmalarda bölge tarihine ışık tutacak önemli materyallere ulaşılmıştır. Toplam 1890 metre kare olan kazı alanının yaklaşık 1780 metre karesi kazılmış ve toplamda 276 metre karede oldukça nitelikli mozaik süslemelerine rastlanılmıştır. Alanda yapılan arkeolojik kazılar neticesinde ortaya çıkarılan mozaik süslemelerini ekseriyetle köpek, boğa, ceylan, keklik, içki kapları, asma yaprakları, üzüm salkımları gibi çok renkli motifler oluşturmaktadır.

Mozaik döşeme içerisindeki en önemli bulgu 10 satırlık Yunanca kitabedir: "Bu hamam (veya vaftizhane) tüm bölümleriyle çok dindar piskoposumuz

Prokopios döneminde 14. Indiktionda 500 yılında yaptırıldı". Bu yazıt ile yapının, kentin MS 51-52'de başlayan yerel takvimine göre MS 448-449 yıllarına tarihlendirilmesi mümkün olmaktadır.[27]

Ayrıca bu yazıtın hemen yakınında vaftiz havuzu olması muhtemel küçük bir havuzcuk da tespit edilmiştir. Roma'nın resmi dininin M.S. 325 yılında kabul edilmesiyle beraber Hıristiyanlığın hızla yayıldığı ve bu tarz kilise ve vaftizhanelerin sayısının arttığı bilinmektedir. Kazı alanında bulunan vaftizhane kompleksi Düziçi'nin ilk Hıristiyanlarının burada vaftiz edildiğini düşündürmektedir.

Yapılan kazı çalışmaları sırasında bugüne kadar bir örneğine daha rastlanılmamış olan bir durumla karşılaşılmıştır. Yaklaşık 2000 yıllık Yunanca yazıtlı mezar taşları latrina kanalında devşirme malzeme olarak taban döşemesi niteliğinde kullanılmıştır. Tercümesi yapılan bu mezar taşlarının ekseriyetle ölen kişinin yakınları tarafından mezar taşı olarak diktirildiği anlaşılmıştır.[28]

Alanın kazı sonrasında Açık Hava Müzesi statüsüne kavuşturulması amaçlanmaktadır.

1.1.4 Osmaniye Kent Müzesi

Osmaniye Belediyesi, son birkaç nesillik yakın geçmiş dâhil, sahip olunan kültürel mirası resimler, yayınlar, maketler ve modeller sergileyerek tanıtmak amacıyla Kent Müzesi'ni, DOĞAKA'nın da desteğiyle, Nisan 2013 içinde hizmete açmıştır. Müze 2018 yılında 60.000 kişi tarafından ziyaret edilmiştir. Daha ziyade yerel halkın ve öğrencilerin ziyaret ettiği müze, kent merkezinin tam ortasında konumlanmış olup, il halkının kültürel mirası konusundaki farkındalığının artırılması ve kentlilik bilincinin oluşturulması açısından önemli bir işlev görmektedir.

1.1.5 Kadirli Kent Müzesi

Kadirli Belediyesi, ilçenin geçmişine dair kültürel mirası maketler, basılı eserler, fotoğraflar ve eski eşyalar eşliğinde sergileyerek tanıtmak amacıyla Kadirli Kent Müzesi'ni, DOĞAKA'nın da desteğiyle, Mart 2016 içerisinde hizmete açmıştır. Yerel halkın, öğrencilerin ve ilçe dışından gelenlerin ziyaret ettiği müze, ilçe merkezine yakın bir noktada konumlanmış olup, kültürel miras konusundaki farkındalığının artırılması ve kentlilik bilincinin oluşturulması açısından önemli bir işlev görmektedir.

27 Ayça Gerçek, Nalan Yastı "Neronias- Eirenepolis Kurtarma Kazısı: İlk Bulgular" Çukurova Araştırmaları Dergisi, Cilt 2, Sayı 2, Kış 2016, s. 14-31
28 Düziçi Belediyesi kazı ekibinden alınan bilgi.

1.1.6 Mamure Tren İstasyonu

Osmaniye'nin 15 km doğusunda bulunan ve 1912 yılında yapılmış Mamure tren istasyonu, Kurtuluş Savaşında yeri olan tescilli bir kültür varlığıdır.

1.1.7 Cebeli Bereket Hükümet Konağı

Osmaniye Vilayet olduğu dönemde merkez olan şimdiki Yarpuz köyünde bulunan konak 1878 yılına tarihlenmiş tescilli bir kültür varlığıdır.

1.2 Kaleler

1.2.1 Karatepe - Aslantaş Geç Hitit Kalesi

Karatepe-Aslantaş; Osmaniye ili, Kadirli ilçesi sınırlarında M.Ö. 8. y.y.da, yani Geç Hitit Çağında, kendisini Adana Ovası hükümdarı olarak tanıtan Asativatos tarafından, kuzeydeki vahşi kavimlere karşı bir sınır kalesi olarak kurulmuş, Asativadaya diye adlandırılmıştır. Karatepe'nin zirvesinde, saray olduğu tahmin edilen iki tane yanmış bina harabesi ve zahire kuyuları mevcuttur. M.Ö. 725-720 tarihlerinde Asur kralı 5. Salamonsor veya M.Ö. 680 yılında Asarhaddon tarafından ele geçirilmiş ve yıkılmıştır.

Kalenin batısında, güney ovalardan Orta Anadolu yaylasına geçit veren bir kervan yolu, doğusunda Ceyhan Irmağı (tarihi Pyramos, bugün ise Aslantaş Baraj Gölü)yer almaktadır.

1.2.2 Toprakkale Kalesi

Toprakkale İlçesi sınırlarında olup, Osmaniye-Adana ve İskenderun yollarının kavşak noktasındadır. Osmaniye'ye 10 km. mesafede bulunmaktadır. Kale ilk çağlarda Çukurova'yı Suriye'ye bağlayan yolu kontrol altında tutmak için yapılmıştır. Ovaya hâkim kayalıklar üzerine yığılmış 75 metre yüksekliğindeki toprak tepe üzerinde konumlanmıştır.

Kaleyi M.Ö. 2000'li yıllara tarihlemek mümkündür. Kale daha sonra, Abbasi halifesi Harun Reşit zamanında siyah taşlarla yeniden yapılandırılmıştır. Dikdörtgen planlı kalenin 12 burcu ve dış avlu surları vardır. Osmanlıların Kınık Kalesi dedikleri Toprakkale bu adını yakın tarihte almıştır.Bölgedeki Anavarza, Hemite, Bodrum, Çardak kalelerinin görüş ve kontrol merkezi olması nedeniyle Orta Çağ'da Anavarza ile birlikte çok büyük önem kazanmıştır.

Ziyaretçilere açık olan kalenin gece ışıklandırılması ve çevre düzenlemesi yapılmıştır ancak restorasyona ihtiyacı vardır.

1.2.3 Hemite (Amuda) Kalesi

İsmini Osmaniye-Kadirli yolunun 20. km'sindeki Hemite (Gökçedam) Köyü'nden alan kale, yüksekliği 70 metre olan Gökçedağ yükseltisinin üstünde yer alır. Ceyhan Nehri kenarında yer alan kale, verimli ovaya hakim bir noktada inşa edilmiştir. Toprakkale, Tumlu, Bahçe Köyü Kalesi, Kastabala ve Yılan Kalelerini görebilecek konuma sahiptir.

Bu nedenle Hemite Kalesi; Amanos Geçidi ve Kozan'dan Kadirli'ye giden stratejik kuzey-güney yolu ile Gökçedağ'ın yanından kuzeydoğuya Babaoğlan, Kum, Andırın, Geben ve Göksun'u bağlayan yolu da kontrol edebilen özel bir konuma sahiptir.

Hemite Köyündeki eski yerleşimin üzerine yapılmış olmasından, bereketli ve güvenli olan Amuda'da her dönem yerleşimin olduğu anlaşılmaktadır. Kilikya tarihinde önemli bir yere sahip olan "Amuda" 1146–1148 yıllarında II. Toros tarafından idari merkez olarak kullanılmıştır. Amuda Kalesinden 19. yüzyıl seyyahları sıkça söz etmişlerdir. 1212'de Wilbrond Von Oldenburg'un "balık ve hurmanın bol olduğu bir pazar" olarak bahsettiği yer, bugünkü Hemite'dir. Hemite Kalesiyle ilgili, ilk bilimsel araştırma 1976'da Hellenkemper tarafından yapılmış ve yayınlanmıştır. Ünlü romancı Yaşar Kemal, Hemite köyünde doğmuş ve büyümüştür.

Moloz taşla inşa edilmiş olan kalenin giriş yönü tam bilinmemekle birlikte kaleye çıkabilecek en uygun yer doğu tarafındadır. Kalenin yaklaşık 600 metre güney doğusunda bulunan küçük gölün kenarında kayaya oyulmuş Hitit dönemindekilere benzer kaya kabartmaları da dikkat çekicidir.

1.2.4 Harun Reşit Kalesi

Osmaniye'nin Düziçi ilçesi, Kurtlar Köyü, Dumanlı Yaylası'ndadır. Eski Maraş yolu üzerinde stratejik bir noktada 785-786 yılında yaptırılmıştır. Abbasi yazıtlarında da adı geçen köyün 3 km. kuzey doğusundadır. Nur Dağları üzerinde yayılmış Arap kalelerinin stratejik bir noktası olarak tasarlanmıştır. Kalenin bulunduğu tepe daha çok meşe ağaçlarıyla kaplıdır. Kale çevresinde endemik bitki olan çiğdem yetişmektedir. Tarihi dokusunu koruyan ve ziyaretçilerini Abbasiler Dönemi'ne götüren kale, Düziçi ve civarını gören manzarasıyla da ziyaretçileri etkilemektedir. Harun Reşit Kalesi Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 2011 yılında restorasyonu çevre düzenlenmesi yapılarak ziyarete açılmıştır. Kale tescilli doğal sit alanıdır.

1.2.5 Savranda Kalesi

Osmaniye'nin doğusunda, Serdar(Kaypak) yolu üzerinde 30 km'lik asfalt yol ile bağlıdır. Kalecik Barajının yanında yer almaktadır. Kalenin çevresi 800 metredir. Dikdörtgen biçiminde olup surları 7-10 metre, burçları ise 8-10 metre yüksekliktedir. 12 burcu ve kulesi vardır. Kale içerisindeki düzlük çam ağaçları ile kaplıdır. Kale meydanında su sarnıçları, bina kalıntıları vardır.

1.2.6 Çardak Kalesi

Osmaniye'nin, Çardak Köyü yakınında, yaklaşık 200 metre yükseklikteki tepe üzerindedir. Bölgedeki kervan ticaretini korumak amacıyla yapılmış askeri bir kaledir. Osmaniye'ye 6 km'lik uzaklıktadır. Çardak köyünden yaya olarak gidilebilir. Kale, dikdörtgen biçiminde ve 10 burçludur. Romalılardan kalma bir kaledir.

1.2.7 Aşılı Kalesi

Kadirli ilçesi, Yoğunoluk Köyü, Günece Mahallesi, Harnıplı mevkiindedir. Kaleye ana yoldan sonra 3 km'lik stabilize yol ile ulaşılmaktadır. Dik kayalık üzerine kurulan kaleye ulaşmak zordur. Kuzey yönü çıkışa en uygun alandır. Bu taraftan çıkıldığında karşınıza kalenin giriş kapısı olabilecek yer gelir. Her iki tarafı burçla desteklenmiştir.

Kale dört farklı kotta birbirinden bağımsız bölümler halinde inşa edilmiştir. Girişin olduğu 1. platform da tek odalı kemerli penceresi bulunan gözetleme kulesi ve giriş yapıları mevcuttur.

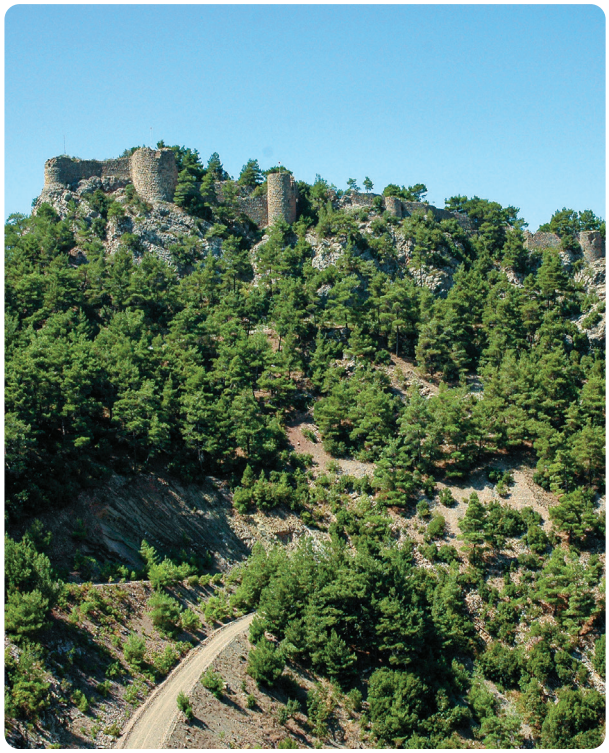

1.2.8 Çem Kalesi

Çem Kalesi olarak bilinen kale ovaya hâkim yüksek bir kayalığın üstündedir. Tepenin batı ve doğu yönleri çok dik ve ulaşılması mümkün olmayacak şekilde sarptır. Kaleye giriş kuzeybatı yönündeki burcun solundaki üstü kemerli kapıdan sağlanmaktadır. Giriş kapısının sol tarafında taşa oyularak yapılmış ve oldukça yıpranmış bir kitabe görülmektedir. Giriş kapısının sağ yanında taşa oyularak yapılmış daire içinde haç motifi bulunmaktadır.

Kemerli giriş kapısının üst kısmında kemer duvarlarının içine oturtulmuş yüksek kabartma karşılıklı birbirine bakan 2 aslan figürü dikkat çekmektedir. Kalenin girişini kontrol altına almak amacıyla kapının üst tarafında bir pencere açılmıştır. Üst yapısı moloz taşlardan oluşturulmuş pencere açıklığının sol yanında daire içinde haç motifi yer almaktadır. Pencerenin sağ alt kısmında ters şekilde duran kitabe ve bu kitabenin üstünde yer alan mimari bir parçanın devşirme olarak kullanıldığı muhakkaktır. Giriş kapısının üzerindeki bu bölümde kullanılan bu malzemeler dikkate alınırsa söz konusu pencere açıklığının daha sonradan yapıldığı söylenebilir. Giriş kapınsın sağ yanında yer alan burcun dış yüzeyinde giriş yönünde bulunan kabartma şeklinde yapılmış aslan figürü vardır.

1.2.9 Bahçe Kalesi

Bahçe ilçesindeki tepelik alanda yer alır. Dört duvardan ibarettir. Osmaniye-Gaziantep-Kahramanmaraş yolu bu ilçeden geçer. Yapı malzemesi ve işçiliğine göre iki dönem görülmektedir. Roma ve Orta Çağ dönemlerinde kullanılmıştır. Şimdiki yol gibi eski yolu da kontrol eder konumdadır. Ancak bu kalenin gördüğü orta büyüklükte bir kale yapısı olmalıdır. Kurtlar Kalesi üzerinden Harun Reşit Kalesi ile bağlantısı vardır.

1.2.10 Babaoğlan Kalesi

Osmaniye'ye 20 km mesafedeki, Kazmaca Köyünün, Babaoğlan mahallesindedir. Osmaniye, Kadirli yolu, Kastabala Ören yerinden 3 km. sonra, Babaoğlan Mahallesine (Köyü) ana koldan sola dönülerek, köyün 2 km kuzeyinde bulunan kaleye toprak yoldan ulaşılır. Yapısal olarak orta çağ kalesidir.

1.2.11 Gebeli (Kötü) Kalesi

Osmaniye'nin doğusunda Gökbekirler Mevkii'nde Gebeli mahallesinin hemen üstünde yer almaktadır. Büyük ölçüde tahrip olmuş hemen hemen hiçbir mimari kalıntısı sağlam olarak görülmeyen kalenin sadece güney sur duvarından bir bölüm ayaktadır. Roma, Bizans ve Osmanlı dönemine ait olan yüzey buluntuları görülmektedir.

Etrafta görülen ana kayaya oyulmuş pitos'u (topraktan saklama kabı) andıran boşluklar vardır. Bunları su, yağ, şarap gibi sıvı ve gıdalarını saklamak için kullandıkları bilinmektedir. Gebeli Kale (Kötü Kale) çevresi aynı zamanda Roma dönemine ait Kaya mezarları, Roma hamam kalıntısı ve şu an tanımlanamayan yapı kalıntıları ve depo olarak kullanılan mağaralar bulunmaktadır.

1.2.12 Esenli Kalesi

Bağdaş belinin 4 km. güneyindedir. Yolun Güney - Doğu Bölümlerini kontrol eder durumdadır. Onarım ve ilaveler yapılmıştır. Ulaşılması zor olduğundan diğer kalelere nazaran daha sağlam durumdadır. Orta çağ kalesidir.

1.2.13 Domuztepe Kalesi

İl merkezine 33 km mesafede, Karatepe-Aslantaş Açık Hava Müzesi'nin karşısında, Aslantaş Baraj Gölü içerisinde küçük bir ada üzerinde bulunmaktadır. Burada Demir Çağı kalesine ait M.Ö. 9. yüzyıldan kalma iki kapı aslanı, çifte boğalı bir heykel kaidesi, M.Ö. 9. ve 8. yüzyıla ait kabartmalar bulunmuştur. Domuztepe'de İstanbul Üniversitesi ekiplerince yapılan kazı ve araştırmalar (1947-1952, 1983-2002) bu ören yerinin Karatepe-Aslantaş'tan çok daha uzun bir yerleşim tarihi olduğunu gösterdi. Günümüzde baraj suyu altında kalan güney ve batı yamacında Neolitik'ten başlayarak Tunç ve Demir Çağları boyunca bir dizi yerleşme ortaya çıkarılmıştır.

1.2.14 Değirmendere Kalesi

Yoğunoluk-Maksutoluğu yaylasından 4 km içeride-ki Değirmendere köyünün kuzey yöndeki yamacının düzlük oluşturan yerindedir. Ulaşım asfalt yolla sağlanmaktadır. 200 m yakınına kadar araba ile gidilebilir. Daha sonra rahat yürüyüş yolu ile önce kilisenin yanından geçilerek garnizon kulesi denilebilecek yapıya varılır.

1.2.15 Heçkeren Kalesi

Kadirli'den 12 km kuzeyde yeni yapılan barajın kenarındadır. Ada şeklindeki kaya üzerine yapılmış olan kaleye tek giriş vardır. Buradan da kaleye geçiş ahşap köprü ile yapılıyor olmalıdır. Tamamına yakın kısmı ayakta olan kale Orta Çağ dönemine aittir.

1.2.16 Kara Frenk Kalesi

Hasanbeyli ilçesinden doğuya doğru 7 km. toprak yoldan gidilerek araçla yanına ulaşılır. Bu gözetleme kulesi (kale) buradan geçişleri engellemek için önemli noktadadır. Kara Frenk kalesi dört köşesinde köşe kuleleri olan basit bir yapıdır. Kulelerin yüksekliği 5 m'dir. Kuzeybatıdaki kule en büyük olanıdır.

1.2.17 Kalkan Kalesi

Sumbas ilçesinin Esenli-Bağdaş yolunun 15 km. Güneydoğu yönünde asfalt yoldan 4,5km içeride kayalıktadır. Kalenin aşağısında Roma ve Bizans dönemlerine ait yapı kalıntıları görülmektedir. Roma dönemine ait kuyu, sütun parçaları ve yapı malzemeleri etrafa dağılmış durumdadır. Kalkan Kalesi aşağıdan görülemeyen çıkılması zor bir kayalığın üzerine yapılmıştır.

1.2.18 Kum Kalesi

Kumkale Haçlılar kalesi, Karatepe-Aslantaş'ın 2 km. kuzeyinde, Ceyhan ırmağı sahilinden 200 m. uzaklıktaki kayalık bir taraçanın üzerinde kurulmuştur. Kale, güney ovalardan orta Anadolu'ya giden Akyol denen kervan yolu ve doğu batı yönündeki diğer bir yolun kesiştiği yerdedir.

Kumkale üç katlı yüksek bir donjon ve batı tarafına yerleştirilmiş köşeleri yuvarlak kulelerle donanmış dikdörtgen bir avludan oluşur. 1978 yılında İstanbul Üniversite'sinden bir ekiple burada kurtarma kazısı yapılmıştır.

M.S. 11. ve 12. yüzyıllara, en son 13. yüzyıla ait çanak çömlek parçaları bulunmuştur. Baraj suyu altında kalmaması için kalenin uygun bir yere taşınması olanakları üniversiteler ve bakanlıklar arası bir komisyon tarafından araştırılmıştır. Ancak taş kaplı duvarların içi moloz taşlarıyla doldurulmuş olduğundan, kale böyle bir nakilde özelliğini kaybedeceği için çözüm bulunamamıştır. Bu nedenle kaleyi kurtarmak mümkün olmamıştır. Ancak baraj suyunun çok alçaldığı nadir zamanlarda kalenin dendaneleri görülebilmektedir.

1.2.19 Kurt Kalesi

Harun Reşit Kalesi'nin güneyinde kuş uçuşu 4 km. mesafede, Bahçe ilçesi yolu üzerindedir. Haruniye'den 2,5 km. güneyde Hacılar Mahallesi Top Yeri Tepesinin güneye doğru üçüncü tepesi üzerindedir. Aşağıdan görmek imkânsızdır. 6x6 metre boyutlarındadır. Ancak gözetleme kulesi olabilir. Sadece temelleri kalmıştır. Yüzeydeki seramik parçacıkları ve taş temeller dışında bilgi verecek buluntu yoktur. Harun Reşit Kalesini görmekte ve Bahçe Kalesine geçit veren yolu kontrol etmektedir.

1.2.20 Mitisin Kalesi

Mitisin Kalesi Nur Dağları'nın içerilerinde ulaşılması güç bir yerdedir. Osmaniye Zorkun Yaylası yolundan gidilir. Zorkun'dan 3 km kuzeydoğudadır. Özgün adı bilinmeyen orta çağa ait gözetleme kulesinin yanında Mitisin Yaylası bulunmakta olup bu yaylanın adı ile anılmaktadır. Gözetleme kulesinin alanı ve duvar işçiliği diğer Orta Çağ gözetleme kuleleri ile aynı özelliktedir.

1.2.21 Kürek Kalesi

Toprakkale ilçesi, Tüysüz Beldesi, Lale Gölü Köyü

sınırları içerisinde Gök Osman Mevkii'ndedir. Kemer seviyesine kadar tavanları yıkılmış, içerisi molozla dolmuştur. Ana kaya düzleştirilerek elde edilen alana inşa edilmiştir. Yapım malzemesi olarak kesmetaş ve tuğla kullanılmıştır.

1.2.22 Kastabala(Bodrum) Kalesi

Osmaniye İl merkezinin 12km kuzeyinde Ceyhan nehrinin kuzeybatıya döndüğü kıvrımın içinde Kesmeburun ile Bahçeköy arasında bulunan ovaya hâkim bir kaya çıkıntısı üzerinde Bodrum Kalesi adını taşıyan bir kaledir. Kastabala, M.Ö. 1.yy'da yerel bir kral olan Tarkondimos'un başkentiydi. Kentin antik devirdeki diğer adı Hierapolis'tir. Osmaniye'den Cevdetiye, Kesmeburun üzerinden Karatepe-Aslantaş ören yerine ulaşan yolun doğusunda bulunan kalenin eteklerinden başlayarak kalıntıları çepeçevre birkaç kilometrelik alanı kaplayan Kastabala ören yeri bu kalenin altında bulunmaktadır.

1.2.23 Kalealtı Kalesi

Kadirli – Andırın karayolu üzerinde bulunan Paşaoluğu yaylasından sola (ana yoldan batı' ya) dönülerek, 4 km sonra kalealtı yol ayrımına gelinir. Ana yoldan sağa dönülerek, 1200 m. mesafeden sonra Kalealtı kalesine ulaşılır. Kale kapısının tamamına yakını sağlam olarak durmaktadır. Etrafı dik kaya üzerine yöresel malzemeden yapılmıştır. Doğu yönünde iki adet burcu vardır. Burçlardan biri 8 m, diğeri 3 m yükseklikte kalıntıları görülmektedir. Klasik Orta Çağ kalesidir.

1.2.24 Hasanbeyli Kalesi

İlçenin en yüksek noktasından bu bereketli toprakları gözleyen Hasanbeyli Kalesi'nin sağlam kalan tek parça duvarı bugün bir anıt gibi durur.

1.2.25 Bahçe Köyü Kalesi

Kale, geniş bir çevreyi rahatça gözleyebilecek bir konumda olup bugün duvarlarının bir bölümü ayakta kalmıştır.

1.2.26 Tapu Kalesi

Kadirli-Andırın karayolunun doğusunda bulunan Tapu Tepesi üzerinde taban mozaikleri, beşik tonozlu mimari yapılar, duvar kalıntıları, toprak yüzeyde pişmiş toprak seramik ve çatı kiremiti parçaları tespit edilmiş, alan 1. Derece Arkeolojik Sit alanı ilan edilmiş olup çalışmalar sürmektedir.

1.3 Camiler

1.3.1 Alacami

Kadirli merkezinde bulunan cami, Roma, Bizans ve Türk medeniyetlerini bir arada yaşatan bir özelliğe sahiptir. M.S. 2. asrın başlarında Romalılar tarafından bir manastır olarak yapılmıştır. Akabinde 5. asrın başlarında bir kilise ilave edilmiştir. Dulkadiroğlu Alaüddevle Bozkurt Bey'in oğlu Sarı Kaplan namıyla anılan Kasım Bey, bu kiliseyi babası adına camiye çevirerek buraya "Alaüddevle Mescidi" adını vermiştir. Caminin üzerini de kurşunla kaplatmıştır (1480-1490). 1865'ten 1924'e kadar aralıksız cami ve medrese olarak hizmet vermiştir. Yapının içindeki odalarda ise köyden gelen öğrenciler yatılı olarak kalmışlardır. 1563 yılında tutulan Kars-zül Kadiriye Sancak defterinde Ala Cami civarındaki mahalle "Ala Mescit Mahallesi" olarak geçmektedir.

Alacami, Roma, Bizans ve Türk İslam Medeniyetlerini bir arada yaşatan Osmaniye ilinin ayakta kalan en önemli abidesidir. Aynı zamanda arkeolojik, sosyokültürel ve dini açıdan çok önemli bir kültür mirasıdır. Prof. Dr. Halet Çambel başkanlığında gerçekleştirilen 1997 yılı Alacami kazısı sonuçlarına göre ilk evresinin Roma Çağı yapısı olduğu belirtilse de Osmaniye Müze Müdürlüğü Başkanlığında yapılan kazılar sonucunda Alacami'nin kriptası ile birlikte kilise olarak yapıldığı ve tüm çevresinin mozaiklerle kaplı olduğu, kuzey ve batı kısmındaki mozaikli alanlar revaklı iken doğu ve güneydeki mozaikli alanların üstü açık olduğu anlaşılmıştır. Dışarıdan girişli kyriptası bulunan benzer kiliselere Adana ili Tufanbeyli ilçesinde yer alan Şar Kırık Kilise örnek gösterilmektedir. Yapı hakkında çok sayıda yayın hazırlayan Arkeolog Richard Bayliss yapının ilk olarak bir manastır olarak yapıldığını ve buranın Hristiyanlar için bir haç merkezi olabileceğini iddia etmektedir. Kazı sonrası elde edilen buluntular da Bayliss'in düşüncesini desteklemektedir. Alacami; Bizans döneminde bir kilise olarak yapılmış, Dulkadiroğulları döneminden itibaren ise cami olarak İşlev görmüştür. Dulkadiroğlu Alatiddevle Bozkurt Bey'İn oğlu Kasım Bey 15. yy da kilisenin batı tarafına bir minare ve şapelin güney duvarına bir mihrap ekleterek ve babası adına camiye çevirerek buraya "Alaüddevle Mescidi" adını vermiştir. Halk kısaca "Ala Cami" demiştir. Günümüzde de halen Alacami denmeye devam edilmektedir. Yapılan çalışmalar Alacami'nin 4 farklı evresinin olduğunu göstermektedir; Birinci Evre(Erken Bizans Dönemi): Bu döneme ait kalıntıların ilki kuzeydeki mozaiklerdir. Batıda Roma sütun parçaları ve mimari plastik parçaların temelde devşirme olarak kullanıldığı zemini mozaikle kaplı olan bir platform ve Alacami'ye çıkışı sağlayan dört basamaklı bir merdiven Erken Bizans Dönemine aittir. Alacami'nin güney doğu kısmında Erken Bizans Dönemine ait su yapısı tespit edilmiştir. Bu yapının ince tesseralardan oluşan mozaikleri yapının nymphaion olabileceğini akla getirmektedir. Bu döneme ait en önemli buluntular Alacami'nin güneyinde yapılan kazı çalışmalarında ortaya çıkarılmıştır.

Güneyde gerçekleştirilen kazılarda doğu batı doğrultulu ve bir apsisle sona eren bir yapı ortaya çıkarılmıştır. Yapının güney duvarı günümüzde halen kullanılan okul duvarının altına doğru devam etmektedir. Tek netli bu mekânın zemini büyük oranda tahrip olmuş ve orijinal zemin kotunun altında kalmıştır. Mekânın doğusunda tespit edilen zemin tuğlaları yapı zemininin tuğla ile kaplı olduğunu göstermektedir. Yapıdan batıya doğru devam eden sütun sıraları ve bu alanın batı kısmında ele geçen mozaikler burada yer alan revaklı yapının da zemininin mozaiklerle kaplı olduğunu göstermektedir. Arazi yapısına göre Alacami'nin avlusu da farklı kotlarda bulunmaktadır. Güneyde yer alan avlu iki bölümden oluşup revaklı bölüm ile sonlanmaktadır.

İkinci Evre (Orta Bizans Dönemi): Bu Dönemde yapı bazilikal planlı bir kiliseden tek netli bir şapele çevrilmiştir. Yapı güneyindeki tek netli mekânın apsis bölümü bir duvar ile kapatılmış ve mekan içine bir sıra sütün dizisi yerleştirilmiştir.

Üçüncü ve Dördüncü Evre (Dulkadiroğulları ve Osmanlı Dönemi): Bu dönemde yapının kuzeyine iki bölümlü bir sarnıç eklenmiştir. Sarnıcın doğusunda tespit edilen künkler ile su yolunun sarnıç ile ilişkili olması muhtemeldir. Sarnıcın güney duvarında Kelime-i Tevhit ve Arapça duhul(giriş) anlamına gelen bir yazı bulunmaktadır. Tespit edilen bu yazıya göre sarnıç Osmanlı Döneminde de kullanılmış olmalıdır. Ayrıca yapının güneybatısında seramik fırını tespit edilmiş olup özellikle batı ve güney tarafta açılan çok sayıda çöp çukurunun ise seramik atölyesinin atıkları için açıldığı düşünülmektedir. Bu çukurlar da Osmanlı Dönemine ait olmalıdır. Ala Cami, Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1996 yılı eski eser onarım programında olup bu konuda çalışmalar devam etmektedir. Vakfiyesine göre onarımı tamamlandıktan sonra cami olarak kullanılacağı Vakıflar Genel Müdürlüğünce belirtilmiştir.

1.3.2 Ağcabey Camii

Bahçe İlçe merkezindeki Ağcabey Cami Osmaniye şehir merkezine yaklaşık olarak 30 km uzaklıkta olup karayolu ve demiryolu ile ulaşmak mümkündür. Bahçe ilçe merkezi Atatürk Meydanında bulunan caminin kitabesine göre Ağcabey isimli kişi tarafından 1809'da yapılmıştır. Diğer taraftan bugün yarı ahşap olan caminin kagir kısımlarının Dulkadiroğullarından Alaü'd Devle zamanında (1489- 1490) yapılmış olduğu ileri sürülmektedir. Gerçekten de bugünkü caminin gösterişli minaresi, eserin, daha eski bir tarihe ait olduğunu göstermektedir. Bahçe ilçesi girişindeki mezarlık içindeki iki türbeden biri Ağcabey'e, diğeri ise ailesine aittir. Türbelerin her ikisi de kare planda etrafı açık ve üzeri kubbelidir.

1.3.3 Envar-ül Hamit Camii

Cami 4000 metrekare alan üzerine kurulmuştur ve 1890 yılında Hacı Hüseyin Efendi ve Hacı Bicik Efendi tarafından yaptırılmıştır. 3000 kişi kapasiteli olup, taş duvar, çatı betondan oluşmaktadır. Camii alanı içerisinde müftülük misafirhanesi ve toplantı salonu, şadırvan, su kuyusu, tuvalet, şehitlik ve tek şerefeli minare vardır. 1930 yılında restorasyon çalışması yapılmıştır.

1.4 Termal Turizm Varlıkları

1.4.1 Haruniye Kaplıcası

Haruniye Kaplıcası, Osmaniye ili, Düziçi ilçesinin 15 km kuzeyinde, Kuşçu Köyü sınırları içinde Düldül Dağı eteklerinde yer almaktadır. Tescilli Doğal Sit Alanıdır. Kaplıca alanı, Osmaniye il merkezine 57 km., Adana iline 143 km. uzaklıktadır. Kaplıca alanı denizden 620 metre yüksekliktedir. Kaynak, doğal çıkışlıdır. Kalsiyum, magnezyum, sülfür, sülfat, bikarbonatlı termal sular, aynı zamanda 4 mg/lt florür, 332 mg/lt karbondioksit içermekte olup radyoaktif özelliğe sahiptir. 25 lt/sn akım değerine sahiptir. Termal suyun artışı ve korunması için özel bir teknikle kaptaj ve sondaj gereği vardır.

Kaplıcanın suları tedavi amaçlı kullanıldığında; eklem kireçlenmesi, kas-eklem ağrısı, kronik bel ağrısı, inme, sinir ağrılarına iyi gelmekte, ortopedik ameliyat ve kırıklar sonrası rehabilitasyona yararlı olmaktadır.

Ayrıca kaplıca suyu içme olarak kullanıldığında; mide ve ince bağırsak çalışma rahatsızlıkları, kronik ve tekrarlayan ülserler, şeker hastalığı, gut hastalığı, böbrek ve idrar yolu taşlarının önlenmesi, taş kırma ve taş ameliyatları sonrası, kronik idrar yolları iltihapları rahatsızlıklarına iyi gelmektedir.

Bunun yanında suyun içeriğinde bulunan kalsiyum nedeniyle kalsiyum yetersizliğine bağlı olarak ortaya çıkan kemik hastalıkları, kemik erimesi, kemik ve dişlerin gelişmesi ve sağlamlığında, kalp kası ve çizgili kasların yeterli çalışmasında kalsiyum desteği sağlayarak etkili olabileceği, inceleme raporlarında belirtilmiştir.

Düziçi Belediyesi'nce yenilenen kaplıca oteli 92 odalı olup, gün içinde 250 kişi ağırlama kapasitesiyle uzun yıllardır sağlık turizmine günübirlik ve konaklamalı hizmet vermektedir.

1.4.2 Kokar Kaplıcası

Osmaniye ili Kadirli ilçesinin Koçlu (Avluk) Köyü sınırları içerisinde bulunan Kokar Kaplıcası ilçe merkezinin kuzeyinde 15 km uzaklıktadır. Kaplıcanın çevresindeki kalıntılar, kaplıcadan Roma ve Bizans dönemlerinde de yararlanıldığına işaret etmektedir. Bizans döneminde kaplıcaya 5 km. uzaklıktaki Ağınağat Mevkii'nden buraya içme suyu getirildiği kalıntılardan anlaşılmaktadır. Aynı zamanda kaplıcanın çevresi çam ağaçları ile kaplı olup, yörenin mesire yerlerindendir. Kaplıcanın mineral ve kükürt içeren suyu çeşitli hastalıkların tedavisinde kullanılmaktadır. Kaplıcada konaklama tesisi yoktur. Ziyaretçiler Kadirli'de konaklamakta ya da karavanla gelerek veya çadır kurarak burada kalmaktadırlar.

2. Doğal Turizm Varlıkları

İl topraklarının yüzde 42'lik kısmının ormanlarla kaplı olması, son yıllarda doğa sporlarına ilgiyi artırmıştır. Doğal güzelliklerin tanıtımını yapmak, çevre ve doğanın yaşayarak korunmasını sağlamak üzere, doğa ve çevre dernekleri yerel ve ulusal düzeyde, kamp konaklamalı ve hafta sonları günübirlik doğa yürüyüşleri organize etmektedirler.

2.1 Doğal Alanlar ve Parklar

Osmaniye ilinde dört adet doğa koruma alanı vardır: (1) Karatepe-Aslantaş Milli Parkı, (2) içinde Kırmıtlı Kuş Cenneti bulunan Kastabala Vadisi Önemli Koruma Alanı, (3) Çiftmazı Tabiat Parkı ve (4) Zorkun Yabani Hayatı Geliştirme Sahası. Koruma alanlarının sayısının artırılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

2.1.1 Karatepe - Aslantaş Milli Parkı

Karatepe - Aslantaş Milli Parkı 1958 yılında Türkiye nin 2. ve en büyük parkı olarak ilan edilmiştir. 4.145 hektarlık alanda kurulmuştur. Osmaniye İl Merkezine 30 km, Kadirli ilçe merkezine 20 km. mesafededir. Asgari sosyal ihtiyaçlara cevap verebilecek tesisler bulunmaktadır. Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğünce bir çok düzenlemenin(wc, otopark, içme suyu, büfe) yanında yeni piknik alanları ve çardaklar yapılmıştır. Aslantaş Baraj Gölü ile milli parkın iç içe olduğu bu yer, bir çok tabiat güzelliğini aynı anda insana yaşatan nadir alanlardandır. Kurulan milli park sayesinde, nesilleri yok olmaya yüz tutan bazı hayvan(turaç kuşu,karaca) ve ağaç(bodur meşe, Halep çamı) türleri de yok olmaktan kurtarılmıştır.

Türkiye'nin ilk açık hava müzesi olan Karatepe - Aslantaş Açık Hava Müzesi, Milli Park içerisindedir. Aslantaş Baraj Gölünü çevreleyen Milli Parkta, kamp kurup piknik yapılabilmektedir. İçerisinde barındırdığı açık hava müzesi, su sporları merkezi, yaban hayatı ve Aslantaş Baraj Gölü ile önemli bir turistik cazibe merkezidir. Milli Park tescilli Doğal Sit Alanıdır.

2.1.2 Kastabala Vadisi Önemli Doğa Koruma Alanı ve Kırmıtlı Kuş Cenneti

Kırmıtlı Kuş Cenneti şehir merkezine yaklaşık olarak 11 km mesafede bulunup, ulaşım karayolu ile sağlanmaktadır.

Doğa Derneği ve Osmaniye-Kırmıtlı Belediyesi tarafından yürütülen çalışmalar ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ile Osmaniye-Kırmıtlı'da 25 Mart 2007 tarihinde açılmıştır. Kırmıtlı Kuş Cenneti'nin en önemli özelliği; yalıçapkını, İzmir yalıçapkını ve alaca yalıçapkınının Türkiye'de bir arada rahatlıkla gözlemlenebildiği tek yer olmasıdır.

Osmaniye Kastabala Vadisi Önemli Doğa Alanı'nda bulunan Kırmıtlı Kuş Cenneti; kuşların göç yolu üzerinde olmasından dolayı göçmen kuşlar için de önemli konaklama yerlerinden biridir. Alan, aralarında nesli tehlike altında olan küçük akbalıkçıl, sığır balıkçılı, küçük balaban, mahmuzlu kız kuşu gibi kuşların da bulunduğu 100'ün üzerinde kuş türüne yıl boyunca farklı zamanlarda ev sahipliği yapmaktadır.

2.1.3 Şarlak Şelalesi

Tescilli Doğal Sit Alanı olan, Kadirli-Sumbas ilçeleri sınırında Kadirli'ye 25 km. mesafede Kesiksuyu Çayı üzerinde bulunan şelale, Manavgat Şelalesi'nin minyatürü gibidir. Koruma altına alınmış bulunan şelale görüntü güzelliği olan ve piknik yapmaya elverişli bir alandır. Ancak ihtiyaca cevap verecek tesisler yoktur.

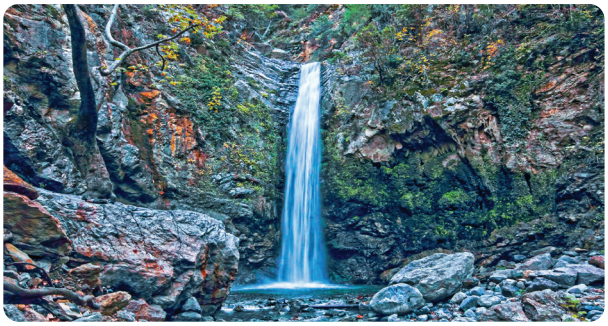

2.1.4 Karaçay Şelalesi

Şehir merkezine 4 km mesafede bulunan Karaçay mesire alanından sonra 3,5 km uzunluğunda, tabiat parkı özelliğinde bulunan vadi sonunda Karaçay şelalesi bulunmaktadır. Karaçay deresi dik yamaçlardan aşağıya inerken 25 m. yüksekliğinde Karaçay Şelalesi'ni oluşturur. Eşsiz güzellik ve manzara arz eden Karaçay Şelalesi buraya ayrı bir güzellik vermektedir. Karaçay Şelalesi, belli bir mesafe arabayla gidildikten sonra, ancak patika yolla ulaşılabilen bakir bir doğa harikasıdır. Hafta içi veya hafta sonu her zaman piknik yapan insanların bulunduğu, Çukurova'ya has doğal bitkilerin yetiştiği bir mekan, aynı zamanda günübirlik mesire ve trekking alanıdır. İhtiyaca cevap veren küçük çaplı lokantalar bulunmaktadır. Ulaşımı, minibüs ve taksilerle yapılmaktadır. Karaçay Şelalesi dört mevsim incelemesi devam eden Potansiyel Doğal Sit Alanıdır.

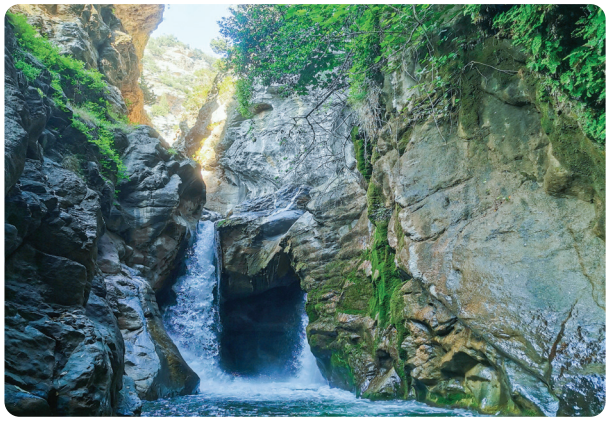

2.1.5 Çona Kanyonu ve Şelalesi

Osmaniye Merkez İlçesinde yer alan kanyon ve şelale başlı başına bir doğal güzellik sunar. Dört mevsim incelemesi devam eden Potansiyel Doğal Sit Alanıdır.

2.1.6 Yeşil Şelalesi

Düziçi ilçesinde ve Potansiyel Doğal Sit Alanı olan Yeşil Şelale, doğal güzelliği, soğuk suları ve görselliğiyle doğa sevenlerin ilgi gösterdiği mekanlardandır.

2.1.7 Çiftmazı Tabiat Parkı

Zorkun Yaylası yolu üzerinde, Osmaniye'ye 8 km uzaklıkta, orman içi dinlenme ve mesire yeridir. İhtiyaca cevap verecek durumda kafeterya ve lokantası mevcuttur. Çiftmazı Tabiat Parkı'na ulaşım, taksi ve minibüslerle sağlanmaktadır.

2.1.8 Karasu Şelalesi ve Sabun Çayı Mesire Alanı

Sabun Çayı Mesire Alanı çevresinde Tescilli Taşınmaz Kültür Varlığı olan Sabun Köprüsü ve Karasu Şelalesi bulunmaktadır. 20-25 farklı türde bitki çeşitliliği olması farklı kuş türlerine(balıkçıl,keklik,karga,arap bülbülü,bıldırcın vb.) ev sahipliği yapmaktadır. Başlıca bitki türleri ise çınar, söğüt, meşe, zakkum, yaban mersini, maki, orman sarmaşığı, ardıç, okaliptüstür.

Düziçi Belediyesi tarafından 2016 yılında Mesire alanı olarak düzenlenip hizmete açılan alanda, Sağlık Bakanlığı'ndan temin edilen bisikletler halka ücretsiz sunulmuştur. Özellikle hafta sonları Kahramanmaraş, Osmaniye ve Gaziantep'ten gelen çok sayıdaki ziyaretçi doğal güzelliklere sahip bu alanda doğa yürüyüşleri ve piknik yapabilmekte,ayrıca bisiklet sürebilmektedir.

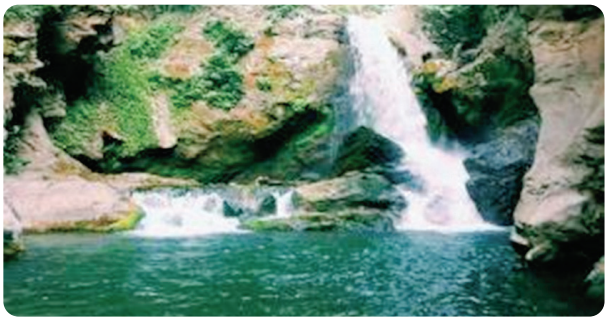

2.1.9 Yarpuz Yaylası, Suyun Gözü

Osmaniye merkezine 34 km mesafede Yarpuz (Cebel) köyünde bulunan suyun gözü, Yarpuz deresinin doğduğu yerdir. Orman içerisinde bulunan alan kamp ve piknik yapmaya elverişlidir.

2.1.10 Düldül Dağı

10.06.2012 tarihinde Odak ve Tohad (Osmaniye Havacılık ve Doğa Sporları Kulübü) grubu tarafından Düldül Dağı zirvesinden yamaç paraşütü ile bilinen ilk yamaç paraşütü uçuşu yapılmıştır.

https://www.youtube.com/watch?v=MKE1hjN0KdA

Düziçi Belediyesi'nin Türk Hava Kurumuna başvurusu üzerine, Düldül Dağı bölgesindeki tepelerin yamaç paraşüt uçuşlarına uygunluğunun tespiti için inceleme yapılmıştır. Yapılan inceleme sonucunda Düldül Dağı zirvesinin yaklaşık 200mt. aşağısında bulunan ve trekking alanı olarak planlanan noktada kalkış yapılması düşünülen alanda, düzeltmeler yapılıp kalkışa uygun hale getirildiği takdirde, uygun hava koşullarında, deneyimli pilot (P-5) ve tandem yamaç paraşüt uçuşları için uygun olduğu değerlendirilmiştir.

Dumanlı Dağı'nda Türk Hava Kurumu tarafından verilen take-off noktası bulunmakta ve yamaç paraşütü ile atlayışlar gerçekleştirilmektedir. Dumanlı Dağı'nın şehir merkezine iniş noktasına yakınlığı ve paraşütçünün uzun süre havada kalabilmesine olanak sağlayan kuvvetli termiği sayesinde, yamaç paraşütü için yoğun atlayışların yapılacağı bir take-off noktası olacağı öngörülmektedir.

2.1.11 Anıt Ağaçlar

Aşağıdaki anıt ağaçlar "Tescilli Korunması Gereken Tabiat Varlıkları"dır.

- Gebeli Mahallesi (Merkez/Osmaniye) Anıt Ağacı
- Çitli Köyü (Düziçi/Osmaniye) Anıt Ağacı
- Elbeyli Köyü (Düziçi/Osmaniye) Anıt Ağacı
- Yoğunoluk Köyü (Kadirli/Osmaniye) Anıt Ağacı
- Arıklıkaş Köyü (Bahçe/Osmaniye) Anıt Ağacı

3. Beşeri Turizm Varlıkları

3.1 Aslantaş Barajı

Aslantaş Barajı ve Hidroelektrik Santrali (HES) Osmaniye'nin, Ceyhan Nehri üzerinde bulunmaktadır. Aslantaş Barajı Osmaniye`de, Ceyhan Nehri üzerinde sulama, taşkın kontrolü ve elektrik enerjisi üretimi amacı ile 1975-1984 yılları arasında inşa edilmiştir. Türkiye'nin 107., Osmaniye'nin ise 2. büyük enerji santralidir.

Toprak gövde dolgu tipi olan barajın gövde hacmi 8.493.000 m^3, akarsu yatağından yüksekliği 78,00 m, normal su kotunda göl hacmi 1150,00 hm^3 normal su kotunda göl alanı 49,00 km^2`dir. Baraj 149.849 hektar gibi çok geniş bir alana sulama hizmeti vermekte, ayrıca 138 MW güç kapasitesindeki HES (hidroelektrik santralı) yılda 569 GWh elektrik enerjisi üretimi sağlamaktadır.

3.2 Berke Barajı

1995 yılında Ocak ayında yapımına başlanılan Berke Baraj Ceyhan Nehri üzerinde ve 201 m yüksekliğindedir. 2002 yılı başında üretime geçen Berke Barajı, Sır Barajı ile Aslantaş Barajı arasında yaklaşık 200 metrelik düşüşten yararlanılarak, 201 m yüksekliğinde, çift eğrilikli ince beton kemer tipinde bir baraj, 9,3 m. çapında toplam 1921 m uzunluğunda bir enerji tüneli ve 3 x 170 = 510 MW kurulu güçlü 120 x 120 x 44 m boyutunda bir yer altı santralinden oluşmaktadır.

Barajın arkasında oluşan göl hacmi 427 milyon m^3 olup, yaklaşık 30 km uzunluğundadır. Berke Barajı dünyanın 16. ve Türkiye'nin en yüksek kemer barajıdır.

3.3 Kalecik Barajı

Osmaniye merkezinin 30 km doğusunda bulunan Kalecik Barajı ve çevresi, ormanla kaplı, tabiatın

bütün güzelliğinin sergilendiği bir piknik alanıdır. Ulaşımı çok rahat bir şekilde sağlanmaktadır. Hasanbeyli ilçesine ve Serdar(Kaypak) köyüne yolcu taşımacılığı yapan minibüslerle gidilebilir.

3.4 Yaylalar

Osmaniye bir yaylalar ilidir. Türkiye'nin bazı bölgelerinde yaylacılık geleneği düzenlenen şenliklerle yaşatılmaya çalışılmaktadır. Çukurova ve çevresinde ise yaylacılık geleneğini yaşatmak için bu tür etkinliklere gerek kalmamaktadır. Çünkü buralarda yaylacılık gelenek olmaktan çok ihtiyaç olduğu için yapılmaktadır[29]. Osmaniye ili bu ihtiyacı karşılayan çok sayıda yaylaya sahiptir.

3.4.1 Zorkun, Olukbaşı, Ürün Yaylaları

Osmaniye'nin güneydoğusunda, Nurdağı eteğinde bulunan bu yaylalar, Zorkun Yaylası yolu üzerine kurulmuş olup, toplam 26 km asfalt yolla ulaşılır. Yolun l2. km'sinde bulunan Ürün Yaylası'nın ulaşımı kolaydır. Sayfiye yeri olarak da kullanılan Olukbaşı Yaylası'ndan Osmaniye'yi seyretmek mümkündür. 16. km'de bulunan Olukbaşı Yaylası, çok şirin, çam ağaçları arasında, tamamen ahşap yayla evleri ile kurulmuştur.

Zorkun Yaylası ise çok geniş bir tabana yayılmıştır., 1.550-1.600 m yükseltileri arasında yer almakta olup merkez ilçe sınırları içindedir. Çam ve ardıç ağaçları içerisine kurulmuş olan yaylada, ahşap yayla evlerinin yanında çok değişik mimari tarzda yapılmış villalar ve diğer evlere rastlamak mümkündür. Halkın yoğun olarak rağbet ettiği yaylada; bakkallar, kır kahve ve lokantaları, kasap, manav, fırın bulunmakta olup, yaz aylarında seyyar sağlık ocağı ile jandarma karakolu görev yapmaktadır. Yayla mevsiminde, Zorkun ve yakın yaylalarla birlikte bölgenin nüfusu 50.000 civarında olmaktadır.
Osmaniye'nin en büyük yaylası olan Zorkun Yaylası'na teleferik yapımı planlanmış olup, ulaşım etüdü, fizibilite ve ön-proje çalışması tamamlanmıştır. Osmaniye turizm stratejisi açısından önemli olan Zorkun Yaylası ile daha kapsamlı bilgi EK-2'de verilmiştir.

İldeki diğer yaylalar arasında ön planda yer alanlar ise aşağıda ele alınmıştır.

3.4.2 Dumanlı Yaylası

Dumanlı Yaylası özellikle gürgen ağaçlarının yapraklarını döktüğü sonbahar mevsiminde doğa ve spor kulüplerinin trekking yapmak için güzergahlarına ekledikleri önemli noktadır. Trekking etkinlikleri son yıllarda her sonbaharda çevre illerden gelen katılımcılar tarafından günübirlik gerçekleştirilmektedir.

3.4.3 Bağdaş Yaylası

Sumbas ilçesinde, orman içinden geçen güzel manzaralı 57 km stabilize yolla ulaşılan Bağdaş Yaylası, iki tepe arasında kurulmuştur. Yaylanın çevresi çam, ardıç, köknar ve sedir ormanları ile kaplıdır. Elektrik, kır kahveleri ve bakkalların bulunduğu yaylada, yörenin yayla mimarisine uygun ahşap ve taş malzemeden yapılmış yayla evleri bulunmaktadır. Yaylada kamp kurup piknik yapılabilir.

29 Nusret Koca, Doğal ve Ekonomik Özellikleri Açısından Osmaniye Yaylaları, Pegem Akademi, 2011

3.4.4 Maksutoluğu Yaylası

Kadirli-Andırın-Kahramanmaraş karayolunun 12 km'sinden kuzeye (sola) dönülerek (Akarca yaylası) 33 km stabilize yolla ulaşılır (toplam 45 km). Yaz aylarında günün belli saatlerinde Kadirli'den minibüs, midibüs ve ciplerle gidilebilir. Akarca yaylasından sonra güzel manzaralı 33 km'lik berkitme yol üzerinde; Akarca Yaylası, Koçlu (Avluk) köyü, Paşaoğlu Yaylası, Yoğunoluk (Katıralağı) köyü, Değirmendere ve Tahta gibi yayla köyleri de bulunmaktadır. Altyapısı kısmen tamamlanmış olan yaylada; elektrik ve telefon olup, kır kahveleri, bakkallar, kasaplar, et yemekleri sunan küçük lokantalar ve özel doktorlar hizmet vermektedir.

Yöre halkının temiz ve serin havasından yararlanmak için çıktığı yaylanın çevresi tamamen sedir ve köknar ormanları ile çevrilidir. Yaylada yöresel ahşap yayla evleri ile son yıllarda yapılan betonarme binalar, elma, armut, kiraz, vişne ve ardıç türü ağaçlarla iç içedir. Maksutoluğu Yaylası'ndan başlayıp Çardak-Gürlevik-Turna-Söğütoluğu-Dokurcun-Beyoğlu yaylalarından geçerek Savrun Çayı'nın doğduğu Yedigözler Mevkii'ni de içine alan, ünlü yazar Yaşar Kemal'in İnce Memed romanına konu olan bu yaylalar doğa ile baş başa, çok sayıda çiçek, böcek ve kuş türünü inceleyerek (trekking) iki günde gezilebilir. Kamp kurup, piknik yapılabilir. Yaylada tatil geçirmek isteyenler, önceden ev kiralamalı veya çadırlı kamp kurmalıdır.

3.4.5 Beyoğlu, Savrungözü, Dokurcun Yaylaları

Toros Dağları'nın kuzeydoğu uzantısı olan Dibek Dağları'nın eteklerinde bulunan ve 65 km stabilize yolla ulaşılan yaylalar, tamamen ardıç, köknar, sedir ağaçları, vahşi kayalıklar, yüksek dağ çayırları ile rengârenk kır çiçeklerinin açtığı doğa mozaiğidir. Kayalıklarında yırtıcı kuşların (kartal, şahin, doğan) uçuştuğu, ünlü yazar Yaşar Kemal'in roman kahramanı İnce Memed'e hem sığınak hem de mezar olan bu yaylalarda gök mavisi çiçek açan çakırdikenlerini görerek fotoğraflarını çekebilirsiniz. Savrun Çayı kıyısında kurulan yaylalarda elma, armut, kiraz, vişne ve dut meyvelerinin en lezzetlileri yetişmektedir. Yaylalarda, billur gibi temiz soğuk suların aktığı pınar başlarında kamp kurarak, yırtıcı kuşlara arkadaşlık edebilirsiniz. Bu yaylalara yaz aylarında minibüs ve ciple gidilebilir.

3.4.6 Alman Pınarı Yaylası

Hasanbeyli ilçesine 4 km uzaklıkta bulunan yaylaya, asfalt yolla ulaşılmaktadır. Bu bölgenin en eski yaylalarından olan Alman Pınarı, bağlar ve bahçeler arasında kurulmuştur. Kır kahve ve lokantaları ile bakkal ve fırınların hizmet verdiği yaylada kamp kurarak piknik yapılabilir.

3.5. Turistik Potansiyel Taşıyan Üretim ve Etkinlikler

3.5.1 El Sanatları ve Hediyelik Eşya

3.5.1.1 Karatepe Kilimleri

Osmaniye merkeze 26 km mesafede, Kadirli ilçesi, Sarıdüz Mahallesi'nde "Karatepe – Kızyusuflu Köyü Kalkındırma Kooperatifi" bulunmaktadır. Doğal boya atölyesi, dört boya fırını, 25 yataklı sosyal tesisi bulunan kooperatifte kilimler tamamen doğal yün ve doğal kök boyadan, Anadolu Türk obalarının yüzyıllardır dokuduğu özgün motif ve renkler esas alınarak köylü hanımlar tarafından dokunmaktadır. Yurtiçi ve yurtdışında birçok şehirde sergilenen kilimler büyük ilgi görmektedir. Kök boya ile boyanan yünlerden yapılan Karatepe Kilimleri, dünyaca ünlü olup yurt dışına ihraç edilmektedir. geleneksel motiflerin işlenmesi ve yaşatılması açısından, kültürel değer taşırlar. Yünden yapılan Karatepe kilimlerinin boyaları kök boya olup, ceviz, sütleğen, hardal, meşe, boruk, devecik, zakkum, gelincik, sakızlık, hartlap, zeytin gibi bitkiler ile, çam ve soğan kabuğundan elde edilir.

3.5.1.2 Ahşap Oymacılığı

Karatepe ve civarı köylerde, ailelerin el işçiliği ile hartlap ağacı ve zeytin ağacından ustalıkla yapmış oldukları kaşık, çatal ve çeşitli süs eşyaları ile çam bardağı el sanatlarının güzel örneklerindendir. Satış yeri Osmaniye'ye 35 km mesafedeki Karatepe-Aslantaş Açık Hava Müzesi girişindedir.

Çam Bardağı - Kızyusuflu Köyü

Ayrıca dut ağacı, Karacan ağacı ve Ardıç kullanılarak saz, köknar kullanılarak keman üretilmekte ve yol kenarlarında sergilenerek Açık Hava Müzesini ziyarete gelen turistlere satılmaktadır.

Türkmenoğlu Saz ve Keman atölyesi-Kızyusuflu Köyü

Ayrıca bölgede andız ağacından yapılmış tespih üretilmektedir.

3.5.1.3 Bıçakçılık

Osmaniye Merkezde tezgahlarda sapları ahşap, boynuz ve fiberden çelik mutfak, kasap, salata ve çakı bıçakları yapılmaktadır. Cumhuriyet meydanı civarı Tülücüler sokağı ve Salıpazarı caddesi başında yapılıp satılmaktadır.

3.5.1.4 Seramik

Ham maddesi Toprakkale ilçesine bağlı Tüysüz köyü civarındaki volkanik cüruflardan (leçe taşı) elde edilerek, Osmaniye Korkut Ata Üniversite'nde üretilen çeşitli seramik ürünleri, dayanıklılıkları ve motifleriyle Osmaniye'nin simgelerinden biri olma yolundadır.

3.5.1.5 Yer Fıstığı ve Ürünleri

Osmaniye ilinde gıda sanayinin temelini yer fıstığı oluşturmaktadır. Türkiye'de üretilen yer fıstığının %29'unun Osmaniye'den karşılanmasının yanında, ülke genelinde yer fıstığı satış/pazarlama faaliyetleri yoğunlukla Osmaniye'de gerçekleşmektedir.

Osmaniye yer fıstığı 18.06.2003 tarihinde tescillenerek Coğrafi İşaret almıştır. Raf ömrü yüksek olan ürünler elde edilebilen Osmaniye yer fıstığı içerisinde bulunun yüksek yağ oranı ile yağ üretimi, mayonez üretimi, margarin üretimi, sos yapımı, pasta ve bisküvi üretimi ile şekerleme üretiminde kullanılmaktadır.

Bunların yanı sıra boya yapımı, sabun ve kozmetik ürünler gibi birçok üründe kullanılmaktadır. Son yıllarda üretilmeye başlanan Osmaniye yer fıstığı ezmesi yüksek protein oranı, besleyiciliği ve lezzeti ile özellikle sporcular ve çocuklar tarafından tercih edilmektedir. Yer fıstığı unu ise tutkal yapımında ve yangın söndürmede kullanılmaktadır.

3.5.1.6 Masal Park

Osmaniye merkezinde yer alan bir eğlence parkı olan Masal Park, Osmaniye Belediyesi tarafından 2017'de, 35.000 m2 alan üzerinde,
kurulmuştur.

500 araçlık açık otopark, giriş alanda 24 adet tematik dükkândan oluşan alışveriş sokağı vardır. Parkur düzeni ile çalıştırılan tesiste toplam 11 adet dev Türk masal kahramanı heykeli, içlerinde Galata Serbest Düşüş Kalesi, Van Gölü Canavarı Roller Coaster, Pamukkale Splash Su Oyunu, Anadolu Rüyası, Nuh'un Gemisi, Karadeniz Bot Gezintisi oyunlarının da bulunduğu toplam 12 adet atraksiyon, çocuklar için 2 adet interaktif su oyunu alanı (Sprayville), 6 adet softplay oyun alanı, dev dijital oyun alanı (Yörük Çadırı), 2 adet dev tırmanma oyun alanı, 1 adet amfi tiyatro, 1 adet 7D Sinema içermektedir. Masal Parka çevre illerden de ziyaretçi gelmektedir.

EK-4 Osmaniye İli Taşınmaz Kültür Varlıkları

Adana Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü web sitesinde yer alan Osmaniye taşınmaz kültür varlıkları 7 başlık altında gruplanarak verilmiştir:

1. Kültürel Yapılar

2. Dinsel Yapılar

3. İdari Yapılar

4. Abideler

5. Kalıntılar

6. Şehitlikler

7. Sit Alanları

Aşağıdaki verilen liste bu başlıklar altında web sitesinde verilen bilgilerden derlenmiştir.

http://www.korumakurullari.gov.tr/TR-132373/tasinmaz-kultur-varliklari.html

Son erişim: 22/12/2018

1-KÜLTÜREL YAPILAR		
1	MERKEZ	Tiyatro
2	MERKEZ	Hamam
3	MERKEZ	Agora
4	MERKEZ	Sarnıç
5	MERKEZ	Sarnıç
6	MERKEZ	Deliçay Köprüsü
7	TOPRAKKALE	Sarnıç (13 adet)
8	KADİRLİ	Orta Tozlu Köprüsü
9	SUMBAS	Taş Köprü
10	DÜZİÇİ	Sabunsuyu Köprüsü
11	KADİRLİ	Tonoz Örtülü Çeşme
12	TOPRAKKALE	Sarnıç
13	BAHÇE	İrep(inep) Hatun Köprüsü
14	MERKEZ	Hamam Kalıntısı
15	MERKEZ	Taban Mozaiği ve sarnıç
16	MERKEZ	Tosun Fakı Köprüsü

2-DİNSEL YAPILAR		
1	BAHÇE	Ağcabey Kümbeti
2	BAHÇE	Ağcabeyzade Kümbeti
3	MERKEZ	Tapınak
4	MERKEZ	Kilise
5	MERKEZ	Sancaklı Camii
6	MERKEZ	Sancaklı Mescidi
7	MERKEZ	Sancaklı Türbesi
8	KADİRLİ	Ala Camii
9	KADİRLİ	(Roma Bazilikası)
10	KADİRLİ	Eski Camii
11	KADİRLİ	Bazilika
12	KADİRLİ	Kilise Kalıntısı
13	KADİRLİ	Bazilika
14	SUMBAS	Kilise kalıntısı
15	KADİRLİ	Bazilika
16	KADİRLİ	Hamidiye Camii
17	BAHÇE	Ağcabey Camii
18	MERKEZ	Envar-ül Hamit Camii
19	KADİRLİ	Çiğdemli Kilisesi
20	KADİRLİ	Hasan Dede Türbesi

3-İDARİ YAPILAR		
1	MERKEZ	Okul
2	MERKEZ	Gar Binası (İstasyon)
3	MERKEZ	7 Ocak İlköğretim Okulu
4	MERKEZ	İstasyon Binaları
5	MERKEZ	2 adet Lojman binası-8 adet müştemilat ve bakım atölyeleri
6	MERKEZ	Cebelibereket Eski Hükümet Binası
7	TOPRAKKALE	İstasyon Kompleksi
8	TOPRAKKALE	1-Gar binası-
9	TOPRAKKALE	2-Lojistik şefliği
10	TOPRAKKALE	3-Lojman binası
11	TOPRAKKALE	4-Tamir ve İkmal deposu 5-Lojman binası 6-lojman binası 7-Wc 8-lojman binası-9-lojman binası 10-lojman binası 11-lojman binası
12	BAHÇE	Bahçe Tren Garı Binası
13	BAHÇE	Tamamlayıcı Eklerinden Pompa Binası

4-ABİDELER		
1	DÜZİÇİ	Atatürk Büstü, Bayrak Direği Kaidesi

5-KALINTILAR		
1	BAHÇE	Gözetleme Kulesi
2	BAHÇE	Kalıntısı
3	MERKEZ	İstinat duvarı
4	MERKEZ	Yapı kalıntısı
5	MERKEZ	(Tapınak)
6	MERKEZ	Sütunlu cadde
7	MERKEZ	Anıtsal yapı
8	MERKEZ	Tonozlu yapı
9	MERKEZ	Yapı kalıntısı
10	MERKEZ	Yapı kalıntısı
11	MERKEZ	Yapı kalıntısı Kompleks
12	MERKEZ	Yapı kalıntısı
13	TOPRAKKALE	Antik Su Yolu
14	TOPRAKKALE	(Roma Dönemi)
15	MERKEZ	Hitit Kabartmaları
16	KADİRLİ	Yapı Kalıntısı
17	KADİRLİ	(Su Havuzu)
18	DÜZİÇİ	Hamam Kalıntısı
19	KADİRLİ	Hamam Kalıntısı
20	MERKEZ	Kaya Mekanları
21	MERKEZ	Antik döneme ait duvar kalıntısı
22	MERKEZ	Kilise Kalıntısı
23	MERKEZ	Yedigöz Kilise Kalıntısı
24	MERKEZ	Sümbüllütepe Yapı Kalıntısı

6-ŞEHİTLİKLER		
1	MERKEZ	Osmaniye Şehitliği
2	MERKEZ	Envar-ül Hamit Şehitliği

7-SİT ALANLARI			
1	MERKEZ	Zorkun Yaylası	Arkeolojik Yerleşim ve Nekropol alanı
2	MERKEZ	Karacalar Köyü, Sarıseki Mev.	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı
3	SUMBAS	Alibeyli Beldesi ile Yeşilyayla köyü sınırlarında	Taraflar Örenyeri
4	SUMBAS		1. Derece Arkeolojik Sit Alanı
5	HASANBEYLİ	Çolaklı köyü, Veletsırtı Mev.	3. Derece Arkeolojik Sit Alanı
6	TOPRAKKALE	Süleyman Dede Mev.	Süleyman Dede Nekropol Alanı 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı
7	TOPRAKKALE	Delihalil Mah.nin doğusunda	Kabirliktepe Antik Yerleşimi 1. Derece Arkeolojik Sit alanı
8	DÜZİÇİ	Alibozlu Köyü, Hemenler Mah.nin girişinde	Hemenler Yapı Kalıntısı 1. derece arkeolojik Sit Alanı
9	MERKEZ	Akyar Köyü	Akyar Nekropol alanı ile Yılanlıtepe Antik Yerleşimi 1. ve.3. derece Arkeolojik sit alanı
10	TOPRAKKALE	Tüysüz Beldesi	Göztepe Tepe Üstü Yerleşimi 3. derece Arkeolojik sit Alanı
11	TOPRAKKALE	Tüysüz Beldesi	Çiftlikhöyük Nekropolü 1. ve 3. derece arkeolojik sit alanı
12	KADİRLİ	Kümbet Köyü	Amberinarkı Höyüğü 1. ve 3.derece Arkeolojik Sit alanı
13	MERKEZ	Fakıuşağı Mahallesi	Fakıuşağı Antik Yerleşimi 1. ve 3. derece arkeolojik sit alanı
14	MERKEZ	Fakıuşağı Mahallesi	Fakıuşağı Nekropolü 1. derece Arkeolojik Sit alanı
15	TOPRAKKALE	Tüysüz Beldesi, Adana-Osmaniye otoyolu kenarında	Harnup Kayası Tepe Üstü Yerleşimi 1. derece Arkeolojik Sit alanı (Sokubaşı Tepesi nekropol alanı olarak da tanımlanıyor)
16	SUMBAS	Yeşilyayla Köyü	Yeşilyayla Antik Yerleşimi 1. derece Arkeolojik Sit alanı
17	TOPRAKKALE	Tüysüz Beldesinin yaklaşık 4.5 km. güney-batısında, Delihalil Mah.	Kabirliktepe Antik Yerleşimi 1. derece Arkeolojik Sit alanı
18	MERKEZ	Kırmıtlı Köyü	Yanıkçiftlik Höyüğü 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı
19	MERKEZ	Harnupburnu Mah.	Harnupburnu Mezarlığı ve Arkeolojik Alanı 1. derece arkeolojik sit alanı

20	KADİRLİ	Kerimli Köyü	Kızıl Höyük 1. derece arkeolojik sit
21	KADİRLİ	Aşağıçiyanlı Köyü	Çiyanlı Höyüğü 1. derece arkeolojik sit
22	KADİRLİ	Kerimli Köyü	Akçasaz Höyüğü 1. derece arkeolojik sit alanı
23	KADİRLİ	Öksüzlüköyü-Yeniköy	Tepesidelik Höyüğü 1. ve 3. derece arkeolojik sit
24	KADİRLİ	Trans Anadolu Petrol Boru Hattı güzergahının çok yakınında, Mecidiye köyü sınırlarında, Kavlak Höyük Mev.	Kavlaklı 3. derece Arkeolojik sit Alanı
25	KADİRLİ	Yeşiltepe Mah.	Suyolu ve Kaya Mezarı 1. derece arkeolojik sit alanı
26	TOPRAKKALE		Tülek 2 Höyük 1. derece arkeolojik sit alanı
27	TOPRAKKALE		Tülek 2 Höyük Batı Nekropolü 1. derece arkeolojik sit alanı
28	BAHÇE	Karşıyaka Mah.	Mozaikli Alan 3. derece arkeolojik sit alanı
29	DÜZİÇİ	Cumhuriyet Mah.	Mozaikli Alan ve çevresi 1. ve 3. derece Arkeolojik sit alanı
30	TOPRAKKALE	Merkez Mah. Karataş Mev.	Süleyman Dede Arkeolojik alanı-2 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı
31	MERKEZ	Köyyeri Köyü, Köyiçi Mev.	Köyyeri Nekropol alanı 2. derece arkeolojik sit alanı
32	SUMBAS	Çiçeklidere Mev.	Antik Yerleşim Alanı 1. derece arkeolojik sit alanı
33	KADİRLİ	Değirmendere Köyü, Teknetaş Mah. Kestel Mev.	Kestel Kaya Mezarları 1. derece Arkeolojik sit alanı
34	KADİRLİ	Bağ Mah. Sarıböğsek Dere Mev.	Sarıböğsek Nekropol alanı 1. derece arkeolojik sit alanı
35	SUMBAS	Alibeyli köyü, Kastal Mev.	Nekropol alanı 1. derece arkeolojik sit alanı
36	MERKEZ	Dereobası Köyü	Arkeolojik Alan
37	MERKEZ	Kırmacılı Köyü	Arkeolojik Alan
38	MERKEZ	Çardak Köyü	1. derece arkeolojik sit alanı
39	MERKEZ	Kırmacılı Köyü	1. derece arkeolojik sit alanı

EK-5 Turist ve Turizm Değeri Kavramları

Turist sözcüğü (Türkçesi "gezmen") çeşitli taraflarda farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Uluslararası ve ulusal konaklama istatistiklerinde turist iş, aile ziyareti, merak, din, kültür, eğitim ve öğretim, spor, dinlenme, eğlence, dost ve akraba ziyareti nedenleri ile seyahat eden ve gittiği yerde 24 saatten fazla süre ve en az bir gece kalan kişileri ifade etmek için kullanılmaktadır. Gidilen yer başka bir ülkeyse "yabancı turist" , aynı ülke içinde ise "yerli turist" deyimleri kullanılmaktadır. Gittiği yerde 24 saatten az kalan ya da ülkenin bir konaklama tesisinde bir geceleme yapmadan seyahat eden kişiler "transit", "ekskürsiyonist" ya da "günübirlikçi" olarak adlandırılmaktadır.[30]

Ancak bir ülkeye birbirinden farklı nedenlerle gelen (göçebe, mülteci, konsolosluk temsilcisi, yabancı diplomatlar vb.), turist ve günübirlikçi kabul edilmeyen yabancılardır.

Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) olağan çevreleri dışına eğlence, iş veya diğer bir amaçla seyahat eden ve ardışık olarak bir yıldan fazla konaklamayan kişileri turist kabul etmektedir.[31]

Bu raporda turizm sözcüğü UNWTO'nun bu kapsamlı tanımı çerçevesinde kullanılmaktadır. Buna göre, en az 24 saat kalınması zorunluluğu yoktur. Örneğin, uzun bir tur ya da gezi kapsamında destinasyona arada yapılan kısa süreli ya da günübirlik ziyaretler de turizm faaliyetidir.

Konaklama içermese de bu tür ziyaretçilerin artırılması da destinasyonun turizm geliştirme girişimlerinin hedefleri arasındadır; çünkü yeme-içme, hediyelik eşya satınalma vb. gelir getirici boyutları vardır. Ayrıca, festival, yarışma vb. etkinlikler için yapılan kısa süreli seyahatlerde dağıtılan broşür vb. belgeler destinasyonun ileride daha uzun süreli kalışlar için kendini ziyaretçilere tanıtması açısından bir fırsattır.

Turistin beklentileri:

- Turist, zamanı sınırlı olan kişidir. En az zamanda en çok yeri görmek, en çok faydayı elde etmek, yeterince eğlenmek ve dinlenmek ister.
- Turist, gittiği yerden en üst düzeyde memnun olarak dönmek ister.
- Turistlerin çoğu işinin rast gitmesini bekler. Aksamalar onu çok rahatsız eder.

Buna göre turist; ülke, belde, ya da kuruluş çıkarları açısından mutlaka memnun edilmesi gereken konuktur.

Turizm Değeri Nedir?

Kültürel ya da doğal bir varlığın turizm değeri olabilmesi için seyahati yapanların katlandığı maliyete (zaman, para, zahmet) değer bir çekiciliğe sahip olması gerekir. Çekicilik esas olarak varlıkların fiziksel nitelikleri, tarihsel ya da doğal önemleri, etkileyici ya da benzersiz oluşları gibi ögelerden oluşur.Güvenlik, yerel halkın davranışları ve dil bilgisi, yeme-içme, alışveriş gibi çevrede bulunan hizmetler ve temaya uygun yaratıcı etkinlikler çekiciliği destekler. Bir varlık turistleri kendine çekebildiği ölçüde turizm değerine kavuşur. Turistler bir seyahatte gidecekleri yere ilişkin tercihlerini rekabetçi ortamda yaptıklarından, sunulan çekiciliğin üstünlüğü ve turistleri kendine çekme gücü seçenek yerlere oranla ortaya çıkar.

Seyahatin olabildiğince düşük maliyetli olması ya da çekiciliğin erişilebilir olması söz konusu varlığın ya da etkinliğin turizm değerini artırır. Bu anlamda çekiciliği yeterli olmayan varlıkların tanıtımının yapılması, turist memnuniyetsizliği nedeniyle zaman içinde giderek verimsiz bir uğraş olacaktır. Turizm değerinin artırılabilmesi için öncelikle erişilebilir bir çekiciliğin olması sağlanmalı, tanıtım stratejisi buna dayanılarak belirlenmelidir.

30 http://www.goktepe.net/turizmin-tanimi-ve-anlami.html
31 https://www.wikizero.pro/index.php?q=aHR0cHM6Ly9lbi53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvQnVzaW5lc3NfdG91cmlzbQ

EK-6 Yeşil Anahtar - Yeşil Yıldız

YEŞİL ANAHTAR

Yeşil Anahtar Programı çevrenin korunması yönündeki girişimleri ödüllendirerek destekleyen, iklim değişikliğinin önlenmesini ve sürdürülebilir turizme katkıda bulunmayı amaçlayan uluslararası bir eko-etikettir ve Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı'nın (Foundation for Environmental Education-FEE) programlarından biridir.

1994 yılında Danimarka'da uygulanmaya başlanmış olup günümüzde uluslararası düzeyde gelişmektedir. Yeşil Anahtar Ödülü bir yıl süre için verilmekte olup her yıl yenilenmektedir. Temelde 5 ana hedefi vardır:

- İşletmenin çevreye olumsuz etkilerini azaltarak çevrenin korunması,
- Tüketimin azaltılması sonunda maliyetin azalması ile ekonomik yönetim,
- İşletmenin daha geniş sorumluluklar alarak turizmin güçlendirilmesine katkısı,
- Ödüllü işletmelerin ve Yeşil Anahtar etiketinin promosyonu ile pazarlama stratejisi,
- İşletme sahibinin, personelin ve müşterilerin çevre bilincinin arttırılması ve sürdürülebilir kalkınma için sürekli eğitim.

Halen ülkemizde 19 otel yeşil anahtar belgesine sahiptir.

YEŞİL YILDIZ

Çevrenin korunmasına yönelik önlemler ülkemizde giderek daha fazla önem kazanmakta olup, çevreye duyarlı konaklama işletmeleri için Bakanlıkça "Turizm İşletmesi Belgeli Konaklama Tesislerine Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgesi Verilmesine Dair 2008/3 no'lu Tebliğ"e göre simgesi yıldız olan konaklama tesislerinin plaketlerinde sınıflarını gösteren (3, 4, 5) yıldızlar yeşil renkli düzenlenir. Bu plakete sahip olan tesis çevreye duyarlı olduğunu belgelemektedir. Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi (Yeşil Yıldız Simgesi) Belgesi alacak tesisler çevrenin korunmasına katkıda bulunurken, aynı zamanda tanıtım ve pazarlamalarında bir ayrıcalık yaratabilecek; hizmet kalitelerinden ödün vermeden, işletmelerine ve ülkemiz ekonomisine tasarruf yolu ile katkıda bulunabilecek; çevrenin korunmasında üstlenecekleri roller ile yörelerinde örnek tesisler olacaktır.

Başlıca çevreye duyarlılık kriterleri;

- Su tasarrufu,
- Enerji verimliliğinin arttırılması,
- Çevreye zararlı maddelerin tüketiminin ve atık miktarının azaltılması,
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının teşvik edilmesi,
- Konaklama işletmelerinin yatırım aşamasından itibaren çevreye duyarlı olarak planlanması,
- Turistik tesisin çevreye uyumu, çevreyi güzelleştirici düzenlemeler, ekolojik mimari ve bu konudaki AB kriterlerinin (Eco-label) genelidir.

EK-7 Turizm Bilgi Sisteminin Oluşturulması

Osmaniye'de turizm geliştirme çabalarının hedefleyeceği alanların belirlenmesi, planlama ve projelendirme yapılması, uygulamanın izlenmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi açısından en önemli ve öncelikli işlerden birisi Turizm Bilgi Sisteminin oluşturulmasıdır. Bu sistem dahilinde;

- Konaklama tesislerinde kalan ziyaretçilere ait, tesis kapsamının belli olduğu, ziyaretçi sayısı bilgisi sağlanmalıdır.
- Kapsamlı bir otel envanteri ve otellere yönlendirme sistemi sağlanmalıdır.
- İlin farklı yerlerinde, farklı kuruluşlarca düzenlenen festivaller, turnuvalar, ulusal ve uluslararası fuarlar vb. konaklama dışı etkinliklerle ilgili; etkinlik adı, tarihi, katılımcı sayısı, ziyaretçi profili gibi veriler sistemli olarak kayıt altında tutulmalıdır.
- Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Belediyeler, İl Özel İdaresi, Tarım ve Orman teşkilatı, Kalkınma Ajansı başta olmak üzere çeşitli kuruluşların turizm konularına ait plan ve projelerinin; tahsis ettikleri ve kullandırdıkları farklı desteklerin toplulaştırılmış bilgisi oluşturulmalıdır. Bu bilgi çerçevesinde, birleştirilmiş il turizm bütçesi oluşturulmalıdır.
- İli ve il turizmini tanıtmayı ve değerlendirmeyi amaçlayan film, kitap, broşür, rehber, haber, çalıştay belgeleri, ilgili web sitesi vb. kaynaklar kapsamlı biçimde sınıflanıp derlenmelidir.
- İlin tescilli taşınmaz kültür varlıkları envanteri güncel haliyle elektronik ortamda yayınlanmalıdır.
- Doğal varlıklar ve yaylalarla ilgili envanter bilgileri gibi CBS(coğrafi bilgi sistemleri) ile bütünleşebilecek bilgiler kullanıcılara açık biçimde derlenmelidir.

EK-8 Osmaniye'de Turizm Danışma Bürosu Oluşturulması

Amaç

Turizm Danışma Bürosunun amacı, özellikle şehre ilk kez gelen yerli ve yabancı turistlerin ihtiyaç duyduğu bilgi ve belgelere hızlı ulaşmasını temin ederek, seyahatlerinin doğru ve sağlıklı bir şekilde devam etmesine katkıda bulunmaktır. Turizm danışma bürolarının ulaşım terminallerinde, kentlerin en kolay erişilen ve görülebilir yerlerinde olması istenir.

Yerli ve yabancı turistlere ilin kültürel ve doğal varlıkları hakkında sözlü, yazılı ve dijital bilgilendirme hizmetleri şunları kapsar:

- Türkiye ve Osmaniye turizmiyle ilgili genel bilgiler
- İldeki kültür ve doğa varlıklarıyla ilgili bilgiler
- İlde yapılabilecek çeşitli turlarla ilgili harita ve broşürler
- Ulaşım araçları ve tarifeleri
- Konaklama, yeme-içme, alışveriş yapılabilecek yerlere ait broşürler
- Turistlerin ihtiyaç duydukları diğer hizmetleri alabilmeleri için yardımcı olmak (adli, güvenlik, sağlık vb.)

Büroda bu hizmetlerin verilebilmesi için tanıtım broşürleri, harita, poster, CD vb. stoklar ve mobil internet erişimi bulundurulur. Bilgilendirme belgeleri turizmle ilgili kuruluşlar tarafından sağlanır. Ayrıca, büro şu hizmetleri görür:

- Turistlerin karşılaştıkları durumlarla ilgili şikâyetleri toplamak ve gereği için ilgili makamlara bildirmek,
- Başvuru istatistiklerini tutmak, konularına göre kaydetmek ve raporlamak

Osmaniye Turizm Danışma Bürosu

Osmaniye kentinin merkez çekirdeğinde bulunan Kent Müzesi aranan niteliklere sahip ideal bir konumdadır. Seyahat acenteleri ve toplu taşıma durakları yakın çevrededir. Büronun müze binasında bulunması müzeyi ziyaret edenlerin sayısını da artıracaktır. Müzenin giriş katında 2 kişinin çalışabileceği 15-20 m^2'lik bir mekân tahsis edilmesi yeterli olacaktır.

İlk aşamada akıcı iletişimi güçlü, dil bilen, ofis bilgisayar yazılımı kullanabilen 1 kişi ihtiyacı karşılayabilir. Çalışan sayısı daha sonra ihtiyaca göre ayarlanabilir. Elemanlardan birisinin Belediye tarafından müze personeli olarak, diğerinin Valilik/Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından görevlendirilmesi düşünülebilir.

Büroda, internet erişimli bir bilgisayar, telefon, yazıcı ve standart büro malzemeleri bulunmalıdır.

Büro personeline görevleri ve halkla ilişkiler konusunda eğitim verilmelidir.

EK-9 İş Turizmi ve Osmaniye

İş turizmi veya iş gezisi turizmin sınırlı bir alt grubudur. İş gezisinde kişiler hala çalışmakta ve ücret almaktadır ancak bunu iş yerlerinden ve evlerinden uzakta yapmaktadırlar. Turizmin bazı tanımlarına göre bu tür iş gezileri turizm değildir ancak Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) olağan çevreleri dışına eğlence, iş veya diğer bir amaçla seyahat eden ve ardışık olarak bir yıldan fazla konaklamayan kişileri turist kabul etmektedir.[32]

Bu tür seyahatler toplantı, konferans ve fuarları kapsamaktadır. İş turizmindeki "iş" sözcüğüne rağmen devlet memurları ve kar amaçlı olmayan örgütlerin mensupları da iş turisti olarak kabul edilmektedir.

32 https://www.wikizero.pro/index.php?q=aHR0cHM6Ly9lbi53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvQnVzaW5lc3NfdG91cmlzbQ. "Turist" tanımı için EK-5'ye bakınız.

İş turizminin destinasyonları genelde iş faaliyetlerinin gelişmiş olduğu kentler ve sanayi bölgeleridir. Ortalama bir iş turisti eğlence turistinden daha varlıklıdır ve daha çok para harcaması beklenir.

İş turizmi birincil ve ikincil faaliyetlerden oluşur. Birincil faaliyetler iş görüşmeleri, teftiş ve toplantılara katılma gibi faaliyetlerdir. İkincil faaliyetler ise dinlence, alışveriş, çevre gezisi ve bu amaçla arkadaşlarla bir arada olmak gibi faaliyetleri kapsar. Her ne kadar birincil faaliyetler daha önemli görülse de ikincil faaliyetler de göz ardı edilmeyecek boyutlarda olabilir.

Belirli zamanlarda havalimanları, lokantalar ve oteller gibi birçok turizm tesisi iş turistleri ve eğlence turistleri arasında paylaşılır. Diğer yandan iklim koşullarının eğlence turizmi için çekici olmadığı zamanlarda iş turistleri tesisleri kullanmaya devam ederler.

İş turizmi aşağıdaki türlere ayrılabilir:

- Geleneksel iş turizmi: Farklı yerlerdeki iş ortaklarıyla yüz-yüze görüşmeler için yapılan seyahatler
- Teşvik/Ödüllendirme: Çalışanların motive edilmesi için şirketlerin sağladığı seyahatler
- Konferans ve fuarlar: Genellikle büyük kentlerde düzenlenen geniş çaplı toplantılar

Osmaniye'de iş turizmi, daha ziyade geleneksel türün yanı sıra, sanayi sektöründe geçici (ancak aylarca sürebilen) sürelerle çalışan kişileri kapsamaktadır.

Otel müdürleriyle yapılan anketler ve ziyaretçilerle yapılan yüz yüze görüşmeler, Osmaniye konaklama tesislerinde kalanların %90 gibi büyük bir oranının seyahat amacının "iş" olduğunu göstermiştir. İşlerin alt türlerine bakıldığında epey çeşitlilik vardır; inşaat/sanayi montaj faaliyetlerinde görevli mühendis, tekniker ve ustalar, devlet görevlileri, askerler, pazarlamacılar, serbest meslek sahipleri, nakliyeciler vb. Bunlar ağırlıkla Türkiye'nin gelişmiş bölgelerinden ya da komşu illerden gelen kişilerdir.

Osmaniye'de Çalışıp Komşu İllerde Konaklayan İş Turistlerinin Potansiyeli

OSB'de çalışan yaklaşık 11.000 kişinin yarısına yakını Adana ve Hatay'da konaklamaktadır. Bu kişilerin en büyük bölümünün evleri bu komşu illerdedir ve günübirliğine bireysel ya da toplu olarak Osmaniye'ye seyahat etmektedirler. OSB içinde yer alan büyük firmalar Hatay ve Adana'da oturan çalışanlarına toplu taşıma hizmeti de sağlamaktadır. Bu kategorideki işe gidip gelmek için seyahat eden kişiler turist olarak nitelendirilemez.

Ancak komşu illerde konaklayan çalışanların daha az da olsa bir bölümü, evleri komşu illerde olmamasına karşın, komşu illerdeki otellerde kalmayı tercih etmektedir. Bunlar şirketlerin ihtiyaç duyup daha uzaklardan (İstanbul, Ankara veya yurtdışı vb.) istihdam ettiği üst düzey çalışan nitelikli elemanlardır ve turist olarak sınıflandırılmalılardır. Bu grubun Osmaniye yerine komşu illerde konaklamayı tercih etmesinin nedeni komşu illerin Osmaniye'ye oranla sağladığı üstünlüklerdir. Komşu illerdeki daha nitelikli oteller, yeme-içme, eğlence, gezme, deniz vb. çekicilikler nedeniyle, bu kişiler her gün Adana için en az 2,5-3 saat Hatay için 1-2 saat gidiş-geliş yolculuğunu göze almaktadır. Bu kategorideki kişiler Osmaniye'de nitelikli otel, lokanta, eğlence tesisi, gezme-görme, spor yapma vb. çekicilikler yaratıldığında, her gün komşu illerden seyahat etmek yerine, daha uzun süre Osmaniye'de konaklamayı tercih edecektir. Bu tür görece varlıklı iş turistlerinin sayısı ve kalış süreleri arttıkça onlara yönelik ikincil turizm hizmetleri de (örneğin, ildeki kültür ve doğa varlıklarına yapılabilecek günübirlik ve konaklamalı turlar) Osmaniye'deki özel sektör tarafından ticari olarak karşılanabilir olacaktır.

Osmaniye Otellerinde Uzun Süreli kalanların İkincil Faaliyetlere Katılım Potansiyeli

Çalışma kapsamında otellerde yapılan ziyaretçi anketlerinde, Osmaniye otellerinde görüşülenlerin yaklaşık %20'sinin otellerde 7-90 gün süreyle konakladığı saptanmıştır. Osmaniye otellerinde uzun süreli kalanların özellikle hafta sonlarında, otelde vakit geçirmeye seçenek olarak organize edilebilecek çekiciliği olan kültür, doğa ve yayla turizmi turlarına katılma potansiyeli yüksektir.

Konaklama tesislerinin olmayışı nedeniyle bu turların başlangıçta günübirlik olması beklenir. Tur güzergahlarında yeme-içme ile el sanatları, kilim vb. ürünlerin satışı organize edilebilir. Zaman içinde daha uzun süreli kalmak isteyenler için bungalow türü konaklama tesisleri düşünülebilir.

EK-10 "Osmaniye Gezi Rehberi"nde Tanımlanan Turlar, Yürüyüş Rotaları ve Turistik Değerler

TUR 1: KARAÇAY - ZORKUN - DÜZİÇİ (42 km)

Sıra No.	Saat/Uzaklık	Osmaniye'den Uzaklık (km)	Varış Yeri	Cazibe/Etkinlik
1	08:00-09:00	2	Karaçay Rekreasyon Alanı	Nehir kenarı yürüyüş yolu, çocuk parkı
2	9:00-10:00	6	Osmaniye Seyir Tepesi	Kahvaltı ve manzara seyir
3	10:00-12:00 30 km	30	Zorkun Yaylası	Şenlik Tepesi'nde çay-kahve, sıkma börek, atla doğa gezisi, yöresel ürün alışverişi
4	12:30-14:30	33	Küllü Köyü Küşne Mevkii	Üçkoz, Bahrazcık, Taşlıufacık, Sırapınar yaylaları, doğa manzarası, alabalık yemek, dinlenme
5	16:00-17:00	40	Düziçi Sabun Çayı	Piknik
6	17:30-18:30	38	Harun Reşit Kalesi	Kale manzarası, mistik hava, gezme ve dinlenme
7	19:00	42	Haruniye Kaplıcası	Orman içinde Ceyhan Nehri Berke Barajı manzaralı sağlık alanı, Yemek ve konaklama

TUR 2: OSMANİYE - KASTABALA - KARATEPE/ASLANTAŞ - KADİRLİ - HEMİTE - KUŞ CENNETİ

Sıra No.	Saat/Uzaklık	Osmaniye'den Uzaklık (km)	Varış Yeri	Cazibe/Etkinlik
1	8:00-9:00	1	Osmaniye Şehir Merkezi	Kahvaltı
	9:00-10:30		Osmaniye Kent Müzesi	Müze gezisi-etnografik eserler, canlandırmalar
2	11:00- 11:45	12	Kastabala Antik Kenti	Ören yeri ve tarihi kale manzarası
3	12:15-13:30	39	Karatepe Kilim Kooperatifi-Sarıdüz Mah.	Otantik kök boyalı kilim dokunması, kilim alışverişi, Çay-kahve/Yemek
4	14:00-15:00	36	Karatepe Aslantaş Açık Hava Müzesi	Hitit heykel ve tabletleri, Yürüyüş yolu, Kapalı müze, El sanatları alışveriş
5	15:30-16:00	46	Kadirli Ala Cami	Tapınak-Kilise-Cami ziyareti
6	16:20-17:00	23	Hemite Kalesi	Kale manzarası, Hitit kabartmaları
7	17:15-17:45	22	Yaşar Kemal Kültür Evi	Yürüyüş, oyun alanları, spor ve piknik alanı, Fotoğraf sergisi, kütüphane
8	18:00	15	Kırmıtlı Kuş Cenneti	Ceyhan Nehri kıyısında ağaçlar, sazlıklar arasında kuş gözleme

Yürüyüş Rotaları

1. Kadirli İlçesi Ağcadağ-Turna (8,29 km)- Değirmendere Köyü Turna Yaylası başlangıç noktası Osmaniye'den 52,2 km
2. Kadirli İlçesi Kepirdere-Tarihi Ağyol (7 km)
3. Kadirli İlçesi Hasancıklı-Karatepe (1,3 km)
4. Kadirli İlçesi Karatepe Zirvesi (6,5 km)
5. Bahçe İlçesi İnderesi-Anayol (5,63 km)
6. Bahçe İlçesi Akçadağ karaoluk- Dişiağca (5,63 km)
7. Bahçe İlçesi Gökçedağ Kocaçınar-Şalt sahası (5,33 km)

Tanıtılan Kültürel, Doğal, Beşeri Varlıklar

1. Karatepe-Aslantaş Açık Hava Müzesi
2. Kastabala Ören Yeri
3. Kaleler (Harun Reşit Kalesi, Toprakkale, Savranda, Hemite, Değirmendere)
4. Gaffarlı Taş Köprüsü
5. Camiler (Alacami, Ağcabey, Envar-ül Hamit, Sumbas eski cami)
6. Dumanlı Yaylası
7. Karaçay Şelalesi
8. Karasu Şelalesi
9. Osmaniye Kent Müzesi
10. Kadirli Kent Müzesi
11. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Celil Atasever Oyuncak Müzesi
12. Askerler Konağı
13. Salih Sefa Yazar Kültür Evi
14. Yaylalar (Osmaniye Zorkun, Hasanbeyli Almanpınarı, Sumbas Bağdaş, Düziçi Dumanlı)
15. Zorkun Yaylası Yaban Hayatı Geliştirme Sahası
16. Karatepe Aslantaş Milli Parkı
17. Kastabala Vadisi Kırmıtlı Kuş cenneti
18. Yaşar Kemal Parkı-Kültür Evi
19. Prof. Dr. Halet Çambel
20. Karaçay Rekreasyon Alanı
21. Düziçi yamaç paraşütü

EK-11 Turizm Teşvikleri

Türkiye'deki turizmi doğrudan ve dolaylı olarak teşvik eden birçok kanal bulunmaktadır.

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu turizmle doğrudan ilgili teşvikleri belirlemiştir. Bunun yanı sıra, girişimciler Yatırım Teşvik Sistemi kapsamında getirilen teşviklerden yararlanabilmektedir. Ayrıca, çeşitli bakanlıklara bağlı kurumların devreye soktuğu başka destek imkânları bulunmaktadır. Ancak, genelde ülke koşulları ve özelde turizm sektöründeki gelişmelere, dalgalanmalara koşut olarak farklı kurumlar tarafından sunulan teşvikler zaman içinde iptal edilebilmekte, değişebilmekte veya yeni teşvikler ihdas edilebilmektedir. Bu nedenle teşviklerin Osmaniye destinasyon yönetimi tarafından sürekli olarak izlenmesi, mevcut ve potansiyel girişimcilerin güncel olarak bilgilendirilmesi önem arz etmektedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın web portalında beş ana başlık altında gruplanmış olarak verilen teşvik ve destekler aşağıda anlatılmaktadır(Listelenen teşviklerin bazıları süreç içerisinde uygulamadan kaldırılabilmekte veya güncellenerek farklı şekilde uygulanabilmektedir).

1. Kültür ve Turizm Bakanlığı Teknik Yardım Desteği
2. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Yatırımları Desteği
3. Turizm Teşvikleri
3.1 Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca Sağlanan Destekler
3.2 Turizm Sektörü Acil Eylem Planı Destekleri ve Turizm Sektörüne Yönelik İstihdam Destekleri
3.3 Turizm İşletme Belgeli Tesislere Sağlanan Diğer Avantajlar
3.4 İlgili Bağlantılar (Bakanlık Dışı Teşvikler)
4. Uçak Turizm Desteği
5. Kruvaziyer Turizm Desteği

1. Kültür ve Turizm Bakanlığı Teknik Yardım Desteği

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca yerel yönetimlerden (Belediyeler, İl Özel İdareleri, Mahalli İdare Birlikleri) ve Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları'ndan doğrudan veya İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri kanalı ile gelen çevre düzenlemesi ve altyapı uygulamalarına ilişkin mali yardım taleplerine, Bakanlık bütçe imkânları çerçevesinde yardım yapılabilmektedir. Yardım yapılan konular şunlardır:

- Katı atık bertaraf tesisi,
- Atık su arıtma tesisi-sistemleri,
- Kanalizasyon- kolektör hattı veya şebekesi,
- İçme suyu tesis ve sistemleri,
- Trafo ve aydınlatma sistemleri,
- Kış sporları mekanik tesisleri ve altyapı uygulamaları,
- WC ve foseptik,
- Çevre, meydan, park ve yol düzenlemeleri gibi altyapı uygulamaları.

Bakanlığa mali yardım konusunda İl Özel İdareleri, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları, Belediyeler, Köylere Hizmet Götürme Birlikleri ve Altyapı Birlikleri vb. başvurabilmektedir. Köylere ilişkin talepler ise İl Özel İdareler ya da Köylere Hizmet Götürme Birlikleri kanalıyla gelmelidir. Bunun için; Muhtarlar, Köylere Hizmet Götürme Birliklerine ya da Valiliklere bir dilekçe ile başvururlar. Birlik ya da Valilik köy adına Bakanlığa talepte bulunur ve aktarılan ödeneği köy adına söz konusu talep için kullanır. Kişilerin, Vakıfların ve Derneklerin talepleri değerlendirilmez.

2. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Yatırımları Desteği

Bu desteğin amacı, Bakanlığın görev alanı içinde olmakla birlikte, diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından başlanacak veya başlanılan, ancak mali kaynak yetersizliği nedeniyle başlanılamayan veya bitirilemeyen kültür yatırımlarının gerçekleştirilerek kamunun hizmetine sunulmasını sağlamaktır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı web portalında[33] yukarıda değinilen "3. turizm teşvikleri" aşağıdaki başlıklar altında gruplanmıştır:

3. Turizm Teşvikleri

3.1 Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu Kapsamında Sağlanan Destekler

Turizm sektörüne yönelik teşviklerin yönetiminde açık ve net bir güdüleme örneği gösteren asıl önemli mekanizma 2634 Sayılı Kanun'dur. Bununla birlikte, turizm girişimcilerinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı kaynaklı teşvik araçlarına ve fonlarına erişim sağlayabilmeleri, başarı şansını artıracak önemli bir faktördür. 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu Kapsamında Kültür ve Turizm Koruma ve gelişim bölgeleri, Turizm Merkezleri öncelikli bölgeler olarak tanımlanmıştır. Ayrıca birçok teşvik unsurundan yalnızca Bakanlık Belgeli tesisler yararlanabilmektedir. Bir rehber şeklinde derlenmiş olan ve 2634 sayılı Turizmi teşvik kanunu kapsamında sağlanan bu destekler kapsamında şunlar vardır[34]:

- Taşınmaz malların turizm amaçlı kullanımı amacıyla yapılan tahsisler
- Orman fonuna katkının taksitlendirilmesi
- Elektrik, su, havagazı ücretleri
- Haberleşme kolaylıkları
- Yabancı personel ve sanatkâr çalıştırılması
- Alkollü içki satışı
- Deniz turizminden sağlanan hak ve kolaylıklar
- Yurtdışı turizm fuarlarına katılım desteği

3.2 Turizm Sektörü Acil Eylem Planı Destekleri ve Turizm Sektörüne Yönelik İstihdam Destekleri[35]

- Türkiye'ye turist getiren A grubu seyahat acentelerine uçuş başına destek verilmesi
- Türkiye'ye turist getiren A grubu seyahat acentelerine Kredi Garanti Fonu teminatı ile kredi kullanma imkânı sağlanması
- BDDK tarafından "Karşılık Yönetmeliği Uygulamasına İlişkin Kurul Kararı" alınması
- Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli deniz turizmi tesislerinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın teşviklerinden yararlandırılması
- Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli konaklama ve deniz turizmi tesislerinin ihracatçı sayılması

33 http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR-11608/turizm-tesvikleri.html
34 http://yigm.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/50732,kulturveturizmbakanligincasaglanandesteklerpdf.pdf?0
35 http://yigm.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/50733,turizmsektoruacileylemplanidesteklerivetur izmsektoruney-.pdf?0

3.3 Turizm İşletme Belgeli Tesislere Sağlanan Diğer Avantajlar[36]

3.3.1 Emlak vergisi muafiyeti

3.3.2 Bina inşaat harcı istisnası

3.3.3 Döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerde vergi, resim, harç istisnası

3.3.4 Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulu mevzuatı uyarınca sağlanan haklar

3.3.5 Bakanlıktan belgeli turizm tesislerine sağlanan hak ve kolaylıklar

3.4 İlgili Bağlantılar (Kültür ve Turizm Bakanlığı dışında teşvik veren kurumlar)

3.4.1 Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Destekleri

3.4.1.1 Yatırım Teşvik Sistemi

3.4.1.2 Kalkınma Ajansı Destekleri

3.4.1.3 Küçük ve Orta Ölçekli Sanayiyi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) tarafından sağlanan teşvik ve destekler

3.4.2 Ticaret Bakanlığı Destekleri

3.4.2.1 Sağlık turizmi ve Turquality destekleri

3.4 bölümüne şu teşvikler de eklenebilir:

3.4.3 Türkiye İhracat Kredi Bankası (EXIMBANK) Tarafından Sağlanan Kredi İmkânları

3.4.4 Yabancı Sermaye Yatırımlarının Teşviki

3.4.5 Tarım ve Orman Bakanlığı Destekleri

3.4.5.1 TKDK Turizm Destek Programı

3.4.5.2 Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı

Aşağıda 3.4 altında yer alan teşvik ve destekler ana hatlarıyla açıklanmaktadır.

3.4.1.1 Yatırım Teşvik Sistemi

Tüm sektörleri kapsayan teşvik sisteminin kapsamı, 2012 yılında konu ile ilgili olarak yayımlanan **"Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı"** ve bu Karara ilişkin Tebliğ hükümleri çerçevesinde belirlenmiştir[37]. Bu çerçevede turizm sektörüne ilişkin teşvik araçları şunlardır:

Bölgesel Teşvik Uygulamaları

- Gümrük vergisi muafiyeti
- KDV istisnası
- Vergi indirimi
- Sigorta primi işveren hissesi desteği
- Yatırım yeri tahsisi
- Faiz desteği

Bakanlar Kurulu Kararında "teşvik edilmeyecek yatırımlar" aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- Turizm yatırım/işletme belgeli oteller, butik oteller, tatil köyleri, özel konaklama tesisleri ve dağ/yayla evleri dışında kalan turizm konaklama tesisleri
- Lokantalar, kafeteryalar, eğlence yerleri, günübirlik tesisler, termal kür tesisleri, sağlıklı yaşam tesisleri, yüzme havuzları

Osmaniye bu kanun kapsamında 5. Bölgede, yani avantajlı bir konumda yer almaktadır(6 Bölgeli teşvik sisteminde destek oranları 1. Bölgeden 6. Bölgeye doğru artmaktadır). Bu çerçevede ilde gerçekleştirilecek olan turizm yatırımları, kapsamı ve niteliği anılan Kanun hükümlerine tabi olmak kaydıyla teşvik unsurlarından yararlanabilmektedir.

3.4.1.3 KOSGEB Tarafından Sağlanan Turizme Yönelik Teşvik ve Destekler

KOSGEB, COSME Programına ilişkin ulusal koordinatör kuruluş olarak yetkilendirilmiştir. KOBİ'lere

36 http://yigm.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55966,turizm-isletme-belgeli-tesislere-saglanan-diger-avantaj-.pdf?0

37 19.06.2012 tarihli ve 28328 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 15.06.2012 tarihli 2012/3305 karar sayılı Yatırımlarda devlet Yardımları hakkında karar Tebliği

sağladığı genel desteğin yanı sıra, Avrupa Birliği ile turizm sektöründe KOBİlerin desteklenmesi konusunda işbirliği yapmaktadır.[38] Cosme Programı kapsamında Çerçeve Koşulları İyileştirilmesi Bileşeni araçlarından Turizm Sektörüne Yönelik Uygulamalar yer almaktadır. Örneğin, "Avrupalı Seçkin Destinasyonlar Projesi" (European Destinations for Excellence)2007 yılında Avrupa Komisyonu İşletme ve Sanayi Genel Müdürlüğü tarafından geliştirilen bir girişimdir. Henüz keşfedilmemiş ve düşük turist yoğunluğuna sahip destinasyonların sürdürülebilir turizm ilkeleri doğrultusunda; turistik cazibesinin artırılması, turistik çekim unsurlarının geliştirilerek, turist akışının yoğunlaştırılarak yerel ve bölgesel kalkınmanın hızlandırılması temel amaçlardır.

Bu kapsamda; Avrupa Komisyonu tarafından her sene farklı bir tema doğrultusunda, projeye dahil ülkeler bünyesinde turistik destinasyon seçim yarışmaları düzenlenmekte, henüz tam anlamıyla turizme kazandırılamamış ancak sürdürülebilir turizm çalışmaları neticesinde gelişim gösterme potansiyeli yüksek görülen destinasyonlar belirlenerek ortak bilgi ve iletişim ağına dahil edilmektedir.

3.4.2.1 Sağlık Turizmi ve Turquality Destekleri

Sağlık Turizmi Destekleri[39]

2019 yılı içerisinde geçerli olmak üzere sağlık turizmine yönelik olarak 2015/8 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar gereğince sağlık turizm destekleri yeniden düzenlenmiştir.

Sağlık sektöründe faaliyet gösteren, Sağlık Bakanlığı tarafından ruhsatlandırılmış özel hastaneler veya üniversite hastaneleri ile Sağlık turizmi şirketleri, Türkiye'de döviz kazandırıcı hizmet gelirlerinin artırılması ve sağlık turizmi sektörünün uluslararası rekabet gücünün geliştirilmesi için Türkiye'de yerleşik, sağlık turizminde faaliyet gösteren yararlanıcıların gerçekleştirdikleri faaliyetlere ilişkin giderler kısmı olarak destek kapsamındadır. Bu destekler geri ödemesiz hibe niteliğindedir.

Sağlık turizmi şirketi: Ana sözleşmesi ve Türkiye'deki sağlık kuruluşları ile akdettiği sözleşmeler çerçevesinde sağlık turizmi alanında faaliyet gösteren, en az bir yabancı dilde WEB sitesine ve uluslararası hizmet sunum altyapısına sahip şirketi, ifade eder.

Sağlık kuruluşu: İlgili kamu kurumunun izin ve denetiminde faaliyet gösteren, en az bir yabancı dilde WEB sitesi bulunan ve uluslararası hizmet sunum altyapısına sahip özel veya kamu sektörü kuruluşunu ya da üniversite sağlık/bakım kuruluşudur.

Sağlanan destekler özetle şöyledir:

1. Tescil ve Koruma desteği;
2. Rapor ve Yurtdışı Şirket Alınıma Yönelik Danışmanlık Desteği;
3. Belgelendirme Desteği;
4. Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği;
5. Yurt Dışı Birim Desteği;
6. Danışmanlık Desteği;
7. Acenta Komisyon Desteği;
8. Tercümanlık Hizmetleri Desteği;
9. Hasta Yol Desteği;
10. Münhasıran Yurt dışına Yönelik Olarak Yurt içinde Gerçekleştirilen Tanıtım ve Eğitim Faaliyetlerinin Desteklenmesi;

Turquality Destekleri

Turquality, uluslararası markalaşma potansiyeli olan firmaların; üretimlerinden pazarlamalarına, satışlarından satış sonrası hizmetlerine kadar bütün süreçleri kapsayacak şekilde, yönetsel bilgi birikimi, kurumsallaşma ve gelişimlerini sağlayarak uluslararası pazarlarda kendi markalarıyla küresel bir oyuncu olabilmeleri ni sağlamayı amaçlamaktadır. Söz konusu markalar aracılığıyla olumlu Türk malı imajının oluşturulması ve yerleştirilmesi amacıyla oluşturulmuş bir marka destek programıdır.

38 https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/6051/turizm-sektorune-yonelik-uygulamalar
39 https://www.igeme.com.tr/saglik-turizmi-tesvikleri/

Türk markalarının desteklenerek "Türk Malı" imajının ve Türkiye'nin itibarının güçlendirilmesini hedefleyen 2006/4 sayılı "Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve Turquality'nin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ" çerçevesinde Marka/TURQUALITY® Programı kapsamında firmaların;

- Patent, faydalı model, endüstriyel tasarım ve marka tesciline ilişkin harcamaları,
- Sertifikasyona ilişkin giderleri,
- Moda/Endüstriyel ürün tasarımcısı/Şef/Aşçı istihdamına ilişkin giderleri,
- Tanıtım, reklam ve pazarlama faaliyetleri,
- Yurtdışı birimlere ilişkin giderleri,
- Danışmanlık (Yönetim, tasarım, hukuk, bilişim) giderleri, desteklenmektedir.

3.4.5.1 TKDK Turizm Destek Programı[40]

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK), Kırsal Turizm Programı doğrultusunda kırsal alanlarda yapılacak turizme dönük yatırımlara hibe yoluyla destek vermektedir. Özellikle dağlık alanlarda ve kadınların sorumluluğunda yürütülen projelere öncelik verilmektedir. Kırsal Kalkınma Programı, Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde kurulan TKDK tarafından yürütülüyor. Programın finansmanı Avrupa Birliği'nin Katılım Öncesi Yardım Kırsal Kalkınma Programı (IPARD) kapsamında sağlanmaktadır.

Kırsal Turizm ve Rekreasyon Faaliyetleri Programı kapsamında küçük girişimciler ya da çiftçiler tarafından geliştirilen projeler desteklenmektedir. Pansiyon, otel, restoran, çiftlik turizmi ve turistik rekreasyon faaliyetleri (Sportif aktiviteler, doğa gezisi, tarihi geziler vb.) destek kapsamındadır. Konaklama tesisleri yatırımları kapasitesi en fazla 25 odadır. Programın kapsamı sadece yeni yatırımlarla sınırlı değildir. Mevcut tesislerle ilgili yenileme, restorasyon, kapasite artırımı gibi konularda da yapılan çağrı çerçevesinde proje sunulabilmektedir. Projelerin yatırım tutarı en az 5 bin Euro en fazla 500 bin Euro olarak belirlenmiştir. Proje harcamalarının yüzde 55'i hibe yoluyla karşılanabilmektedir. Kırsal Turizm Programı'na kamu tüzel kişilikleri hariç olmak üzere, ulusal kanunlarca tanınmış gerçek ve tüzel kişiler başvurabilmektedir.

Program kapsamına 42 il alınmıştır. Mevcut işletmelerin belirtilen il sınırları içinde olması, yatırımın ise bu illerin kırsal alanlarında (Nüfusu 20 binin altında olan yerleşim birimleri) uygulanması gerekmektedir. TKDK, AB desteği sayesinde 2014-2020 IPARD kapsamında olan 42 ilde 600'ü aşkın turizm tesisi projesine destek sağlamıştır. Osmaniye, özellikle dağlık yörelerde kırsal turizmi desteklemeyi amaçlayan bu programın kapsamı dışında kalmıştır.

40 https://www.tkdk.gov.tr/Content/File/BasvuruFiles/BasvuruPaketiHazirlamaDokumanlari/BasvuruCagriRehberi/3.1/302-3.pdf

EK-12 Osmaniye Turizm Eylem Planı

EKSEN1 - YÖNETİŞİM SİSTEMİNİN OLUŞTURULMASI VE İŞLETİLMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
1.1	Yönetişim sisteminin sahiplenilmesi	DOĞAKA	Valilik, Belediyeler	2020	2.000	Vali ve belediye başkanlarına önerilen yönetişim sistemi konusunda brifing verilmesi; Valilik, Üniversite ve yerel yönetimler arasında turizm dayanışmasını simgeleyen çok-taraflı protokol yapılması, sekretaryanın ve girişimci heyetin belirlenmesi
1.2	OİTSEP 2020-2024 ve Yönetişim Stratejisinin paydaşlarca incelenmesi ve sahiplenilmesi	DOĞAKA	Valilik, Belediyeler	2020	3.000	Plan taslak raporunun ilgili kuruluşlara dağıtılarak yazılı görüş alınması, ilgililerle bir toplantı yapılarak görüşlerin değerlendirilmesi gerekirse planda değişiklik yapılarak tüm paydaşların planda belirtilen sorumluluklarını kendi kurumsal plan ve programlarına almaları için niyet ifade etmeleri
1.3	Turizm Konseyi ve ona bağlı çalışacak Danışma Kurulunun kurulması	DOĞAKA	Valilik, Belediyeler	2020	3.000	Paydaşların belirlenmesi, çalışma esaslarının hazırlanması
1.4	Turizm Ofisinin kurulması	DOĞAKA	Valilik, Belediyeler	2020	0	Uzmanlıkların belirlenmesi, çalışma esaslarının hazırlanması, kaynak temini
1.5	Turizm Ofisinin çalışmaya başlaması	Valilik, Belediyeler	DOĞAKA[41]	2020	100.000	Personel görevlendirmesi; kaynak sağlanarak yer, ofis ekipmanı ve malzeme temini
1.6	STK ve Özel Kesim Örgütlenmesinin oluşturulması	Turizm Ofisi	Osmaniye Ticaret ve Sanayi Odası, Osmaniye Esnaf Sanatkar Odaları Birliği, Dernekler, Kooperatifler, Girişimciler	2020	30.000	Osmaniye turizm markasının pazarlama faaliyetlerini yürütecek, kamu-özel sektör işbirliği olarak "Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği" ve ona bağlı iktisadi İşletme olarak "Turizm Ürünleri Kooperatifinin" oluşturulması

41 Proje teklif çağrısına uygun olması halinde desteklenebilir

EKSEN1 - YÖNETİŞİM SİSTEMİNİN OLUŞTURULMASI VE İŞLETİLMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
1.7	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneğinin çalışmaya başlaması	Osmaniye Ticaret ve Sanayi Odası, Osmaniye Esnaf Sanatkar Odaları Birliği, Dernekler, Kooperatifler, Girişimciler	Valilik, Belediyeler	2020	100.000	Personel görevlendirmesi; kaynak sağlanarak yer, ofis ekipmanı ve malzeme temini
1.8	Sürdürülebilir Turizm Paydaşları 1. Toplantısı	Turizm Ofisi	Turizm Konseyi, Turizm Konseyi Danışma Kurulu, Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği	2020	5.000	Tüm paydaşların bir araya gelerek sürdürülebilir turizm seferberliğini başlatmaları
1.9	Destinasyon Yönetimi Çalışmalarının Yürütülmesi	Turizm Ofisi	Turizm Konseyi, TK Danışma Kurulu, Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği	2020-2024	500.000/yıl	Osmaniye İl Turizm Stratejisi ve Eylem Planı çerçevesinde eşgüdüm, ofis personeli maliyetleri, uzmanlık hizmet alımları, faaliyet izleme, plan değerlendirme (periyodik raporlama)
1.10	Bölgesel işbirliği programlarında etkin olarak yer alınması	Osmaniye Ticaret ve Sanayi Odası	DOĞAKA	2020	10.000/yıl	"Kalkınmada Güç Birliği" ve benzer platformlarda Osmaniye turizminin sorunları ve çözümleri için etkin çalışma yapılması
EKSEN2 - BİLGİ VE TEKNOLOJİ SİSTEMLERİNİN GÜNCELLENMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
2.1	Turizm Bilişim Sisteminin kurulması	Turizm Ofisi	Osmaniye Belediyesi, Valilik, DOĞAKA, OKÜ	2020	30.000	Yönetim, bilgi ve iletişim sisteminin genel tasarımı
2.2	Turizm ofisine uygun donanım ve yazılım sağlanması	Turizm Ofisi	Osmaniye Belediyesi, Valilik	2020	100.000	
2.3	Veri tabanlarının oluşturulması	Turizm Ofisi	Osmaniye Belediyesi, Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Tarım ve Orman Teşkilatı, Milli Eğitim Müdürlüğü, OKÜ	2020-2021	200.000	Veriler: Konaklama tesisleri, ziyaretçi sayıları ve profilleri, anıtlar ve ören yerleri, kültür varlıkları, doğal varlıklar, yaylalar, turizm etkinlikleri, tanıtım verileri, eğitim verileri (Bkz. EK-7)
2.4	Turizm bilişim sisteminin işletilmesi	Turizm Ofisi	Valilik, Osmaniye Belediyesi, DOĞAKA[42]	2020-2024	20.000/yıl	Turizm web portalı, navigasyon sistemlerinde yer alma, arama motorlarında ve mobil uygulamalarda öncelik alma, sosyal medya

42 Proje teklif çağrısına uygun olması halinde desteklenebilir

EKSEN3 - FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
3.1	Kent müzesini gezenlere dağıtılacak broşürler hazırlanması ve basımı	Turizm Danışma Bürosu	Osmaniye Belediyesi, Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Turizm Ofisi	2020	20.000	Turistlerin Osmaniye'yi tanıması, Osmaniyelilerin kendi kültür ve tabiat varlıklarının farkına varmaları amaçlanmaktadır.
3.2	Kent merkezlerine il ve ilçedeki kültür ve doğa varlıklarını tanıtan heykel taklitleri, posterler koyulması	Belediyeler	Valilik, Turizm Ofisi	2020-2024	50.000/yıl	Osmaniyeliler'in kendi kültür ve tabiat varlıklarının farkına varmaları amaçlanmaktadır.
3.3	Okullarda kültür ve doğa varlıklarının tanıtılması, koruma, çevre ve turizm eğitimi	Milli Eğitim Müdürlüğü	Valilik, Turizm Ofisi	2021-2024	20.000/yıl	Öğrencilerin kültür ve tabiat varlıklarının farkına varmaları, turizm bilinci ve çevre duyarlılığı edinmeleri amaçlanmaktadır.
3.4	Öğrencilerin katılacağı Osmaniye kültür-doğa tanıtım gezileri düzenlenmesi	Milli Eğitim Müdürlüğü	Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Turizm Ofisi	2020-2024	25.000/yıl	Öğrencilerin kendi kültür ve tabiat varlıklarının farkına varmaları amaçlanmaktadır.
3.5	Halka kültür/ doğa koruma ve turizm bilinci oluşturmak için yerel medyanın sürekli kullanılması	Valilik	Belediyeler, Turizm Ofisi	2021-2024	30.000/yıl	Turistlere iyi davranılmasını, kolaylaştırıcı olunmasını telkin eden TV programı ve basın yazıları
EKSEN4 - KENTSEL ORTAMIN İYİLEŞTİRİLMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
4.1	Osmaniye İli Sürdürülebilir Turizm Ulaşım Planı yapılması	Valilik	Belediyeler	2020	50.000	Turizm değeri olan kültür doğa varlıklarına erişim amaçlı ulaşım düzenlemeleri (yol iyileştirme, işaretleme, sirkülasyon sistemi, otoparklar)
4.2	Adana ve Gaziantep girişlerinden merkeze kadar peyzaj/ağaçlandırma/ aydınlatma/kentsel estetik düzenlemesi yapılması	Osmaniye Belediyesi	Karayolları 5. Bölge Müdürlüğü	2020-2021	20.000.000	İmar Planı ve kentsel tasarıma dayalı düzenleme
4.3	Kalelere yaya erişiminin iyileştirilmesi tespit ve planlama çalışması	Belediyeler	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2021	20.000	Turların ve yürüyüş rotalarının üzerinde bulunan kalelerin yaya erişimi kolaylaştırılacaktır.

EKSEN4- KENTSEL ORTAMIN İYİLEŞTİRİLMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
4.4	Osmaniye ve Düziçi kentlerinde bisiklet sisteminin geliştirilmesi	Osmaniye Belediyesi, Düziçi Belediyesi	Turizm Ofisi	2020-2021	1.500.000/ yıl	planlama, projelendirme, bisiklet parkları, bisiklet yolları (sürdürülebilir ulaşım)
4.5	Kent Merkezlerinin İyileştirilmesi proje/ tasarım çalışmaları yapılması	Belediyeler	Turizm Ofisi, ÇEKÜL Vakfı	2021-2022	200.000	Estetik değer ve yerel kimlik gözetilerek peyzaj, aydınlatma, kent mobilyası, umumi tuvalet, dolaşım sistemi, yaya, bisiklet ve engellilere öncelikler vb ögeleri içeren kentsel tasarım/proje çalışmaları yapılması
4.6	Alacami- Kadirli Çarsısı arasında otantik yaya yolu düzenlemesi, eski çarşının canlandırılması projesi	Kadirli Belediyesi	Turizm Ofisi	2021	500.000	Kadirli el sanatları, yeme içme mekanları, hediyelik eşya dükkanları
4.7	"Osmaniye sokağı" fonksiyon, cephe tabela ve kabloların iyileştirilmesi vb. tasarımı	Osmaniye Belediyesi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2020	1,500.000	Araçtan arındırılmış yaya bölgesi, nitelikli yeme-içme, hediyelik eşya mekanları, nostaljik tramvay içeren tasarım
4.8	Rekreasyon alanlarının artırılması	Belediyeler, İl Özel İdaresi	Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü	2020-2024	10.000.000/ yıl	Yumuşak, yöreyle uyumlu peyzaj alanları düzenlenmesi
4.9	Osmaniye'ye Turizm İşletme Belgeli otellerin ve restoranların yapılması için destek olunması	Osmaniye Belediyesi	Valilik	2020-2024		Halen OSB'de çalışan ama yeterli hizmet kalitesini bulamadığından Osmaniye'de konaklamayan iş turistlerinin Osmaniye'de konaklamaları amaçlanmaktadır.

EKSEN5 - HİZMET KALİTESİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
5.1	Hizmet kalitesinin iyileştirilmesi eğitimleri	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Turizm Ofisi, Milli Eğitim Müdürlüğü, Tarım ve Orman Teşkilatı	2020-2024	20.000/yıl	Hijyen, müşteriye davranış, atıklar, sunum vb.
5.2	Otel ve lokantaların çevre duyarlılığı konusunda sertifikasyonu	Belediyeler	Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2021-2024	20.000/yıl	
5.3	Pansiyonculuk eğitimleri	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü	2021-2024	25.000/yıl	Turizm konaklama kapasitesini artırmak, vatandaşın turizm algısını, farkındalığını ve turizm gelirlerini artırmak için yaylalarda uygulanmak üzere eğitim verilmesi
5.4	İşgücü ihtiyaç analizi	İŞKUR	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2020	10.000	Osmaniye İl Turizm Stratejisi ve Eylem Planı kapsamındaki faaliyetlerin uygulanması çerçevesinde; oteller, lokantalar ve diğer turizm tesislerinin ihtiyaç duyacağı nitelikli işgücünün tür ve miktarının tahmin edilmesi
5.5	Kadirli Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesi (okul, Pansiyon ve Uygulama Oteli) tamamlanarak hizmete açılması	Milli Eğitim Müdürlüğü	Valilik, Milletvekilleri	2020-2021		
5.6	Üniversite Meslek Yüksek Okulu bünyesinde Geleneksel El Sanatları Tasarım Bölümleri açılması	OKÜ	Milli Eğitim Müdürlüğü, Turizm Ofisi	2021		Kadirli Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu'nda açılan Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümünün yanı sıra, Osmaniye iline özgü el sanatlarının devamı ve geliştirilmesi için OKÜ Osmaniye Meslek Yüksek Okulu bünyesindeki El Sanatları bölümünün pazarlanabilir/yaratıcı ürün tasarımı konusunda işlevsel hale getirilmesi
5.7	Geleneksel ve yöresel el sanatlarının yaşatılması için mesleki eğitim kursları açılması	Halk Eğitim Merkezi	Milli Eğitim Müdürlüğü	2020-2024	10.000 TL/yıl	Kilim ve ahşap el sanatları, seramik, mozaik
5.8	Turizmde Kalite kontrol sisteminin kurulması ve işletilmesi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Turizm Ofisi	2021	30.000	

EKSEN5 - HİZMET KALİTESİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
5.9	Turistik tesislerde periyodik müşteri memnuniyet anketleri yapılması	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği		10.000/yıl	Oteller, koruma alanları
5.10	Osmaniye kültür ve doğa varlıkları konusunda bilgili ve gerektiğinde görev alabilecek rehberler yetiştirilmesi için eğitimlerin verilmesi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Adana Bölgesel Turist Rehberleri Odası	2021-2024	10.000/yıl	
5.11	Nitelikli/ Turizm İşletme Belgeli restoran yatırımlarının teşvik edilmesi	Belediyeler	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2020-2024		
EKSEN6 - KORUMAYA, ÇEVREYE VE TURİZME KAYNAK YARATILMASI						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
6.1	Mevcut turizm fon kaynaklarının araştırılması ve duyurulması	Turizm Ofisi	DOĞAKA	2020	50.000	Teşvik mevzuatı, sponsorluk, özel kesim ve kamu idarelerinin sağlayabileceği kaynakların bir rehber halinde derlenmesi, turizm portalında yayınlanması ve duyurulması (Teşvikler için bkz. EK-11)
6.2	Merkezi hükümetin daha fazla kaynak ayırması için girişimlerde bulunulması	Milletvekilleri	Valilik, Belediyeler	2020-2024		Bakanlıkların il müdürlüğü yatırım programlarında OİTSEP ve diğer il planları kapsamına giren faaliyetleri için kaynak tahsis etmelerinin sağlanması
6.3	Sürdürülebilir turizm yatırımları ve etkinlikleri için diğer kaynakların araştırılması	Turizm Ofisi	DOĞAKA	2020-2024	20.000	Ulusal ve uluslararası fonların araştırılması, başvuru yapılması

6.4	Kamu-özel sektör ortaklıklarının araştırılması	Turizm Ofisi	DOĞAKA	2020-2024	20.000	Plan kapsamındaki eylemler için yer tahsisi, imtiyaz sağlama vb. modellerle ortaklıklar oluşturulması
6.5	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneğinin belediyelerle ortak proje geliştirmesinin sağlanması	Belediyeler, Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği	DOĞAKA[43]	2021-2024		
6.6	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneğinin teşviklerden yararlanmasının sağlanması	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği	DOĞAKA[44]	2021		İlin turizm değerlerinin tanıtımı, el sanatlarının geliştirilmesi
6.7	Karaçay Palmiyeler- Zorkun Yaylası teleferik sisteminin uygulanabilmesi için kaynak yaratılması	Osmaniye Belediyesi, Valilik, Milletvekilleri	DOĞAKA[45]	2020-2024		11 km'lik güzergah etüdü, fizibilite çalışması ve ön proje tamamlanmıştır. 2017 yılında toplam yapım maliyeti (75 adet kabin dahil) 21.000.000 USD olarak tahmin edilmiştir.

EKSEN7 - KÜLTÜREL VARLIKLARIN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
7.1	Taşınmaz kültür varlıkları envanterinin güncellenmesi ve web sitesinde yayınlanması	Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Müze Müdürlüğü	Kültür ve Turizm Bakanlığı	2020	10.000	Adana Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ile Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü envanterleri gözetilerek yapılacaktır.
7.2	Kültürel varlıklarının tespit ve tescil işlemlerinin tamamlanması	Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Müze Müdürlüğü	Kültür ve Turizm Bakanlığı	2020-2021	50.000	Özellikle mülkiyet belirsizlikleri ve kadastrosuzluk nedeniyle yasal tespit ve tescili yapılmamış kaleler ve arkeolojik alanlar tespit ve tescil edilecektir.
7.3	Kültür varlıklarının bakımı ve korunması konularında bilgi sağlamak üzere STK'larla, yerel yönetimlerle, kanaat önderleriyle işbirliği yapılması	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	STK'lar	2020-2024	10.000/yıl	Kültür varlıklarının durumlarının tespiti, izlenmesi ve uyarıların rapor edilmesi konusunda STK'ların gönüllü katkıları alınacaktır.

43 Proje teklif çağrısına uygun olması halinde desteklenebilir
44 Proje teklif çağrısına uygun olması halinde desteklenebilir
45 Proje teklif çağrısına uygun olması halinde desteklenebilir

EKSEN7 - KÜLTÜREL VARLIKLARIN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
7.4	Osmaniye kent ve köylerinde STK'ların katkılarıyla sözlü tarih araştırmalarının yürütülmesi ve yayınlanması	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	OKÜ, STK'lar, gönüllü bireyler	2020-2024	20.000/yıl	
7.5	Osmaniye ilinin somut olmayan kültürel mirası konusunda yazılanlar derlenerek, ek konular araştırılarak bir kitap halinde yayınlanması	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	STK'lar, OKÜ	2020-2023	50.000	Sözlü tarih, öyküler, efsaneler, şenlikler, adetler, aşıklık geleneği
7.6	Yeni kültür varlıklarının ortaya çıkarılması için araştırmalar yürütülmesi; bu varlıkların tespiti, tescili ve kazı programına alınmaları sağlanması	Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Müze Müdürlüğü	Müze Müdürlüğü, OKÜ	2020-2024	50.000/yıl	Kadirli'de evlerin altında bulunan hamam ve mozaikler, Osmaniye Yaveriye mahallesinde yer altında tespit edilmiş olan erken İslam dönemine ait kale gibi varlıklar
7.7	Mevcut ve Potansiyel turizm değeri olan kültürel varlıkların/alanların ihtiyaç analizi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Turizm Ofisi	2020	30.000	
7.8	Belirlenmiş kültürel varlıklar arasında turizm değeri olanların kazı ve restorasyon programına alınmasının sağlanması	Milletvekilleri, Valilik	Kültür ve Turizm Müdürlüğü			Toprakkale'de kalenin restorasyonu ve turizm hizmetleri verebilecek şekilde düzenlenmesi, Hemite Kalesinin bakım ve restorasyonu
7.9	Kastabala kazısının tamamlanan kısımlarının, gerekli düzenlemeler yapılarak, ziyarete açılması	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kültür ve Turizm Bakanlığı		150.000	Oturma yeri, sahada gezi yolu, oturma çardağı, çift dilli bilgilendirme levhası, turlar geldiğinde rehber, broşür, el sanatları satış, WC, meşrubat satış düzeni
7.10	Kastabala Alan Yönetim Başkanlığı oluşturulması ve Alan Yönetim planı hazırlanması	Kültür ve Turizm Müdürlüğü		2020-2021	100.000	Kazının hızlandırılması için ödenek sağlanması
7.11	Karatepe Aslantaş Alan Yönetim Başkanlığı oluşturulması ve Alan Yönetim Planı hazırlanması	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü	2020-2021	100.000	

7.12	Alacami kazısının ve restorasyonunun tamamlanması ve Alacami'nin ziyarete açılması	Vakıflar Hatay Bölge Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Müze Müdürlüğü	2020-2021		
7.13	Aslantaş Açık Hava Müzesinde elektronik rehber sistemine geçiş için çalışma yürütülecektir.	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kültür ve Turizm Bakanlığı	2020	20.000	Dil bilen rehberin tam zamanlı bulundurma maliyeti karşısında açık havada çalışabilecek rehber sistemi
7.14	İlde turizm değeri olan kültürel varlıkların yaya erişim ve dolaşım sorunlarının giderilmesi	Belediyeler, İl Özel İdaresi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2020-2021	500.000	
7.15	Hasanoğlan'dan sonra en eski köy enstitüsü olan Düziçi Köy Enstitüsü'nün işlevlendirilerek korunması	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Düziçi Belediyesi	2020-2021	200.000	
7.16	Düziçi'nde Roma Hamamı kazısının tamamlanması ve Açık Hava Müzesi'nin ziyarete açılması	Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Müze Müdürlüğü	Düziçi Belediyesi	2020	500.000	
7.17	Düziçi Anadolu Öğretmen Lisesi yerleşkesinde yer alan atıl binada Karacaoğlan Müzesi yapımı	Düziçi Belediyesi	DOĞAKA[46]	2020-2021	2.000.000	
7.18	Karatepe Aslantaş Açık Hava Müzesi ve Milli Parkının UNESCO Dünya Kültür Mirası listesine alınmasıyla ilgili lobi çalışması yapılması	KAVAK Vakfı, Kültür ve Turizm Müdürlüğü ,Milletvekilleri	Kadirli Kaymakamlığı, OKÜ, DOĞAKA	2021-2022	500.000	Alan geçici listeye alınmıştır.
7.19	Anıtları tanıtıcı levhaların standart tasarımı ve yerleştirilmesi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Belediyeler	2020-2021	50.000	

46 Proje teklif çağrısına uygun olması halinde desteklenebilir

EKSEN8 - DOĞAL VARLIKLARIN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
8.1	Osmaniye doğa varlıkları envanterinin hazırlanması	Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü, Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü	OKÜ, STK'lar	2020-2021	50.000	Kadastro, mülkiyet durumları, özellikleri
8.2	Turizm öncesi korunması gereken doğal varlıkların yasal tespit ve tescil işlemlerinin tamamlanması	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü	Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü, STK'lar	2020-2022	30.000	
8.3	Öncelikli/kritik doğal varlıklar için koruma önlemleri geliştirilmesi ve STK'lar ile işbirliği yapılması	Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Belediyeler, STK'lar	2020-2024	20.000/yıl	Kırmıtlı Kuş Cenneti, Karaçay Şelalesi, anıt ağaçlar, mağaralar, kanyonlar vb. özellikli flora ve faunası önemli olan alanlarla ilgili olarak gönüllü görev alacak STK'larla işbirliği
8.4	Turizme açılacak doğal varlıkların korunması ve yönetimi konusunda rehber kitapçık hazırlanması	Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, Turizm Ofisi	2020-2021	20.000	Her bir doğal varlıkla ilgili koruma, izleme, bakım ve yönetimin nasıl yapılacağı konusunda iş bölümü
8.5	Anıt (olabilecek) ağaçların tespit, tescil, bakım ve koruma çalışmalarının tamamlanması	Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü	2020-2021	10.000	Düziçi ve Kadirli'de (Yoğunoluk Köyü) çok yaşlı çınarların koruma önlemleri
8.6	Osmaniye ilinde "mevcut" alternatif turizm alanlarının/ rotalarının belirlenmesi ve durumlarının raporlanması	Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2020	10.000	Halen faal olan alternatif turizm alanlarının korunma durumları, turizme uygunluğu, tur organizatörleri ve ziyaretçi profilleri araştırılacaktır.
8.7	Alternatif turizm türlerine göre "planlanan" gezi rotalarının ve aktivite odaklarının tanımlanması, haritalarının ve broşürlerinin hazırlanması	Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü	ÇEKÜL vakfı, Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2020-2021	20.000/yıl	Trekking, dağ bisikleti, kamping, flora fauna gözlemciliği, şelale, kanyon, mağara, dağcılık, foto safari için rota-parkur harita çalışmaları, rota güzergahlarının ve çekiciliklerinin tanımlanması
8.8	Fotosafari rotalarının STK'ların işbirliğiyle belirlenmesi	Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2020	20.000	STK'larla birlikte fotosafari rotalarının belirlenmesi, tanıtımının yapılması, tur operatörleriyle fotoğrafçılık derneklerinin işbirliği içerisinde turlar düzenlemesi, bu turlarda kullanılacak güzergahlardaki görüntü bozukluklarının tespit edilerek yeniden düzenlenmesi

8.9	Rota odaklarında ürün teşhir ve satış noktaları planlanması	Belediyeler	Osmaniye Esnaf Sanatkar Odaları Birliği	2020-2024	20.000	Turizm potansiyeli olan köylerin rotalarda kazanç elde etmesi sağlanacaktır.
8.10	Doğa turizmi koridoru oluşturulması (bölge illeriyle ortak platform)	DOĞAKA	Turizm Ofisi	2021-2024	50.000	Bölge planında yer alan inanç ve gastronomi koridorlarına ek olarak Osmaniye ve komşu illerini kapsayan "doğa turizmi koridoru" ziyaretçilere çeşitlilik sağlayacaktır.
8.11	Karatepe–Aslantaş Milli Park alanının yönetim planının hazırlanması ve alan yönetiminin atanması	Milli Parklar Genel Müdürlüğü	Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü, Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü	2020-2021		Kültür ekseninde belirtilmiştir. Doğa ve kültür içiçe değerlendirilecektir.
8.12	Aslantaş, Berke barajları ve Ceyhan Nehri'nde su sporlarının geliştirilmesi fizibilite çalışması yapılması	Gençlik ve Spor Müdürlüğü	Gençlik ve Spor Bakanlığı, DSİ 6. Bölge Müdürlüğü	2020-2021	20.000	Kürek, kanoculuk alanları
8.13	Sumbas Şarlak Şelalesi'nin çevre düzenlemesinin yapılması	Sumbas Belediyesi	Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü	2021	30.000	
8.14	Tarihi Ceyhan Nehri Su Ticaret Yolu tematik gezi rotasının turizm amaçlı değerlendirilmesi için çalışma yapılması	Korkut Ata Doğa Sporları Derneği	DSİ 6. Bölge Müdürlüğü, Turizm Ofisi	2020	20.000	
8.15	Düldül Dağı Teleferik Sistemi ve tesislerinin tamamlanması	Düziçi Belediyesi		2020-2023		Seyir mekanı, çevre düzenlemesi, yürüyüş yolları, alt istasyonda araç yanaşma ve park yerleri, ticari birimler
8.16	Düziçi'nin ulusal düzeyde tanınan bir yamaç paraşütü beldesi yapılması	Düziçi Belediyesi	THK Osmaniye Havacılık ve Doğa Sporları Kulübü, THK Düziçi Şubesi	2020-2021	50.000	THK uygunluk tescilinin alınması, yamaç paraşütçülüğü ve eğitim tesisleri kurulması fizibilite çalışması, ulusal düzeyde yarışma düzenlenmesi
8.17	Düziçinde teleferik, kamping, trekking, yamaç paraşütü, seyir terası alanlarının ilçenin tarihi ve doğal güzellikleriyle bütünleştiren rota hazırlanması	Düziçi Belediyesi	Turizm Ofisi	2020-2022	20.000	
8.18	Düziçi'nin alternatif turizm ve doğa sporlarında bölgesel bir merkez olmasının sağlanması için gerekli planlamanın yapılması	Düziçi Belediyesi	Turizm Ofisi	2020-2024	50.000	Yamaç paraşütü, bisiklet, trekking, kamping, flora-fauna gözlemciliği, şelale, kanyon, mağara, dağ, foto safari, oryantiring, konaklama tesisleri

EKSEN8 - DOĞAL VARLIKLARIN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
8.19	Çona Kanyonu'nun erişilebilir hale getirilmesi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İl Özel İdaresi	Orman İşletme Müdürlüğü, Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü	2021-2023		
8.20	Düziçi Karasu Şelalesi ve tescilli Sabun Çayı köprüsünün koruma önlemlerinin yürütülmesi	Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Düziçi Belediyesi		2020-2024		
8.21	Sabun Çayı trekking rotasının belirlenmesi ve düzenlenmesi	Düziçi Belediyesi	Orman İşletme Müdürlüğü	2020	5.000	
8.22	Sabun Çayı mesire alanında şenlikler düzenlenmesi	Düziçi Belediyesi	Orman İşletme Müdürlüğü	2020-2024		
8.23	Düziçi Zin Mağarası'na günübirlik doğa yürüyüşleri rotasının düzenlenmesi	Düziçi Belediyesi	Orman İşletme Müdürlüğü	2020	5.000	
8.24	Düziçi Dumanlı Yaylası'nın doğa sporları alanı olarak düzenlenmesi	Düziçi Belediyesi	Orman İşletme Müdürlüğü	2021-2024	30.000	
8.25	Kalelerin potansiyel turizm değerinin değerlendirilmesi ve uygun olanların turizme kazandırılması konusunda yaratıcı çalışma yapılması	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Turizm Ofisi	2020-2021	30.000	Turizm değeri olan kalelere jeep safari, foto-safari, oryantiring, dağ bisikleti yarışları gibi etkinliklerin her yıl ulusal düzeyde düzenlenmesinin olabilirliği araştırılarak başlatılması
8.26	Osmaniye Karaçay Şelalesinin koruma alanı olarak tescillenmesi	Orman İşletme Müdürlüğü	Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü	2020-2021		
8.27	Karaçay Şelalesi yolunun doğayla uyumlu olarak iyileştirilmesi	Osmaniye Belediyesi	Orman İşletme Müdürlüğü	2021-2024	20.000	
8.28	Kastabala Vadisi Önemli Doğa Alanı ve Kırmıtlı Kuş Cenneti Yönetim Planı Hazırlanması ve Alan Yönetiminin belirlenmesi	Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü	2020-2021	75.000	

8.29	Kastabala Vadisi'nin ve Kırmıtlı Kuş Cenneti'nin koruma önlemleri çerçevesinde turizme açılması için gerekli düzenlemelerin yapılması	Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü	Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2021-2024	100.000	
8.30	Doğa müzesi yapılması	Osmaniye Belediyesi	Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü, DOĞAKA[47]	2021-2024	2.000.000	Osmaniye'ye özgü flora, fauna tanıtılacaktır. Osmaniye'nin 3 boyutlu haritasında (maket) doğal ve kültürel varlıkların gösterilmesi
8.31	Bahçe ilçesinde yer alan Şifa Pınarı ve mesire alanının iyileştirilmesi	Bahçe Belediyesi	Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü, DOĞAKA[48]	2021-2024	100.000	
8.32	ETBAR (Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu) kapsamında dört mevsim incelemesi devam eden potansiyel doğal sit alanlarıyla ilgili çalışmaların tamamlanması	Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü	İlgili Belediyeler, Orman İşletme Şube Müdürlüğü	2020-2021	150.000	Osmaniye Karaçay Şelalesi, Osmaniye Çona Kanyonu ve Şelalesi, Düziçi Yeşil Şelalesi

EKSEN9 - ULAŞIMIN İYİLEŞTİRİLMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
9.1	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Ulaşım Planı yapılması	Osmaniye Belediyesi	Turizm Ofisi, Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği	2021	75.000	Turizm değeri olan kültür doğa varlıklarına erişim amaçlı ulaşım düzenlemeleri (yol iyileştirme, işaretleme, sirkülasyon sistemi, otoparklar)
9.2	Osmaniye ve Düziçi'nde turistik bisiklet sisteminin geliştirilmesi	Osmaniye Belediyesi	Turizm Ofisi	2020-2021	500.000	Kentiçlerinde ve çevredeki doğal ve kültürel varlıklara erişim sağlayan bisiklet yolları, bisiklet parkları yapılması
9.3	Kalelere yaya erişiminin iyileştirilmesi	Belediyeler	Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü	2021-2023	100.000	Turlar ve yürüyüş rotaları üzerinde bulunan kalelere yaya erişiminin kolaylaştırılması
9.4	Yollara yön işaretlerinin koyulması	Osmaniye Belediyesi	Karayolları 5. Bölge Müdürlüğü	2020-2021	50.000	
9.5	Mersin- Osmaniye- Islahiye banliyö demiryolunun devreye girmesi için çalışma yapılması	Valilik	TCDD 6. Bölge Müdürlüğü, Milletvekilleri	2020		

47 Proje teklif çağrısına uygun olması halinde desteklenebilir
48 Proje teklif çağrısına uygun olması halinde desteklenebilir

EKSEN9 - ULAŞIMIN İYİLEŞTİRİLMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
9.6	Osmaniye Havalimanının yapılması konusunda fizibilite çalışması yapılması	Valilik	Osmaniye Ticaret ve Sanayi Odası, DOĞAKA[49]	2020	30.000	Osmaniye sanayinin gelişimi, Adana havalimanının Tarsus'a taşınması nedeniyle mesafenin artmasının gözetilmesi, arazi mülkiyeti sorununun çözümü
9.7	Hızlı Tren Adana-Bahçe bağlantısının yapım çalışmalarının hızlandırılması	Valilik, Milletvekilleri		2020-2021		
9.8	Hızlı Tren istasyonu çevresinde oluşacak aktarmalarla ilgili ulaşım ve otopark, bisiklet parkı, hizmet tesisleri düzenlemeleri tasarımının yapılması	Osmaniye Belediyesi	TCDD 6. Bölge Müdürlüğü	2021	50.000	
9.9	Karatepe-Aslantaş'a sezonda toplu taşıma seferleri düzenlenmesi	Minibüsçüler Derneği	Osmaniye Belediyesi	2020-2024		Özellikle talebin yüksek olduğu bahar ayarlarında seferlerin düzenlenmesi
EKSEN10 - YAYLA TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
10.1	"Osmaniye Yaylalar Envanteri"nin hazırlanması (Öncelikli Zorkun bölgesi yaylaları ve Kadirli/ Maksutoluğu)	Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, Orman İşletme Müdürlüğü	STK'lar, DOĞAKA	2020-2021	30.000	Turizm potansiyeli olan yayla yerleşmelerinin harita, kadastro ve arazi kullanım durumu, yayla içi ve dışı ulaşım durumu, mevsimlik hane ve nüfus, hizmetler, çevredeki doğal ve kültürel varlıklar, tarım durumu ortaya konulacaktır.
10.2	Zorkun Yaylası Sürdürülebilir Yerleşim, Gelişim ve Yönetim Planının Hazırlanması	Orman İşletme Müdürlüğü	Osmaniye Belediyesi, Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, DOĞAKA, Turizm Ofisi	2020-2021	100.000	Zorkun Yaylasında mevzuata göre yapılabilecek doğa uyumlu turizm geliştirme faaliyetlerinin belirlenmesi, yayladaki tüm yerleşmeleri kapsayan (il geneli için örnek uygulama) bir geliştirme ve yönetim modeli

49 Proje teklif çağrısına uygun olması halinde desteklenebilir

10.3	Zorkun Yaylası geliştirilebilir yerleşim alanlarının İmar Planı hazırlanması	Osmaniye Belediyesi		2021-2022	300.000	Nazım Plan ve gerekli yerlerde uygulama imar planı
10.4	Zorkun Yaylası için pansiyon, kiralık konaklama, yeme-içme, çadır, karavan, spor, sosyal donatı, eğlence/ dinlence tesislerinin projelendirilmesi	Orman İşletme Müdürlüğü	Osmaniye Belediyesi, Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü	2021-2024	5.000.000	İmar planı çerçevesinde yapı ve kullanımların tasarımı
10.5	Zorkun Yaylası için yürüyüş, bisiklet, dağcılık , doğa gözlemciliği vb. parkurların belirlenmesi, işaretlenmesi	Orman İşletme Müdürlüğü	Osmaniye Belediyesi, Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü	2020-2021	100.000	
10.6	Zorkun Yaylası Kırsal Turizmi Geliştirme Planı Hazırlanması	Tarım ve Orman Teşkilatı, Kültür ve Turizm Müdürlüğü	DOĞAKA, Turizm Ofisi	2021	30.000	Faaliyet 10.2'de belirtilen Yayla Gelişim Planı içerisinde yapılabilir.
10.7	Zorkun Yaylası Teleferik Projesi'nde belirlenen istasyon yerlerinin korunması	Orman İşletme Müdürlüğü	Osmaniye Belediyesi	2020-2024		Teleferiğin yapımı halinde engel oluşmaması için açık otopark, kamping alanı gibi yapılaşma içermeyen kullanımlar düşünülebilir.
10.8	Kadirli/Maksutoluğu Yaylası yerleşim ve yönetim planının hazırlanması	Kadirli Orman İşletme Müdürlüğü	Kadirli Belediyesi, DOĞAKA, Turizm Ofisi	2021	50.000	Zorkun örneğinden hareket edilmesi
10.9	Yaylalarda yerel kültürü değerlendiren etkinlikler geliştirilmesi	Belediyeler	Orman İşletme Müdürlükleri	2020-2024	50.000	Yaylada kır düğünü, toplantı, kahvaltı, yemek organizasyonlarının teşvik edilmesi

EKSEN11 - İŞ TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
11.1	Tarihi özelliği olan ve henüz iktisadi değer kazandırılamamış muhtelif kamu binalarının ve özel mülkiyet binaların butik otel işletmeciliğine açılması için çalışma yapılması	Osmaniye Belediyesi	Osmaniye Ticaret ve Sanayi Odası	2020-2021	10.000	Araştırma ve tespit yapılması
11.2	Osmaniye OSB'de çalışan ancak başka illerde konaklayan uzun süreli iş turistlerinin Osmaniye'de konaklayabilmeleri için önlem geliştirilmesi(uygun fiyatlı otel/nitelikli otel yapımı vb.)	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Osmaniye Ticaret ve Sanayi Odası	2020-2021	20.000	OSB de ve otellerde bu amaçla anket yapılarak müşteri potansiyeli belirlenmesi

EKSEN12 - SAĞLIK TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
12.1	Haruniye konaklama, sağlık tesislerinin geliştirilmesiyle ilgili tasarım ve fizibilite çalışması yapılması	Düziçi Belediyesi	Sağlık Bakanlığı	2020	50.000	Barajla birlikte devralınan şantiye tesislerinin değerlendirilmesi
12.2	Kokar Kaplıcasında tasarım, işletme, altyapı, tesis yapımı fizibilitesi	Kadirli Belediyesi	Sağlık Bakanlığı	2020	20.000	Yapılmış etüdlerin değerlendirilmesi, su debisi ve kalitesi gibi ölçümlerin güncellenmesi, uygun bulunursa harita, tasarım ve fizibilite çalışmasına geçilmesi
12.3	Çevre duyarlı tesisleri ödüllendiren sertifikasyon sisteminin oluşturulması	Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü	Belediyeler	2021-2023	2.000	Örneğin yeşil yıldız/yeşil bayrak sistemleri (Bkz. EK-6)
12.4	Çevre sorunlarının azaltılması (hava, çöp, sinek) konusunda rapor hazırlanması	Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü	STK'lar	2020	5.000	

EKSEN13 - TURLAR						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
13.1	Mekansal koridorlar itibarıyla farklı doğa turizm türlerinin her biri için tur rotaları belirlenmesi ve ziyaretçi kullanımı için yayınlanması	Turizm Ofisi	Belediyeler, Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Tarım ve Orman Teşkilatı	2020-2021	50.000	
13.2	Osmaniyedeki otellerde hafta sonu veya uzun süreli kalanlara yönelik günübirlik veya konaklamalı kültür ve doğa turları düzenlenmesinin sağlanması	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği	Oteller, Seyahat Acenteleri	2020-2021	10.000	Özellikle OSB'de çalışan ancak Osmaniye dışındaki otellerde konaklayan ziyaretçilerin Osmaniye'de konaklamaları için gerekli koşulların araştırılması planlanmıştır. Osmaniye iş turizminin tanımı ve potansiyeli EK-9'da verilmiştir.
13.3	Tur operatörlerinin Osmaniye'yi kültür ve doğa turlarına dahil etmeleri için pazarlama çalışması yapılması	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği	Oteller, DOĞAKA, Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2021-2024	20.000/yıl	Osmaniye'ye uğrayabilecek bölge turları ve operatörleri ile bunların talep ettikleri koşulların araştırılması; araştırma sonucuna göre gerekli düzenlemeler yapılarak tur operatörleri ve seyahat acenteleri Osmaniye'ye davet edilerek onlara cazibe noktalarının gezdirilmesi
13.4	Festivaller ve önemli etkinliklerin bölgeden geçen tur operatörlerine sürekli olarak bildirilmesi	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2021-2024	5.000/yıl	
13.5	Doğu-Batı otoyol koridorunda otobüs ve otomobillerin yeme içme, hediyelik eşya alışveriş için mola yapmalarına yönelik araştırma yapılması	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği	Osmaniye Esnaf ve Sanatkar Odaları Birliği, Belediyeler, Karayolları 5. Bölge Müdürlüğü	2020-2021	20.000	Toprakkale kavşağı, Otoyol-Kadirli yol ayrımı aday lokasyonlar olarak etüd edilebilir.

EKSEN 14 - EL SANATLARININ KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
14.1	Karatepe kilimleri ve ahşap el sanatları ürünlerinin yurtiçi ve yurt dışında pazarlanabilmesi için araştırma yapılması ve sonuçların uygulanması	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği	Osmaniye Esnaf Sanatkar Odaları Birliği	2020-2021	20.000	Mevcut üretici kuruluşların derneğe üyeliği/katılımıyla yapılabilir.
14.2	Kent Müzeleri'nin el sanatları ürünlerinin tanıtımı ve pazarlamasına destek imkanlarının araştırılması	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği	Kent Müzeleri	2020-2024	10.000	Kent Müzesinde yer alması önerilen Turizm Danışma Ofisi ile birlikte düşünülebilir.
14.3	Haftanın belirli bir günü, il merkezindeki kültür merkezlerinden birisinde uygun bir bölümün geleneksel el sanatları kurslarını başarıyla tamamlamış kursiyerlere, satış amacıyla, tahsis edilmesi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kültür Merkezleri	2020-2024	5.000/yıl	
14.4	Ceyhan nehri taşlarının oymacılık malzemelesi olarak kullanımının araştırılması	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği	Osmaniye Esnaf ve Sanatkar Odaları Birliği	2020	5.000	
14.5	Geleneksel el sanatları kursları düzenlenmesi	Milli Eğitim Müdürlüğü	Belediyeler	2020-2024	20.000/yıl	

EKSEN15 - FESTİVAL VB. TOPLU ETKİNLİKLERİN DÜZENLENMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
15.1	"Osmaniye Festivaller Programı"nın hazırlanması	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Belediyeler	2020-2024	2.000	Tur operatörleri ve seyahat acentalarının davet edileceği festivallerin güçlü olmasının sağlanması, konaklama yaratması, satış yapılması, turların tanıtılması
15.2	Festivallerde hizmet ihtiyaçlarının yeterince karşılanması	Belediyeler	Kültür ve Turizm Müdürlüğü		100.000/yıl	Tuvalet, yeme içme, alışveriş
15.3	Kadirli'de off-road, sucuk-ekmek, vb. şenliklerin birleştirilerek ulusal düzeyde tanıtımı	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kadirli Belediyesi	2021-2024	50.000	
15.4	Düziçinde Karacaoğlan Şenlikleri düzenlenmesi	Düziçi Belediyesi		2020-2024	30.000/yıl	
15.5	Osmaniye Yer Fıstığı Festivali düzenlenmesi	Belediyeler	Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları, Ziraat Odaları	2021-2024	50.000/yıl	
15.6	Kadirli Turp Şenliği düzenlenmesi	Kadirli Belediyesi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2020-2024	30.000/ yıl	
15.7	Yaşar Kemal Festivali'nin sürekli yapılması	Osmaniye Belediyesi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2020-2024	30.000/yıl	
15.8	Uluslararası Ozanlar ve Halk Oyunları Festivali düzenlenmesi	Osmaniye Belediyesi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü, STK'lar	2020-2024		
15.9	Düziçi Hava Sporları Yarışmalı Şenliği düzenlenmesi	Düziçi Belediyesi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü, STK'lar	2021-2024	50.000/yıl	
15.10	Hasanbeyli Kiraz Festivali düzenlenmesi	Hasanbeyli Belediyesi	Ziraat Odaları, Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2020-2024	20.000/yıl	
15.11	Yaylaların festival etkinlikleri için kullanılmasına yönelik İhtiyaç Analizi çalışması yapılması	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği, Turizm Ofisi	2020	20.000	

EKSEN 16 - DİĞER						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
16.1	Aslantaş gençlik kampının düzenli ve uluslararası katılımla işletilmesi	Gençlik ve Spor Müdürlüğü	Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü	2020-2024		
16.2	Düziçi'nde gençlik kampı yapılmasının araştırılması	Gençlik ve Spor Müdürlüğü	Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü	2020	10.000	
16.3	Kır turizmi olanaklarının araştırılması	Tarım ve Orman Teşkilatı	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2020	20.000	Köylerin ve aktivitelerin belirlenmesi, rotaların doğa ve kültür varlıklarıyla birlikte tasarımı
16.4	Turistik önemi olan köylerin gelişim planlarının hazırlanması	Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü	Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Tarım ve Orman Müdürlüğü, DOĞAKA	2021-2024	100.000	
16.5	Düziçi'nde doğayla uyumlu konaklama tesisleri yapımına destek verilmesi	Düziçi Belediyesi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2020-2024		Arazi, bina kiralama vb.
16.6	Eğlence, dinlence tesisleri yapılmasının teşvik edilmesi	Osmaniye Belediyesi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2020-2024		
16.7	Osmaniye mutfağının turizm açısından değerlendirilerek markalaştırılabilecek odak lezzetlerinin belirlenmesi	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2021	20.000	Pazar araştırması
16.8	Gastronomi koridorunda yer alınması	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği	DOĞAKA	2021-2024	20.000	
16.9	Nitelikli/ turizm işletme belgeli lokanta yapımının teşvik edilmesi	Osmaniye Belediyesi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2021-2024		
16.10	Düldül Dağı'nın kuzey yamacında kayak tesisi olabilirliğinin araştırılması	Gençlik ve Spor Müdürlüğü		2020-2021	30.000	
16.11	Bahçe İlçesinde Su Hızarının tanıtımının sağlanması	Bahçe Belediyesi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü, DOĞAKA[50]	2021-2024	100.000	

50 Proje teklif çağrısına uygun olması halinde desteklenebilir

EKSEN17 - TANITIMIN ETKİNLEŞTİRİLMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
17.1	Turizm Danışma Bürosu'nun acilen kurularak faaliyete geçirilmesi	Osmaniye Belediyesi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2020	5.000	Aranan nitelik ve yer EK-8'de açıklanmıştır.
17.2	OİTSEP'in (Osmaniye İli Turizm Stratejisi ve Eylem Planı) geniş çapta tanıtılması	Turizm Ofisi	Valilik, Belediyeler, DOĞAKA	2020-2021	20.000/yıl	Özet broşür , Yerel TV ve Basın, Ulusal ve Uluslararası sempozyumlar
17.3	Osmaniye ili "kurumsal turizm kimliği"nin belirlenmesi	Turizm Konseyi, Turizm Konseyi Danışma Kurulu	Turizm Ofisi	2020	20.000	Araştırmaya dayalı olarak yapılması
17.4	Osmaniye "turizm logosu" için tasarım yarışması düzenlenmesi	Valilik	Kültür ve Turizm Müdürlüğü, DOĞAKA	2021	30.000	
17.5	Turizm kimliği oluşturulmasında "Osmaniye Yer Fıstığı" markasının kullanılması ve güçlendirilmesi	Valilik	Turizm Ofisi	2021		Kültür ve doğa varlıklarının da tanıtılacağı, yer fıstığı ürünleri ve el sanatları satışının yapılacağı Osmaniye Yer Fıstığı Festivali düzenlenmesi
17.6	Osmaniye Turizm Tanıtım ve İletişim Planı hazırlanması, düzenli aralıklarla yenilenmesi ve uygulanması	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği, Turizm Ofisi	Valilik, DOĞAKA	2020-2024	30.000	Kısa vadede festival vb. etkinlikler, orta ve uzun vadede hizmet kalitesinin iyileştirilmesi ve geliştirme faaliyetlerinin ardından düşünülen geniş çaplı tanıtım etkinliklerinin programlanması ve uygulanması
17.7	Osmaniye Turizm Rehberi hazırlanması ve basımı	Turizm Ofisi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü, DOĞAKA	2020-2021	100.000	İlin turizm değeri olan kültür ve doğa varlıklarının öykülerini içeren, turistlere çekici gelebilecek yönleri vurgulayan bir kitabın katılımcı yöntemle hazırlanması
17.8	Mevcut Osmaniye Gezi Rehberi kitapçığının periyodik aralıklarla güncellenerek basımı	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Valilik, Belediyeler	2021-2024	50.000	Turizm Rehberinde anılan gezi turları ve alternatif turizm rotaları ile bunlarla entegre edilebilecek bölgesel varlıklar üzerine odaklanmış bir yayın veya broşürler
17.9	Osmaniye'deki turistik tesislerin Web portalında yer almasının sağlanması	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği/Turizm Ofisi	Oteller	2020	10.000	Özel kesimin tanıtım bütçesine katkı yapması (Ücretli tanıtım, fuarlara sponsorluk vb.)

EKSEN17 - TANITIMIN ETKİNLEŞTİRİLMESİ						
Kod	**Faaliyet Adı**	**Sorumlu Kurum (1.Düzey)**	**Destekleyen Kurum (2.Düzey)**	**Süre**	**Tahmini Maliyet (TL)**	**Açıklama**
17.10	Osmaniye'nin Marka Kültür Kentleri, Turizm Gelişim Bölgeleri, Turizm Gelişim Koridorları, Eko-turizm Bölgeleri vb. platformlar kapsamına alınması için etkin tanıtım stratejisi geliştirilmesi ve yürütülmesi	Turizm Ofisi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2020-2024	20.000/yıl	
17.11	Süreli yayınlarda ve medya organlarında ildeki kültür ve doğa varlıklarının tanıtılması	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği		2020-2024	50.000	Turizm ve sayahat dergilerinde profesyonel Osmaniye tanıtım yazıları yayınlanması (Uçak dergileri, süreli yayınlar vs.) Bu münasebetle Turizm Konseyi üyeleri tarafından Osmaniye turizmine ve Turizm Stratejisi ve Eylem Planına ilişkin mülakatlar verilmesi
17.12	Tur operatörleri, oteller, restoran işletmecileri, dernekler ve vakıflar gibi kuruluşların düzenli olarak bir araya gelmelerinin ve ortak çalışmalar yapmalarının himaye ve teşvik edilmesi	Turizm Ofisi	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği	2020-2024	5.000/yıl	Sektörün değer zincirini meydana getiren kurum ve kuruluşların ortak pazarlama stratejileri ve eylemleri geliştirmeleri amacıyla
17.13	Katlanabilir turizm haritası basılması, web portalında yer alması	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği	2021	30.000	Aktivite odaklı güzergah haritalarının basılması
17.14	Yılda en az 1 uluslararası ve 1 ulusal doğa ve kültür etkinliği yapılması	Valilik, Osmaniye Belediyesi	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği, Turizm Ofisi, DOĞAKA	2021-2024	200.000/yıl	
17.15	Osmaniye'nin doğal, kültürel ve tarihi değerlerini tanıtan, pazarlanabilir hediyelik eşyaların geliştirilmesi	Osmaniye Sürdürülebilir Turizm Derneği Kooperatifi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2021-2024	30.000	kilim, ahşap eşya, magnet, biblo, poster vb.
17.16	Kamusal alanlarda ve binalarda Osmaniye'nin değerlerine ait panaromik fotoğrafların kullanılması	Kültür ve Turizm Müdürlüğü		2020-2024	10.000	

17.17	Müzelerde ve etkinliklerde ziyaretçi istatistiği tutulması ve raporlanması	Turizm Ofisi		2020-2024	5.000/yıl	
17.18	Tur operatörlerinin ve seyahat acentelerinin kültür ve doğa gezilerine davet edilmesi	Valilik	Osmaniye Belediyesi, DOĞAKA	2021-2024	30.000/yıl	
17.19	Tescilli kültür ve doğa varlıklarının hikayelerinin derlenmesi ve basımı	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü	2020-2021	30.000	
17.20	Film-dizi çekimleri için yapım şirketlerinin davet edilmesi, kolaylık gösterilmesi	Osmaniye Belediyesi	Doğa Koruma ve Milli Parklar İl Şube Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Müdürlüğü, DOĞAKA	2021-2024	50.000	
17.21	Osmaniye'den çıkmış ünlü isimlerle ilgili biyografik ve kültür varlıklarını tanıtan bir kitap hazırlanması	Osmaniye Belediyesi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2021	30.000	Yaşar Kemal, Rahime Hatun, Karacaoğlan, Ümit Besen, Arif ve Abdurrahman Keskiner Kardeşler, Palalı Süleyman, Kadir Çavuş, Devlet Bahçeli vb.
17.22	Osmaniye kültür ve doğa rotalarını tanıtan bir TV belgeseli hazırlanması	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Osmaniye Belediyesi, DOĞAKA[51]	2021-2022	150.000	
17.23	Osmaniye Turizm Buluşması ve Festivali'nin düzenlenmesi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Osmaniye Belediyesi, DOĞAKA	2021-2024	50.000	
17.24	Ulusal ve uluslararası spor, sanat, bilim yarışmalarında başarılı olan Osmaniyelilerin ödüllendirilmesi ve tanıtımı	Osmaniye Belediyesi	Belediyeler	2020-2024	100.000	Osmaniye'nin değer bilirliğini öne çıkaracak ve markalaşmasına etkili olacaktır.
17.25	Bahçe ilçesi Uçurtma Şenliğinin tanıtılması	Bahçe Belediyesi	Kültür ve Turizm Müdürlüğü	2020-2024	20.000	

51 Proje teklif çağrısına uygun olması halinde desteklenebilir

T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI • T.R. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY
DOĞAKA

8 KAYNAKLAR

KAYNAKLAR

1. A. Soyak, Turizm Sektöründe Bağımlılığın Sonuçları ve Politika Önerileri Ekonomi ve Politikada Ulusal Tavır, Derin Yayınları, İstanbul, 2011, ss.103-106
2. Adana Orman Bölge Müdürlüğü Ceyhan (Humus Suyu-Karaçay) Havzası Orman Ağaçlandırma, Erozyon Kontrolü ve Mera Islahı Etüdü ve Avan Projesi, Jeoloji Haritası (30.10.1980)
3. Atilla Yıldıztekin, H.Murat Çelik "İskenderun Lojistik Köyü ile Antakya ve Osmaniye Lojistik Merkezleri 2010-2023", DOĞAKA
4. Çalışma Ekibi, GAP Bölgesi Turizm Odaklı Tanıtım ve Markalaşma Eylem Planı, Ekim 2014
5. DOĞAKA, Girişimci Bilgi Sistemi, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
6. DOĞAKA, Osmaniye İli Ekonomik Görünümü (PP Sunumu), 2019
7. DOĞAKA, TR63 Bölge Planı 2014-2023
8. DOĞAKA Web Sitesi
9. Düziçi Belediyesi ile yapılan anket, 2018
10. E. Artun, "Halkın Kültürünün Uluslar arası İlişkilerde Ülkelerin Tanıtımına Katkısı", http://turkoloji.cu.edu.tr/HALKBILIM/60.php, (Erişim Tarihi: 02.03.2018)
11. Osmaniye İl Özel İdaresi, Osmaniye Karaçay Teleferik Sistemi Teknik, Mali ve Ekonomik Fizibilite çalışması, Kasım 2017
12. Google, Osmaniye Kadastro haritası
13. Gökhan Menteş, "Osmaniye İlinde Turizm: Mevcut Durum ve Potansiyel, Osmaniye İli Turizm Stratejisi ve Eylem Planı" GZFT Çalıştayı kapsamında yapılan sunum, Kadirli, Düziçi, Osmaniye, 17-20 Eylül 2018
14. http://www.kgm.gov.tr/Sayfalar/KGM/SiteTr/Projeler/Projeler-BolunmusYol.aspx
15. http://www.korumakurullari.gov.tr/TR-132373/tasinmaz-kultur-varliklari.html, Son erişim: 22/12/2018
16. TCDD web sitesi, http://www.tcdd.gov.tr/content/98 Son güncelleme 22/12/2018
17. http://www.tosyaliholding.com.tr/yatirimlarimiz/detay.aspx?SectionID=0zpo2arc9Q8JFDj9z8W0ow%3D%3D
18. IFAD Yakın Doğu, Kuzey Afrika ve Avrupa Bölümü Program Yönetim Dairesi, Kırsal Dezavantajlı Alanlar Kalkınma Projesi (KDAKP) Nihai Proje Tasarım Raporu, Temmuz 2017 (Taslak)
19. İbrahim Çelebi, Osmaniye Ekonomisi ve Geleceği Osmaniye Turizm Stratejisi ve Eylem Planı GZFT Çalıştayı kapsamında yapılan sunum, Osmaniye, 20 Eylül 2018
20. Kültür ve Turizm Bakanlığı Turizm Portalı, 2018
21. Levent Yalçın, Osmaniye İli FV Güneş Elektriği Fizibilite Çalışması, DOĞAKA, 2017
22. M. Soyak "Uluslararası Turizmde son Eğilimler ve Türkiye'de Turizm Politikalarının Evrimi", Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi, Sayı 4, Haziran 2013
23. Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Osmaniye İklim verileri
24. Nusret Koca, Doğal ve Ekonomik Özellikleri Açısından Osmaniye Yaylaları, Pegem Akademi, 2011
25. Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar VII. Bölge Müdürlüğü, (a) Osmaniye Tabiat Turizmi Master Planı, 2016-2019, (b) Osmaniye Tabiat Turizmi Uygulama Eylem Planı 2016-2019 ve (c) Zorkun Yaylası Yaban Hayatı Geliştirme Sahası Yönetim ve Gelişme Planı 2. Revizyon, 2013
26. Osmaniye Belediyesi - ÇEKÜL Vakfı, Osmaniye Kültür Odaklı Stratejik Yol Haritası ve Eylem Planı, 2015
27. Osmaniye Belediyesi - ÇEKÜL Vakfı Osmaniye Doğa ve Kültür Rotaları Planlama ve Uygulama Rehberi, 2016
28. Osmaniye Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, "Osmaniye İl Çevre Durum Raporu" 2014, Osmaniye, 2015
29. Osmaniye Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Çevre Düzeni Planı, 1/100.000 ve Uygulama Hükümleri
30. Osmaniye İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Web Sitesi ve müdürlük istatistikleri
31. Osmaniye İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü Brifingi
32. Osmaniye Valiliği Web Sitesi
33. Osmaniye Valiliği-İl Kültür Turizm Müdürlüğü-DOĞAKA, Osmaniye Gezi Rehberi
34. Proje Saha Araştırmaları, Otel Ziyaretçileri Anketi, Otel Müdürleri ve Seyahat Acenteleriyle Derinlemesine Görüşmeler, Seyahat Acenteleri Algı Anketi, İstanbul Vatandaş Algı Anketi, Konaklama Tesisleri Anketi
35. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye Turizm Stratejisi 2023, Eylem Planı 2007-2013, Ankara, 2007
36. TURSAB istatistikleri
37. TÜİK İstatistikleri
38. UNWTO (Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü) A Practical Guide to Tourism Destination Management, UNWTO Yayını, 2007
39. Wikiwand ve Wikizero internet siteleri Osmaniye girişleri ,2018

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı

Adres : Haraparası Mah. Yavuz Sultan Selim Cad.
1. Tabakhane Sk. No:20 31060
Antakya / HATAY
Telefon : +90 (326) 225 14 15
Faks : +90 (326) 225 14 52
E-Posta : bilgi@dogaka.gov.tr
Web Adresi : www.dogaka.gov.tr

Kahramanmaraş Yatırım Destek Ofisi

Adres : Yenişehir Mahallesi
74.002 Sokak No:3
Dulkadiroğlu / KAHRAMANMARAŞ
Telefon : +90 (344) 231 14 17 - 18
Faks : +90 (344) 231 14 18
E-Posta : kydo@dogaka.gov.tr
Web Adresi : www.kahramanmarastayatirim.com

Hatay Yatırım Destek Ofisi

Adres : Haraparası Mah. Yavuz Sultan Selim Cad.
1. Tabakhane Sk. No:20
31060 Antakya / HATAY
Telefon : +90 (326) 225 14 15
Faks : +90 (326) 225 14 52
E-Posta : hydo@dogaka.gov.tr
Web Adresi : www.hataydayatirim.com

Osmaniye Yatırım Destek Ofisi

Adres : Rauf Bey Mh. 9546. Sokak No: 70
Osmaniye TSO Binası Kat: 3
Merkez / OSMANİYE
Telefon : +90 (328) 888 00 00
Faks : +90 (328) 888 00 01
E-Posta : oydo@dogaka.gov.tr
Web Adresi : www.osmaniyedeyatirim.com

Osmaniye Turizm Stratejisi ve Eylem Planı (2020-2024)
ISBN: 978-605-69726-4-5
Haziran **2020**
Kalkınma Ajansı Yayınları Bedelsizdir, Satılamaz

www.dogaka.gov.tr